

7096 AA
OSREDNJA KNJILNICA
S. VILMARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

Št. 133 (14.529) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v tisku 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zokit nad Cerkljem, razmožen na okoliščini. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Goranji Trebuti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je tiskal zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasednjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEZAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

PETEK, 21. MAJA 1993

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

ITALIJA / ODSTOP TAJNIK BENVENUTA IN PREDSEDNIKA GIUGNIJA

Globok razkol v PSI - stranka pred dejanskim razpadom

Zaskrbljeni odmevi v italijanskem političnem življenju

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Sto dni si je prizadeval, da bi postavil temelje za prenovitev stranke. Ko se je preprical, da mu to ne bo uspelo, je zaloputnil vrata in odšel. Giorgio Benvenuto, ki je pred tremi meseci prevzel vodstvo socialistične stranke, je včeraj vrnil mandat. In z njim so odstopili predsednik Gino Giugni in polovica tajništva.

Odstop Giorgia Benvenuta ni bil neprisrčan, od kar se je pred nekaj dnevi na zaprtem sestanku v nekem rimskem hotelu ostro sprl z voditelji Craxijeve skupine in

jim postavil alternativo: ali priznajo avtoriteto tajnika, ali pa vrne mandat. Kazalo je, da se bo za odstop odločil že v torek, a na prigovarjanje vseh si je vzel se dan za premislek. Toda sredino srečanja s poslansko skupino je v njem utrdilo prepričanje, da je bil v boju za prenovitev stranke poražen.

Za odstop je Giorgio Benvenuto izbral sejo tajništva, na katerem je priznal poraz v prizadevanjih za obnovo PSI, obenem pa staro vodilno skupino postavil ostro na zatožno klop. »Del vodstva se vedno meni, da lahko razpo-

laga s PSI kot s svojo lastnino v irealni igri upravljanja namisljene oblasti.« je poudaril v poročilu in dodal, da je že dalj časa zlasti v parlamentarnih skupinah zaznaven poskus »izvolitve političnega dela tajništva«.

Jabolko spora med Benvenutom in starim delom vodstva so bili moralno vprašanje, brezno strankinih dolgov, predvsem pa politična perspektiva, v katero naj bi se vključili socialisti z novimi volilnimi pravili z demokracijo izmeničnosti. Benvenuto se je angaziral za obliko-

vanje nove napredne politične formacije, ki je »splosna usklajevati zgodovinske izkušnje leve z liberalno-demokratsko kulturo in solidarnostnim vzgibom katoliških demokratov«. Za dosego tega cilja se mu je zdelo najprimernejše sredstvo večinski volilni sistem v dveh krogih po francoskem vzorcu.

V zasledovanju te perspektive je naletel na najostrejši, čeprav nikoli javno izražen odpor. To je prislo jasno do izraza včeraj v ocenah nekaterih voditeljev. Tako je nekdanji Craxijev glasnik Ugo Inti-

ni poudaril, da Benvenuto ni imel pravice »obrnati napako 16 let Craxijeve politike«, obenem pa je tajniku očital, da je »hotel poriniti PSI v objem Demokratične stranke levice«. Nacelnik poslanske skupine Giusy La Ganga pa je pribil, da »Craxi ni nikoli ravnal tako neumno in je vselej upošteval mnenje poslanskih skupin in prevladujoče razpoloženje v stranki«. Ob teh se je na Benvenuta usul tudi plaz obtožb, da je z dramatično moralnega vprašanja in finančnih težav skušal v bistvu prikriti »sibkost svojega političnega projekta«.

Odmevi izven stranke pa so bili uglaseni na drugačen ton. »Gre za grenak odstop, ki dokazuje, da se v strankah oziroma prostor za dejansko prenavljanje.« je menil tajnik PSDI Enrico Ferri, ki je vsekakor dodal, da bi bila morala Benvenuto in Giugni vztrajati. Med zelenimi je poslanec Marco Boato ocenil cejanje kot »dosledno in pogumno in odraz volje, da bi prenovili PSI«. Podobno je bilo tudi mnenje tajnika DSL Achilleja Occhetto, ki je pozval vse levičarske stranke, naj »takoj stopijo na pot, ki vodi v konfederativne oblike leve, saj bi bilo kriminalno, če bi se levica izčrpavala z medsebojnimi spopadi«.

S krizo PSI je na italijanski politični sceni zavezala velika praznina in to v času pomembnih odločitev. Posledice zato niso lahko predvidljive.

RIM / ZASEDANJE WEU

Evropa stopnjuje pritisk na Srbe z blokado Donave

OZN bi moral doreči svoj predlog o zaščitenih območjih

RIM - »Presli smo od besed k dejanjem.« Italijanski zunanji minister Beniamino Andreatta je z zadovoljstvom ocenil konferenco zunanjih in obrambnih ministrov Zahodnoevropske unije UEO in Posvetovalni forum z državami Srednje Evrope. Kot takojšen sad je forum obrodil podpis treh sporazumov z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo za patroliranje Donave, kar naj bi okrepilo in poostrolo blagovni embargo v odnosu do Srbije.

Sicer pa je bila kriza v bivši Jugoslaviji v ospredju prvega in drugega rimskega ministrskega srečanja, saj so vsi ocenili to krizo kot nevarno zaradi napetosti sredi stare celine, ki lahko ogrozi vse države. In recept, ki ga Evropa predlaga za rešitev, je nacrt soprodsednikov mirovne konference Cyrusa Vancea in Davida Owena, pa ceprav s postopnim uresničevanjem, kot je predlagal ruski zu-

nanji minister Kozirjev. Sef italijanske diplomacije Andreatta je pozval bosanske Srbe naj sprejmejo ta nacrt, kot so ga že sprejeli Muslimani, Zagreb in Beograd. Ape-liral je tudi, naj bi kot znak dobre volje zapustili zasedena območja, ki, kot sami priznavajo, ne sodijo v njihovo nacionalno ozemlje, nato pa naj bi sprejeli meje mirovnega nacrta. Kot prvi korak, k uresničevanju tega nacrta, je dodal obrambni minister Fab-bri, pa bi OZN moral doreci svoj predlog o zaščitenih območjih ter do-ločiti sile, ki naj ga za-strazijo.

Strategija za reševanje krize, ki jo ubira Evropa, je torej nadaljevanje pritiska na Srbe, udejanjanje zascitenih območij in nato postopno uresničevanja mirovnega nacrta. Pri tem ne izključuje uporabe nobenega sredstva, tudi vojskega ne, se zlasti, če bi prišlo do napadov na mirovne sile.(V.T.)

V Rimu je ruski zunanji minister Kozirjev imel pomembno vlogo

BOSNA / JALOVO DELO HRVAŠKO-MUSLIMANSKE KOMISIJE

Komaj doseženo ponovno prekinitev ognja so včeraj v Mostarju hrvaške sile že prekršile

Muslimanske sile v Mostaru uspešno kljubujejo napadom hrvaških oboroženih sil

Pripadniki Unproforja so mrtvice lahko pokopavali mrtve

MOSTAR - V Mostarju so se v četrtek člani mešane hrvaško-muslimanske komisije dogovorili, da bo ob treh popoldne začela veljati še ena prekinitev ognja. Včerajšnja iz Medugorja je prekršila hrvaška stran, ki je z lahkimi topništvom začela izvajati mirovni nacrt lorda Owena. Komisija je ukazala vzpostavitev neposredne telefonske linije med poveljstvom HVO in vojske BiH.

Obe vojski naj bi se tudi umaknili z bojne crte v vojašnice na levem in desnem bregu Neretve in sta v neposrednem stiku ohranili le oddelke vojske policije.

Ob poti, ki pripelje iz Medugorja, je se pred enim tednom stala ena zadnjih mostarskih dzamij. Po nekakšnem čudežu je preživela vojno s Srbi. Močna eksplozija jo je zdaj odprla od znotraj, da je od daleč videti kot odvržena skatla za čevlje, njen padli minaret pa se je pridružil prestreljenim zvonikom katoliških cerkva, na katerih je srbsko topništvo urilo natančno streljanje od daleč. Mostarci, ki so se vsa-sih hvalili, kako je v njihovem mestu mo-goce hkrati slišati zvonove krsčanstva in pesem muzejinov, zdaj nazobcane zidove s krajevnih zgradb uporabljajo le še kot kritje pred ostrostrelci. V kletih stanovanjskih blokov so občinski vojski stabi, ki so na svojih zemljevidih ulice zazna-movali kot točke morebitnih prodorov, parke kot področja, kjer ni pravega zaklo-nišca, stari turški most pa kot edino vojaško komunikacijo med levim in de-

snim bregom Neretve. Vsi drugi mostovi so porušeni.

Stari most je se vedno v rokah vojske BiH, ki v tej vojni ne zmaguje pogosto, bitke za Mostar pa ni izgubila. »Muslimani nadzorujejo natančno 47 odstotkov mestnega ozemlja,« je nejevoljen ugovarjal predstavnik HVO Vegar. Mate Bo-ban, ki je računal, da bo s hitro vojsko akcijo zavzel glavno mesto nove hrvaške province, se je ustel. Poveljnik mostarskega korpusa vojske BiH Arif Pasalić je svoje sile razporedil tako večje, da kljub silovitim hrvaškim napadom ni izgubil niti ene ulice. Kaj več kot nekoliko boljše pogajalske pozicije Aliju Izetbegoviću s tem sicer ni izobil, vendar imajo Muslimani v Mostarju to zadostno, da vsaj na levem bregu Neretve nastopajo s pozicije moči. Navzočnost vojske, ki bo urejeno zapustila mesto zaradi političnega dogo-vora, bo nekaj drugega kot umik zaradi vojske premoči nasprotnika, v kar so upali Hrvatje.

Dogovor o oblikovanju začasne vlade v Sarajevu, ki so ga v torek sklenili v Medugorju, naj bi v nekaj tednih pol-no politično zazivel. Hrvatje so za predsednika začasne vlade BiH predla-gali zdajšnjega predsednika HVO Ja-dranka Prlića. Predsednik koordinacij-skega telesa bo prvih šest mesecev Alija Izetbegović, zunanji minister bo se naprej Haris Silajdžić, ki pa bo do-bil hrvaškega namestnika z enakimi kompetencami, kot jih ima sam.

■ DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Mancino: Pomembni uspehi v boju proti kriminalu

Italija je dosegla pomembne rezultate v boju proti kriminalu, kljub temu pa ohranja predvsem organizirani kriminal velik ofenzivni potencial. Tako je med drugim poudaril italijanski notranji minister Mancino v letnem poročilu o stanju javnega reda.

..... stran 2

Junijske volitve: predstavitev DSL, Tersar neodvisen

Slovenska komponenta DSL je prepričana, da ima kandidate za Deželo ter Pokrajino Trst in Gorica, ki imajo zanesljive možnosti za izvolitev. Kandidat PSI za Deželo Dario Tersar je od včeraj neodvisni kandidat.

..... stran 3

Jole Namor pred občnim zborom ZSKD

Pred jutrišnjim občnim zborom ZSKD v Gorici smo se o vlogi in pomenu ljubiteljske kulture med Beneškimi Slovenci pogovarjali s predsednico ZSKD za Videmsko Jole Namor.

..... stran 3

Don Baxter: 115 oseb v dopolnilno blagajno

Tržaška farmacevtska tovarna je poslala včeraj v redno dopolnilno blagajno kar 115 od skupnih 150 uslužbencev. Lani je že odslavila 300 ljudi, zaradi tega je nezadovoljstvo sindikatov povsem upravičeno.

..... stran 4

Štandrež: nacrt za ureditev Pilošča

Rajonski svet v Štandrežu se že dolgo časa zavzema za ureditev starega vaškega trga Pilošča. Na zadnji seji so razpravljali o okvirnem nacrtu, ki naj bi trgu vrnil videz podoben nekdanjemu in ga obenem ovrednotil kot kraj za srečevanje. Še odprto pa je vprašanje zagotovitve sredstev za uresničitev tega nacrta.

..... stran 7

Župan Nove Gorice je Tomaž Marušič

Odvetnik Tomaž Marušič je bil včeraj pri petem poskusu izvoljen za župana Nove Gorice. Funkcijo bo opravljal neprofesionalno. Zanj je glasovalo 36 svetovalcev, kar je točno polovica navzočih članov občinske skupščine

..... stran 7

Dva državna naslova za mlade Krasovke

Mlade namiznoteniške igralka Krasa so na mladinskem državnem prvenstvu v Terniju že osvojile dva naslova. Najprej je ekipni naslov osvojila ekipa deklic/naraščajnic, ki so jo sestavljale Vanja in Katja Milčič ter Erika Rado-vič, nato pa sta Katja in Vanja slavili še med dvojicami. Prvenstvo v Terniju je se v teku in iz Krasovega tabora pričakujejo nove razveseljive novice.

..... stran 20

Letalske nesreče ni nihče preživel

Šele včeraj so helikopterji odkrili razbitine boeinga 727 kolumbijske letalske družbe SAM, ki je strmoglavil pri Medellinu v noči na četrtek, in ugotovili, da ni nihče preživel letalske nesreče.

..... stran 23

Denar za pol točke cenejši

Obrestna mera od danes 10, 5%

RIM - Uradna obrestna mera je od danes za pol točke nižja: Banca d'Italia se je včeraj odločila na njeno znižanje z 11 na 10, 5 odstotka in s tem sledila zgledu ostalih evropskih držav, po drugi strani pa tudi najnovejšim trendom na notranjih monetarnih in finančnih trgih.

Odločitev italijanskega emisijskega zavoda je bila očitno pričakovana, saj uradno sporočilo Bance d'Italia ni bistveno vplivalo na popoldanski potek kotacije lire. Včeraj je bil znižanje obrestne mere začelo veljati in bo torej močnejše preveriti vpliv motarnega ukrepa na vrednost italijanske devize. Včeraj je lira vsekakor ohranila pozicije, ki si jih je pridobila v sredo, ko je italijanske trge zajel val optimizma: po včerajšnji indikaciji Bance d'Italia je marka veljala 908, 78, dolar pa 1475 lir.

Ob splošnem zadovoljstvu za novo pocieni-

tev denarja pa ne gre pozabiti, da lito v kratkem caka nova preizkusnja, ki bi utegnila pogasiti prva navdušenja: Ciampi je vladna se namrec pospešeno pripravila na »popravni« mini manevar. Vendar izvedenci pomirljivo dodajajo, da se lahko v klimi splošnega upadanja evropskih obrestnih mer pripeti ravno nasprotno in da torej manevar pravi teren za nadaljnjo pocienitev denarja. Na psihološko razpoloženje na trgih vplivajo se nekateri drugi pozitivni signali, med katerimi je tudi včerajšnje uradno imenovanje Romana Prodijsa na čelo concerna IRI in s tem zelena luč za pospeševanje procesa privatizacije. Zakladni minister Barucci in guverner Ban-ce d'Italia Fazio pa odpo-tujeta danes v danski Kol-ding, kjer bodo predstavniki dvanajstere odloca-li o prihodnosti Evro-pskega denarnega siste-ma, ob robu srečanja pa tudi o možnosti za vmi-tev lire vanj.

RIM / LETNO POROČILO O KRIMINALNI DEJAVNOSTI

Nevarna penetracija kriminalnega kapitala

Minister Mancino: Pomembni, a še delni uspehi

RIM - V boju za javni red je Italija lani dosegla nekaj pomembnih rezultatov in stevilo kriminalnih dejanj se je zmanjšalo v primerjavi z letom 1991. Kljub uspešnem delu pa je potrebna budnost, saj so "uspehi skromni glede na razširjenost kriminala in na ofenzivni potencial mafije, kamore, n'dranghete in apuljske organizacije Nuova sacra corona unita".

To je v skrajni sintezi obračun dela, ki ga je notranji minister Nicola Mancino predstavil včeraj, ko je orisal novinarjem poročilo o javnem redu za leto 1992.

V analizi se je Mancino zaustavil pri organiziranem kriminalu in poudaril predvsem tri aspekte kriminalnega napada na italijansko družbo: dostop in izkoriščanje javnih del, tihotapstvo in izsiljevanje. Bistveno poglavje je s tega vidika sposobnost organiziranega kriminala, da si pridobi in izsili možnost sodelovanja pri javnih delih. V omejenih stvarnostih in krajevnih upravah kriminalu uspe pogosto izbiti iz javnih del, vsiljuje podjetja, katerim naj bodo ta dela zaupana, ciklus pa se konča s "prepričevanjem in ustrahovanjem podjetij, ki so si zagotovila dela" ali pa z

Notranji minister Nicola Mancino (telefoto AP)

izlocenjem tistih, ki ne pristanejo na pogoje kriminala. Kot primer je minister navedel Acerro, kjer so kriminalne organizacije sabotirale vodovodno mrežo in javno razsvetljavo, da bi izsilile najprej privatizacijo in si nato pridobile upravljanje teh služb v zakup. Izsiljevanju so klonila zlasti podjetja s Sicilije, Kalabrije, Kampanje in

nite dejavnosti. Gre za ogromna sredstva, ki si jih je mafija pridobila s prekupčevanjem droge in ki jih - potem ko je bil denar izpran - vlaga v banke, družbe, finančno poslovanje in tudi državne zadolžnice. To pa daje preiskovalcem nove možnosti, saj z denarnimi sredstvi upravlja mafijski načelniki. »Slediti poti tega denarja, pomeni izslediti mafijske bosse,« je dejal poveljnik protimafijskega odseka Gianni De Gennaro.

S prekupčevanjem in tihotapljenjem droge je mafija vzpostavila vezi z mednarodnim kriminalom. Tako nekatere sledi nakazujejo sirjenje mafije v vzhodnoevropske države, če pa ostanejo na jadranski obali, velja omeniti poseg kalabrijske n'dranghete, ki je kupila nekaj sto kalsnikov v bivši Jugoslaviji, jih nato zabarantala z drogo in to pretvorila v denar.

Skupno število zločinov dejav se je v letu 1992 zmanjšalo za 9,7 odstotka v primerjavi z letom prej. Dežela, kjer je bilo največ zločinov dejav, je Lombardija, najbolj varni pa sta Dolina Aoste in Molise. Največ umorov je bilo na Siciliji, po izsiljevanjih pa prednjaci Apulija. (VT)

IZGLASOVALI NAJ BI JO DRUGI TEDEN

Reforma RAI predmet obstrukcije

RIM - Poslanski zbornici včeraj ni uspelo sprejeti zakona o reformi upravnih organov javne televizijske službe Rai. Razprava se bo nadaljevala prihodnji teden v sredo, ko bo temu vprašanju posvečen ves dan z neprekinjenim zasedanjem, ki naj bi se nadaljevalo tudi ponoči. Tako so sklenili včeraj načelniki skupin v dogovoru s predsednikom zbornice Giorgiom Napolitanom.

Nepretrgano zasedanje z možnostjo nočnega dela je sredstvo, s katerim načelniki poslanskih skupin večine skušajo premagati odkrito obstrukcijo mislovcv in Severne lige, obenem pa tudi prikrito obstrukcijo, ki je prisotna v raznih strankah in ki je onemogočila delo zaradi nesklepnosti zbornice.

Ce ta ukrep ne bi zadoštoval, je vlada pripravljena z zakonskim odlokom udejaniti norme, o katerih razpravlja zbornica in ki so bile sprejete z veliko večino v komisiji za kulturo. Zakon o reformi upravnih teles Rai ima samo 5 členov in v bistvu zmanjšuje s 16 na 5 število članov upravnega sveta podjetja, njihovo imenovanje zaupa predsedniku senata in poslanske zbornice in ne več parlamentarni nadzorni komisiji, novemu upravnemu svetu daje

nadalje možnost, da menjuje glavnega direktorja podjetja. Na ta način, menijo predlagatelji, bi bila Rai iztrgana prevelikemu vplivu strank, obenem pa bi vodilnim organom dali tisto operativnost, ki je sedanja vodilna telesa zaradi zapadlosti mandata nimajo.

Stalisce ministra za posto je odločno podprl tudi Vincenzo Vita, ki v DSL odgovarja za sredstva množičnega obveščanja. Vita je dodal, da je njegova stranka v tem primeru pripravljena tudi izglasovati zaupnico vladi, ce bo to nujno za onespodobitev obstrukcije.

Pozitivna je bila tudi ocena predstavnika novinarskega sindikata Giuseppeja Giulietti, ki je poudaril, da je novi zakon nujen, sicer Rai tvega zaostreitev krize in odpustanje zaposlenih.

Srč spora je v vlogi, ki naj jo javna televizijska služba odigra v novi italijanski stvarnosti, ob tem pa odnos in prostor, ki naj ga imajo zasebniki. In marsikdo si na tistem zeli - kot dokazuje večkratna nesklepnost - da bi bilo bolje, ce se ne bi nic spremenilo. Za premostitev tega tihega odpora je možno, da bo prihodnji teden predsednik zbornice Napolitano osebno pozval vsakega poslanca, naj zagotovi prisotnost. (VT)

RIM / ODPSTOP GIORGIA BENVENUTA

Trije vozli spora s »staro gardo« PSI

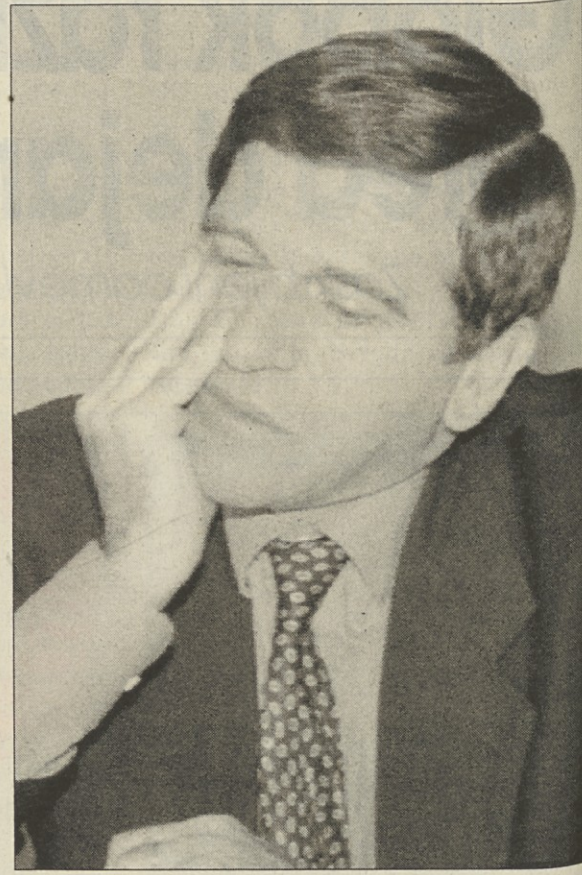
Moralno vprašanje, ogromna zadolžitev stranke (300 milijard) in nova volilna pravila

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Ko je bilo izvoljeno novo socialistično vodstvo, sta tajnik Giorgio Benvenuto in predsednik Gino Giugni pristala na kompromisno rešitev in sprejela v to telo tudi predstavnike stare Craxijeve garde, poleg mladih in s strankino preteklostjo neobremenjenih voditeljev. Novinarjem, ki so ga spresevali, ali ne gre za polovično prenavljanje, je Gino Giugni priznal, a je tako. Dodal pa je, da skupaj z Benvenutom kljub vsemu upata, da jima bo ob podpori mladih uspelo zmagati v bitki za prenovitev stranke.

To upanje se je razblinilo v skopih 100 dneh. Tajnik Giorgio Benvenuto je včeraj odstopil in takoj za njim je tudi Gino Giugni vrnil mandat. Odpor Craxijeve garde je bil premočan, da bi ga lahko zločila. Benvenuto je v svojem včerajšnjem poročilu tajstvu odkrito priznal poraz: zaradi odpora, ki je prišel do izraza zlasti pri parlamentarnih skupinah, mu ni uspelo zaceti s korenito prenovno stranke. Zato je raje vrnil mandat, ker bi bil v nasprotnem primeru postal »grobar socialistične stranke«.

Odpor proti Benvenutu se je začel kmalu po nje-

Zdaj že »bivši« tajnik PSI Giorgio Benvenuto med včerajšnjim zasedanjem strankinega tajništva (telefoto AP)

govni izvolitvi, ko je Craxijevi skupini, ki je podpirala njegovo kandidato, postalo jasno, da bivši sindikalist ne namestila biti samo kritje in orodje v rokah starega vodstva, pač pa bo prenoviti stranko, zacrtati nov politični program in predvsem prelomiti z dotedanjo prakso v moralnem vprašanju. Odpor proti novemu voditelju ni bil nikoli izrazit toda poslanske skupine so krepko razvedenile njegovo politiko, ob vprašanju novih volilnih pravil pa ubrale svojo pot, mimo sklepov tajništva.

Trije so bili vozli, ob katerih sta se tajnik in Craxijeva skupina povsem razšla. Prvo je bilo moralno vprašanje. Ob tem je spor najbolj izrazil tobruhi na dan z opustitvijo Bettina Craxija v poslanski zbornici, ko se je trenutna zmaga stare socialistične garde v nekaj urah spremenila v pekoč poraz. V odgovor je Benvenuto napovedal odstranitev vseh, ki so imeli opravka s pravico, iz vodstvenih organov. Po dolgi razpravi je pristal na kompromisno rešitev odstopa, toda načelnik poslanske skupine Giusy La Ganga je, kljub obvezi o vrnitvi mandata se vedno na svojem mestu.

Drugi problem je bila ogromna zadolžitev stranke (okoli 300 milijard lir), ki jo je Benvenuto podedoval od prejšnjega vodstva. Tajnik je zahteval pomoč in solidarnost v izravnavanju dolgov, predvsem pa je hotel, da bi k

sanaciji proračuna prispevali tisti, ki so bili za zadolžitev odgovorni. A tudi v tem je naletel na močan podtalni odpor.

Tretji vozle je bruhih na dan v obliki spora o novih volilnih pravilih, dejansko pa je slo za spopad o politični perspektivi PSI. Benvenuto se je opredelil za večinski sistem v dveh krogih po francoskem vzorcu, ker se mu je zdelo, da so taka pravila najbolj ustrezna za demokracijo izmeničnosti in za oblikovanje progresivnega pola, katerega sestavni del naj bi bil PSI. Craxijeva skupina pa je bila za večinski sistem v enem samem krogu (polovica poslancev je podpirala poziv Marca Pannelle v tem smislu), ker je ocenila, da bi tak sistem najbolj prispeval k oblikovanju nekega levostranskega bloka v zavezništvu s prenovljeno Martinazzolijevo KD.

Razkorak v ciljih je bil preveč izrazit. Do izraza je prišel v ponedeljek, ko se je Benvenuto sestel s celotnim vodstvom v nekem rimskem hotelu, dalec od radovednih novinarskih usov. Tista razprava ga je preprečila, da je odstop najbrž poslednja, dramatična in tvegana poteza, ki mu preostane, da stres prenoviteljske sile v stranki in jim nakaze novo perspektivo. Na italijanski politični sceni pa je s kritiko socialističnega vodstva zavezavala praznina, ki bo nedvomno vpirala na razplete prihodnjih tednov in mesecev.

NOVICE

Bivši minister Conte (PSI) prejel jamstveno obvestilo

NEAPELJ - V preiskavah glede podkupnin, ki so bile - kot kaže - skoraj sestavni del obnovitvene faze po potresu iz leta '80, se je seznan osumljenec zdajšal za se eno »imenitno« ime. Gre za bivšega ministra za urbana območja Carmela Conteja, kateremu so sodniki poslali jamstveno obvestilo, v katerem nakazujejo možnost, da je predstavnik PSI zagrešil prekršek izsiljevanja. Ukrep se pravzaprav nanaša na znesek 340 milijonov lir, ki jih je podjetnik Bruno Brancaccio izplačal bivšemu podpredsedniku dežele Campania Nicol Scaglioneju (PSI). Prav Scaglione, ki so ga aretirali pred dnevi in ki je trenutno v hišnem priporu, naj bi med zaslišanjem govoril tudi o vpletenosti bivšega ministra. Conte, ki je izrazil vso pripravljenost na sodelovanje s preiskovalci, je zanikal, da bi bil kakor koli vpleten v primer Brancaccio-Santini-Scaglione.

Turello predočil ministru Gallu težave na mejah z Avstrijo in Slovenijo

TRST - Predsednik deželne vlade FJK Vinicio Turello je po pismu, ki ga je poslal zunanjemu ministru Beniaminu Andreotti, pisal tudi finančnemu ministru Francu Gallu. Naproša ga, naj posreduje za razrešitev zgočega problema, ki tiči v pomanjkljivosti carinskega osebja na mejnih prehodih z Avstrijo in Slovenijo. Gre za vprašanje, ki je povzročilo že nebroj težav in ki ga ni bilo mogoče razplesti niti z liberalizacijo prometa v sklopu Evropske skupnosti. Po odpravi carinskih formalnosti na meji s Francijo je bilo namreč rečeno, da bodo del ondotnega osebja premeštili na tako imenovano vzhodno mejo, to pa se ni zgodilo, zaradi cesar utegne postati stanje zdaj, ko se naglo bliža turistična sezona, naravnost nevzdržno. Turello je v pismu ministru Gallu seveda obrazložil tudi posebnosti oziroma značilnosti Furlanije-Juljske krajine kot obmejne dežele Evropske skupnosti in hkrati kot stičnega območja med zahodno in vzhodno Evropo.

Imperia: pet delavcev pod ruševinami hiše

IMPERIA - Včeraj zgodaj popoldne se je iz se nepojasnjenih razlogov porušil del dvonadstropne hiše, v kateri je bil nekdanji sedež tovarne Olio Berio, a je zdaj last tvrdke Carli. Nesreča se je zgodila ravno tedaj, ko je bilo pet ljudi zaposlenih s preustrojitvenimi deli znotraj poslopja. Ruševine so pokopale vseh pet nesrečnikov: gasilci, ki so pribrželi na pomoč s štirimi vozili, so povlekli izpod cementa in kamenja najprej štiri osebe, pozno popoldne pa se peto. Tujec Milu El Montachi je utrpel domnevni zlom hrbtenice, Francesco Vitali pa močan udarec v glavo, hujše ranjeni pa so bili se Enzo Cirimele, Giuseppe Ascheri in Giuliano Marino (lastnik podjetja, ki opravlja preustrojitvena dela).

PREISKAVA / PO ARETACIJI

Genova: odstop župana Burlanda in mestne uprave

GENOVA - V piclih dveh vrsticah, napisanih v genovskem zapisu, je tamkajšnji župan Claudio Burlando najavil včeraj zjutraj svoj odstop. Malo zatem se je sestel genovski občinski odbor in po poldruhi uri razprave skupinsko odstopil. Na ponedeljkovi seji občinskega sveta bodo bivši odborniki zahtevali, naj svetovalci kar sami razpustijo občinsko skupščino (za kar zadostuje polovica glasov), da bi omogočili komisarso upravo in čimprejše volitve.

Tak je bil včerajšnji politični odmev na sredino aretacijo genovskega župana Claudia Burlanda (DSL) in drugih sedem obtožencev, ki so osumljeni goljufije v obtežilnih okolčinah. Sodniki

jih obtožujejo, da so »napihnili« za kakih 30 odstotkov stroške za podhod v kraju Coricamento, ki je spadal v okvir prenovitvenih del v zvezi z lanskim proslavljanjem 500-letnice Kolumbovega potovanja v Novi svet. Doslej so za nedokoncno strukturo postrosili že 90 milijard lir.

Sodniki so včeraj za dalj casa zaslislali podjetnika Emmanueleja Romanenga (52 let), predsednika gradbenega konzorcija IRG 2, ki je zgradil podhod in nekaj drugih del za proslavo Kolumbovega odkritja. Vse kaže, da je Romanengo s svojimi odgovori povsem zadovoljil sodnike, saj so mu po zaslišanju dovolili odhod domov, v hišni pripor.

RIM / MONTALCINIJEVA V PARLAMENTU

Nimamo samo pravic ampak tudi dolžnosti

Magno charto o človekovih dolžnostih bodo znova preučevali v Trstu letošnjo jesen - Povabilo mladini

RIM, TRST - V knjižnici poslanske zbornice so predstavili tisku nacrt o izoblikovanju Magne charte človekovih dolžnosti, za katero je dala pobudo Nobelova nagradjenka prof. Rita Levi Montalcini. Navzoca sta bila tudi rektor trzaska Univerze prof. Giacomo Borruso in docent biologije kemije ter Montalcinijin kolega prof. Benedetto de Bernard. Ta nacrt so orisali, kot je znano, tudi na Univerzi v Trstu decembra lani, ko se je predstavitev udeležilo veliko nobelovcev in specialistov oziroma znanstvenikov v vseh strani sveta. Zdaj pa uzi-va listina tudi pokroviteljstvo državnega poglavarja Scalfara, ki se je osebno pozanimal za nje-

no vsebino in namene. Ne samo, pobuda znanstvenice je naletela se na sodelovanje Organizacije Združenih narodov preko njene specializirane agencije UNEP (United Nations Environment Programme).

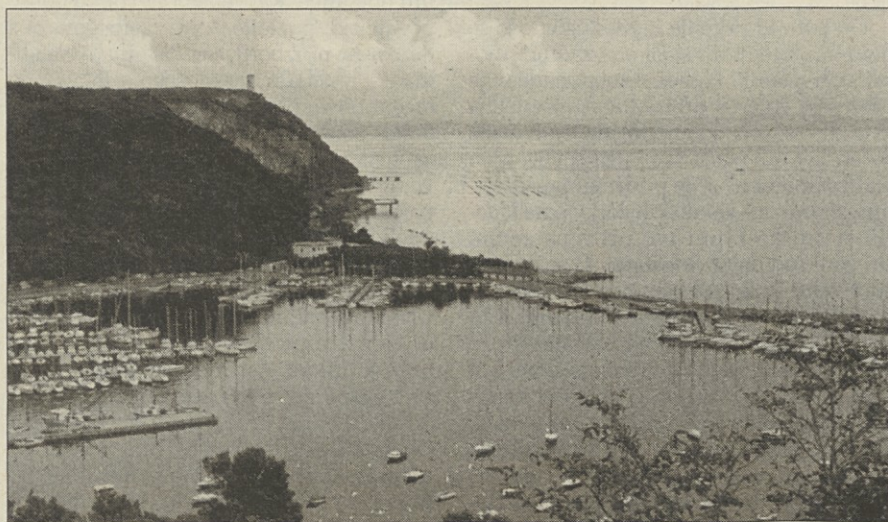
Na rimski tiskovni konferenci so poleg opisa desetih točk, kolikor jih sestavlja listino človekovih dolžnosti, obrazložili cilj in vsebino ponovnega delovnega srečanja v Trstu, ki bo letos jeseni ob udeležbi se vsjega števila strokovnjakov - tudi z gospodarskega in pravnega področja. Tu di to zasedanje bo vodila prof. Montalcini, na njem pa bodo poglobili naslednja tri vprašanja: zascito biosfere pred onesnaževanjem in nespa-

metnim izkoriščanjem naravnega bogastva; možno pomoč ljudi iz tehnološko razvitih držav območjem, kjer vladajo lakota, revščina in bolezn; sklenitev »nove moralne pogodbe« med stari in novimi generacijami, ki naj sloni na njihovi popolni enakosti (ne pa na se zdaj veljavem paternalističnem in hierarhičnem redu) in na vsestranski zaobljubi o izpolnitvi vseh omenjenih obveznosti.

Prof. Rita Levi Montalcini vabi k uresničevanju tega človekoljubnega in naravoljubnega programa zlasti mladi rod, hkrati pa poudarja, da ni Magna charta človekovih dolžnosti nikakor v nasprotju z listino človekovih pravic.

NARAVA / V ITALIJI BODO PROSTOVOLJCI V NEDELJO OČISTILI NAD STO PLAŽ

Akcija »Čista plaža« v Sesljanu in pri Štarancanu

Seslanski zaliv že četrto leto v središču akcije Čista plaža (foto KROMA)

TRST - Pred dnevi so italijanski časopisi poročali, da je morje ob obalah Apeninskega polotoka cistejše kot v preteklih letih. Morje da, a plaže? To vprašanje si je tudi letos zastavilo združenje Legambiente in pred začetkom poletne sezone četrto leto zapored organiziralo akcijo Ciste plaže. Lani so med podobno akcijo nabrali in odstranili s plaz kar 70 ton odpadkov, največ plastičnih, tistih, ki jih narava ne more razkrojiti. Letos se bodo člani 600 krozkov Legambiente zbrali na sto italijan-

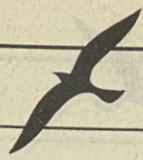
skih plazah v nedeljo, 23. maja, vedno z istim ciljem: cim bolj očediti plaže.

Med stotimi plazami, ki bodo delezne nedeljskega čistilno-lepotnega tratanja, bosta tudi dve s trzasko in goriske krajine: sesljska plaža od kopalisca Castelreggio proti javi in plaza pri Štarancanu. Čiščenje sesljske plaže je postalo že tradicionalno, saj poteka že četrto leto, sta povedala na včerajšnji predstavitveni tiskovni konferenci trzaskega krožka Legambiente njegov predsednik Sandro

Laurenzi in deželni svetovalec zelenih Andrea Wehrenfennig. Da je čiščenje te plaže potrebno, pričata že samo dva podatka: lani so s plaže odnesli 170 vrec odpadnega materiala; med temi je bilo tudi ogrodje avtomobila (!). Legambiente je izbrala Sesljan tudi zaradi drugega razloga. V preteklih letih je hotela s to akcijo opozoriti na naravno bogastvo sesljskega zaliva, ki mu je grozilo onakazanje nacrta Fintour o preureditvi zaliva. Letos, ko je postalo jasno, da je nacrt propadel, predlagajo Le-

gambiente in sorodne organizacije naravovarstvenikov drugacno preureditev sesljskega bisera, seveda takšno, ki bi zagotovila zascito tamkajšnjih naravnih lepot.

Organizatorji so o akciji že opozorili krajevne uprave in lusko poveljstvo ter jih povabili k sodelovanju. Obenem vabijo k sodelovanju tudi druge, preproste ljudi, ki jim je pri srcu čista narava. Zbirno mesto za prostovoljce je v nedeljo ob 9.30 v sesljskem zalivu pred kopaliscem Castelreggio.

VOLITVE / PREDSTAVITEV PROGRAMOV

DSL: naši kandidati imajo resne možnosti za uspeh

»Na tržaški Pokrajini je treba preprečiti zmago nacionalistov«

TRST - Demokratska stranka levice zagotavlja najrealnejše možnosti za izvolitev slovenskega zastopstva v deželni svet ter v tržaško in gorisko pokrajinsko skupščino. To je bila osnovna misel, ki je prevevala predstavnostno predstavitev slovenskih kandidatov DSL, na kateri je slovenska komponenta te stranke posredovala bistvene smernice svojih programov, upanje in pričakovanj za to nehalno volilno preizkušnjo. Na predstavitvi, ki jo je uvedla Tamara Blazina, so sodelovali Milos Budin in Mario Lavrencic (Dezela) ter Nives Kosuta, Igor Dolenc in Jasna Petaros (Pokrajina Trst).

Budin je poudaril, da se slovenska komponenta DSL tudi na teh volitvah predstavlja kot subjekt, ki je aktivno vključen v velike spremembe, s katerimi se soočata tako italijanska družba, kot tudi naša manjšinska stvarnost. DSL noče slepomisli s stevilkami - je nadaljeval govornik - in se, podobno kot nekoc KPI, predstavlja Slovencem s kandidaturami, ki imajo zanesljive možnosti za uspeh. »V kolikor ne bi Slovenci izvolili nobenega predstavnika, bi bil to velik poraz, zato moramo trezno in premišljeno izkoristiti vse

Predstavitve slovenskih kandidatov DSL na Opcinah (foto Krizmančič/KROMA)

stvarne možnosti«. Manjšina po Budinovemu mnenju ne sme težiti k getizaciji, a mora v Trstu na pokrajinskih volitvah prispevati k porazu desnice. Od tod podpora predsedništvu kandidatu Francu Codegi. DSL smatra vprašanje zaježene zastopstva za Slovence za bistveni problem, »ki pa ne sme ostati le prazno geslo ali se hujše predmet volilnih spekulacij«.

Mario Lavrencic pa je rekel, da je politična in torej tudi predvolilna situacija na Goriskem različna od položaja v

tržaški pokrajini. V Gorici sta npr. DSL in socialistična stranka dosegli sporazum za skupno kandidaturu za predsednika Pokrajine ter s tem ustvarili realne pogoje za oblikovanje naprednega in levičarskega bloka, ki bo lahko z volilno reformo ključoval konservativcem in desnici. V tem splošnem kaosu so ljudje zmedeni in ne zaupajo več institucijam. Slovenci tudi glede tega ne predstavljamo izjeme, čeprav smo mi izgubili zaupanje v institucije kar devet kandidatov. DSL se je -

kar imamo upravičene razloge. Poglejmo samo "trnovo pot" zakonske zasluge. Sodelujmo pri oblikovanju novega - je dejal Lavrencic - in ne dopustimo, da nas bo tok dogajanj potisnil ob stran.

Kosutova je spregovorila predvsem o novem volilnem sistemu za Pokrajino, ki vnaša nekatere velike novosti, začeni s direktno izvolitvijo predsednika. Vsi zal niso dojel pomena novega, kot prica dejstvo da se za predsedniško mesto poteguje kar devet kandidatov. DSL se je -

skupno z Zavezništvom za Trst - prepričano opredelila za Franca Codego, ki je vedno izkazoval veliko pozornost sožitju in pravicam Slovencev. Demokratski Trst - je poudarila Kosutova - se bo moral ze v prvem krogu strniti okrog Codego, kateremu je treba zagotoviti, da pride v balotazno glasovanje. Če bo za predsednika izvoljen skrajni nacionalist Sardo Albertini bo najbrz takoj po umestitvi zbrisal vse, kar je Pokrajina v vseh teh letih naredila za manjšino in za sožitje ter tudi njen statut, ki priznava manjšini marsikatero pomembno pravico.

Na predstavitvi, ki je potekala v Domu Brdina na Opcinah, je nato tekla beseda o nadaljevanju volilne kampanje slovenske DSL. V prihodnjih dneh bodo med drugim priredili srečanje predsedniškega kandidata Codego s slovensko manjšino. Zavrnili so tudi predlog po ustanovitvi tako imenovane metropolitanske province, ki ga zagovarjajo nekatere stranke. Ugotovili so, da gre za geslo brez vsakršne vsebine, ki ima kot edini cilj brisanje pristojnosti okoliških občinskih uprav in Kraske gorske skupnosti in istocasnovej pristojnosti za Obcino Trst.

PO ODSTOPU BENVENUTA

PSI pred razpustom Tersar odšel

TRST - Seghene, Perelli, komisar Agnelli in sedaj se odstop tajnika Benvenuta so popolnoma spravili na kolena tržaško federacijo PSI, ki je - podobno kot druge stranke federacije po državi - na robu razpusta oziroma zaprtja. Tudi v Trstu (čeprav ni uradnih podatkov) ima PSI baje precej dolgov, kar manjka pa je predvsem motivacija za nadaljevanje vsakršnega političnega dela, za katerega skoraj ni dejansko več nobenih pogojev.

Najmanj presenečenje nad Benvenutovo gesto so pripadniki skupine "Socialistična prenova", ki so ze nekaj časa od tega obrnili hrbet stranki in ubrali nove poti. Večina od njih je sodelovala pri oblikovanju volilnega kartela Zavezništvo za Trst, ki je za predsedniškega kandidata za Pokrajino izbrala predsednika ACLI Franca Codego.

Kandidat za deželni svet Dario Tersar je medtem od včeraj politično neodvisni kandidat. V odprtem pismu, ki ga je naslovil (bivšemu) tajniku Benvenuto, deželni tajnici Bredi, (bivšemu) pokrajinskemu koordinatorskemu Toderu ter vsem članom strankega vodstva, se Tersar vrača na "afero Agnelli". V pismu podčrtuje, da je od vsega začetka odločno in javno nasprotoval imenovanju Agnellija za "odgovornega za volilno kampanjo PSI". Ker je parlamentarec nacionalistično usmerjen, ker je tudi član Liste za Trst in ker zdalec ni človek, ki bi lahko pomagal PSI, da premosti sedanjo hudo krizo. Prav nasprotno.

Mera pa je po Tersarjevem mnenju sedaj polna. Agnelli namreč podpisuje vse dokumente, okrožnice, vabila in podobno kot odgovoren tržaški federaciji PSI. Tersar pravi, da je to v krivico nasprotju z Benvenutovo odločitvijo, vse skupaj pa bo se dodatno zaostrilo itak ze skrajno zaostreno situacijo. Od tod poziv Rimu, naj takoj odstrani dvojico Agnelli-Weber, ki je senatorjev namestnik, in naj imenuje pravega političnega komisarja, ki bo moral takoj sklicati izredni pokrajinski kongres. Tersar ob napoveduje, da se od slej naprej ima za neodvisnega kandidata. Rimsko vodstvo PSI pa ima trenutno druge težave in se bo gotovo ne bo ukvarjalo s tržaško situacijo.

NOVICE

Jutri pride v Trst notranji minister Nicola Mancino (KD)

TRST - Notranji minister Nicola Mancino bo jutri v Trstu v okviru volilne kampanje Krščanske demokracije za bližnje deželne in pokrajinske volitve. Minister se bo udeležil javnega shoda, ki bo ob 18. uri v dvorani Saturnia Pomorske postaje in ki mu bo predsedoval pokrajinski tajnik KD Silvano Magnelli.

Nocoj na Opcinah o manjšini in volitvah

OPCINE - V Prosvetnem domu na Opcinah bo nocoj ob 20.30 (prireditelj je knjižnica P. Tomazič in tovarisi) srečanje o Slovencih in o junjskih volitvah. Sodelovali bodo Stojan Spetic (SKP), Milos Budin (DSL), Rudi Pavšic (PSI) in Ivo Jevnikar (SSK).

Lipovec polemichen do Tersarjevih izjav

TRST - Na srečanju z volivci je glavni slovenski kandidat SKP za deželni svet, Sergij Lipovec, poudaril, da ni mogoce od Ciampiijeve vlade zahtevati nekih splošnih obvez do slovenske manjšine. V teku so meddržavna pogajanja, odprta so realna vprašanja, kot ponovno financiranje podpor manjšinskim ustanovam, zasluga manjšine pred večinsko volilno reformo. Zato je nesprejemljivo, da se nek slovenski kandidat obrne na vlado in jo poziva, naj čimprej osvoji prosluli "Maccanicov osnutek", ki ga je vsa manjšina soglasno označila kot nesprejemljivo, saj uvaja "jezikovne kletke" in zmanjšuje celo obstojec raven pravic. Slovenski komunisti so prvi dali, ze pred casom, pobudo - je rekel Lipovec - za oblikovanje skupnega osnutka zaščitnega zakona in vztrajajo, da ga je treba čimprej dokončati in predložiti. »Vsekakor bi morali manjšinski predstavniki in kandidati zagovarjati ta koncept, ne pa mu jemati veljavo, kot počenja odbornik Tersar«.

Akcija za izvolitev Miloša Budina

TRST - Skupina intelektualcev in tržaskih javnih delavcev pripravlja poziv slovenski javnosti za ponovno izvolitev Miloša Budina v deželni svet. Apel bodo predstavili v prihodnjih dneh na javni pobudi. Med prvimi podpisniki javnega apela - kot javlja slovenska komponenta DSL - je podpredsednica ZSKD Damjana Ota. V izjavi za tisk je napisala, da bo podprla Budina ne le kot naprednega slovenskega kandidata, ampak tudi kot vseplastno osebnost, ki tudi v političnem okviru izkazuje občutljivost do nelahkih vprašanj naše kulturne stvarnosti. »Se posebej mu zaupam vlogo sogovornika, ki bo uspel na deželni ravni posredovati želje in potrebe tistega največjega in najpristnejšega bogastva, ki se izraza v kulturno-prosvetnem zavzemanju naših ljudi. Tistega bogastva, ki mu pravimo ljubiteljska kultura in ga, žal, niti zamejsko politično snovanje marsikdaj ne vrednoti in upošteva v pravi meri«.

SSk polemizira s slovenskimi socialisti

TRST - Slovenska skupnost je z resničnim razočaranjem prebrala poročila o zasedanju voditeljev slovenske komisije PSI, piše v tiskovnem poročilu SSK. Zaradi nacionalistične osti, ki jo je zavzela tržaška PSI, so se omenjeni predstavniki iz protesta avtosuspendirali. Istocasnno pa so soglasno izrekli podporo danes najvidnejšemu slovenskemu predstavniku v tržaski socialistični stranki, nosilcu deželne kadidatne liste Daria Tersarju, ki pa se, kot kaže, ni avtosuspendiral. Protislovno je tudi stališče glede pokrajinskih volitev. Vsa manjšina, vključno s socialistično usmerjenimi ljudmi, je danes zaskrbljena zaradi novih volilnih dolocil, ki otežujejo slovensko zastopstvo. Namesto poziva, da bi podprli ogrožene slovenske kandidate, ki bodo verjetno odvisni od najmanjšega premika glasov, beremo pozive v podporo enega izmed kandidatov za predsedniško mesto. Gre sicer za odrtega in demokratičnega človeka, vendar za pripadnika italijanske večine, ki gotovo ne bo izvoljen zaradi slovenskih glasov, je mnenja SSK. Pa se napoved: drevi ob 20.30 bo v občinski knjižnici v Salezu srečanje s kandidatom, mladima odvetnikoma Petrom Mocnikom in Andrejem Berdonom. Govorila bosta o problematiki zaščitnega zakona in pa o nujnosti, da pride v sklopu volilnih reform do zaježene zastopstva slovenske manjšine.

Ripa di Meana v Trstu

TRST - Volilno kampanjo Zelenih je včeraj prisel podpret tudi vsedrjavni glasnik Carlo Ripa di Meana, ki je imel najprej tiskovno konferenco, nato pa se je udeležil srečanja zelenih in naravovarstvenikov o zelenih spletnih med politiko in posli.

GLEDALIŠČE / PREDSTAVE SSG

S Cesarjevimi novimi oblačili po Sloveniji

Drevi v Boljuncu zadnja predstava v FJK

TRST - Z drevisnjo predstavo v boljuncem gledališču France Prešeren se ansambel Slovenskega stalnega gledališča zaenkrat poslavlja od deželne občinstva, od nedelje dalje bo namrec s Cesarjevimi novimi oblačili gostoval sirom po Sloveniji. Tudi v Boljuncu bodo igralci SSG predstavili Jesihovo prepesnitetv slovitte Andersenove pravljice Cesarjeva nova oblačila (foto Krizmančič).

gledališča, da s to pravilico skusa razveseliti otroke beguncev iz republike bivše Jugoslavije. Pred dnevi je ansambel nastopil v zbirnih centrih za begunce v FJK, od nedelje dalje pa bo Cesarjeva nova oblačila ponesel v Slovenijo. Koledar predstav je naslednji: nedelja, 23. t.m., ob 17. uri - Vojašnica v Postojni; ponedeljek, 24., ob 16. uri in torek, 25. t.m., ob 9. in 13.30 - Murska Sobota; sredo, 26. in četrtek, 27. t.m., ob 10. in 11.30 - Ptuj; petek, 28., ob 9. uri Lendava in ob 12. uri Dobrovnik; sobota, 29., ob 17. uri - Vojašnica Slavova Klavara v Mariboru; nedelja, 30., ob 17. uri - Murska Sobota - Vidonci; ponedeljek, 31. ob 10. in 11.30, torek 1. in sredo, 2. junija, ob 9. in 11. uri - Gornja Radgona.

CEDAD / PRED OBČNIM ZBOROM ZSKD

Jole Namor: Pomembna naloga ljubiteljske kulture v Beneški Sloveniji

CEDAD - Jutri bo v Gorici 29. občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev. Da bi nekako izmerili pulz kulturnega utripa med Slovenci na Videmskem, smo zaprosili za pogovor Jole Namor, predsednico ZSKD za videmsko pokrajino.

Kako bi ocenila zdajšnje stanje v kulturi v Benetiji?

Današnja slika slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini je izredno kompleksna in protislovna. Razvojni procesi, ki so se v zadnjih letih močno pospešili, so nas namrec pripeljali do velikih notranjih razlik glede kvalitete, prijemov, vsebine in, kar ni majhnega pomena, tudi po številu pobud in prireditvev.

Nastanek dvojezičnega solskega sredisca v Spetru, ki deluje ze deveto leto in zanje zavidljive uspehe, predstavlja pomembno ločnico v življenju naše manjšinske skupnosti. Sprožilo je bistven premik v narodni identifikaciji ljudi, mladih družin, ki so se z aktivnim pristopom in mimo vseh birokratskih ovir odločile za dvojezično solanje svojih otrok. Na našo solo smo ponosni, vsi jo postavljamo kot prioriteto na naši prednostni lestvici, saj se zavedamo, da tu je naša perspektiva, jamstvo za bodočnost slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini.

Na drugem nivoju je delovanje kulturnih društev in skupin, ki se odvija pretežno na ljubiteljski in voluntaristični ravni, kar je seveda razumljivo če upoštevamo ze znana dejstva, kot so odsotnost kulturnih institucij in pomanjkanje prostorov primernih za predstave in druge kulturne pobude.

Zaznati je nekaksen razkorak med spetsko solo in kulturnim delovanjem?

Tako je in sprico finančnih težav, s katerimi se soočamo, nam preti nevarnost, da se naša kulturna ponudba osiromasi, kar v končni fazi vpliva negativno tudi na samo solo, ki ne more cveteti v pušcavi, saj se je rodila iz beneske kulturne pomladi, kot rezultat skoraj dvajsetletnega delovanja na ljubiteljski ravni z mladino in otroki.

Kaksna je prva naloga ljubiteljske kulture v Benetiji?

Ohraniti mora in obogatiti ljudsko tradicijo, narečno kulturo, vzbujati in utrjevati narodno zavest in cut pripad-

Predsednica ZSKD za videmsko pokrajino Jole Namor

nosti slovenski manjšini s posebno pozornostjo do mladine. Izživ, s katerim se vsak dan soočamo, je ohranjanje tradicije ne da bi padli na raven folklorne, torej spostovati svoje korenine a živeti in delati v koraku s casom, ustvarjalno, s prirejanjem pobud in manifestacij, ki naj odgovarjajo kulturnim potrebam in zahtevam sodobnega človeka.

Socio-ekonomski položaj v Benetiji brez dvoma vpliva tudi na delovanje ZSKD?

Tako stanje nam je narekovalo določene izbire pri organiziranju delovanja naših uradov. V Cedadu naša zveza deluje kot tehnično-organizacijska opora društvom in skupinam, urejuje jim prošnje za pokrajino in deželo, sodeluje pri organizaciji pobud posameznih društev. V Solbici, v rezijanski dolini, pa je naše delovanje se bolj široko zastavljeno. V številčno majhni skupnosti je naša Zveza hkrati organizator, katalizator in vzpodbujevalec vseh aktivnosti na kulturnem področju v najširšem pomenu besede.

Pogovor zapisal Rudi Pavšic

Avtogol Severe lige: zbogom Braida!

TRST - V političnih krogih je močno odjeknil sklep tržaskih voditeljev Severe lige, ki so predsinocnim odrekli podporo predsedniškemu kandidatu Enniu Braidu. Bossijevo gibanje je namrec naenkrat odkrilo, da je imel Braida v preteklosti nekajkrat opravka s pravico in da torej ni človek, ki ga lahko na volitvah predstavljajo kot kandidata "čistih rok".

Liga je celo razmišljala, da bi umaknila kandidata listo iz volilnega tekomovanja, kar pa je formalno nemogoce. Njen tajnik Fabrizio Belloni je vsekakor pozval volilce, naj za Pokrajino vseeno podprejo kandidate Severe lige.

Njegov poziv pa je ne samo politično, a tudi tehnično gledano zelo dvoumen. Volilec na glasovnici za Pokrajino lahko prekriža le simbol stranke. Tisti, ki glasuje Severno ligo, avtomatično torej glasuje tudi za predsedniškega kandidata Braidu.

"Afera" Braidu predstavlja v vsakem primeru hud politični spodrselj za Bossijevo gibanje, ki je tudi v Trstu racunalo na volilno zmago. Kaj pa sedaj?

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1. tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristoni 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NTA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba

Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1. tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propagandna: Trst in Gorica: Publist

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice: SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana

tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT

Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT

za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sežana, tel. 067-73573

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1988

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

GLASBA / NA PRVI ZAKLJUČNI AKADEMIJI V AVDITORIJU REVOLTELLA

Prepričljiv nastop gojencev šole GM

Danes druga akademija z nastopom pianistov

JOZE KOREN

Redno kot skoraj že dvajset let, so se v sredo pod večer tudi letos začele zaključne akademije gojencev šole Glasbene matice "Marij Kogoj" v Trstu. V Avditoriju mestnega muzeja Revoltella se je na prvi akademiji predstavilo 15 gojencev od 1. do 9. letnika.

Kot je v svojih uvodnih besedah povedal v.d. ravnatelj šole prof. Bogdan Kralj, je Glasbena matica tudi letos hotela nuditi gojencem priložnost, da pred javnostjo pokažejo svoj talent, marljivost in pedagoško raven proforskega zboru šole "Marij Kogoj". Letos se toliko bolj, ker zeli, zaradi finančnih težav in nejasnih perspektiv v zvezi s podelitvijo zakona za obmejna območja, na podlagi katerega je doslej prejela GM sredstva za vzdrževanje svoje šole, tudi z javnimi produkcijami dokazati pomen in nujnost svojega obstoja. In že na prvi od petih akademij na sporedu so ta pomen in to nujnost mladim izvajalcem v celoti potrdili s prepričljivostjo in kakovostjo svojih nastopov, pa naj so bili začeteniki, ki so se le prvo leto v uku, ali pa tisti iz višjih letnikov, ki so seveda že dosegli določeno izvajalsko stopnjo.

Kako ne bi poslušalec zaploskal malima pianistoma Axelu Furlanu in Barbari Santini iz 1. razreda sole prof. Ravla Kodrica, ki sta se tako pogumno predstavila, prvi s preprostim Kelemenovim skladbicama Oslice ob obali in Lastovicki, druga kar z dvema malima preludijama J.S. Bacha, ceprav sta s stopaloma komaj dosegla pedal? In le malo večjemu harmonikarju Cristianu Visintinu iz 2. razreda sole prof. Eliane Zajec, ki je v Zolotarjevi skladbi pokazal kar zgleden občutek za ritem, ali Mikeli Simac iz 3. razreda iste pedagoginje, ki je Bachov

vo Fugo v B-duru zaigrala z občutkom za lepoto zvoka?

Violoncelist Aleksander Sluga iz 8. razreda prof. Petra Filipčiča, je ob klavirski spremljavi Beatrice Zonta zaigral Boccherinijevo Sonato št. 2 v C-duru z razčlenjenim interpretiranjem stavkov in izvalil iz godala lepo spevnost v Largu in dokazal pomembno tehnično zanesljivost v obeh Allegrih. Gojenka 5. letnika sole prof. Daniele Brusolo Jadranka Santi, je ob klavirski spremljavi Katje Milic na flavto zaigrala 1. stavek Allegro non molto iz Gluckovega Koncerta v G-duru s presenetljivo zvočno čistostjo in lahkotnostjo, violonist David Zerjal iz 9. razreda sole prof. Boruta Logarja, pa je z izvedbo Mozartove Sonate v e-molu K 304 za violino in klavir s pianistko Beatrice Zonta potrdil, da zori v violinista lepe bodočnosti.

Kakovost trobilne sole prof. Zorana Lupinca sta potrdila malita trobentica iz 1. razreda Andrej Petar, z zanosno in zvočno čisto izvedbo Porotovega Concertina št. 3, in pozavnist Andrej Budin, prav tako iz 1. razreda, z izvedbo Brouquiesove Trombonarie na instrumentu, ki postavlja izziv pred nelahke intonacijske probleme. Oba je pri klavirju spremljala Vesna Zuppin.

Sledila sta solopceva iz sole prof. Dragice Ognjanovića, nekdanjega odličnega basista ljubljanske Opere, kar se je njegovima gojencema - bas baritonu Marjanu Škerlavaju in basistu Giulianu Pelizzonu, tudi poznalo kljub temu, da je Škerlavaj sele prvo leto, Pelizzon pa tretje leto njegov gojenec. Z zanesljivim nastavkom in lepo glasovno modulacijo je prvi zapel Adamicevo Nocoj je pa lep večer, drugi pa s pravo rusko barvitostjo in sonornimi

Aleksander Sluga ob spremljavi Beatrice Zonta (f.Ferrari)

niznami Pesem vikinskega gosta iz opere Sadko Rimsky-Korsakov. Oba je pri klavirju spremljala Katja Milic.

Kitarsko solo prof. Igorja Starca je zastopal Christian Volpi iz 5. razreda. Skladbo Grauna Teixeira-Guimaraesa je zaigral z lepim obvladanjem prstne tehnike, zvočno čistostjo in poudarjenim občutkom za ritem. Iz flavtistične sole prof. Brusolo se je predstavila se Samuela Bandi iz 5. razreda in ob klavirski spremljavi Katje Milic zaigrala Bachovo Sonato v g-molu z interpretacijo, ki nakazuje v mladi glasbenici nesporen talent. Harmonikar Robert Rebec iz 5. razreda sole prof. Zajceve, ki je pred nedavnim osvojil v svoji kategoriji prvo absolutno mesto na tekmovanju v Stresi, je z izred-

no občuteno in dognato izvedbo Melocchijeve Suite za akordeon potrdil, da njegov uspeh v Stresi ni bil naključen.

Akademijo v Avditoriju muzeja Revoltella, ki se je pokazal za dovolj akustičen prostor, je sklenil klavirski trio iz sole za komorno muziciranje prof. Petra Filipčiča v sestavi David Zerjal - violina, Aleksander Sluga - violoncelo in Tatjana Jerkog - klavir, z izvedbo Haydnovega Tria v A-duru. Mladi izvajalci so skladbo podali z usklajenim in zvočno preudarnim interpretiranjem v medsebojnem dialogiranju ter bili deležni toplih aplavzov.

Danes zvečer ob 18. uri je na sporedu druga zaključna akademija, na kateri se bodo predstavili izključno gojenci iz klavirskih razredov.

STAROSTNIKI / PREDAVANJE DSU

Prehod iz zrele dobe v »tretjo pomlad« je večkrat travmatičen

Prof. Pavletič je govoril o odnosu družbe do tega vprašanja in o osebnih izkušnjah

Lahko ji pravimo tretja pomlad ali pa tudi starost, res pa je, da tretja starostna doba - kot pravi najbolj nevtralna oznaka - prinaša kopico nevšečnosti in tudi težav. O tem, kako premostiti razne probleme oziroma kako najbolje preživeti tretjo starostno dobo je v sredo popoldne v Gregorčičevi dvorani predaval prof. Bojan Pavletič (foto Krizmančič). Predavanje je organiziralo Društvo slovenskih upokožencev, ki že s svojim delovanjem daje delen odgovor na zastavljeno vprašanje.

ZGONIK / DREVI

Glasba Slavka Avsenika v »preobleki« Gašperjev

V Sportno-kulturnem centru v Zgoniku bo drevi zadonela najbolj zlahka slovenska narodnozabavna glasba, tista, ki je skoraj stiri desetletja veselo, razposajeno, a tudi otožno uhajala iz meha harmonike Slavka Avsenika in s svojim zvokom radostila srca in usesa slovenskih ljudi. Koncert opozarja že v naslovu na slavnostno priložnost: 40 let Avsenikove glasbe, v vlogi protagonista pa ne bo več nastopal vselovenski Slavko, pač pa njegov mladi »naslednik«, ansambel Gašperji iz gorenjskega Preddvo-

ra. Da ne bo nesporazumov: Slavko Avsenik bo prisostvoval koncertu, saj je večer posvečen izključno njegovi glasbi. Pesmi pa bo izvajal ansambel Gašperji, ki ga je sam Avsenik izbral za svojega naslednika. Gašperji bodo najprej predstavili svojo kaseto, za katero sta vse pesmi napisala prav Slavko Avsenik in njegov sin, zatem pa bodo že na vrsti Avsenikovi hiti, kot so Na Roleku, Na Golici in drugi. Skratka: v Zgoniku se drevi obeta res prijeten kulturni večer.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Andersen - Jesih
Cesarjeva
nova oblačila
Režija Vladimir Jurc
Danes, 21. maja, ob 20.30 v gledališču »F. Preseren« v Boljuncu.

GLASBENA MATICA TRST
Sola »Marij Kogoj«

Danes, 21. 5. 1993
ob 18. uri v Avditoriju muzeja Revoltella

2. zaključna akademija

gojencev
klavirskega
oddelka

Vabljeni!

KINO

ARISTON - 17.30, 19.15, 21.00 »Magnificat«, i. Pupi Avati, i. Luigi Diberti, Arnaldo Ninchi, Dalia Lahav.

EXCELSIOR - 17.45, 20.00, 22.15 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Kathy Bates.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.45, 19.50, 22.00 »Lezioni di pianoforte«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Massima copertura«.

NAZIONALE 2 - 17.30, 19.45, 22.00 »Madadajo«, r. Akira Kurosawa.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Wind - Più forte del vento«, r. F. Coppola, i. Matthew Modine, Jennifer Grey.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Mister sabato sera«.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scortax«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EDEN - 15.30, 22.10 »Eccitanti passioni anali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 17.55, 19.20, 20.45, 22.10 »Gli Aristogatti«, Walt Disney.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.15 »La moglie del soldato«, r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson, Forest Whitaker.

ALCIONE - 18.30, 20.15, 22.00 »Il grande comico«, r. Francesca Archibugi, i. Sergio Castellitto, Anna Caliena.

RADIO - 15.30, 21.30 »Caldi e bagnati - Moment of love«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK,
21. maja 1993
VALENS

Sonce vzide ob 5.27 in zaton ob 20.36 - Dolžina dneva 15.09 - Luna vzide ob 5.09 in zaton ob 20.45.

Jutri, SOBOTA,
22. maja 1993
RENATA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23,2 stopinj, ravninski tlak 1017,8 mb, narašča, veter zahodnik 4 km na uro, vlaga 60-odstotna, nebo skoraj jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 19,2 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Gabriele Russian, Daniele Zuccherro, Lisa Bencic, Elisa Civita.

UMRLI SO: 72-letna Angela Bait, 76-letna Maria Kraich, 84-letna Maria Giustina Grahonja, 72-letna Lidia Furlan, 82-letna Maria Rugo, 86-letna Annunziata Maniogo, 85-letna

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
BALETNI VEČER
Produkcija učencev baletne šole in nastop solistov Opere in Baleta SNG iz Ljubljane.
Jutri, 22. maja ob 20. uri Vstop prost

ZKD ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV

Kultura: temelj identitete moč dialoga

29. REDNI OBČNI ZBOR
(prvi sklic ob 14.30)

GORICA, 22. maja, 1993 ob 15. uri.
Sejna dvorana pokrajinskega sveta
(Korzo Italija 55).

Praznujemo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja

S. Avsenika

v športno - kulturnem centru v Zgoniku
danes, 21. t. m., ob 20.30.

- KRSTNI NASTOP AVSENIKOVIH NASLEDNIKOV
- GAŠPERJI BODO PREDSTAVILI SVOJO NOVO KASETO

...GLASBA...ZABAVA...PRESENEČENJE...

Rezervacije: eno uro pred nastopom pri blagajni.

OBČINA ZGONIK - OBVESTILO O RAZPISU NATEČAJA

zupan
obvešča, da je Občina Zgonik razpisala zakup-natečaj za nakup novega sloškega avtobusa.
Zanimajoča podjetja lahko dvignejo razpis in vsako drugo zadevno dokumentacijo v občinskem tajnistvu v Zgoniku vsak dan od 8. do 14. ure.
Pregled pravilnosti ponudb se bo vršil na zupanstvu v Zgoniku dne 31. 5. 1993 ob 9. uri. Ponudbe morajo dosepeti v zaprti ovojnici do 14. ure dne 28. 5. 1993. Veljal bo datum občinskega protokola na prošnji.
Vsako drugo pojasnilo nudi občinsko tajništvo.

Carla Cora, 94-letna Cesira Vittori.

LEKARNE

Od ponedeljka, 17., do nedelje, 23. maja 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Garibaldi (tel. 726811), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg Garibaldi 5, Trg Valmaura 11, Ul. Roma 16, Milje - Lungomare Venezia 3.

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Roma 16 (tel. 364330).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpriznana od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PIREDDITVE

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

RAVNATELJSTVO
NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA
v Zgoniku, 22. maja 1993

tem času in prostoru.

DRUŠTVO SLOVENSKE MILJSKE OBČINE priredi jutri, 22. t. m., ob 20.30 v Slovenskem centru v Miljah VEČER ZBORA JADRAN. Sodelujejo gojenci šole GM M. Kogoj iz Trsta.

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ vabi na PROMENADNE KONCERTNE pihalnih orkestru, v nedeljo, 23. t. m., ob 17. uri na trgu v Ricmanjih. Nastopili bodo: Società Filarmonica di Bertolo (Videm) in Pihalni orkester Litostroj (Ljubljana) Vabljeni!

KD PRIMORSKO vabi na spominsko svečanost ob 50-letnici požiga vasi v nedeljo, 23. maja v Makoljah. Zbiralnice pred Kulturnim domom ob 15.30. Ob 16. uri bo kratka svečanost pred spomenikom padlih v NOB, nakar bo sledil nastop TPPZ P. Tomazic v Borovem gozdicu. Slavnostni govornik bo Stojan Spetic. Sodelovala bosta pihalni orkester Breg in MePZ Primorsko.

SKD TABOR obvešča, da nedeljski koncert iz pomladanskega ciklusa OPENSkih GLASBENIH SRECANJ odpade zaradi bolezni.

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Revoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

TABORNI OGNIJ s kulturnim in zabavnim sporedom: Taborniki Rodu modrega vala organizirajo v petek, 28. t. m., ob 21. uri Taborni ogenj v Zelenem centru na Tomažu pri Vrhpoljah (Kozina). Informacije dobite v Dijaskem domu, tel. 573141.

KD VALENTIN VODNIK vabi na PESEM OB SUDENCU. Koncert MePZ Primorec - Tabor pod vodstvom Matjaža Ščka, ob besedi Marija Čuka in slovenski poeziji v petek, 28. t. m., ob 21. uri na "Kozluži" v Dolini.

AKCIJA TABORNIKOVM RMV ob 40-letnici ustanovitve: NAZAJ V TABOR

NISKI RAJ! Prijave do konca junija 1993. Prijavnice so na razpolago pri članih RMV, v Trzaski knjigarni in v Narodni in študijski knjižnici.

KRUT obvešča člane in interese, da ima na razpolago nekaj mest za prevoz v zdravilišče Smarjeske toplice od 6. do 20.6. Informacije in prijave na sedežu Kruta v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324.

ZDRUŽENJE AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB sporoča članstvu, da prireja prevoz v zdravilišče Smarjeske toplice od 6. do 20.6. Interesenti se lahko javijo na sedežu organizacije v Ul. Cicerone 8/b, tel. st. 360324.

KNJIŽNICA P. TOMAZIC IN TOVARISI - Opcine, Prosvetni dom danes, 21. t. m., ob 20.30 srečanje na temo: SLOVENCJI IN VOLITVE '93. Spregovorili bodo Milos Budin - DSL, Ivo Jevnikar - SK, Rudi Pavšic - PSI, Stojan Spetic - SKP.

OB 3. FESTIVALU SLOVENSKE POPEVKE, ki bo predvidoma v prvi polovici decembra 93 razpiše SKD Barkovlje NATEČAJ ZA IZVIRNO SLOVENSKO POPEVKO. Za vse informacije tel. na st. 363452 ali 415797 v poslovnih urah.

SK BRDINA sporoča, da se prične suhi treningi. Zbiralnice v torek, 25. t. m., ob 17.30 na trgu Brdina na Opcinah. Vabljeni vsi tekmovalci in drugi.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odbor-nikih organizacije.

IZLETI
Seksija VZPI-ANPI in Partizanski klub Boljunc organizirata, ob priliki 48-letnice osvoboditve, v soboto, 5. junija 1993 izlet v Idrijo na ogled Muzeja stare rudniške opreme in v Cerkno na ogled Muzeja NOB in obnovljene bolnice Franja. Vpisovanje v prostorih Partizanskega kluba v Boljuncu. Za informacije tel. 228378.

KLUB prijateljsstva vabi v četrtek, 3. junija na zanimiv izlet po Istri "Po poteh učencev sv. Cirila in Metoda" (Roč, Hum in Draguc). Vpisovanje pri Fortunatu v Ul. Paganini 2 v Trstu.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča, da 31. t. m. zapade rok za vložitve prošnje za vstop v ocenjevalne komisije, ki bodo v Rimu izbrala solsko osebe nameščeno v tujini (zakon 604 z dne 25.8.1993). Prošnjo na prostem papirju lahko vložijo nadzorniki, ravnatelji in vsi solniki v staležu. Obrazec in morebitna pojasnila na sedežu SSS v Trstu, Ul. Carducci 8, tel. st. (040) 370301 od torkih od 11.30 do 13. ure, sredah od 17. do 18.30, četrkih od 9.30 do 11. ure ter petkih od 15.30 do 16.30.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča tudi, da so razpisane stipendije za študijske obiske na deželah EGS, pri manjšinskih skupnostih v Belgiji, Baskovskih deželah, Bretaniji, Nemčiji, Friziji, na Irskem in v Katolniji v solskem letu 1993/4. Kolektor obiskov in obrazec prošnje na sedežu SSS.

ČESTITKE
Danes praznuje 90. rojstni dan NANCIA ZERJAL. Vse najboljše in da bi se dobro pocutila z nama ji iz srca želita hčer Nitka in Nadja z družinama.

MALI OGLASI
V PREBENEKU sta odprla osmico Boris in Gabrijela. Cenjenim gostom se priporočata za obisk.

OSMICO ima odprto Marijo Milic v Repniku 39. OSMICO ima odprto Just Škerlj v Salezu 44.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku. OSMICO je odprl Paolo Ferfolja v Medje vasi. Toči belo in crno vino.

OSMICO imata v Ricmanjih Zoran in Ervina. OSMICO ima Ivan Tercon - Mahvinje st.42 s piacco in jedaco.

OSMICO je odprl Alfredo Branjnik, Domjo 172. Toči belo in crno vino, tel. st. 281244.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost st. 18. OSMICO sta odprla Pepi in Boris Sancin v Dolini. Točila belo in crno vino.

PRI DACEVIH so v Doberdodu odprli osmico. Toči belo, crno in rose vino.

STANDREZU je Stanko Marusić odprl osmico. Toči belo in crno vino ter nudi domač prigrizek.

OMICO je odprl Mario Pahor v Jamljah, Zupaničeva 8. Nudi prijetno domačo kapljico in prigrizek.

NA PROSEKU je na prodaj večja stanovanjska hiša s ca 500 kv.m dvorica. Odlična lokacija za razne dejavnosti: gostinstvo, trgovina, ambulanta. Pismene ponudbe pod sifro "Invest" na Publist - Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst/Trieste.

PRODAM gume za fiat ritmo, v dobrem stanju. Tel. 0481/78188 ob uri kosila.

PRODAM metaliziran opel corsa 1,2 GL v odličnem stanju, december 1989. Tel. st. 421412.

PRODAM fiat 127, 900 L, rdec, 65.000 km, komaj opravljen tehnični pregled v dobrem stanju. Tel. st. 225590.

PRODAM na Kolonovcu lepo stanovanje s kletjo in pokritim parkirnim prostorom. Tel. st. 818182.

PRODAM na Kolonovcu zazidljivo zemljišče, 600 kv. m. Tel. st. 818182.

NUJNO iscem delo kot zidarski pomočnik. Tel. 0481/78188 v večernih urah.

UVOZNO/IZVOZNO podjetje s sedežem v Trstu isče uradnika/co v komercialni dejavnosti. Zazelite na večletna praksa. Pismene ponudbe poslati na Publist Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro "Komericala".

DIPLOMIRAN psiholog isče primarno zaposlitev. Tel. st. 364231.

SLOVENSKA DRUŽINA isče hišo v okolici Trsta ali na Krasu. Tel. st. 9

KMEČKA ZVEZA / STROKOVNA SLUŽBA

Pravilna izbira časa košnje odločilna za kakovost sena

Zgodnja košnja in lepo vreme omogočata vmesno junijsko košnjo

Glede na to, da je prišel čas košnje, ki je pomemben za vlogo košnje, je pomembno poudariti pomembnost izbire pravega časa za to opravilo, saj nam izkušnje pravijo, da naši kmetje večkrat zmanjšajo s košnjo in tako zmanjšujejo kakovost sena. Če je košnja prepozna in postane travnata ruša, prestopa, se poveča delež surove laknine, zmanjša pa se vsebnost beljakovin, energije, rudnin in vitaminov v njej. Prav zato je priporočljiva zgodnja košnja, da pridelamo z mirno čimveč hranilnih snovi. Zgodnja košnja in ugodni vremenski pogoji pa nam hkrati omogočajo še eno vmesno košnjo ob koncu junija, poleg zadnje, otave.

Preglednica st.1 nam zgovorno pravi o razliki v kakovosti sena pri zgodnji oziroma poznejši košnji. Iz nje je razvidno, da s senom iz ostarele in pozno košene trave pridelamo manj hranilnih snovi kot s senom iz pravocasnne košnje travne ruše. Poleg tega je še za 22 odstotkov slabše prebavljiva organska snov. Prav zaradi slabše prebavljivosti organske snovi in manjše vsebnosti hranilnih snovi s prepozno košnjo veliko izgubimo.

Iz preglednice st.2 pa je razvidno, da prebavljivost organske snovi močno vpliva na zauživanje

sena. S senom slabe kakovosti krave zaužijejo najmanj hranilnih snovi, je slabše prebavljivo in tudi količinsko ga zaužijejo manj kot če je seno odlične kakovosti. Sena z 71-odstotno prebavljivostjo sušine so krave sposobne zaužiti celo 41 odstotkov več kot sena s 50-odstotno prebavljivostjo sušine. Razlike v zauživanju sena lahko nastanejo tudi ob enaki prebavljivosti, kar si razlagamo z različno botanično sestavo travne ruše (razmerja trava-detelja-zeli).

Iz vsega tega torej izhaja, da kakovost sena - predvsem za krave molznice - močno vpliva na hranilne obroke, kajti ob slabi kakovosti je nujno dopolniti obrok z drugimi krmili (močnimi krmili: koruza, ječmen, silaza), ki jih nasi kmetje ne pridelajo na svojih posestvih in jih morajo kupiti, kar znatno poveča pridelovalne stroške mleka. Razumljivo je namreč, da treba živini dodajati tem manj močne krme, čim več hranilnih snovi bo dobila iz kakovostne osnovne krme (sena).

Zgodnja košnja se torej zaradi pridelka sena odlične kakovosti obrestuje tako pri stroških kot pri kakovosti mleka.

Strokovna služba Kmečke zveze

»Zgodovinski« posnetek košnje iz arhiva M. Magajne, ko kose še ni bil zamenjal stroj

	SS %	prebavljivost organske snovi v %	SVI %	SE g/kg	PSB g/kg	Ca g/kg	P g/kg
zelo zgodaj trava ruša	85	70	24,6	411	86	8	3,5
pozno košena ostarela ruša	85	48	32	205	29	7,5	1,3

Pojasnilo k preglednici:

SS (%) - suha snov vzorca, izražena v odstotkih
SVI (%) - suha vlaknina v % v 1 kg vzorca
SE (g/kg) - skrobne enote v g na 1 kg vzorca
PSB (g/kg) - prebavljive surove beljakovine v g na 1 kg vzorca
Ca (g/kg) - kalcij v g na 1 kg vzorca
P (g/kg) - fosfor v g na 1 kg vzorca

prebavljivost sušine v senu (%)	zauživanje sena	
	v kg/100 kg žive teže	v kg/600 kg žive teže
71	2,9	17,4
66	2,6	15,6
61	2,2	13,2
50	1,7	10,2

KMEČKA ZVEZA / DAVČNA SLUŽBA

Davek ICI tudi na kmetijska zemljišča

Podrobnejša navodila za davkoplačevalce

Kljub krajsemu podalšanju rokov za letošnje davčne prijave, ki prinašajo pretirano število pretirano zapletenih novosti, se moramo davkoplačevalci v teh dneh po sili razmer obratovati na razne strokovne službe ali komercialiste, da nam pomagajo pri razreševanju mnogih zapletov in nejasnosti v navodilih. Za svoje članke se s tem ukvarja tudi služba Kmečke zveze, ki nam je posredovala bistveno razlago na splošno in s posebnim ozirom na kmečka zemljišča in zgradbe.

Kot vemo, je bil lani uveden izredni nepremičninski davek ISI (Imposta straordinaria sugli immobili), z odlokom št. 504 z dne 30.12.1992 pa je bil ta izredni davek spremljen v občinski davek, ki ga na kratko označujemo ICI (Imposta comunale sugli immobili). Zakon je stopil v veljavo s 1. januarjem 1993.

Zazidljiva zemljišča
Vsi tisti torej, ki so imeli na dan kaksno nepremičnino, morajo ta davek plačati. Nanasa se skratka na zgradbe, zazidljiva zemljišča in - kar je novost - tudi na kmetijska zemljišča. Za zazidljiva zemljišča se smatrajo tista, ki so na-

menjena gradnjam in se vrednotijo na podlagi urbanističnih občinskih načrtov in tržne vrednosti. Tržna vrednost je vezana predvsem na parametre zazidljivosti, ki jih določa urbanistični načrt. Ob istih parametrih je lahko razlika med posameznimi občinami. Kdor ne ve, ali je njegovo zemljišče smatrano za zazidljivo, lahko zaprosi občino, da mu to uradno izjavi.

Kmetijska zemljišča

Za zazidljiva zemljišča ne veljajo tista - čeprav so kot take predvidena v regulacijskem načrtu - ki so v posesti in ki jih obdeluje neposredni obdelovalec oziroma kmetijski podjetnik, ki mu je to glavni poklic. Za kmetijska zemljišča se smatrajo tista, ki so namenjena naslednjim dejavnostim in ki jih navaja cl. 2135 civilnega zakonika: obdelovanju, gozdarstvu, živinoreji ter dejavnostim, ki so povezane s predelavo in prodajo kmetijskih pridelkov in proizvodov v okviru normalne kmetijske dejavnosti.

Oprostitveni davki ICI

Oproščena davka ICI pa so tista kmetijska zemljišča, ki sodijo pod »gorata območja« v smislu 15. cl. zakona 984/77. Ta zemljišča niso obdavčena z davkom

ICI ne glede na to, ali so obdelana ali ne in ali jih obdeluje kmet ali nekmet. Vsa ostala kmetijska zemljišča, ki ne sodijo v to kategorijo, so obdavčena za vrednost, ki presega 50 milijonov lir vrednosti. Ta vrednost se računa tako, da se pomnoži katastrski dohodek (reddito dominicale) s količnikom 75, to pa samo v primeru, da zemljišče neposredno obdeluje kmet sam.

Delni odteglaji

Predvideni so tudi odteglaji v naslednjih odstotkih:

A - 70% davka ICI za presežno vrednost od 50 do 120 milijonov lir;

B - 50% davka ICI za presežno vrednost od 120 do 200 milijonov lir;

C - 25% davka ICI za presežno vrednost od 200 do 250 milijonov lir.

Kmetijska zemljišča, ki jih obdelujejo nekmetje, nimajo pravice do nobenih odteglajev.

Kmečke zgradbe

Prav tako niso obdavčljive kmečke zgradbe (stanovanja, hlevi, kleti, tople grede), ki so namenjena delovanju kmetije same. Vse ostale zgradbe so obdavčene na osnovi katastrske vrednosti, ki se izračuna tako, da se pomnoži število katastrskih prostov

(vani utili) z njihovo katastrsko vrednostjo, ki je odvisna od katastrske cone, kategorije in razreda.

Vrednost zemljišč

Izračunano vrednost zemljišč in zgradb pomnožimo s količnikom, ki je za občino na Trzaskem naslednji:

- za občino Trst 4%
- za občino Dolina 4,5%

- za zgonisko in republikansko občino 5%

- za miljsko in nabrezinsko občino 6%

Za stanovanje, v katerem lastnik živi, je mogoč odbitek od davka ICI v višini 180.000 lir.

Rok plačila

Davek ICI bomo plačali v dveh obrokih, čeprav je treba prijavo izpolniti in jo priložiti istočasno z obrazcem 740. Prvi obrok bo treba plačati od 1. do 20. julija in znaša 90% dolgovane zneska za prvo polletje oz. 45% celotnega davka (za vse leto). Drugi obrok v višini 55% letnega davka pa bo treba plačati od 1. do 20. decembra letos.

ILOR in INVIM

Občinski davek ICI nadomešča tudi dotedanji davek ILOR na nepremičnine, postopno pa tudi davek INVIM, ki ga bo treba plačevati še naprej čeprav le delno, do 1. januarja 2003. (jk)

DOLINA / OB LETOŠNJI MAJENCI

Srečanje med gostinci in pridelovalci vina

Za uveljavljanje kakovostnih domačih vin

Z današnjim posnetkom, ki ga je ob praznovanju dolinske Majence nas fotograf ujel v svoj objektiv, a nam ga potem kronična prostorska slika ni dovolila objaviti, se torej vračamo na začetek meseca, ko je bila v Dolini tradicionalna 37. občinska razstava domačih vin. Dolinska občinska uprava je ob tej priložnosti priredila srečanje z gostinci in upravitelji javnih lokalov iz vse trzasko pokrajine, letos pa je se posebej povabila članke gostinske sekcije pri Slovenskem deželnem gošpodarskem združenju.

Razstavljena vina sta ocenili dve komisiji: prva, komisija izvedencev, jih je presodila po strokovni plati, druga, komisija obiskovalcev Majence, pa je dala svoje mnenje glede na okus in

aromo, ki ju posamezna domača vina ponujajo.

Udeležence srečanja med vinogradniki in gostinci je v imenu dolinske občinske uprave pozdravil podzupan in odbornik za kmetijstvo Dionisio Gherbassi, ki je poudaril pomen krajevne uprave za razvoj in kakovostno rast vinogradništva in kletarstva v Bregu. V imenu Slovenskega deželnega gošpodarskega združenja pa je zbrane nagovoril predsednik Boris Siega, ki je poudaril pomen sodelovanja, ki se v zadnjih letih spleta med združenjem in Kmečko zvezo. To sodelovanje bo treba v prihodnje še bolj razviti in ustvariti nove priložnosti za skupen nastop pridelovalcev vina in gostincev, ki bo hkrati tudi priložnost za premislek o skrbi za

večanje kakovosti domačega vinskega pridelka.

Za oboje, tako za gostince kot za vinarje je namreč se zlasti v teh casih zastaja prodaje vina, ki soppada s splošno gospodarsko stagnacijo, skrb za kakovost in za nove prijeme se zlasti pomembna. Namesto konkurence med kmetovalci in gostilničarji (ki je med drugim slonela predvsem na cenenosti ponudbe, ne pa na njeni kakovosti) je torej neobhodno ustvariti konkretno poklicno sodelovanje, ki lahko edino zajamci razvoj domačih gostinskih in vinogradniških oziroma kletarskih dejavnosti.

Na sliki (foto Krizmančič/KROMA) : nagovor predsednika SDGZ Borisa Siega na srečanju gostincev in vinogradnikov.

V RAZMISLEK / NEDAVNI OKROGLI MIZI TRŽAŠKEGA ODBORA ZDRUŽENJA AIESEC NA ROB

Okrepiti vez med šolo in delom

V nastopih vidnih vsedržavnih in domačih menedžerjev poudarek na nujnost okrepite vloga univerz - Sodelovanje med šolo in delom življenjskega pomena tudi v naši skupnosti

DAVORIN DEVETAK

teji sredini, ki gotovo pripada odprtemu in dinamičnemu delu Trsta.

Mimo glavne razveseljive vesti, da je kar 85 odstotkov vprašanih naslo zaposlitev (38% v zasebnem sektorju, 37% v javnem in 25% kot samostojni delavci), pričajo ostali podatki o splošno zadovoljivi ravni izobrazbe in formacije na skoraj vseh fakultetah (28% zelo in 47% precej zadovoljnih), s kakovostnimi vrhuncem na medicinski, inženirski, ekonomski in drugih fakultetah. Glede na izražene potrebe in izkušnje v delovnem okolju ter na pogoje in dejavnike, ki so vplivali na zaposlitev, pa gre posebej poudariti, da večina diplomirancev opozarja na pomanjkanje prave povezave med univerzo in podjetji.

S temi splošnimi ugotovitvami so soglasni tudi ostali nastopajoči na okrogli mizi, ki so podali številnim mladim poslušalcem živno izkušnjo in pricerjanja iz sveta dela. Predstojnik oddelka za izobraževanje in raziskave pri rimski Confidustrii dr. Claudio Gentili je poudaril absolutno podporo zveze industrije prizadevanjem po posodobitvi italijanske univerze, z uvajanjem tako imenovanih »kratkih univerzitetnih diplom«, se pravi dve do triletnih študijskih smeri z vi-

sokim strokovnim profilom, ki so namenjene predvsem uporabno-znanstvenim panogam in nasplošno tehnološkemu, zdravstvenemu in gospodarskemu področju. Prav tako je Gentili izrazil koristnost delovne prakse oziroma staza, ki bi morala biti vse bolj prisotna v rednem študijskem programu, vendar je za nju treba komaj ustvariti ustrezni pravni okvir.

Tudi v domačih nastopih - odgovornega vodje ravnateljstva za osebe zavarovalnice Lloyd Adriatico dr. Renata Di Bacca, osrednjega ravnatelja zavarovalnice Assicurazioni Generali inz. Benita Rocca in ravnatelj za osebe in organizacijo pri poradenstvu Zanusiju dr. Gianfranca Marina - je bilo zaslediti vrsto sugestij in predlogov za okrepitev vloge univerze. Se bolj zanimiva pa so bila za bodočo doktorje in diplomirance stvarna in vzpodbudna opazanja teh menedžerjev glede značilnosti in motivacij, ki igrajo najpomembnejšo vlogo pri sprejemu v službo in pri uveljavljanju v delovni karijeri.

Zavarovalna družba Generali, ki namenja temu področju pozornost, je nedavno izvedla podobno usmerjeno raziskavo na vzorcu 500 univerzitetnih diplomirancev, ki so bili sprejeti v službo v zadnjih

petih letih. Iz analize zbranih podatkov so prisli do izraza tako odločilni, pozitivni, kot tudi zaviralni dejavniki, in torej prvine zadovoljstva in nezadovoljstva. Ob odlični kar se da redni formaciji (z obveznim znanjem jezikov), ki služi za selekcijo, pa so pomembne se mnoge druge lastnosti, ki grejo od prilagodljivosti in pripravljenosti za mobilnost, ne le profesionalno, do smisla za interakcijo in skupinsko delo; od pripravljenosti za aktivno pristopanje in inovativnost do smisla za analizo in komunikativnost.

Furlanskemu mednarodnemu elektronskemu centru Zanusiju pa je, glede na njegovo specifično (zaposluje 6800 delavcev in 2000 uradnikov), se posebno pri srcu povezuje med industrijo in delom, zato v okviru posebnega »globalnega načrta« uresničuje v tovarni niz obiskov in srečanj za visješolce, univerzitetne študente in diplomirance, medtem ko za zaposlene visoke kadre in uradnike prireja prakso v proizvodnih oddelkih.

Vsi udeleženci okrogle mize pa so ob vsem tem poudarili se - kot posebno pomembno in pravičnino bistveno - pozitivno motivacijo pri delu: to pa pomeni se pricuti, delati in živeti v podjetju ter dati od sebe vselej več od ti-

stega, kar se zahteva. Ceravno bi imel mladi zaposleni občutek, da ni takojšnjih rezultatov ali primere pohvale za dobro opravljeno delo, naj ve, da podjetje ni sola ali univerza, kjer se za dobro opravljeno študij avtomatično prejme ustrezno oceno. Pa vendar, dobro in resno delo se obrestuje, vidi se v rasti kakovosti in doseženih uspehov, naposled pa prejme tudi gotovno priznanje.

Naj torej se enkrat poudarimo, da je bila večina pričevanj in napotkov uglednih menedžerjev zelo stvarna in neretorčna. Skusala je dati nekaj indikacij o tem, kar se pričakuje in zahteva od mladih na delovnem mestu. Če pa to temo razširimo in se navezemo na razpravo, ki se je razvila na nedavnem obnem zboru Slovenskega deželnega gošpodarskega združenja na trzaskem razstavišču, pa lahko ugotovimo, da je bilo nemalo posegov naših gošpodarstvenikov naravnanih na isto skrb in vizijo: omogočiti večjo komunikacijo in povezavo med podjetji in svetom dela nasploh na eni strani in solo kot kovačnico novih talentov in proizvajalcev na drugi. Pri tem je zgovorna tudi pozornost naših denarnih zavodov, ki v zadnjih letih mnogo vlagajo v notranje in zunanje izobraževanje svojih sodelavcev.

Nekateri predstavniki nase sole (Sindikat slovenske sole, solniki, Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje) so to sporočilo o strateski vlogi sole osvojili kot utemeljeno in spodbudno tudi za solo samo, se posebej v tej fazi, ki je kritična ne le za gošpodarstvo, ampak za vso našo skupnost. Sedaj je torej treba preiti od besed k dejanjem in ob obstoječih ustvariti se nove oblike sodelovanja in povezovanja, da bomo v resnici znali odgovoriti na izzive krize in na nujnost odpiranja tega našega prostora, ki jih ne gre jemati zgolj negativno, kot to že pomenjajo drugi v našem mestu.

Takšen nov posluh je bilo na primer opaziti tudi na nedavni javni skupščini trzaskih industrijcev, kjer so jasno povedali, da je treba enkrat za vselej premostiti stara zapiranja in ubrati pot sodelovanja in konkretnega dela. Čeprav bi morali biti prvi nosilci vsake razvojne vizije politiki, vemo, v kakšnih vodah se ti tacas nahajajo, tako v krajevnem kot državnem merilu. V pričakovani, da bo sedanji politično-institucionalni sok čimprej presežen, pa ne smemo ostati krizem rok, ampak moramo vsak na svojem področju se intenzivneje delati, in to vzajemno, da se bosta omenjeni sredini - sola in gošpodarstvo - se bolj in racionalneje razvijali v splošno korist.

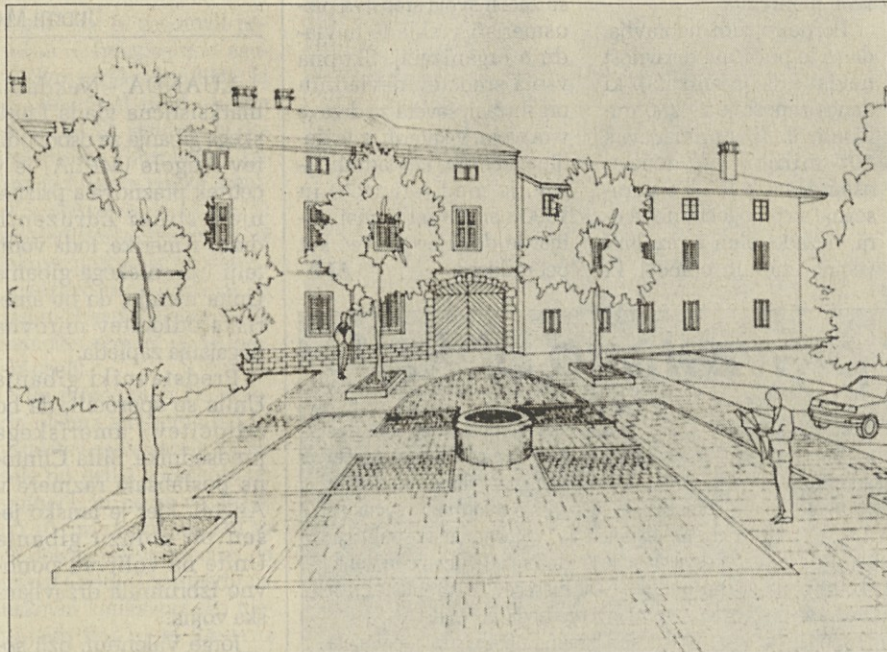

STANDREŽ / NA SEJI RAJONSKEGA SVETA

Prikazan okvirni načrt za preureditev Pilošča

Še odprto pa ostaja vprašanje finansiranja tega posega

MARKO MARINCIC

Skica Pilošča po preureditvi, za katero se zavzema rajonski svet v Standrežu

Rajonski svet v Standrežu je na zadnji seji vzel v pretres načrt za ureditev Pilošča, ki ga je na predlog rajona pripravil občinski arhitekt Lagan. Priprava načrta je trajala kar celo leto tudi zaradi tega, ker je skušal načrtovalec zbrati čim več podatkov o tem, kakšno je bilo Pilošče v preteklosti. Kot je sam ugotovil, se je pri tem moral naslanjati zlasti na ustne vire, saj ni bilo mogoče izslediti primernega fotografskega gradiva.

Kako si je arhitekt zamislil preureditev tega starega standreskega trga? Kar zadeva promet, ki danes poteka čez trg v dveh vzporednih smereh (po ulicah Montello in Sv. Mihaela), je načrtovalec predvidel prekinitev Ul. Montello (ki bi postala enosmerna) v odseku čez trg, odpravo sedanjih parkirnih tik ob vhodu v dom Andreja Budala, prav tako odstranitev avtobusne postaje in kahalnice, ki je se podobna podrtiji. Avtomobilom bi ostal na voljo le se vozni pas Ul. sv. Mihaela in oziroma pa proti periferemu delu Ul. Montello, medtem ko bi sedanje skupno število parkirnih mest ohranili tako, da bi nekaj mest pridobili v

Ul. Montello in nekaj na trgu približno tam, kjer danes stoji avtobusna kahalnica.

Osrednji del Pilošča bi bil po preureditvi namenjen pescem. Sredi tega s porfirnimi kockami in ploščami tlakovanega prostora naj bi stal vodnjak, kakršnega se starejši domačini se spominjajo na Pilošču (cetudi ne na natančno istem mestu), stiri vogale te ploščadi pa bi krasila drevesa, najbrž platane. Vodnjak in drevesa bi bili simetrično postavljeni ob središčni osi proti vhodu v dom Andreja

Budala, ki je tako arhitektonsko kot družbeno najpomembnejše splotje na Pilošču in bi ga preureditev trga se ovrednotila.

Rajonski svetovanci so pozitivno ocenili načrt, nekaj pomislekov pa se je pojavilo glede njegove izvedljivosti v doglednem času. Po prvem izračunu naj bi namreč bila v ta namen potrebna investicija vsaj 200 milijonov lir, ki jih gotovo ne bo lahko stakniti v občinskem proračunu.

V zvezi s preureditvijo je bil govor tudi o uradnem poimenovanju trga,

seveda z njegovim slovenskim imenom, ki je od vedno v rabi med domačini.

Dodatno vprašanje je tudi prenos končnega avtobusnega postajališča nekaj sto metrov dlje na Ul. sv. Mihaela. Po mnenju rajonskega sveta to ne sme biti problem, kvečjemu nasprotno, saj bi s tem bil avtobus bližji stanovalcem tega območja. O tem bo ze v kratkem govor na seštanku z vodstvom Mestnih podjetij za storitve, je napovedal predsednik standreskega rajonskega sveta Bozidar Tabaj.

ZSKD / POGOVOR Z RUDIJEV PAVŠIČ

Za odprt kulturni obmejni prostor

Ob utrjevanju ljubiteljske kulture tudi povezovalje in prisotnost v družbenih procesih

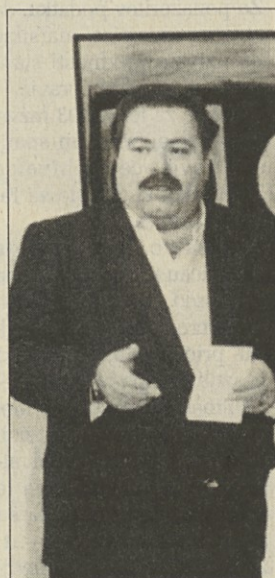
Jutri bo v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici 29. redni občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev. Ob tej priložnosti smo postavili nekaj vprašanj dosedanjemu predsedniku ZSKD na Goriskem Rudiju Pavšiču.

Občni zbor se odvija v času velikih družbenih sprememb. Kolikšen je njihov vpliv na dejavnost te organizacije?

Ne živimo zunaj stvarnosti, ki nas obdaja, zato si je težko misliti, da bi naše delo lahko ocenili, ne da bi upoštevali okolje, v katerem smo, in njegove spremembe. Zveza na Goriskem je tudi v zdajšnjih razburkanih casih skušala izpostaviti nekaj osnovnih naci, ki bi jih lahko stnili v tri sklope: utrjevanje ljubiteljske kulture, povezovalje nazven in večja prisotnost v družbenih procesih. Ne glede na dosežene rezultate menim, da smo nudili svoj prispevek k obogatitvi kulturne stvarnosti, ki si v sedanjem času z veliko težavo utira pot.

Kakšna je bila glavna značilnost delovanja Zveze na Goriskem?

V bistvu je nadaljevala na poti, ki jo je ubrala pred nekaj leti in ki je nekako sad skupnega dogovarjanja na deželni ravni. To smo storili v prepričanju, da je vendarle treba izpostaviti tudi našo gorisko specifiko in se vesti po nasvetih, ki

Rudi Pavšič

nam jih narekuje naš prostor.

Pri tem velja povedati, da smo se skušali, ob že tradicionalnem sodelovanju z zamejskimi skupinami in s kulturnimi sredinami iz Slovenije, odpreti tudi italijanskemu prostoru. Nas namen je, da nas tudi italijanska kulturna stvarnost bolje spozna in z nami spozna potrebe in težnje naše narodnostne skupnosti. Le na tak način, ne da bi se zaprli v nekakšen geto, bomo soustvarjali obmejni prostor, ki mora postati stičišče prijateljstva, sodelovanja in medsebojnega sstopovanja. V tem ne vidimo odkrepanja naši specifičnosti, niti utapljanja

manjšine v večino, marveč želimo vzpostaviti trdnje vezi med različnimi akterji kulturnega življenja.

Kakšen pa je odnos Zveze do včlanjenih društev?

Doslej je takšno sodelovanje teklo po ustaljenih tirnicah, ki pa niso povsem primerne v današnjem času in ne odgovarjajo vedno stvarnim potrebam. To bo verjetno eden glavnih izzivov za našo Zvezo v naslednjem obdobju.

Poudariti velja, da smo skušali najti skupno dogovarjanje tudi z nekaterimi organizacijami znotraj in s samo SKGZ, kar je skoraj neobhodno potrebni element našega načrtovanja in dogovarjanja. Menim, da so časi ločenega projektiranja mimo in zanje nismo ne kadrovske ne finančne kose.

Kakšen je odnos Zveze do Kulturnega doma v Gorici?

Kulturni dom je postal pravo središče goriske kulture. Zelimo, da bi se naprej igral vlogo povezovalca in vzpodbudjevalca kulturne stvarnosti. Zelim si tudi, da bi postal katalizator bogate in razvijane dejavnosti naših društev na Goriskem. To je nadaljni korak, za katerega si je treba skupno prizadevati, da ga bomo uresničili.

NOVA GORICA / V PETEM POSKUSU

Novi župan je Tomaž Marušič

Prejel je 36 glasov od 62 navzočih (od skupnih 83 članov skupščine)

NOVA GORICA - V petem poskusu je novogoriska občinska skupščina vendarle bila zmorna izvoliti svojega predsednika. Do naslednjih volitev bo to nalogo - neprofesionalno - opravljal diplomirani pravnik in samostojni advokat Tomaž Marušič.

Na seji skupščine so včeraj najprej (ponovno) glasovali o tem, ali naj predsednik opravlja funkcijo profesionalne in neodvisne, ali pa jo opravlja ne profesionalna. Marušič je od 62 navzočih odbornikov (od skupnih 83 članov skupščine) prejel 36 gla-

sov, 8 glasov je prejel samostojni kandidat Rajmund Kolenc, kar 18 glasovnic pa je bilo belih.

Novoizvoljeni župan je povedal, da se bo potrudil kljub neprofesionalnemu statusu opravljati posel nadvse profesionalno. Osnovna načela, ki jih bo spoštoval so: volja ljudi, mesto in vloga občine, ki ji v slovenskem prostoru gre, nestranskarstvo, ohranjanje živga stika z občani. Obnovil bo vse doslej pretrgane povezave med slovenskimi občinami, enako velja za odnose z zamejstvom in z gorisko provinco. (V.C.)

PREDSTAVITEV / V TOREK NA GRADU

Zanimanje za Rebulo v italijanskem prevodu

Na večeru številno občinstvo obeh narodnosti

V torek je bila v pokrajinskem muzeju na gradu predstavitev knjige Alojza Rebule Nel vento di Sibilla, ki jo je izdalo ZTT. Gre za italijanski prevod Rebulevega romana V Sibillinem vetru, ki je leta 1969 prinesel avtorju nagrado iz Prešernovega sklada. Na predstavitvi, ki je potekala v organizaciji pokrajinskega odbornstva za solstvo, je odbornika Aleksandra Devetak pozdravila številno občinstvo (na sliki - foto Studio Reportage).

Knjigo sta predstavila profesorja Tomaz Pavšič v slovenscini in Fulvio Salimbeni v italijanscini. Pavšič je nakazal na večplastnost Rebulevega romana, ki je zanimiv tudi za italijanske bralce. Prof. Salimbeni, ki je dober poznavalec slovenske literature in stvarnosti, je pokazal na aktualnost Rebulevega dela tudi v današnjih casih. Prevajalka, prof. Diomira Fabjan Bajc, je povedala nekaj utrinkov

iz garaskega dela ob prevajanju, sam Rebula pa je povedal, zakaj je v romanu dogajanje postavljeno v antiko, na katero se je navezal v času studija malem se-

menišču v Gorici. Ob koncu sta predstavnika gledališča Teatro Giovani iz Gorice Paolo Sodini in Enrico Cavallero prebrala nekaj odlomkov iz romana.

GLASBA / KONCERT V FOLJANU

Srednjeveški večeri

Sledili bodo še trije nastopi v slikovitih okoljih

Ze več let goriska Pokrajina organizira svojevrstne glasbene večere, na katerih lahko poslušalci v imenitnih grajskih in cerkvenih okoljih spoznajo srednjeveško glasbo. Organizacija koncertov srednjeveške dvorne glasbe je zaupana Akademiji srednjeveških studijev "Jaufre Rudel" iz Gradišca. Letošnjim glasbenim večerom so dali naslov: "Dvorna glasba. Srednjeveška glasba zgodovinskih sredstev v goriski pokrajini".

Prvi letosnji koncert bo že nocoj ob 21. uri pred cerkvijo Santa Ma-

ria in Monte v Foljanu, v primeru slabega vremena bo koncert v občinski dvorani. V Foljanu bosta nastopili skupini Dramsam in glasbena skupina akademije Jaufre Rudel s koncertom. "Il Fiore, la Stella e la Fontana: per Madonna laudare." Prihodnji petek, 28. maja, bo koncert srednjeveške glasbe ob 21. uri na Medejem griču pred cerkvijo sv. Antona, v četrtek, 10. junija, ob isti uri v Gradežu v Calle Tognon, v sredo, 16. junija, pa bo koncert v Krminu v parku vile Locatelli.

OSIMO / POBUDA ŽUPANA TUZZIJA

Pismo Andreatti o pričakovanih in željah Gorice

Goriski župan Erminio Tuzzi je te dni pisal novemu italijanskemu ministru za zunanje zadeve Beniaminu Andreatti pismo, v katerem ga med drugim vabi v Gorico, da bi bolje spoznal tukajšnje obmejno stvarstvo. Tuzzi v pismu Andreatti tudi poudarja, da sedaj mesto Gorica živi po vseh političnih spremembah v zelo kocljivem položaju in to v času, ko se razpravlja o spremembah ali pa nadgradnji Osimskih sporazumov. Župan poudarja veliko vlogo Gorice v trgovski izmenjavi s Slovenijo in Hrvaško in

zato Andreatti piše, da si Gorici obetajo od novih sporazumov predvsem novega ekonomskega zagona in več sodelovanja s sosednjimi državami, dograditev avtoceste v Sloveniji, ki bi tako povežala standreski "avtoporto" s srednjo Evropo, regulacijo in ekološko zaščito vseh voda na obmejnem ozemlju in ne nazadnje, poudarja Tuzzi v pismu Andreatti, da je Gorici treba priznati mednarodno vlogo, ki je mesto ima, ker je dejansko edino mesto Evropske skupnosti, ki meji na Balkan.

SLOVENSKA SKUPNOST GORICA prireja

Predvolilni praznik

v Rupi v nedeljo 23. maja ob 19.

Vabljeni v kar večjem številu.

Spregovorila bosta: Damijan Terpin in Ivo Jevnikar.

Za glasbo, jedajo in pijačo preskrbljeno

Tajništvo Slovenske skupnosti Gorica

OBVESTILO

Naročnike Primorskega dnevnika, ki so se v začetku leta odločili za plačilo letne naročnine v treh obrokih, prosimo, da poravnajo drugi obrok 105.000 lir najkasneje do konca tega meseca.

Dolžni znesek lahko izročite našim raznašalcem ali položite v blagajno Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici od 9. do 12. ure, ob sobotah zaprto. Pravtako se lahko poslužite tudi okenc pri slovenskih denarnih zavodih na Trzaskem in Goriskem s pologom na tekoči račun PRAE - DZP.

NOVICE

Goriška Caritas za Osijek

Goriška dobrodelna ustanova Caritas sporoča, da so v pobratenem Osijeku na Hrvaškem že popolnoma popravili en v nedavni vojni porušeni vrtec, za katerega so prispevali denar dobrotniki iz goriske pokrajine. Sedaj pa morajo vrtec se ustrezno opremiti in prav zaradi tega bodo takoj odpisali v Osijek prve štiri posteljice za malčke v vrtnu, denar za preostalih 40 posteljic pa bodo izročili sestram, ki vrtec upravljajo, 4. junija na priložnostni slovesnosti odprtja vrta, ki se je bo udeležila delegacija Caritasa iz Gorice z nadškofom Bommarcom na celu. Na vse, ki so pripravljeni pomagati, se Caritas obrača s prošnjo, naj to storijo čimprej. Prispevke lahko nesejo neposredno na sedež Caritasa, Trg sv. Franciska 1, ali pa denar nakazejo na tekoče račune: pri Goriski hranilnici je številka računa 20006817, Banco Ambrosiano ima račun številko 1144-55, pri ločniški Kmečki in obrtni hranilnici pa je račun st. 2491.1.

Tečaj zdravstvene vzgoje

Goriška občinska uprava je v sodelovanju s službo za solsko medicino pri KZE priredila tečaj zdravstvene vzgoje, namenjen vzgojiteljicam v občinskih in zasebnih otroških vrtcih v Gorici. Tečaj se bo začel jutri, 22. t.m., na sedežu KZE v ulici Vittorio Veneto. Udeležilo se ga bo 24 vzgojiteljic oziroma učiteljic. Predavali bodo trije strokovnjaki s področja zdravstvenega varstva, sociolog in logopedist. Tečaj bo trajal tri dni.

V Gradežu odprejo razstavo o oglejskem patriarhu Bertrandu

Nocoj bodo v Gradežu v občinski knjižnici "Falco Marin" ob 20.30 predstavili likovno razstavo, ki je posvečena patriarhu Bertrandu Oglejskemu. Razstava bo na ogled v Gradežu v cerkvi sv. Roka do 6. junija. Oglejski patriarh Bertrاند je bil zahrbtno umorjen leta 1350 v kraju San Giorgio della Richinvelda. Življenjsko pot tega velikega patriarha je za razstavo likovno upodobil znani slikar Tonino Cragnolini iz Cente. Razstavo je financno omogočila Knečka in obrtna hranilnica iz Starancana, ki bo jutri dopoldne odprla svojo novo podružnico v Gradežu.

Nocoj na goriskem gradu odprte razstave Roberta Joosa

Danes bo ob 18. uri na goriskem gradu otvoritev prve večje poletne razstave v organizaciji goriske občinske uprave v letosnjem letu, ki sicer sledi uspešni razstavi slovenskega goriskega rojaka Vanje Franka. Razstava likovnih del drugega goriskega rojaka, Roberta Joosa bo odprta na gradu do konca meseca junija in nosi naslov: "Ljubzenska pisma mojemu mestu".

KINO

GORICA • VITTORIA 19.00-20.30-22.00 »In mezzo scorre il fiume«. Rež. Robert Redford. Oskar za fotografijo.

CORSO 18.00-20.00-22.15 »Proposta indecente«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

VERDI 18.00-20.00-22.00 »Una giornata d'ordinaria follia«.

TRZIC EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri: 17.30-22.00 »Amore per sempre«.

KONCERTI

OBCINSKO GLEDALISCE V TRZICU: nocoj ob 20.30 koncert sezone Danubio. Nastopa Komorni orkester iz Padove in Veneta, dirigent in solist Bruno Giuranna, violonistka Victoria Mullova.

PRIREDITVE

KD JEZERO in PEVSKI ZBOR JEZERO vabita jutri, 22. t.m., ob 20.30 na pevski večer. Potekal bo v občinski telodavnici, sodelovali pa bodo mpz Jezero, dekliški pevski zbor Jezero in zbor KD Svoboda iz Ptujja.

OBVESTILA

SPD GORICA priredi 6. junija avtobusni izlet v bolnico Franja in na Ravne z ogledom Ravenske jame. Prijave samo na sedežu v sredo med 11. in 12. uro ter v četrtek med 17. in 19. uro. Ob prijavi je treba obvezno vplačati znesek za prevoz in vstopnino.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV obvesca clane, da dobijo vse informacije za 12-dnevno bivanje v zdravilišču Dobrna od 15. do 27. junija letos ob sredah na sedežu društva med 10. in 11. uro. Vpisovanje se nepreklicno zaključuje v sredo, 2. junija.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI MARZINI, Korzo Italia 89, tel. 531443 DEŽURNA LEKARNA V TRZICU CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341

POGREBI

Danes ob 13.15 Ettore Carlet iz splosne bolnišnice v Romans in ob 13.15 Elisabetta Valdemarin vd. Urdan iz splosne bolnišnice v Medeju.

Sindikat slovenske sole - tajništvo Gorica izreka sozalne dolgoletnemu odborniku Jozku Pahorju in zeni Sonji ob boleci izgubi, ki ju je prizadela.

Ob izgubi dragega nota izrekajo bivši sodelavci podjetja Micro M Tamari Pahor in družini iskreno sozljaje.

SLOVENSKA LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL

Danes, 21. maja, ob 17. uri

dr. BORIS PATERNU:

POGLAVJA O PESNIKU KOCBEKU

Predavanje iz niza o slovenski književnosti bo v čitalnici knjižnice v Ul. della Croce 3.

VABLJENI!

NOVICE

Vojni ni videti konca

KABUL - Afganistanski radio poroča, da so se v noci s srede na četrtek v več delih glavnega mesta Kabula spopadle vladne čete ter pripadniki šiitske policije stranke Wahdat in enote fundamentalističnega gibanja pod vodstvom Gulbudina Hekmatjarja. Slednji naj bi se spopadli tudi med seboj. Po neuradnih poročilih so se medtem v Džalalabadu na vzhodu dežele sicer sestali predstavniki devetih sprtih mudžahedinskih strani ter sklenili premirje. Imenovali so mešano komisijo, ki naj bi rešila sporna vprašanja, vendar so se obracunavanja kljub temu nadaljevala. Samoi-menovani premir Hekmatjar je zelel obenem razresiti obrambnega ministra Saha Masuda, cesar pa predsednik države Rabani ni dovolil. (STA/DPA)

Kancler Kohl na obisku v Turčiji

ANKARA - Nemski kancler Helmut Kohl je v četrtek, drugi dan obiska pri turskem vodstvu, položil venec v mavzoleju Mustafa Kemala Atatürka, utemeljitelja sodobne Turčije. Nato se je sestel s premierom İnönüjem in imel drugi krog pogovorov z novo izvoljenim predsednikom Demirelom. Namen Kohlrovega obiska je predvsem odpraviti nesoglasja, ki so med državama nastala zaradi napadov nemških neonacistov na turske delavce ter nemških kritik na račun turskega reševanja kurdskih vprašanj. Kancler Kohl je na tiskovni konferenci po pogovorih poročevalcem povedal: »Nasa stališča in pogledi so si na moč podobni. Prijatelji morajo znati zgledati nespornost in mi smo storili prav to.« (Reuters)

Spopadi v Abhaziji

MOSKVA - Kljub premirju, ki naj bi pričelo veljati v četrtek, podpisala pa sta ga prejšnji tork gruzinski predsednik Sevardnadze in ruski voditelj Jelcin, se spopadi med gruzinskimi in abhazskimi enotami nadaljujejo. V spopadih za glavno mesto Abhazije Suhumi, ki ga je avgusta lani zasedla gruzinska vojska, naj bi samo v sredo padle štiri osebe. Sprti strani seveda druga drugi očitata kršenje premirja. Pokrajina Abhazija sicer pripada Gruziji, bori pa se za priključitev Rusiji. (Agencije)

POROČILO O RAZVOJU ČLOVEŠTVA V LETU 1993

Prvi so Japonci

Merila so življenska pričakovanja, raven izobrazbe in kupna moč prebivalstva - Temopoliti in špansko govoreči Američani so pri dnu

NEW YORK - Več kot 90 odstotkom prebivalcev zemeljskega planeta krojijo usodo drugi, kljub nedavnim spremembam pri demokratizaciji in uvedbi trznega gospodarstva skoraj po vsem svetu, ugotavlja letno poročilo Programa OZN za razvoj.

Svetovno poročilo o razvoju človeštva v letu 1993, ki ga je pripravila skupina neodvisnih gospodarstvenikov, razvršča države v skladu s kazalcem razvoja človeštva (IDH), ki hkrati upošteva življenjska pričakovanja, raven izobrazbe in kupne moči prebivalstva. V letu 1993 je na vrhu lestvice Japonska, čeprav je njen notranji bruto promet sele sesti na svetu. Na drugo mesto se je uvrstila Kanada, ki ji sledijo Norveška, Švica, Švedska, ZDA, Avstralija, Francija, Nizozemska in Velika Britanija.

Barbados, ki je prvi med državami v razvoju, je zavzel 20. mesto, neposredno za njim pa so se zvrstili Hong Kong (24.), Urugvaj (30.) in Južna Koreja (33.). Prav na dnu seznama so po kazalcih IDH razvrščeni Afganistan, Sierra Leone in Gvineja (173.).

Poročilo poudarja, da etnične manjšine, revni, prebivalci kmetijskih območij, ženske in prizadeti velikokrat nimajo možnosti, da bi izboljšali svoje življenjske razmere sprico nemoci, ki je včasih navzoča tudi v državi kot celoti.

Za ponazoritev podatka, da etnične manjšine marsikje ne uživajo prednosti standarda in socialnih pravic, je poročilo za leto 1993 razvrstilo belce, črnce in špansko govoreče prebivalce ZDA tako, kot bi slo za različne države.

Kazalec IDH je bele Američane uvrstil prav na vrh, pred Japonci, medtem ko so črnci, katerih življenjska pričakovanja, prihodki in izobrazbena raven so veliko manjši, zavzeli 31. mesto na tej svetovni lestvici, špansko govoreči prebivalci ZDA pa 35. Studija je prav tako pokazala, da so številne skupine, revni, ženske in prebivalci kmetijskih območij prav tako izključeni.

Proučevanje vključenoosti oziroma izključenoosti tudi ugotavlja, »da je po vsej verjetnosti manj kot 10 odstotkov tistih, ki v celoti sodelujejo pri političnem, gospodarskem, družbenem in kulturnem življenju«. Poročilo priporoča ustvarjanje takšnih tržisc, ki bodo vsem ljudem omogočila uživanje tistih dobrin, ki jih soustvarjajo, hkrati pa ugotavlja, da je po vsem svetu v gospodarstvu zaznati rahel vzpon, kar pa ne velja za število delovnih mest, ki tej rasti ne sledi v istem ritmu. Poročilo temu pravi »gospodarska rast brez ustvarjanja novih delovnih mest«.

Med leti 1960 in 1987 so Francija, Nemčija in Velika

Britanija podvojile obseg svojih gospodarstev, hkrati pa se je število delovnih mest zmanjšalo. V istem obdobju se je v državah v razvoju proizvodnja povečala za manj kot tretjino, čeprav se je delež ročnega dela zmanjšal, skoraj dve tretjini sredstev pa so namenili za tehnološka sred-

stva in opremo.

Poročilo tudi ugotavlja, da se je povečala dejavnost nevladnih organizacij, ki danes zaposluje že 250 milijonov ljudi, v primerjavi s 100 milijoni v začetku osemdesetih let. To naraščanje so omogočili donatorji, nezadovoljni z rezultati večine uradnih pomoči, ki

so začeli svoja sredstva preusmerjati v sklade nevladnih organizacij. Skupna vsota sredstev nevladnih organizacij severa za države v razvoju, v katerih je le tretjina sredstev iz vladnih virov, je med leti 1970 in 1990 narasla od komaj milijarde dolarjev na več kot pet milijard. AFP

Kravčuk prevzel vso oblast

KIJEV - Ukrajinski predsednik Kravčuk je v četrtek parlamentu predlagal, naj sam stopi na čelo vlade in tako konča njeno ohromljenost. Dosedanji premir Kučma je ponudil odstop.

S torkom se je Ukrajina znsala v skrajno zaostreni politični krizi, potem ko se parlament s konservativno večino ni izrekel za dodatna pooblastila pri izvajanju gospodarske reforme, s katero se je premier ukvarjal šest mesecev. Leonid Kučma, nekdanji direktor najpomembnejše proizvodne sovjetskega raketa (Luzmah) je bil imenovan na čelo vlade oktobra lani.

»V skrajno dramatičnem gospodarskem položaju, v katerem se je znsala Ukrajina, nekdo pač mora prevzeti vaje v roke in jaz sem pripravljen,« je izjavil Kravčuk. »Predsednik naj prevzame ministrski kabinet, parlament pa bo prilagodil v tem smislu nekaj členov ustave,« je predlagal. Poslanci bodo o tem glasovali v petek zvečer.

Devetindesetletni ukrajinski predsednik, nekaj odgovoren za ideologijo v komunistični stranki Ukrajine v nekdanji Sovjetski zvezi, je skupaj z ruskim predsednikom Borisom Jelcinom in z beloruskim Stanislavom Šuškeričem decembra 1991 zaustavil razpadanje nekdanje zveze republik. Kasneje je bil izvoljen za predsednika z več kot 68 odstotki glasov.

Danes je država v globoki krizi oblasti, s parlamentom, ki šteje 450 poslancev, v njem pa prevladuje 239-glava večina nekdanjih komunistov, ki zavirajo reforme. Kravčuk se doslej ni vmešaval v gospodarsko politiko, posvečal se je gradnji mlade države in zunanji politiki. Šest mesecev je prepuščal vsa večja vprašanja predsedniku vlade.

Odkar je Ukrajina neodvisna, je sprejela zgolj polovične reforme. Vprašanje privatizacije so komaj naveli: odprodali so le en odstotek državnih stanovanj zasebnikom. Karbovaneti (časno ukrajinsko plačilno sredstvo), ki so ga na prostem trgu v novembru lani menjavali se po 500 za en ameriški dolar, so zdaj vredni komaj šestino, tako da je treba odšteti za en dolar že 3.000 karbovanetov.

Ukrajinsko gospodarstvo je prizadeto zaradi izgube nekdanjega tržišča ZSSR, zlasti pa zaradi zvišanja cene gnojil, ki jih kupujejo v Rusiji.

Predsednik o svojem programu zaenkrat ni povedal se nicesar, poslanci pa pričakujejo, da bo predvsem izboljšal zapletene odnose z Rusijo.

Ruski premier Černomiršin, ki so ga v četrtek pričakovali v Kijevu, je svoj obisk odpovedal zaradi negotovosti v zvezi s položajem Leonida Kučme.

Laure Delrieu / AFP

MADŽARSKA

Medalja ima dve plati

Središče madžarske prestolnice že spominja na Rim ali Pariz, za imenitnimi fasadami pa je sanjska podoba »otoka sreče« že oguljena

TONE HOČEVAR

BUDIMPESTA - Ulica Vaci je dolga leta veljala za simbol »madžarskega čudeža«. Ko so bile po vsej vzhodni Evropi trgovine realistično prazne, na policah pa je bilo videti le sem in tja kaj uporabnega ali za oko prijetnega, so bile izlozbe na ulici Vaci podobne pariskim ali londonskim. Tam so se pojavila prva tuja podjetja, tam so Madžari stali v dolgih vrstah za športne copate Adidas ali srajce in obleke kakšne francoske znamke. Potem se je začela »Vaci utca« širiti, najprej na okoliške ulice, pozneje pa po vsej Budimpešti.

Dandanes je vsa madžarska prestolnica polna trgovin s tujimi napisi in velikih tabel, ki oznanjajo, da skorajda ni pomembnejšega zahodnega podjetja, ki ne bi prav na Madžarskem začela svojega prodora na doslej zaprti, neosvojeni vzhod. Ob Donavi, kjer so se pred leti uredili imenitna sprehajališča, se od jutra do pozne noči zlasti ob koncu tedna tare tujih turistov (Madžarsko je lani obiskalo petnajst milijonov turistov), v središču mesta pa kadarkoli, se posebej na delovni dan, srečate na stotine in več tujih poslovnežev. Nem-

cevi, Angležev, Francozov, Italijanov, Japoncev. Občutek imate, da ste zašli v bleščečo labirinto velike zahodne prestolnice. Če ste se v Pesto pripeljali ob Blatnem jezeru, kjer je že zdaj, na pomlad, neverjetno veliko tujih turistov, vas prav na hitro, če hočete ali ne, prevzame zavist. Madžari se vam zdijo daleč pred vsemi iz nekdanjega evropskega vzhoda, skoraj raj, skoraj »otok sreče«, kot so se lani in predlanskim navdušeno pisali časopisi na Zahodu.

Brzkone naključni vikendski obiskovalec s takim vtisom iz Budimpešte tudi odide.

Kaj lahko kupiš za dvanajst tisoč forintov

Tudi naključni obiskovalec pa opazi, da v budimpeštanskih trgovinah ne more več iskati poceni in dobrega blaga. Predrago je tudi za prisleka, ki mu je sicer izlet na Madžarsko poceni. Za Madžare, ki povprečno zaslužijo 25 ali 30.000 forintov (za nemško marko v menjalnicah odstejejo malo čez 50 forintov), so

blescece izlozbe na ulici Vaci ali kjerkoli drugod po državi skoraj nedostopne. Časi, ko so se postavljali pred drugimi nekoč vzhodnimi, zdaj srednjimi Evropejci, so minili. Trgovine s tujimi napisi, celo tiste, na katerih so imena se napisana v madžarsčini, so namenjene predvsem tisočem tujcev in tistim razmeroma redkim domačinom, ki so se znsali ob divjih privatizacijah in denacionalizacijah (zlasti z oddajanjem poslovnih prostorov tujcem) ali z uvozno-izvoznimi posli.

Madžarska realnost, tista, ki jo je treba poiskati za fasado ulice Vaci, je daleč od podobic »otoka sreče«. Ze tisti, ki zaslužijo tako imenovano povprečje, 500 do 600 nemških mark, pravijo, da komaj kupijo najnujnejše, da komaj lahko plačajo stanarino, elektriko in prevoz in da ne razumejo, zakaj je mleko trikrat dražje kot pred denacionalizacijo.

Vlada je izracunala, da je za življenjski minimum potrebnih najmanj dvanajst tisoč forintov (manj kot 250 nemških mark), sindikati pa so objavili alarmanten poročilo, da poltretji milijon delavcev zasluži precej manj od življenjskega minimuma. Mnociča revežev je vsak dan večja, to pa nevarno vpliva na politično vzdušje. Zanimivo - ne kot spodbuda sindikalni organiziranosti oziroma levičarskim delavskim protestom, ampak kot olje na ogenj nacionalizma, sovrastva proti tujcem in političnega populizma, ki že spo-

Ulica Vaci - že v prejšnjem desetletju simbol razbijanja »železne zaves« (Foto: Tone Hočevar)

minja na leta med obema vojnama in fastično Madžarsko med drugo svetovno vojno. Madžari se neverjetno hitro spreminjajo v družbo, kjer na eni strani vse bolj množični radikalni populizem uživa sadove vse večje revščine, na drugi pa to izkorišča nova elita ljudi, ki dobivajo nazaj svoje premoženje in bi najraje vrnili vso deželo v obdobje rajne Avstro-Ogrske, ki jo poznajo samo iz pripovedovanja.

Trnuljica ali zamisel o veliki Madžarski

Pred nekaj leti, malo pred padcem ceausizma v sosednji Romuniji, so Madžari z veseljem, celo ponosom, sprejemali na

tisoce rojakov, ki so vsak dan pribežali čez minka polja in bodeco zico. »Doma« jih je čakalo delo, imeli so prednost pred domačini, kar se le da hitro so jim našli ali zgradili stanovanja, bili so »bratje« z druge strani.

Dandanes vladajoča stranka, Madžarski demokratični forum, je sicer že takrat, ko je bila se na pol ilegalna, objavila zemljevid velike Madžarske, v katero so iz časov pred trianonsko pogodbo (leta 1920) sodili velik del današnje Romunije, dober del Hrvaske, skoraj vsa Vojvodina, vsa južna Slovaška.

Takrat se je vse skupaj zdelo folklorno, predvsem pa »imenitno«, saj je v vladni palaci se sedel

ANGOLA / PO PRIZNANJU ZDA

Veselje in jeza v Luandi

Gibanje Unita opozarja, da bo mirovni proces ustavljen

JUDITH MATLOFF / REUTER

LUANDA - Nekdanja marksistična vlada Ljudskega gibanja za osvoboditev Angole (MPLA) je v četrtek praznovala priznanje s strani Združenih držav Amerike, toda voditelji uporniškega gibanja Unita menijo, da bo ameriška odločitev mirovna pogajanja zapletla.

Predstavniki gibanja Unita so sporočili, da bo odločitev ameriškega predsednika Billa Clintona poslalsala razmere v Angoli, kjer je lanko jesen po porazu gibanja Unite na volitvah ponovno izbruhnila državljanska vojna.

Jorge Valentim, ozi sodelovec vodje gibanja Unita Jonasa Savimbija, meni, da bodo pogajanja s predstavniki MPLA, ki potekajo v Abidjanu na Slonokoščeni obali, prav gotovo zastala.

Do leta 1991 je večina ameriških administracij podpirala gibanje Unita (Nacionalno združenje za popolno neodvisnost Angole) v 16-letni državljanski vojni, medtem ko sta MPLA podpirala Sovjetska zveza in Kuba. Sprti strani sta sklenili mirovni sporazum marca 1991. leta in se dogovorili o volitvah pod nadzorom Združenih narodov. Toda na volitvah septembra 1992 je zmaga MPLA. Gibanje

Unita prvih večstrankarskih volitev ni priznalo, tako da so boji ponovno izbruhnili. Samo od lanskega novembra je bilo ubitih več kot 15 tisoč ljudi. Borci Unite so nato zasedli 75 odstotkov ozemlja Angole.

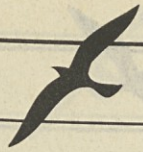
»Ameriško priznanje demokratično izvoljene vlade v Angoli je pomemben dejavnik v nadaljnji demokratizaciji južnega dela afriške celine,« je rečeno v sporočilu, ki ga je objavila vlada v Luandi.

Gre tudi za jasno sporočilo voditelju Unite Jonasu Savimbiju, da preneha s spopadi. »Voditelji v Angoli morajo spredeti, da mednarodnega priznanja ni mogoče pridobiti z nasiljem in z zasedanjem ozemlja,« pravi portugalski zunanji minister Barroso, ki je tudi arhitekt mirovnega sporazuma, marca 1991 sklenjenega med predstavniki MPLA in gibanjem Unita, s katerim naj bi zaustavili 16-letno državljansko vojno v nekdanji portugalski koloniji.

Ameriški predsednik Bill Clinton upa, da bo gibanje Unita podpisalo najnovejši mirovni sporazum - predstavniki MPLA so to že storili - in nadaljevalo pogajanja, ki potekajo pod okriljem Organizacije združenih narodov.

Obala Donave, Verižni most, prometni znaki, ki kažejo pot in prepovedujejo ustavljanje (Foto: Tone Hočevar)

KRAJINA / PREMIRJE

Zbliževanje sovražnikov

Škrabalo: Pripravljeni smo priznati Srbijo in Črno goro

ZAGREB - V četrtek so v Topuskem (70 kilometrov južno od Zagreba) podpisali sporazum o prekinitvi ognja med Hrvati in krajinjskimi Srbi, ki naj bi koncal stiri mesece spopadov v Krajini. Za nacela tega novega sporazuma o ustavitvi sovražnosti so se dogovorili v torek na pogajanjih v Topuskem, ki so potekala pod pokroviteljstvom Unproforja. Hrvasko delegacijo je vodil Slavko Degoricija, delegacijo samostojne Republike srbske pa B. Lubovac.

Po prepričanju Cedrica Thornberryja, ki je v Unproforju pooblaščen za civilne zadeve, bo ta sporazum, ce ga bodo spostovali, »dober temelj« za normalizacijo odnosov med Hrvati in Srbi v Krajini. Prav tu, v Kninu, je prišlo septembra leta 1990 do incidentov, ki so v naslednjem letu povzročili izbruh vojne med Srbi in Hrvati. Cetrkov podpis z odgovornimi političnimi in

vojaskimi predstavniki obeh strani »naj bi zagotovil popolno in brezpogojno zaustavitev ognja«, konflikta, ki je izbruhnil med obema stranema 22. januarja, je dodal Cedric Thornberry. Takrat je hrvaska vojska krenila v ofenzivo na območju masleniškega mostu, da bi tako vzpostavila prometno povezavo med severom in jugom Hrvaske in zagotovila nemoten promet ob Jadranski obali.

Po priporočilih Unproforja obema stranema naj bi ustavitve ognja zacela veljati sele od petka na soboto ob polnoči, in ne že v četrtek ob 10. uri dopoldne, kot so se dogovorili na začetku, je izjavil Cedric Thornberry na tiskovni konferenci. Po njegovem naj bi ta 24-urni odlog omogočil silam ZN »učinkovit nadzor zaustavitve ognja, kakor tudi izvajanje Resolucije 802 VS ZN, ki zahteva umik hrvaskih sil z območja Maslenice. AFP

BEograd - »Dozorele so razmere, da Srbija in Črna Gora oziroma ZRJ prizna Hrvasko v sedanjih mejah, mi pa bomo prvi, ki bomo priznali Srbijo, Črno Goro in ZRJ v njihovih sedanjih mejah,« je za četrtkovno Politiko izjavil hrvaški zunanji minister Zdenko Škrabalo. Preden pa bo prišlo do tega priznanja, pravi Škrabalo, morajo najprej prenehati boji, zatem je treba zaceti pogajanja o vseh vprašanih. »Prisiljeni smo živeti skupaj, vendar Hrvaska po vseh teh izkusnjah noče stopiti v nikakršno gospodarsko unijo na ozemlju nekdanje Jugoslavije.« Na vprašanje, ali je Zagreb sprejel pobudo Romunije, da odpre komunikacije med nekdanjimi jugoslovanskimi republikami, je Škrabalo odgovoril, da si tega želijo vse strani. STA

SVET IN BOSNA

Mazowiecki obtožuje

Vance-Ownov načrt je samo še spodbudil etnično čiščenje

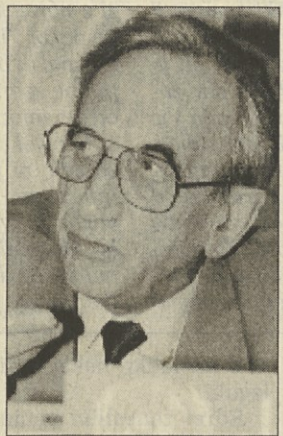
JEAN-LUC CORDONIER / ZENEVA

ZENEVA - Tadeusz Mazowiecki, preiskovalec Združenih narodov o kršenju človekovih pravic v nekdanjih Jugoslaviji, se je pridružil tistim, ki kritizirajo mirovni načrt Lorda Owna in Cyrusa Vancea. Na tiskovni konferenci v Zenevi je izjavil, da je načrt Evropske skupnosti in Združenih narodov z razdelitvijo Bosne in Hercegovine na province po nacionalnih mejah spodbudil etnično čiščenje.

»Mirovni načrt, ki predvideva delitev Bosne po etničnih crtah, so izrabili za ustvarjanje nacionalno enotnih območij,« piše v zadnjem poročilu Tadeusza Mazowieckega, ki ga je poslal Komisiji ZN za človekove pravice. »Ker mednarodna skupnost ni učinkovito odgovorila na politiko etničnega čiščenja, čeprav so jo srbske sile izvajale že od srbskega začetka, so ti dobili občutek, da si lahko dovolijo vse. Zato so s svojimi dejanji nadaljevali in zato to tudi hrvaske sile začele z enakopolitiko.«

Očitno prizadeti Mazowiecki je pozval svet, naj zbere »politično voljo za učinkovito ukrepanje«, s katerim bi ustavili vojno. Toda nekdanji poljski ministri predsednik Evrope, Rusiji in Združenim državam Amerike ni povedal, s čim naj Vance-Ownov mirovni načrt zamenjajo. »Na žalost je ta trenutek dovolj samo govorjenja, saj nihče noče ukrepati,« je dejal.

V svojem zadnjem poročilu Komisiji Združenih narodov za človekove pravice se je Tadeusz Mazowiecki posvetil domnevnim voj-

nim zločinom, ki jih v Bosni izvajajo hrvaske sile. Se posebej pretresljiva so poročila priča o divjanju, požiganju in ubijanju sil HVO v Ahmićih, vasi v bližini Viteza, kjer so večinoma živeli Muslimani. Hrvaske sile so z bombami, ki so jih metali v hiše, prisilili prebivalce, da so odšli. Tako je umrlo najmanj 89 ljudi, večinoma starcev, zensk in otrok.

Toda vse, kar lahko po lanskem avgustu, ko so ga imenovali za posebnega poročevalca OZN, naredi Tadeusz Mazowiecki, je pisanje poročil o cedalje pretresljivejših krutostih. Njegovo zgodnje priporočilo, naj ustanovijo varna območja za Muslimane, je Varnostni svet sprejel sele pred nedavnim.

Ko so ga novinarji na tiskovni konferenci v Zenevi vprašali, ali bi sploh prevzel nalogo poročevalca o kršenju človekovih pravic na območju nekdanje Jugoslavije, ce bi vedel, kako potisi in z obotavljanjem bo mednarodna skupnost odgovarjala na vojno v Bosni, je Mazowiecki brez razmisleka odgovoril z »ne«.

Muslimanka, ki so ji porušili hišo, se je zatekla v zavetje britanskega tanka (Telefoto: AP)

BANJALUKA

Na ulici gusle, v okolici streljanje, veselih obrazov pa nikjer

VOJKO KOPAC

Najbolj je žalosten pogled na prazne police v lekarnah. »Ce bo vojna trajala se leto dni, se bomo znasli v zelo težkem položaju. Srbija in Črna Gora nam zaradi sankcij že zmanjšujeta pomoč v zdravilih in sanitetnem materialu,« nam je povedal dr. Dragan Kalinić, pred leti član CK ZKJ, zdaj pa minister za zdravstvo v vladi Republike srbske. Ko že govorimo o ministru, naj povemo, da se v Banjaluki vidi povsem jasna državna organiziranost Srbov. Delujejo ministrstva, denarni sistem, mestna organizacija, se najbolj pa vojska, ki ima tukaj glavni sedež za te kraje. Zanimivo je, da so nas vse Slovence, ki smo se te dni pojavili pri uradnih organih, vsi sprejeli zelo prijazno. Neprestano so nas hoteli

V Banjaluki, mestu, ki vojno občuti le posredno, se urijo številni srbski vojaki (Telefoto: AP)

BANJALUKA - V predvojni Bosni in Hercegovini je bila Banja Luka takoj za Sarajevom drugo največje mesto, pa tudi drugi najpomembnejši upravno-administrativni center te republike. Danes, sredi vojne, ko so bosanski Srbi razglasili svojo Republiko srbsko, bi bilo logično, da bi Banja Luka postala glavno mesto, toda hribovska politika se je vendarle odločila za sebi primerno središče - vas Pale na hribu nad porušanim Sarajevom. Mentaliteta Srbov s Pal in tistih iz Banjaluke se precej razlikuje, zato se tudi ne marajo preveč.

Vse to izvem že v Beogradu od novinarjev, ki se spoznajo na razmere v Bosni. Tako pripravljani po celodnevni vojni po razrušenih in stranskih cestah severnega koridorja Bosne vstopamo v Banjaluko. Po nekaj sto kilometrih ruševin je lepo videti celo nedotaknjeno mesto. Takšno je zato, ker je pomembno središče bosanskih Srbov, predvsem pa njihove vojske. Banja Luka je neke vrste bosanski Beograd. Ob vseh zrušenih in poškodovanih mestih na tleh nekdanje Jugoslavije so ostala celo samo tista, v katerih so bila poveljstva za rušenje drugih mest. Tako je tudi tukaj. V Banjaluki ni bilo vojne, toda mesto dobera občuti vse njene posledice. Ob devetih zvečer, ko smo prispeli v to mesto, nikjer ne gori ulična razsvetljava, na cesti pa zgolj po naključju srečamo kakšnega sprehajalca. Približuje se namreč policijska ura. Traja od 22. ure pa vse do pete ure jutraj.

V hotelu Bosna, kjer smo imeli rezervirane sobe, se restavracija že zapira. Do 22. ure morajo namreč kuharice in natakarji priti domov. Utrujen, lačni in žejni smo popadali v fotelje pri recepciji. Nenadoma se nam je pridružil sivolasi gospod, ki se nam predstavi kot Stevo iz Frankfurta. Prinesel nam je kup pločevink s pivom in oranžado, seveda nemških. »Vsak teden prihajam sem. Imam svoj avtobus, s katerim prevajam naše ljudi iz Nemčije do Banjaluke. Vsak teden se jih nabere trideset, stitideset. Ljudje ne prihajajo samo na obiske. Vozil sem tudi mnoge, ki so prisli domov braniti svojo hišo, svoj dom...« Samo braniti, ne napadati? vprašamo. »Ne vem. V to se ne mesam, toda mislim, da predvsem braniti,« pove Stevo.

Naslednjega jutra me zbudi streljanje. Ne kje daleč, tukaj, blizu. Po nekaj rafalih je bilo vse mirno. Zanimivo je to, da sem medtem pogledal skozi okno in videl, da se ljudje normalno sprehajajo in se ne vznemirjajo zaradi streljanja. Malce pozneje mi je receptor pojasnil, da so streljali verjetno kakšni veseli mladeniči, kar je tukaj vsakdanji pojav. V hotelu ni tople vode, zato pa je televizor s satelitskimi programi, in medtem ko na MTV gledam posnetek nastopa Georgea Michaela in skupino Queen, mi nenadoma prebode ušesa rezek zvok z ulice. Slišim

ZDA / NOV ODNOS DO VOJNE NA BALKANU

Muslimani v BiH niso Židje

Hude zločine počenjaajo vse tri strani

ZORAN KURTOVIĆ / NEW YORK

NEW YORK - Zdi se, da je sladki opoj in vznesečnost z retoričnimi paradami o lahkotnosti reševanja bosanske drame, ce bo le prišlo do konsenza med zavezniki in različnimi instant recepti za dokončanje sovražnosti med tremi sprtimi bosanskimi stranmi, v ameriskem primeru zelo pokvarljivo blago, ki pušca grenak okus sprico dejstva, da se razen besed ni zgodilo nič, prišlo je le do novih zapletov in novih težav.

Kajti v tistem, kar bi utegnulo biti skoraj neverjeten preobrat v ameriski politiki do Bosne, najvišji predstavniki ameriške administracije na veliko spreminjajo svoja dosedanja stališča o Bosni in tako ustvarjajo možnosti in poti za odstop in promocijo nove politike, katere ne več tako meglene obrise danasnji New York Times označuje kot »cilj, da bi ohranili vojno v okviru dosedanjih meja, ne da bi se razširila zunaj dosedanjih ozemelj«.

Kot prepričljiv prispevek k tej tezi tu navajajo dve stališči državnega sekretarja Warrena Christopherja: eno, ki jo je izrekel pred več kot dvema mesecema, in drugo z včerajšnjim datumom, saj je iz njune primerjave mogoče opaziti spremembo stališča ameriške administracije,

spremembo, ki kar precej določa tudi prihodnjo politiko Bele hiše do dogajanj v nekdanji osrednji jugoslovanski republikli. Warren Christopher se sredi februarja v svojih izjavah ni dopustil niti milimetra prostora za omahovanje o tem, kdo je krivec za vojno v Bosni, pri čemer je vsa krivda odpadla na bosanske Srbe, ki jih je obtožil za »agresijo in genocidno politiko etničnega čiščenja«. Včeraj pa je na večurnem zasedanju v ameriskem kongresu državni sekretar položaj v Bosni ocenil kot: moro globokega nezaupanja in starih sovraštev med Srbi, Hrvati in Muslimani, kjer počenjaajo zločine vse tri strani. Več kot jasno sporočilo kongresu je, »da Muslimani v Bosni niso Židje v drugi svetovni vojni«, »ce pa ni zrtev, potem tudi ni moralne obveznosti, da bi ZDA v to vojno posegle«. Na neposredno vprašanje kongresnika Garryja Ackermanna, ali je »politika etničnega čiščenja isto kot genocid«, je Christopher odgovoril, »da je dogajanje v Bosni zlahka mogoče povezati s holokavstom«, vendar pa je hkrati dodal, »da se nikoli ni slisal, da bi Židje izvajali kakršenkoli genocid nad nemskim narodom«, iz česar je mogoče sklepati, da Amerika opušca tezo o »-

enem agresorju in eni žrtvi«. Zamenjuje jo z drugo tezo, da v »vojni, v kateri ni nedolžnih in v kateri vse tri strani počenjaajo zločine«, Amerika ne bo sodelovala.

V tem smislu je Christopher dal vedeti, da Amerika nima namena pošiljati svojih kopenskih sil v Bosno, razen da je pripravljena, ce bi vse tri strani sprejele mirovno opcijo, svoje vojske poslati v okviru mirovnih sil ZN. Nadvse očitno je, da Bela hiša nima konkretnega načrta o tem, kako naj konkretno ravna v položaju, ko je povsem jasno, da bosanski Srbi ne bodo sprejeli Vance-Ownovega načrta, o čemer pričajo tudi poročila s Pal o izidu referendumu, ki je bil 15. in 16. maja.

Najnovejši preobrat v ameriskem stališču je zaenkrat izzval edinole zolčne reakcije vodilnih predstavnikov Sklada za pomoč Bosni, organizacije, ki skrbi za človekoljubno pomoč BiH. Oba so predsedujoca sklada, Morton Abramowitz in Sagrudin Aga Khan, sta objavila sporočilo, v katerem obsojata takšno obnašanje in protestno zaustavljata sleherno dejavnost sklada, katerega premoženje ocenjujejo na 50 milijonov dolarjev, nabranih iz donacij po vsem svetu.

gostiti in nam poskušali ustreci v vsem. Ne bi pa mogel trditi, da je enako lepo Muslimanom in Hrvatom, ki živijo v Banjaluki in so v manjšini. Ves svet je pretreslo, ko so pred manj kot mesecem dni razstrelili džamiji v središču Banjaluke. Na vprašanje, kdo ju je porušil, nam Bedrudin Gusić, predsednik muslimanske skupnosti v Banjaluki, odgovori: »Tisti, ki so pred tem porušili že 800 džamij po vsej BiH. Ferhadija in Amadija sta bili 801. in 802. po vrsti!« Gospod Gusić nam še pove, da nameravajo obe džamiji rekonstruirati, in to predvsem zato, ker so rušenje Ferhadije, njihovega največjega simbola, razumeli kot opomin vsem Muslimanom, naj gredo iz Banjaluke.

To je verjetno tudi res. Zaenkrat, vsaj tako kaže, tega sicer ne počne uradna politika samozvane republike, a obstaja na stotine neformalnih pritiskov. Od Muslimanov in Hrvatov, s katerimi smo govorili in ki, razen Zlatka in Harisa, niso hoteli povedati niti svojega imena, kaj sele primate, smo izvedeli, da so prvi izgubili službe prav pripadniki teh dveh narodov. Nekaterim tudi grozijo prek otrok, nam je povedal Hrvat Zlatko. »Meni sicer niso, ker je žena Srbkinja. Najhuje pa je Muslimanom. Na vseh popisih prebivalstva sem se opredeljeval kot Jugoslovian in v svojem 39. letu postal Hrvat,« nam je potožil.

Zanimiv je obisk mestnega parka. Debla dreves so postala oglasne deske. Na njih je največ osmrtnic. S crnim robom za starejše, z modrim za mlajše. Toda najpogostejši so oglasi za zamenjavo stanovanj. »Dvosobno stanovanje v Banjaluki zamenjam za enako ali manjše v Bihacu.« »Hiso v Banjaluki zamenjam za kakršnokoli stanovanje v Tuzli!«... Takšnih in podobnih oglasov, po katerih se vse ozemlje Bosanske Krajine etnično čisti počasi, a zanesljivo, je veliko tudi v drugih krajih na tem območju. Srbi so se celo spomnili agencije, ki za 450 nemških mark organizira prevoz do Baltika, od tam pa vsak sam odpotuje ali na Dansko ali na Švedsko, Norveško, oziroma tja, kamor lahko sploh gre. V zadnjih treh tednih je tako odšlo iz Banjaluke in okoliskih muslimanskih vasi več kot tisoč petsto Muslimanov.

Predsednik njihove skupnosti Bedrudin Gusić nas je hotel sicer malce potegniti za nos, saj je dejal, da je bilo pred začetkom vojne v Banjaluki 50 tisoč Muslimanov, zdaj pa jih je le še 20 tisoč. Po uradnih podatkih Zveznega statističnega zavoda nekdanje Jugoslavije to ne bo držalo, saj jih je bilo leta 1990 okoli 29 tisoč, toda to v ničemer ne zmanjšuje njihovega težkega položaja. Grozno je vsem, ki so zdaj kjerkoli v Bosni in Hercegovini manjšina. Zato lahko z gotovostjo trdimo, da tudi v Banjaluki, ki je cela, v kateri so ljudje večinoma vendarle preživeli, težko srečate človeka vedrega obraza, nasmeha pa v dveh dneh bivanja nismo opazili niti na enem obrazu.

TRETJI DAN ZASEDANJA DRŽAVNEGA ZBORA

Rok za denacionalizacijske zahteveke podaljšan?

Zakon o gospodarskih javnih službah je Bučar ocenil za protiučustavnega

LJUBLJANA - Poslanci državnega zbora včeraj niso pokazali velike naklonjenosti do spremembe zakona o denacionalizaciji, kot so jo predlagali nekateri kršćanski demokrati. Ti so namreč menili, da je treba sedanji osemnajstmesecni rok za vložitve denacionalizacijskih zahtevkov nujno podaljšati za nadaljnjih 18 mesecev, čemur je nasprotovala celo komisija za spremljanje nadzora nad lastniškim preoblikovanjem družbene lastnine, ki je obravnavala zahtevek kot matično delovno telo zbora. Komisija je menila, da če je treba spreminjati zakon v tej točki, potem naj se rok za vlaganje zahtevkov podaljša le za nadaljnjih šest mesecev. Ob tem velja omeniti tudi strokovno pripombo sekretariata zbora za zakonodajo, ki je opozoril poslance, da utegne podaljšanje omenjenega roka vplivati tudi na pravni promet z nepremičninami in drugim premoženjem.

O tem predlogu poslanci včeraj niso glasovali, brez dokončnega stališča pa ostaja tudi predlog za spremembo zakona o državljanstvu, o katerem bodo sklepali prihodnji teden, ko bo zbor nadaljeval delo. Poslanci Slovenske ljudske stranke so včeraj zahtevali spremembo tega zakona, in sicer v delu, ki govori o podeljevanju

IVANKA MIHELČIČ

dvojnega državljanstva (doslej ga je dobilo približno devet odstotkov državljanov Slovenije). V razpravi so zlasti poslanci Samostojne poslanske skupine posebej opozorili na možnosti pridobivanja dvojnega državljanstva z naturalizacijo in poroko (v mislih so imeli predvsem begunce), iz vrst Združenega lista pa je prišla pobuda za hitrejšo urejevanje vprašanja dvojnega državljanstva otrok iz mešanih zakonov. Predstavniki vlade je v svojem odgovoru pojasnil, da vlada že pripravlja celovito zakonsko

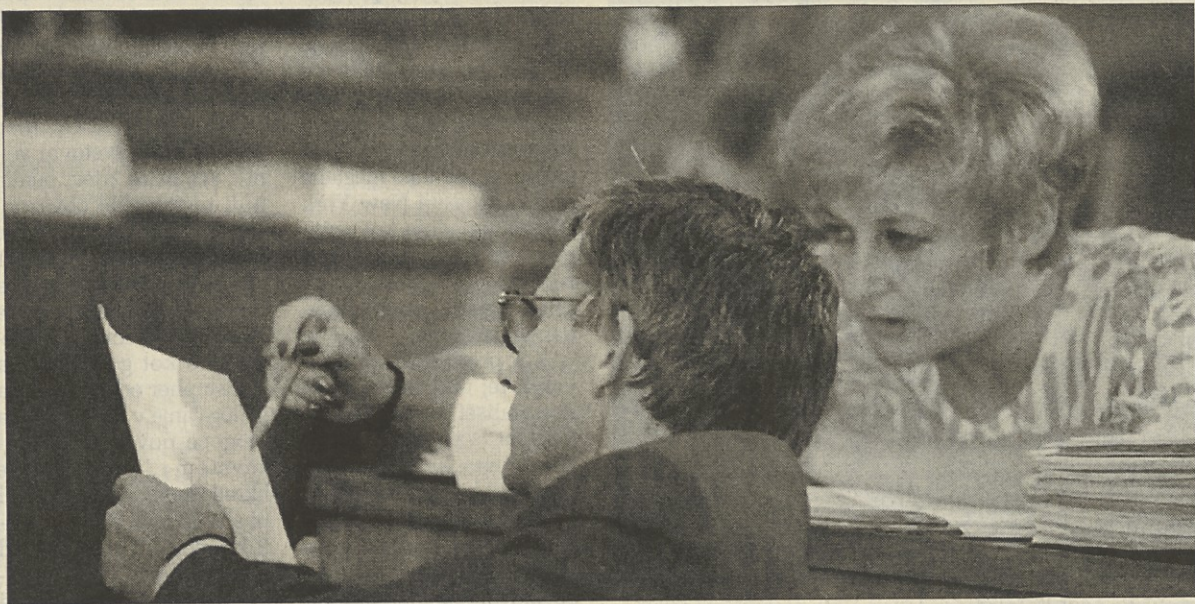
rešitev vprašanja dvojnega državljanstva, poslanci Slovenske nacionalne stranke pa so ob tem zahtevali, naj zbor vladi naloži, da to rešitev predloži že do 1. julija letos.

Poslanci državnega zbora so včeraj namenili precej pozornosti tudi predlogu zakona o gospodarskih javnih službah, ki naj bi uredil problem okrog 150 podjetij v Sloveniji, ki so bila doslej znana kot podjetja posebnega družbenega pomena (PIT, Slovenske železnice ipd.). Ta predlog je doživel precej kritike, zla-

sti s strani demokratov. France Bučar je tak zakon ocenil celo za protiučustavnega, saj je menil, da blokira lokalno samoupravo.

Poslanci so včerajšnji dan zaključili s poslanskimi vprašanji in pobudami. Tudi to pot so se posebej izstopali poslanci Samostojne poslanske skupine, ki so med drugim zahtevali od vlade, naj pojasni govorice o sklepanju nekakšne konfederacije med Slovenijo in Hrvaško. Zanimalo jih je tudi, ali so med slovenskimi državljani tudi t. i. vikend prebivalci, in kako v teh primerih

ukrepa policija. V imenu notranjega ministrstva je odgovoril državni sekretar Andrej Šter, ki je med drugim dejal, da so doslej pregledali okrog 240 avtobusov in več kot 3300 posameznikov, vendar pri tem niso odkrili bojnikov te vrste. Preiskave se potekajo, policija pa pri tem uporablja celo posebne analize, s katerimi ugotavljajo morebitne ostanke smodnika na rokah teh ljudi. Poslanci bodo majsko zasedanje zbora nadaljevali prihodnji teden. Poleg se neobrnjenih točk dnevnega reda jih čaka še sklepanje o večini točk, o katerih so razpravljali v minulih treh dneh.

Parlamentarci niso bili enotni glede dvojnega državljanstva, opozicija je zahtevala njegovo odpravo (Foto: T. L. / TRIO)

NOVICE

Marjan Fekonja - novi državni sekretar na obrambnem ministrstvu?

LJUBLJANA - Kot poročajo dobro obveščeni viri blizu obrambnega ministrstva, naj bi za novega državnega sekretarja imenovali mag. Marjana Fekonjo, ki naj bi nasledil polkovnika Albina Gutmana. Ta je bil pred dnevi, kot je znano, imenovan za novega načelnika Republiškega staba Teritorialne obrambe, kot njegovega možnega naslednika pa so naj-

večkrat omenjali Mirana Bogataja, nekdanjega namestnika ministra, trenutno pa svetovalca vlade. Mag. Marjan Fekonja je bil direktor Centra za strateške študije, zdaj pa je načelnik 1. uprave v obrambnem ministrstvu, ki je odgovorna za razvojna in učna vprašanja. (B. L.)

Ustanovljena nova stranka

LJUBLJANA - Narodna stranka Slovenije (NSS), ki so jo ustanovili nekateri nekdanji člani Narodno demokratske stranke (NDS) že 7. maja, je od srede tudi uradno registrirana. NSS bo nadaljevala usmeritev NDS. Zavzemala se bo predvsem za zaščito in krepitev slovenske narodne zavesti in uveljavljanje interesov slovenskega naroda. Stranko so ustanovili tisti člani NDS, ki so nasprotovali priključitvi h kršćanskim demokratom, sodelovala pa bo z Liberalno stranko in Staničevco Slovensko nacionalno stranko, skladno z že podpisanim dogovorom predstavnikov omenjenih treh sorodnih strank. Te stranke, povezane v tako imenovani nacionalno-socialni liberalni blok, bodo tako pričele uresničevati že dogovorjeno koalicijo desnih strank. Združeno desnico Slovenije. (A. Ke., STA)

Ob prvi obletnici sprejema Slovenije v OZN

LJUBLJANA - Pred jutrišnjo prvo obletnico vstopa Slovenije v Svetovno organizacijo je zunanje ministrstvo včeraj v posebni informaciji povzelo vpliv tega pomembnega dejanja na nadaljnje vključevanje Slovenije v druge mednarodne organizacije ter pobude slovenske zunanje politike v okviru OZN. Z vstopom v OZN je naša država zaokrožila proces osamosvajanja, dobila pa je tudi možnost, da se uveljavi kot srednjeevropska država, ki je sposobna uresničevati naloge iz ustanovne listine. Odprla so se ji tudi vrata za vstop v specializirane organe in agencije OZN. Konec maja Slovenija pričakuje odobritev sodelovanja na konferenci Združenih narodov o razorožitvi v Ženevi, in sicer s statusom nečlanice. (STA)

VLADA / ZAKONODAJA

Obvezno vlaganje v državne vrednostne papirje

Ocenjujejo, da bodo morali skladi in zavarovalnice nakupiti za 5,5 milijarde SIT državnih papirjev

ANDREJA REDNAK

LJUBLJANA - Vlada oziroma ministrstvo za finance skuša z novim zakonom, ki so ga predstavili na včerajšnji novinarski konferenci po seji vlade, poseči v javne zavode, sklade in zavarovalnice, ki bodo morali po novem del svojih sredstev obvezno nalogati v vrednostne papirje, ki jih je izdala, in za katere jamči država. Predvidevajo, da bodo morali skladi in zavodi uskladiti strukturo nalogb z zakonom v treh mesecih (nakupiti bodo morali za približno 3,5 milijarde tolarjev državnih vrednostnih papirjev), medtem ko bodo imele zavarovalnice leto dni časa (kupiti pa bodo morale za okoli dve milijardi tolarjev papirjev).

Svetovalec vlade za po-

dročje skladov Igor Zobačnik je povedal, da je to prehodni zakon do sprejetja sistemskega zakona za sklade in zakona o zavarovalništvu. Priznal je, da se z zavarovalniškim zakonom ne ukvarja nihče, ker v finančnem ministrstvu za to področje nimajo nikogar. Poudaril je, da z zakonom ne posegajo v tisti del sredstev skladov in zavodov, ki jih ti uporabljajo za financiranje svoje dejavnosti, ampak v t. i. finančno posredništvo (posojanje denarja, depoziti v bankah), s katerim so te ustanove doslej precej zaslužile. Omenjene institucije so tako veliki ponudniki denarnih sredstev, da lahko s svojimi odloci-

tvi vplivajo na celoten finančni sistem države, zato je treba to nadzirati.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Zavod za zdravstveno zavarovanje bosta morala naložiti v državne vrednostne papirje po 80 odstotkov svojih rezervnih skladov, zadnji pa tudi 30 odstotkov sredstev od prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja; Stanovanjski sklad bo moral naložiti 65 odstotkov od tistega, kar ni za posojila; Sklad za razvoj najmanj 10 odstotkov likvidnih sredstev, Sklad za malo gospodarstvo 80 odstotkov tistega, kar ni za projekte; ostali skladi in zavarovalnice pa bodo morali imeti najmanj 30 odstotkov svojih finančnih nalogb v državnih vrednostnih papirjih.

UPOKOJENCI

Majske pokojnine bodo manjše od aprilskih za dobre tri odstotke

LJUBLJANA - Majske pokojnine bodo torej manjše od aprilskih, s tem pa seveda tudi vse druge datjave, je včeraj sporočil upravni odbor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V tako odločitve ga je prisilil interventni zakon o usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil za primer brezposelnosti v letosnjem letu, ki določa, da se pokojnine mesečno uskladijo največ za toliko odstotkov, da povprečna starostna pokojnina, izplačana v tekočem mesecu in preračunana na znesek za polno pokojninsko dobo, znaša 85 odstotkov povprečne plače na za-

poslenega v republiki. Prejšnji mesec je bilo to razmerje vzpostavljeno. Tokrat se je pri usklajevanju malce zapletlo, saj republiški zavod za statistiko pred tremi dnevi, ko se je sestal upravni odbor ZPIZ, se ni imel podatkov o gibanju marčnih plač. Zato so sklep o usklajitvi sprejeli na korespondenčni telefonski seji. Statistični podatki kažejo, da se je povprečna marčna bruto plača zmanjšala v primerjavi s povprečjem, doseženim v februarju, za 3,1 odstotka. Za enak odstotek se je zmanjšala tudi povprečna neto plača, izračunana ob upoštevanju višine povprečnih pri-

spevkov in davkov, ki jo je treba upoštevati pri mesečni usklajitvi pokojnin po določbah interventnega zakona. Povedano drugace: Če bi za maj kljub temu izplačali enake zneske kot za april, bi bila povprečna starostna pokojnina, preračunana na znesek za polno pokojninsko dobo, višja, kot dovoljuje interventni zakon. Zadnji dan v mesecu bodo upokojenci s pokojninami prejeli tudi letni dodatek za rekreacijo. Tisti, katerih pokojnine so enake ali nižje od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, bodo prejeli 9134 tolarjev, ostali pa 6089 tolarjev. (K.N.)

SLOVENSKA ZUNANJA POLITIKA / ŽIVAHNI STIKI

Zunanjepolitična ofenziva ne jenjuje

Na obisk prihaja član »ministrske trojke« Jacques Santer - Na Bledu mednarodna konferenca s pomembnimi gosti

BOSTJAN LAJOVIC

LJUBLJANA - »Zunanjepolitična ofenziva« Slovenije, kot nekateri imenujejo živahno dejavnost in obiske številnih delegacij v naši državi, tudi te dni ne ponehuje. Tako je sinoci pripotoval v Slovenijo Jacques Santer, ministrski predsednik vodilne Luksemburg, politik, ki se ga spominjamo kot člana ministrske »trojke« evropske skupnosti v času agresije jugoslovanske vojske na Slovenijo. Santerja je na enodnevni obisk povabil predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek, sestal pa se bo tudi s predsednikom Milanom Kučanom in zunanjim ministrom Lojzetom Peterletom. Slovenija in Luksemburg bosta podpisali sporazum o zravnem in cestnem prometu, sicer pa bodo skušali poglobiti gospodarsko in finančno sodelovanje med državama. V okviru uradnega obiska bo Jacques Santer v Skofji Loki odkril tudi spominsko ploščo luksemburškim vojakom, ki so bili mobilizirani v nemško vojsko med 2. svetovno vojno in so se uprli vojnim operacijam zoper Slovence.

Tudi v državnem zboru so včeraj gostili pomembne goste. Predsednik Herman Rigelnik je sprejel Li Peiksina, novoimeno-

Herman Rigelnik in Karl Starzacher o novi Evropi (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

vanega veleposlanika republike Kitajske v Sloveniji. Skupaj sta ugotovila, da je med obema državama se veliko možnosti za gospodarsko in drugo sodelovanje, poglobiti pa je potrebno tudi stike med parlamentoma. O novi Evropi in sodelovanju regij se je Rigelnik pogovarjal z delegacijo parlamenta nemške zvezne dežele Hessen, ki jo je vodil predsednik Karl Starzac-

her, kasneje pa je delegacijo sprejel tudi zunanji minister Peterlet.

Na Bledu se danes pričena mednarodna konferenca o pravicah manjšin v novi Evropi, ki jo pripravlja ameriški Institut za študije vzhod-zahod. Poleg najvišjih slovenskih predstavnikov naj bi sodelovali tudi nekateri vidni tuji politiki in strokovnjaki, med njimi tudi predsednica Bundestaga Ritta

Sussmuth ter Hans-Dietrich Genscher, nekdanji nemški zunanji minister, vendar njegov prihod še ni potrjen.

Predsednik slovenske vlade Drnovšek pa prihodnji teden odhaja na Slovaško; v Bratislavi se bodo med drugim pogovarjali o vzpostavitvi proste trgovine med državama. Podoben sporazum so nedavno podpisali na uspešnem obisku na Češkem.

AFERA HIT-VIS / OPERACIJA TRDI DISK

Operativci službe niso bili dovolj temeljiti

Kakšne papirje bruhajo Visovi tiskalniki - Dosjeji dobivajo kopije - Zanesljivo le šifrirano kodiranje podatkov

Dosje Vis o aferi Hit je vse obsežnejši. V Varnostno-informativni službi trdijo, da naj bi njihovi računalniški operativci s posebnim postopkom pršli do tistih podatkov o delovanju službe, ki jih je nekdaj zbrisal 20. februarja letos, dan za tem, ko je vlada za novega direktorja Vis imenovala Janeza Sirseta. Računalniški strokovnjaki naj bi namreč rekonstruirali trdi disk in tako priklicali podatke, o katerih je bil nekdaj prepričan, da jih ne bo mogoče nikoli več prebrati. Tiskalniki so potem začeli bruhati stran za stranjo. Do danes naj bi tako menda natisni-

li že 2000 strani dodatnega gradiva, ki naj bi pojasnjevalo dejavnosti Vis v zvezi z največjo slovensko afero. Prav tako pa naj bi Vis pršel tudi do disket, na katere naj bi bile tik pred brisanjem prepisane sporne datoteke. (Seveda nobene od teh informacij ni mogoče preveriti).

O poteku »operacije trdi disk« v Visu za zdaj ni mogoče dobiti podrobnejših informacij. Znani računalniški strokovnjak in avtor spodnjega prispevka Miha Mazzini pa vsem, ki bi želeli z računalniških diskov zbrisati kočljive podatke, svetuje prav posebno natančnost:

Kadar iscete izgubljene ali zbrisane podatke na PC-ju, gotovo niti približno ne verjamete, kako težko jih je zares un-

citi. Ko vtipkate ukaz »del«, ki zbrise podatke, zbrane v datoteki, vas program - po domače povedano - lepo prelišči. Prvo crko imena datoteke namreč zamenja s posebnim znakom in program nato take datoteke ignorirajo, kot da jih zares ne bi bilo na disku. Pa so. Tako ste pravzaprav uničili eno samo crko. Nic več in nic manj. Pri peti verziji operacijskega sistema zadostuje, če vtipkate ukaz »undelete« in podatki priskakljajo na svetlo. Pri prejšnjih verzijah morate uporabiti kak poseben, v te namene napisan program, ki jih je na trziscu obilo. 1,5 sekunde dela za znalca.

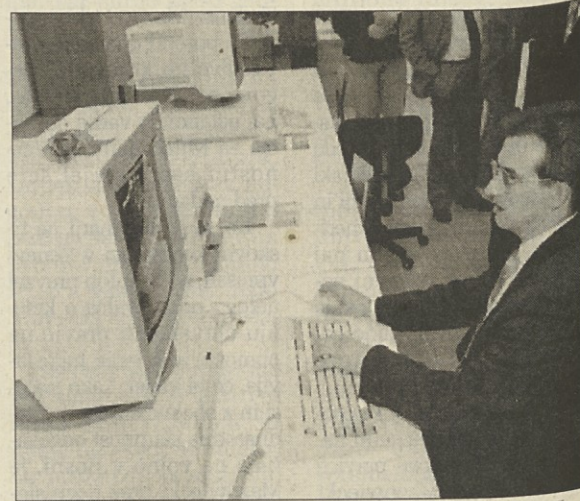
Bolj učinkovit način uničevanja je prepis: novo, prazno datoteko shranite pod starim imenom. Podatki niso uničeni, razpadejo pa na kose, dolge 512 ali 1024 znakov. Znalca v tem primeru čaka truda polno dopoldne, saj mora vse kosce zlepliti skupaj, pri čem-

er jih lahko nekaj tudi izgubi.

Edini zanesljivi način uničenja vsebine datoteke je, da uporabite program, ki vso vsebino prepise z neko naključno crko ali številko, izbriše rezervno kopijo datoteke, nato pa ves prostor, ki je na disku še na voljo, napolni z neko naključno vrednostjo. Po tem opravilu morate ugasniti računalnik, tako da kopija podatkov v njegovem pomnilniku premine zaradi pomanjkanja elektrike. Aja, pa se na disketah, trakovih in izmenljivih

diskih ne smete pustiti kake rezervne kopije.

Skratka, veliko bolj prepričljiva zaščita je šifrirano kodiranje podatkov ali enkripcija, ki jo zmorejo vsi programi za arhiviranje. Pri geslu, dolgem 10 znakov, pri katerem je bilo lahko uporabljenih 96 znakov (male in velike crke, ločila, številke...), porabijo radovedneži, ki poskušajo predreti zaščito z 10.000 poskusi na sekundo, točno 2.106.744 stoletij. V tem času pa javnost pozabi se tako veliko afero. Miha Mazzini

Bodo lahko priklicali izbrisane podatke? (Foto: J.S./TRIO)

INTERVJU / MARIJA BARKI

»Proces, kakšen se je odvijal proti Makedoncema v Grčiji, ne bi bil mogoč niti v Rumuniji!«

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Avstrijsko glavno mesto bo prihodnji mesec (9.-25. junij) prizorišče mednarodne konference OZN o človeških pravicah. V središču pozornosti bo vsekakor problematika manjšin, v Evropi zlasti aktualna po preobrtu v nekdanjih državah vzhodnega bloka in v bivši jugoslaviji. Konferenca naj bi po predstavah prirediteljev postala vsaj tak spektakel, kot je to bil lanski ekološki vrh v Rio. Prikazuje veliko število vodilnih državnih predstavnikov, a tudi udeležencev-clanov dolge vrste nedržavnih organizacij. Tudi če sama konferenca se ne obeta bog ve kakih presenetljivih uspehov ali celo takojšnjih sprememb v praksi cele vrste držav, katerih prizadevanja za človeške pravice so bilo mogoče vprašljiva, bo dunajski vrh tozadevno vsekakor nudil veliko možnosti za široke razprave, bilanciranje in konfrontacije.

Za »Republiko« je to priložnost, da svojim bralkam in bralcem predstavi dunajsko odvetnico Eva-Marijo Barki (slika), angazirano manjšinsko aktivistko in sodelavko pravnega sveta organizacije Amnesty international. Eva-Maria Barki si prizadeva na konferenci OZN tematizirati do zdaj v mednarodnih forumih komaj upoštevano 'makedonsko vprašanje'.

Pred ozadjem grškega nasprotovanja mednarodnemu priznanju bivše jugoslovanske republike Makedonije se je letos v Atenah na sodišču odvijal proces proti dvema pripadnikoma makedonske narodnostne skupnosti v Grčiji. Hristos Sidiropoulos in Tasos Bulis (pravzaprav: Tasos Bulev) sta lani v marcu v pogovoru za atenski tedenski časopis »ENA« izrazila zahtevo po priznanju makedonske manjšine v Grčiji. Med drugim sta za 'prebivalstvo z narečjem' - tako uradna jrgska oznaka dejansko okoli milijon ljudi velike makedonske narodne manjšine - zahtevala tudi kulturne pravice vključno pravice do uporabe lastnega jezika v solah in v tiskovinah, podobno kot veljajo za 'muslimansko' (v resnici tursko) manjšino v Trakiji.

V obtožnici so jima grške oblasti nato očitale razširjanje neresničnih informacij, ki bi lahko ustvarjale strah in nemir med grškim prebivalstvom in ki bi lahko škodovala mednarodnim odnosom Grčije. Za vlado v Atenah makedonske manjšina ne obstoja. Temu ustrežno jima je sodišče očitalo, da sejeta »spor med grškimi državljanji, ki govorijo 'narečje', in ostalimi Grki. Odvetnica Eva-Maria Barki je bila kot mednarodna opazovalka lani v decembru in letos v aprilu na sodni obravnavi proti Sidiropoulou in Bulevu v Atenah. O svojih vtisih poroča v pogovoru za Republiko.

Gospa Barki, povejte nam, kako se pravzaprav odvetnica z Dunaja kar nenakrat znajde kot opazovalka na sodišču v Atenah?

Dr. Barki: Na tem področju sem angazirana že dolga leta, nenazadnje zaradi tega, ker se kot odvetnica - zlasti potom svojega madžarskega porekla - mnogo ukvarjam z manjšinskimi pravicami. Za casa komunizma sem bila tudi angazirana kot opazovalka pri sodnijskih obravnavah proti didizentskim krogom v vzhodnih državah, kamor sem šestokrat bila poslana po nalogu mednarodne organizacije Amnesty international.

Poleg tega sem sodelovala v različnih mednarodnih organizacijah in gremijih, ki se ukvarjajo z narodnostnimi in manjšinskimi vprašanji, na primer v Federativni uniji evropskih narodnih skupnosti (FUENS) ali kot predsednica Mednarodnega komiteja za Transilvanijo.

Prav tako skušam v okviru dunajskega Forum za Srednjo Evropo spet pomoči k večji funkcionalnosti tega prostora, ki je po dveh svetovnih vojnah izgubil svojo prvenstveno in posredovalno nalogo.

Kako dolgo so mednarodne organizacije dalejo pozornost vprašanju grških Makedoncev?

Dr. Barki: Ne še dolgo, pravzaprav šele leto in pol, ko so grški Makedonci zelo previdno začeli opozarjati na svoje probleme. To se je zgodilo na primer z nastopom Hristosa Sidiropoulou v ok-

viru zasedanja KEVS v Kopenhagnu, kjer je opozoril na usodo Makedoncev v Grčiji.

Tu se začenja tudi usoda obeh obtožencev, Sidiropoulos je nato izgubil svojo službo in do danes nima dela. Po casopisnem intervjuju je prišlo do obtožbe in sodnijske obravnave proti njemu in proti Tashku Bulevu. Oba sta ogrožena: pred sodiščem so jima grški ekstremisti grozili s smrtjo. Ker se bojita za svojo varnost, sta po procesu nemudoma zapustila Atene.

Kako se je končal proces?

Dr. Barki: Oba sta v smislu obtožbe bila obsojena v obeh točkah obtožnice na kazen pet mesecev pripora in 100.000 draham denarne kazni, brezpogojno. Oba sta vložila priliz, tako da sodba se ni veljavna. Verjetno bo po enem letu spet prišlo do ponovne obravnave v višji instanci.

Vaši vtisi o procesu?

Dr. Barki: Sodišče prve instance je bil senat s tremi sodniki. Potek sodne obravnave je v Grčiji popolnoma drugačen od našega, gre za zelo avtoritaren postopek. Državni tožilec sedi skupaj s sodniki, ki kraljujejo za zelo vzvišeno mizo, tako da morata obtoženi in tudi njegov branilec v pravem pomenu besede gledati na 'visoko' sodišče. Sodniki skupaj z državnim tožilecem zapuščajo obravnavo, skupaj se posvetujejo. Očitno tudi ni pravnega protokolariranja, saj obtoženi oziroma njegov odvetnik ne dobita nobenega protokola obravnave. To menda razlagajo s tem, da v primeru priziva itak s celotno obravnavo začnejo od začetka.

Ali računate s tem, da bo v drugem postopku lahko prišlo do razveljavitve obtožbe obeh Makedoncev?

Dr. Barki: Zelo težko je podajati prognoze. V preteklem casu je bilo cel kup procesov, pri katerih ni bila upoštevana osnovna pravica do svobode mnenja. Sicer ne gre za procese v zvezi z narodnostno problematiko, pač pa proti levicarjem, vendar so dane vzporednosti. V maju bo ena izmed teh obravnav pred prizivnim sodiščem in tam se bo pokazalo, kakšno mnenje bo obveljalo tam.

Na drugi strani v Grčiji obstoja takšna centralna moč države, kateri so podrejena očitno tudi sodišča, da si ne morem predstavljati, da bi moglo kazensko sodišče v prvi instanci izreči sodbe, ki ne bi bila v skladu z uradno usmeritvijo vlade. Stališče vlade v Atenah pa je trenutno, da v Grčiji makedonska manjšina ne obstoja - torej tudi sodišče v prvi instanci ne more odločiti drugače. Kako pogumno bo nadrejeno prizivno sodišče, se bo izkazalo morda že pri omenjenem procesu proti levicarjem v zvezi s svobodo mnenja v maju.

Vendar grška stvarnost ne dopušča veliko možnosti. Mislim, da bi v praksi le težko našli grškega sodnika, ki se ne bi bal za svoj glas in za svoj poklic in ki bi razsodil, da imata obtožena Makedonca prav in da obstoja makedonska narodna skupnost v Grčiji. V primeru ponovne obsojbe je to vsekakor zadeva za Evropsko sodišče, pri čemer ne dvomim o obsodbi Grčije. Ze ce prebirate obtožnico, ne bi verjeli, da je kaj takega danes se mogoče v državni-clanici Evropske skupnosti. A do obravnave pred Evropskim sodiščem lahko traja še nekaj let.

Za primer obsodbe na pripor je svojo

pomoč za obtoženca napovedal Amnesty international. Predstavniki makedonske narodnostne skupnosti v Grčiji torej nastopajo brez zaščite ene izmed mednarodnih manjšinskih združenj?

Dr. Barki: Zaenkrat je tako. Pricakujemo pa, da bodo grški Makedonci pristojnem pododboru sporočile za nov poslovnik, ki naj bi v bodoče preprečil maratonske govore, kot se je to zgodilo pri razpravi o uvozu tropškega lesa pred nekaj meseci.

Kot je Republika obzirno poročala, je državna poslanka Zelene alternative Madlaine Petrović v prvi točki obtožnice sta bila Hristos Sidiropoulos in Tashko Bulev obsojena zaradi širjenja napačnih informacij, kajti po prepričanju sodišča v Grčiji ne obstoja makedonska manjšina. Prav tako v drugi točki obtožnice - ustvarjanja nemiru med prebivalstvom - za kar je državni tožilec v svojem plejdoju med drugim kot dokaz kar navedel protimakedonske demonstracije grških nacionalistov pred sodiščem.

Kakšen bo nadaljnji potek v tej zadevi?

Dr. Barki: Proti obsodbi je bil vložen priziv, prišlo bo torej do nadaljnje obravnave v višji instanci. V prvi točki obtožnice sta bila Hristos Sidiropoulos in Tashko Bulev obsojena zaradi širjenja napačnih informacij, kajti po prepričanju sodišča v Grčiji ne obstoja makedonska manjšina. Prav tako v drugi točki obtožnice - ustvarjanja nemiru med prebivalstvom - za kar je državni tožilec v svojem plejdoju med drugim kot dokaz kar navedel protimakedonske demonstracije grških nacionalistov pred sodiščem.

Dejansko so to bili grški fasisti in desni radikalcji ki so razgrajali pred sodiščem, in tudi ovadbo proti obema obtožencema je napravil vodja fasistične stranke Frankos Papageorgi, ki je s tem sprožil sodnijsko obravnavo. V decembru so demonstranti pred sodnijsko dvorano celo sprovcirali pretek, ki ga je policija lahko ustavila le s opozorilnimi streli v zrak. Pri obravnavi v aprilu je bila policija na te kravale bolj pripravljena in do incidentov v samem sodišču ni prišlo. Demonstranti so razgrajali samo pred sodiščnim poslopjem. Ena izmed parol, ki sem jih beležila, se je glasila: »K orožju, k orožju, ajdimo v Skopje, Makedonija je nasa!« To ni motilo ne sodišče ne državnega tozilca, obratno, nemiri pred hišo so bile le dodatni argument za obsodbo.

'Zanimiv' je bil tudi dokazni postopek o neobstoju makedonske manjšine: državni tožilec je kronsko prico - sefa fasistovspraseval, ali je makedonska manjšina v Grčiji priznana, in le-ta je odgovoril da ne - torej je ni. Sodišče se je tudi pri drugih utemeljitvah vedno podobno. Priče toznika so sprasevali, ali so zaradi dejanj obtožencev zastrašeni, kar so le-ti potrdili: strah pred posledicami na zunanje odnose in na ugled Grčije, kar je bilo naposled tudi mnenje sodišča.

Kako bi ta proces - glede na Vašo dose-danjo prakso in na izkušnje z drugimi obravnavami - uvrstili?

Dr. Barki: Reci moram, da take obtožnice sploh se nikdar nisem videla. Niti v nekdanjih komunističnih državah proces v taki obliki ne bi bil mogoč. Oblika obtožnice in protislovna konstrukcija in procesa samega sta vsekakor daleč oddaljeni od našega zapadnega razumevanja prava. V tej obliki, tako mislim, zadeva ne bi stekla niti v Rumuniji.

Kaj boste v tej zadevi v bodoče podvzeli?

Dr. Barki: Vsekakor bomo na mednarodni ravni se naprej opozarjali na to zadevo, tako tudi na konferenci Organizacije združenih narodov o človekovih pravicah letos v juniju na Dunaju. Zlasti zunanja ministrstva evropskih držav bomo soočili z grško držo, ki nikakor ne more biti zgledna. Kaj naj govorimo o Srbiji ali drugih državah, ce celo država-clanica Evropske skupnosti na tako nemogoč način ravna s svojo manjšino? Upam tudi, da bodo FUENS in druge manjšinske organizacije postale v večji meri aktivne v tem vprašanju.

AVSTRIJA / POSLOVNIK DRŽAVNEGA ZBORA

Maratonskih govorov ne bo več

Omejitev govornega časa na 40 minut

IVAN LUKAN

DUNAJ - V avstrijskem državnem zboru zastopane stranke so se v pristojnem pododboru spoznale za nov poslovnik, ki naj bi v bodoče preprečil maratonske govore, kot se je to zgodilo pri razpravi o uvozu tropškega lesa pred nekaj meseci.

Kot je Republika obzirno poročala, je državna poslanka Zelene alternative Madlaine Petrović v prvi točki obtožnice

vič takrat izercpala vse možnosti poslovnika in iz protesta proti zakonu, ki je spet legaliziral uvoz tropškega lesa v Avstrijo, govorila nad 13 ur. Petrovićeva je s tem postavila absoluten rekord, poslanci drugih parlamentarnih frakcij pa so se isti dan napovedali, da bodo sprožili debato o poslovniku, ki bi preprečil take maratonske govore. To tudi zato, ke

so sklepanje o novem zakonu, ki je bil sprejet z glasovi vladne koalicije, zavlacevali tudi drugi zeleni poslanci, tako da je obravnava samo te točke zaposlil avstrijski parlament nad 30 ur.

Po novem poslovniku, o katerem bo parlament razpravljaj na svoji seji ze prihodnji teden (27. maj), naj bi poslanci sklenili omejitev govornega časa na maksimalno 40 minut, iz tako imenovanih vmesnih klicih pa naj bi - »za voljo večje kulturnosti« - postali vmesni govori, ki pa naj bi bili casnovno omejeni na tri ali maksimalno pet minut. Drugi detajli novega poslovnika se niso znani.

Po zanesljivih informacijah iz istega pododboru pa bodo parlamentarci Zelene alternative končno dobili vpogled v dejavnost varnostno informativne službe avstrijske zvezne vojske.

Kot je bilo izvedeti iz seje pododboru, bo zastopnik Zelen alternative v avstrijskem parlamentu ze v prihodnjih dneh vabljen na eno od naslednjih kontrol, ki jih izvaja ta parlamentarna podbor na dejavnost vojaške informacijske službe.

Parlamentarna poslanka Madlaine Petrović je pred meseci s 13-urnim govorom postavila nov rekord.

AVSTRIJA / 38 LET ADP

»Manjšinski jeziki v Avstriji so slej ko prej ogroženi«

Izjava poslanke ZAL Stojšičeve

DUNAJ - V teh dneh je minilo 38 let od podpisa Avstrijske državne pogodbe, tako rekoč Magne charte koroskih Slovencev. S strani obeh osrednjih političnih organizacij slovenske narodnostne skupnosti nismo prejeli kaksne izjave, stališča pa je zavzela parlamentarna poslanka ZelenihTerezija Stojšič. Ona opozarja avstrijsko javnost, da se položaj narodnostnih manjšin se vedno ni izboljšal. »Ce ne bo prišlo do bistvenih izboljšav bodo nekateri manjšinski jeziki izginiti«, je poudarila poslanka.

Dejala je, da imajo Hrvati in Slovenci sicer zagotovljene pravice prav v Avstrijski državni pogodbi, do uresničevanja teh

pravic pa ni prišlo v zadostni meri. Ostalim manjšinam v Avstriji, Cehom, Slovakom, Madžarom ter Romom in Sintom pa da gre se slabše, opozarja Stojšičeva.

Poslanka ZAL tudi poudarja, da vodi trenutna manjšinska politika v asimilacijo ter da je - v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami - restriktivna. Stevilke zadnjega popisa prebivalstva po natančnejši analizi namrec kažejo, da se je položaj manjšinskih jezikov dramatično poslabšal.

Stojšičeva za to poziva avstrijsko zvezno vlado, da nemudoma izpolni 7. člen ADP in s tem ustvari pozitivno vzdušje, ki je za preživetje manjšin neobhodno potrebno.

NOVICE

Srečanje s slovenskimi državljani v Avstriji

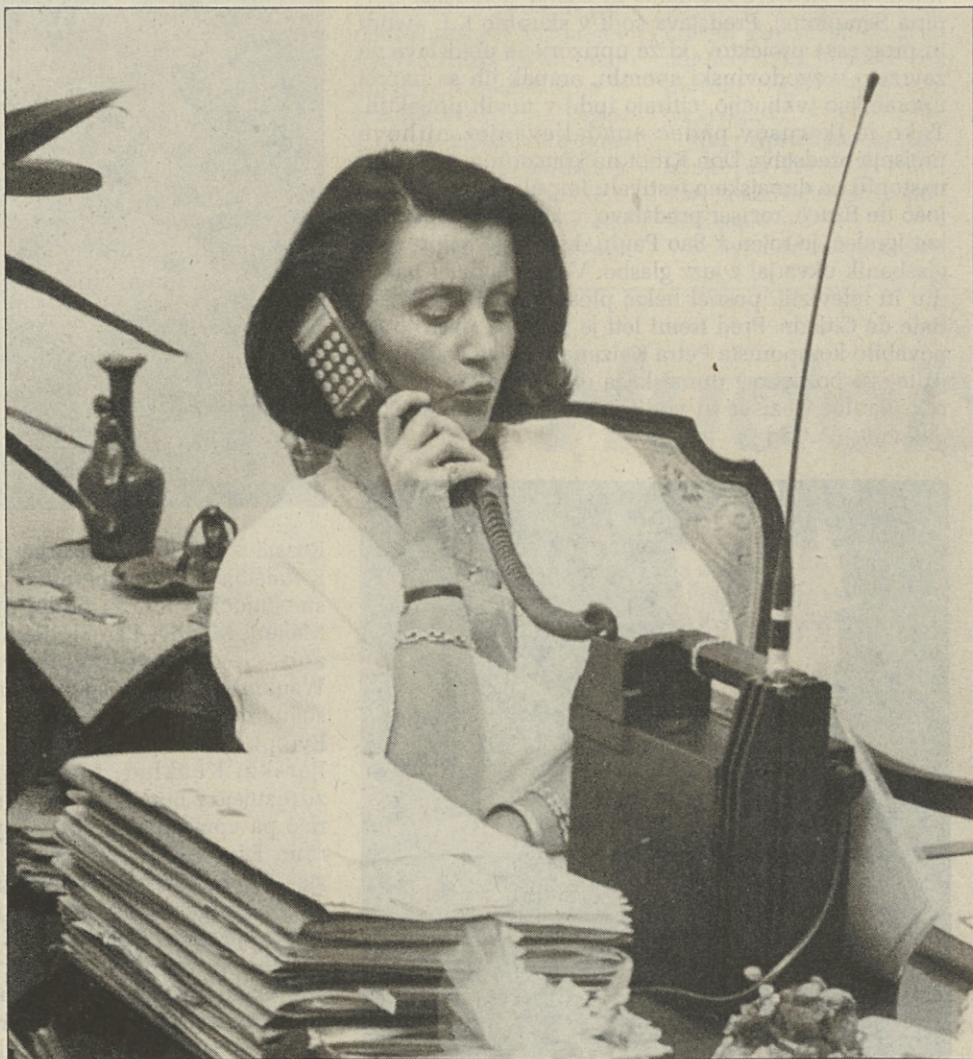
FELDKIRCH - Pred nekaj dni so se predstavniki Republike Slovenije (Peter Vencelj, državni sekretar v ministruvstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije in vodja urada za Slovence po svetu, Joze Jeraj, generalni konzul RS v Celovcu in Milan Jazbec, konzul) srečali s slovenskimi državljani, ki živijo in delajo v avstrijski zvezni pokrajini Predarlško/Vorarlberg. Srečanje je pripravilo tamkajšnje Slovensko kulturno društvo »Mura«, katerega pokrovitelj je sicer občina Lendava. V okviru srečanja, ki se ga je udeležilo 150 od približno 2500 tam zivečih Slovencev, so najprej izvedli uradni del (konzulne ure), kar sicer opravijo redno enkrat mesečno v mestu Feldkirch, nato pa se je sledil pogovor.Uvodoma so gostje predstavili trenutne razmere v Sloveniji, odnose in sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo, skrb Slovenije za Slovence po svetu ter aktualno konzularno problematiko (predvsem menjava osebnih dokumentov in državljanске zadeve). V nadaljevanju so se pogovorili se o stevilnih ostalih temah, s katerimi se srečujejo slovenski državljani v zahodni Avstriji (dopolnili pouk slovenscine, zaposlovanje in delovno-pravna problematika, družabno življenje in delovanje slovenskih društev, prostorska problematika le-teh, vračanje domov po upokojitvi, sprejemanje avstrijskega državljanstva, možnost spremljanja program Televizije Slovenije preko satelita itd.).Srečanje je potekalo v sproscenem in prijetnem vzdušju ter je hkrati predstavljalo tudi pomembno podporo slovenskim državljanom pri njihovem uveljavljanju v tujem okolju.

Vranitzky na deželnem kongresu koroške SPÖ

CELOVEC - Zvezni kancler in predsednik avstrijskih socialdemokratov Franz Vranitzky bo glavni referent na rednem 26. deželnem kongresu koroskih socialdemokratov jutri, vo soboto, 22. maja, z začetkom ob 9.30 uri v hiši sindikatov v Celovcu. Prvic v zgodovini strankinih kongresov ima redno delegatsko mesto tudi Delovna skupnost slovenskih socialdemokratov, ki jo bo zastopala kandidatka za deželni zbor 35-letna učiteljica Ani Blatnik iz Bilcovsa.

Seminar o medkulturni vzgoji v vrtcih v prostoru Alpe-Jadran

SKOFICE - Slovenska prosvetna zveza in Sloveno kulturno društvo »Edinost« prireja v okviru akcije Zveznega ministristva za pouk in umetnost pod geslom »Avstrija - Evropa. Stari predsodki - nove strukture« dvodnevni mednarodni seminar o medkulturni vzgoji v vrtcih v prostoru Alpe-Jadran. Prireditve bo v soboto, 22. maja (od 15. ure dalje) in v nedeljo, 23. maja (z začetkom ob 14. uri) v društveni sobi Posojilnice v Skoficah. Med predavatelji so Irena Verdel, Simona Rovsek, Martha Stelzer, Franci Kukovica (vsi iz Koroske), Ziva Gruden (Italija) in Jana Kolaric (Slovenija). V nedeljo pa je na sporedu otroški popoldan z otroci iz dvojezičnih vrtcev iz Italije, Slovenije in Koroske.

ALI JE CESAR NAG? / ABECEDARIJ SPONZORSTVA (3)

Prevzetnost in pristranost

Uspešnost sponzoriranja je skrita v pravilni odločitvi

Dandanes se lahko podjetja odločajo za precej široko paleto vsebin oziroma dogodkov, ki bi jih želela sponzorirati. Minili so časi, ko je bila ta oblika pomoči vezana zgolj na kulturo in sport. Sponzorstvo danes sega tudi na področja ohranjanja okolja, izobraževanja, znanstveno-raziskovalnega dela, zabavne glasbe, ekscentričnih posameznikov ... Ogromno je takih, ki potrebujejo denar, in velika večina med njimi je trdno prepričana, da poslovneži s polno mošnjo denarja samo čakajo, kdaj jim bodo lahko ponudili svojo finančno pomoč. Pišejo, telefonirajo velikim in majhnim podjetjem in jim obljubljajo neizmerno publiciteto, ponujajo jim npr. tudi to, da bodo na svojem potovanju po Tibetu nosili majico z njihovim logotipom. Veliko večino takšnih proslincev bodo podjetja seveda zavrnili in enaka večina bo protestirala zaradi krivice odločitve.

Le redki prosilci znajo pripraviti sponzorsko ponudbo, ki obsega natančen opis projekta, finančne in časovne opredelitve, podoben opis možnosti promocije itd. Podjetje se mora tako le odločiti, ali bo odločilo samo o tistih ponudbah, ki vsebinsko in oblikovno ustrezajo pravilni sponzorski ponudbi, ali pa o vseh prošnjah, ki prihajajo v podjetje, ne glede na njihovo primernost. Odločitev za prvo možnost je seveda pri-

mernejša, saj je pravilnost in korektnost samega pristopa do sponzorjev lahko že eden izmed odločujočih dejavnikov selekcioniranja med sponzorskimi ponudbami.

Težki trenutki odločitve

Obstaja vrsta elementov, ki služijo kot opora za lažjo in predvsem strokovnejšo odločitev za sponzoriranje enega ali več projektov med vsemi ponujenimi.

Najosnovnejši je seveda ta, da podjetje oziroma oseba, ki je v njem zadolžena za sponzorske odnose, ugotovi, katere so tiste družbene dejavnosti, ki najbolj ustrezajo poslovnim politiki podjetja oziroma ciljem, ki jih želi doseči s sponzoriranjem. Podjetje lahko na podlagi te odločitve samo išče najprimernejše projekte, seveda pa je to pristop, ki zahteva veliko izkušenj na področju sponzoriranja.

Odločujoči element je tudi višina sredstev, ki jih ima podjetje na voljo za sponzoriranje. Nekatera sponzorstva so »dražja« od drugih, sponzoriranje večjih nacionalnih kulturnih dogodkov na primer zahteva veliko več sredstev kot sponzoriranje manjše lokalne ljubiteljske gledališke skupine.

Naslednje vprašanje, ki vpliva na odločitev o sponzoriranju, je, ali sponzorirati na lokalni, nacionalni ali celo na mednarodni ravni. Tudi dejstva, ki vplivajo na te

DARINKA PEK

odločitve, so skrita v poslovnih ciljih in ambicijah podjetja ter prav tako v ciljih, ki jih podjetje želi doseči s sponzoriranjem. V primerih, ko želi podjetje okrepiti svoje odnose z lokalnim prebivalstvom in izboljšati interno komuniciranje, je seveda bolj primerno sponzorirati dogodek, ki je velikega pomena za lokalno prebivalstvo. V primeru pa, ko je sponzoriranje za podjetje eden od načinov za doseganje novih tržisc, se bo to verjetno odločilo za sponzoriranje projektov, ki presegajo njegovo lokalno in morda celo regionalno in nacionalno okolje.

Časovna opredelitev projekta je prav tako eden od pomembnih elementov odločanja o sponzorskem dejavnosti. Podjetje lahko sponzorira samo en kulturni dogodek ali pa je sponzor neke kulturne institucije celo sezono. Sponzoriranje enega samega dogodka, npr. na lokalnem kulturnem festivalu, ne bo imelo nikakršnih dolgoročnih učinkov in je neprimerno za tista podjetja, ki želijo s pomočjo sponzoriranja dosegati dolgoročne cilje, kot je izboljšanje ugleda ali prepoznavnosti. V teh primerih je primernejše sezonsko sponzoriranje npr. regionalnega gledališča, operne hiše ali daljšega festivala, ki že jasneje kaže, kaj lahko podjetje doseže s

to dejavnostjo. Pri tovrstnem sponzoriranju je namreč pomembno že to, da se nekajkrat v sezoni v medijih in programskih knjižicah pojavlja ime in logotip sponzorja. S tem je že zadosteno enemu izmed najpomembnejših segmentov promocije, to je ponavljanju sporočila. Ponavljanje sporočil je namreč osnovni element uspešne komunikacije. Dolgoročneje sponzoriranje pa je primernejše tudi z vidika spoznavanja obeh strani, ki sta udeleženi v sponzorskem odnosu, in njunega medsebojnega usklajevanja, ki omogoča kar najboljši izkoristek sponzorskega odnosa. Četudi je podjetje se tako uspešno in mogočno, se ne sme spuščati na vsa področja sponzoriranja. Nujno je, da si izbere in se osredotoči le na nekaj področij in razvija sinergični sistem sponzoriranja, kjer se dejavnosti med seboj podpirajo.

Kaj storiti?

Odločitev je seveda se vedno v rokah podjetja, le da ni odvisna od pisnih prošelj, temveč od prvega osebnega srečanja s potencialnim sponzoriranjem. V prvem razgovoru je nujno uskladiti vse interpretacije pisne prošnje. Pogovor naj bo temeljit, pogovora pa jasna in neposredna. Po tem srečanju je seveda primerno, da podjetje preveri, ali so sposobnosti prosilca res takšne, da bo lahko realiziral

vse, kar je obljubil v pisni prošnji in pozneje v razgovoru. Pozornost je treba usmeriti predvsem na preveč optimistične izjave o privabljanju občinstva in »zagotovljenih televizijskih ali radijskih prenosih«, kajti ponudniki često obljubljajo več, kot pa so resnično sposobni realizirati. Pred sklenitvijo končnega dogovora naj bo podjetje zato pozorno ne le na umetniško skupino, ki pripravlja projekt, temveč tudi na to, s kakšnim menedžmentom razpolaga kulturna institucija ali projektna skupina.

Ogled press clippinga in kritik iz zadnjih nekaj let gotovo pripomore pri graditvi slike o kulturni instituciji, s katero namerava podjetje skleniti sponzorski odnos.

Hoditi v zelje se ne obnese

Pred dokončno izbiro projekta je dobro, če je podjetje seznanjeno s projekti, ki jih sponzorirajo konkurenčna podjetja. To je se posebej pomembno, ko je neko tržišče zasičeno z določenimi izdelki in je treba s sponzoriranjem graditi lastno identiteto. Nobenega smisla nima konkurenta izrivati iz njegovega sponzorskega področja, se manj primerno ga je oponašati.

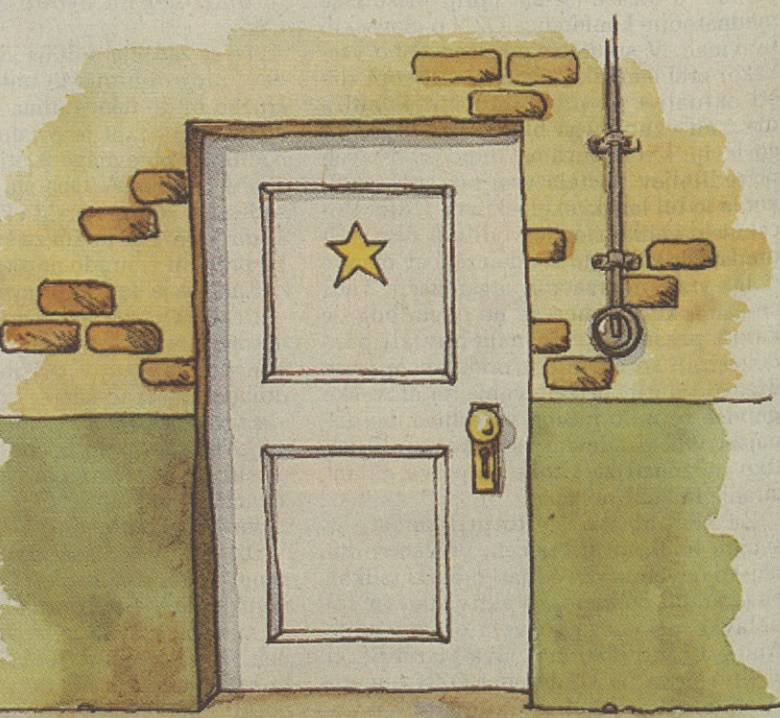
Z izgubo identitete se podjetje srečuje tudi takrat, kadar je le eno izmed mnogih, ki sponzorirajo isti projekt, četudi so podjetja med seboj

popolnoma nekonkurenčna. Skupinsko sponzorstvo ima v primerjavi z ekskluzivnim mnogo slabosti, saj je sponzorjevo ime vedno le eno v vrsti drugih, zato je manj prepoznavno. Kako doseči, da bo v skupinskem sponzorstvu podjetju le pripadala publiciteta, enakovredna vloženim sredstvom, pa je vedno stvar pogajanj med njim in npr. organizatorjem prireditve. Vse nateto kaže, da so odločitve za pravilen in uspešen sponzorski projekt lahko sila zapletene in da predvsem od podjetja zahtevajo veliko delovnega časa. Zato se na razvitih tržiščih vedno več podjetij odloča za pomoč svetovalnih skupin, ki se profesionalno ukvarjajo s sponzorstvom. Tovrstne svetovalne skupine lahko podjetju svetujejo projekte, ki bi se najbolj vključili v njihovo poslovno strategijo, za podjetja izvajajo pogajanja in skrbijo za vse vidike publicitete podjetja. Če bo tudi v Sloveniji zazvela taka svetovalna organizacija, pa je odvisno predvsem od tega, ali bodo slovenska podjetja zmogla preseči trenutno raven sponzorskih odnosov in se začela zavedati vseh dimenzij tega komunikacijskega sredstva.

Darinka Pek je strokovna sodelavka PR Centra Pristop, družbe za komunikacijski menedžment.

(V naslednjem nadaljevanju, ki bo objavljeno 4. junija: Doseganje ciljev sponzoriranja).

WHO BRINGS OUT THE STARS AT NIGHT?

Irish Life
Principal sponsor of the Dublin Theatre Festival.

»Kdo privede zvezde na nebo?« - oglas sponzorja dublinskega gledališkega festivala

SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / GLASBA

EVROAGENDA

FILM / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FOTO

MUNCHEN

Red in destrukcija

Cetrti mednarodni festival gledališkega plesa v Münchnu. Za dodatne informacije in rezervacije vstopnic (od 15 do 35 nemških mark) skrbi Festivalski urad, Gasteig, Rosenheimer Str. 5, 8000 München 80, tel. 9949 89 48 09 8-3 80

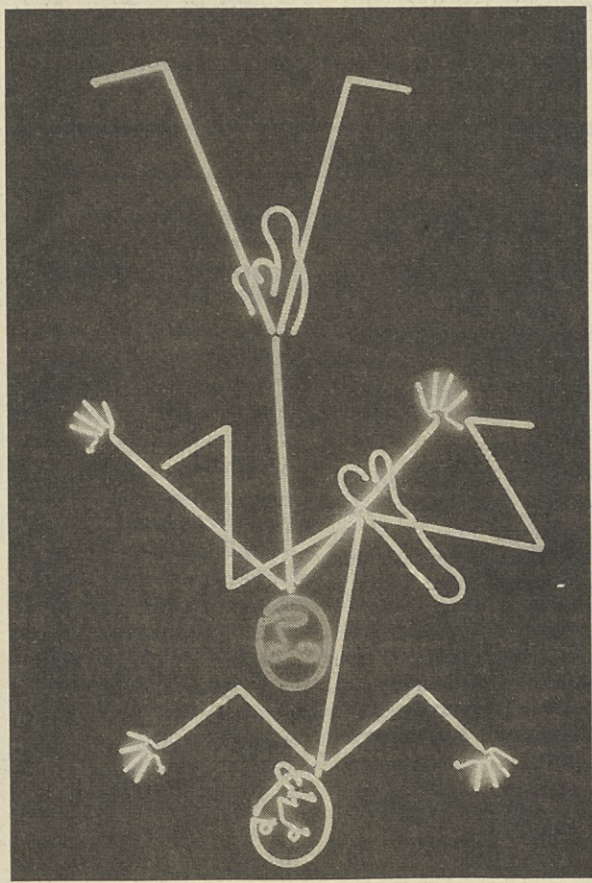
Letosnji festival Dance '93, ki od 19. maja do 6. junija poteka v Münchnu, ima naslov Red in destrukcija. Organizatorji so, kot pravijo, povabili plesne skupine, ki se ukvarja po eni strani s disciplino v gledališču (praznina, tema, izvirni dolgčas, iritantno ponavljanje itn.) ter po drugi strani s kaotičnimi odrskimi posegi (agresivna govornica, boleči svetlobni in zvočni dražljaji, pornografija, samoposkodb, napadanje občinstva itn.).

Danes, 21. maja bosta na sporedu dve predstavi. Najprej bo ob 20. uri (ravno tako 22. in 23. maja) nastopila skupina Hotel Pro Forma s premierno uprizoritvijo predstave Der Die Das. Koncept in režijo podpisuje danska režiserka Kirsten Dehlholm, ki je obsla že solidno stevilo festivalov, od Bordeauxa do japonske Toge. Ob 22. uri bo Annamir van der Pluijm, nekdanja studentka rotterdamske plesne akademije in asistentka razvpitega Jana Fabra, zaigrala svoj Solo 1. S predstavo Dah Dah Sko Dah Dah je Saburo Teshigawara, eden najboljših japonskih koreografov mlajše generacije, nekdo že nastopil v bližnjem Zagrebu, 23. in 24. maja ga bodo spremljali tudi obiskovalci festivala Dance '93. Americaner Meg Stuart ljubljanskemu občinstvu verjetno niti ni treba posebej predstavljati. Nastopila bo 24. in 25. maja s predstavo Thought Object, Ready Made. Tudi Nadina Ganase je stara znanka ljubljanskih odrov. Na Dance '93 je pripeljala kar dve koreografiji - Lover Man (26. in 27. maja) in Le Temps du Reve (28. in 29. maja). One je prva samostojna režija igralko in koreografke Grace Ellen Barkey, ki je sodelovala pri vseh dosedanjih projektih ugledne gledališke skupine Needcompany. Predstava je na sporedu 1. in 2. junija. Catherine Diverres, koreografka skupine Studio DM, pravi, da sta jo pri ustvarjanju predstave Tavrde navdihovala dva krvava dogodka - vojna na tleh nekdanje Jugoslavije in divjanje skrajnezev v Evropi. Tavrdo si lahko ogledate 2. in 3. junija. Reza Abdoh in njegova pedstava The Law of Remains, o kateri po zaslugi Republike Evroagende že vse veste, bosta obiskala München od 3. do 6. junija. Letosnji festival Dance bosta 5. in 6. junija zaključila francoska koreografka Wanda Golonka in skupina Neuer Tanz s predstavo RCA. Naslov menda pomeni »bogato, civilizirano in arogantno«. (A. M.)

DUISBURG

Umetniško spoprijemanje z novimi mediji

Wilhelm Lehmbruck Museum, Friedrich-Wilhelm Staße 40, do 30. maja: Svež zrak: Instalacija - Interakcija, odprto ob torkih od 11. do 20. ure, od srede do nedelje od 11. do 17. ure, ob ponedeljkih zaprto. V sklopu 17. duisburskega festivala na temo Mladi in prelomnica se tudi razstava Svež zrak: Instalacija - interakcija osredotoča na umetniško spoprijemanje z novimi mediji. Slike in zvočni signali dražijo čutila obiskovalcev, ki vstopajo v veliko prostorsko instalacijo. V dvorano so postavljena velika video projekcijska platna, celotno instalacijo pa sta si zamislila ameriška umetnika Bruce Naumann in Bill Viola. V prostoru, kjer razstavlja francoska umetnica Cathérine Ikam, lahko gledalec »interaktivno« poseže v umetniško delo. Marina Abramović in FLATZ, dva pomembna umetnika performancea, tokrat prikazujeta »fizične skulpture« in »prehodne objekte«, ki so lahko na kakršen koli način »porabljeni«. Christian Boltanski pa svoje instalacije ni postavil v prostore duisburskega muzeja, temveč v pristanišče. V opuščenih mlinih je postavil zvočno instalacijo. (A. K.)

PARIZ

Cambinovi znaki

Galerie Isabelle Bongard, 4, rue de Rivoli, do 29. maja: Lorenzo Cambin: Znaki in prostori, odprto ob ponedeljku do sobote od 14. do 19. ure.

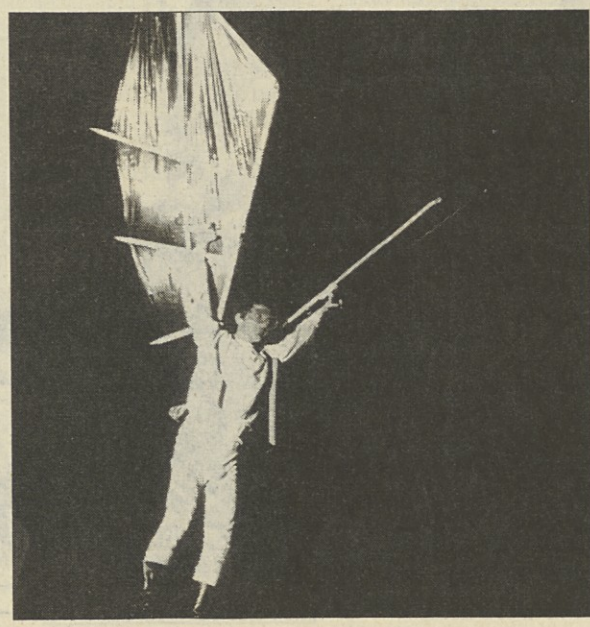
Kiparski opus Lorenza Cambina skusa v svojih skulpturah ujeti ravnotežje, gibanje in prostor. Cambin, ki je švicarsko-italijanskega porekla, pri svojem delu uporablja naravne materiale ali že uporabljene predmete, ki jih predeluje. Delo tega 34-letnega umetnika temelji na principu sestavljanja sil, ki nato delujejo v ravnovesju: naj bo to na zemlji ali na vodi. Mladi kipar včasih neposredno poseže v naravo, drugič ustvarja majhne, razstavljive kipe. S svojim delom pa vedno zaobjame prostor in pri tem upošteva statične zakone na vseh nivojih. Temeljno načelo umetniškega ustvarjanja Lorenza Cambina je umetnikova roka. Lorenzo Cambin je razstavljal v Luganu, Zenevi in Milanu, v Franciji pa ga zastopa Isabelle Bongard. (A. K.)

DUNAJ

Ikarusov padec

Skupina Messing, ditheater Künstlerhaus, Karlsplatz 5, 1010 Dunaj, tel. 9943 222 587 05 04, od 14. do 18. ure

Po včerajšnji premieri bodo najnovejšo predstavo skupine Messing izvajali vsak dan do 29. maja. Ikarusov padec je nekakšna mešanica gledališča, pantomime, cirkusa in koncerta. Vizualno identiteto predstave določajo baloni, vrvi in najrazličnejši »letalski aparati«. Gre za tragikomedijo, ki pripoveduje znano zgodbo o clovekovem hrepenenju po letenju. Ikarusov poskus uresničitve tega velikega sna se je koncal katastrofalno. (Mimogrede povedano, Ikarusov padec ni prva predstava na Dunaju, ki se ukvarja s to znano legendo - nekaj let nazaj sta se je skoraj hkrati in popolnoma neodvisno drug od drugega lotila umetniško Transmedialno društvo Daedalus in znana gledališka skupina Serapions). Predstava sodi v skupino t. i. »work in progress« projektov, ki že uprizorjene predstave ne zavržejo v zgodovinski spomin, ampak jih se naprej uporabljajo (vključijo, citirajo ipd.) v novih projektih. Tako je Ikarusov padec »nadaljevanje« njihove prejšnje predstave Don Kihot na koncertu, s katero so nastopili na dunajskem festivalu Impuls Tanz. Joao de Bruco, režiser predstave, v kateri nastopa tudi kot igralec, je rojen v Sao Paulu, kjer se je najprej kot glasbenik ukvarjal z jazz glasbo. Veliko je delal na radiu in televiziji, posnel nekaj plošč in vodil brazilski Bale de Cidade. Pred tremi leti je prišel v Avstrijo na povabilo komponista Petra Kaizarja in je že velikokrat pritegnil pozornost dunajskega občinstva kot glasbenik, igralec, režiser in voditelj različnih gledaliških delavnic. (A. M.)

LONDON

Kritična razlika osmih

Camden Arts Centre, Arkwright Road: Kritična razlika: Sodobna umetnost iz Indije, od 28. maja do 4. julija, odprto ob torkih, sredah in četrkih od 12. do 20. ure, ob petkih, sobotah in nedeljah od 12. do 18. ure.

Razstava Kritična razlika bo prikazovala slike, kipe in instalacije osmih umetnikov indijske podceline. Razstavljalci umetniki bodo: Bhupen Khakhar, Nalini Malani, Madhvi Parekh, Ravinder Reddy, N. N. Rimzon, Gogi Saroj Pal, Vivan Sundaram in V. K. Wankhede. Nekateri med njimi so angleški galerijski sceni že dobro znani, drugi pa prvič razstavljajo v Evropi. Parekh, Khakhar, Malani in Pal svojo umetnost združujejo z ljudskimi elementi in mitologijami, odpirajo na vprašanja spolov in spolnosti. Kiparji Sundaram, Rimzon in Reddy na svojstven način predstavljajo bogato tradicijo indijskega kiparstva, vsak od njih z drugega zornega kota: Rimzon kot temelj za snovanje nove poetične pripovedi, Reddy za ustvarjanje novih ikon, Sundaram pa aludira nanjo v kontekstu širokega raziskovanja umetnosti in njene predstavitve. Wankhede trga ročno tkane volnene tkanine in v subtilnih barvah slika nanje abstraktne kvadrate. (A. K.)

GLEDALIŠČE / POGOVOR Z MARKOM SOSIČEM, DIREKTORJEM PDG

Pomik k prestolnici in drugo

Fassbinderjeva priredba Goldonijeve »Kavarne«, katere premiera bo 10. junija na kromberškem gradu, utegne biti »hit«

IVANKA HERGOLD

Tržacan Marko Sosič, 34-letni gledališki in filmski režiser, je po studiju v Zagrebu kot svobodni umetnik režiral srednje in kratkometražne ter dokumentarne filme, številne radijske (tudi svoje) igre. Kot gledališki režiser je delal za ljubiteljske odre v zamejstvu (odmevni sta bili postavitvi Queneaujevih Vaj v slogu in Trdinove Kresne noci), v Rimu je režiral Kneclon In terjuru v prestižnem gledališču Trastevere, nato v trzaskem SSG (O. Wilde: Vazno je imenovati se Ernest) in v SNG Ljubljana (D. Jancar: Zalezujoc Godota), v PDG Nova Gorica pa je postavil na oder Ruzantejevo igrjo Lubjezen, ujska, lakota.

Predlanskim je izdal pri ZIT tudi zbirko kratke proze Rosa na steklu. Poleg tega piše scenarije (zdej ima v načrtu gledališki projekt - za sezono 94/95 - italijanski scenarij za film, s slovensko televizijo pa se dogovarja za dva druga projekta).

Znailnosti njegovega dela: naraven poetični pristop s pomensko povednim fantazijskim zasukom.

Od leta 1991 je umetniški vodja Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. Brez kancka zagrenjenosti je povedal, da ta funkcija sicer izcpana, vendar pa je zanj poklicno in izkusenjsko zelo odlična, saj je sodelovanje z novogoriškim igralskim ansamblom in kolektivom sploh ter s pomembnimi slovenskimi režiserji - tudi zanj, ne samo za goriski gledališki prostor - svojevrsna obogatitev.

Dve sezoni ste že umetniški vodja PDG Nova Gorica. Kaksne vtise imate danes, ce se ozrete na ti dve leti svojega delovanja?

Prva sezona je bila zame vendarle studijska. S svojim programom sem zelel v prvi vrsti spet pridobiti publiko v gledališce. Mislim, da je bilo prvo leto umetniško uspesno zaradi dveh del, predvsem Shepardovega Pokopanega otroka v režiji Dusan Jovanovica in zunanajabonmajske predstave, ki jo je režiral Mile Korun, O, srečni dnevi Samuela Becketta. Za uspesno se je izkazalo tudi to, da smo s celotno produkcijo PDG gostovali v Ljubljani v Mestnem gledališču. To je bil pomik k prestolnici, ce stejem novogoriško gledališce, kakor bi nekateri hoteli, za takšno na robu.

S predstavami ste imeli, kot vemo, uspeh pri kritiki, kako pa se je na-

nje odzivala publika, predvsem glede na gospodarsko krizo?

To lahko sodim po povecanem abonmanskem vpisu v sezoni, ki se zdaj izteka, kar je treba pripisati ucinku razmeroma uspesne prve sezone, hkrati pa gre tudi sicer - po vsej Sloveniji - v Rimo povecanje zanimanja publike za gledališce. Zdej, ko se bomo - decembra - preselili v novo stavbo PDG v Novi Gorici, se pred nas postavlja velik problem, pridobiti bo namrec treba verjetno trikrat toliko obcinstva, kot ga imamo zdaj. A to me glede na nase intenzivno delo niti ne skrbi prevec.

Kako so se obnesle slovenske novitete, na primer lanski Cehov-Jancarjev Dvoboj in letosnji Cudezni kamen Alenke Gojvešček?

Mislím, da je Drago Jancar pisanje svojih dramskih besedil zaenkrat koncal z igrjo Zalezujoc Godota, Dvoboj pa je bil dogovorjena obveznost do nasega gledališca: njegova dramatizacija je bila dobra, korektna, a premalo jancarjevska, realizacija predstave pa se je izkazala vendarle za repertoarno pozitivno potezo. Alenka Gojvešček je dosegla zelo velik uspeh s Cudeznim kamnom, zlasti pri mladih, a tudi pri manj mladih.

Italijanski avtorji so bili na programu le v letosnji sezoni, in to kar dva: Pirandello in Goldoni. Kako to? Kaksni kriteriji vas vodijo pri oblikovanju repertoarja?

Moja izbira besedil se nekoliko veze z ene strani na tradicijo PDG, ki je posebno pozorno tudi do italijanskih avtorjev (tudi glede na prostor, v katerem deluje), po drugi strani pa zelimo posredovati evropske novitete, celo tiste, ki so na robu dramskega eksperimenta, kar je dajalo ze prej temu gledališču specifino podobo, seveda ob delih, ki živijo s prostorom med Mediteranom in Srednjo Evropo.

Letos sta na programu dva italijanska avtorja po Goldonijevi »krivdi«, ker je dvestoletnica njegove smrti. Izbira Goldonijeve Kavarne (za zdaj se delovni naslov) je dolga zgodba! Najprej naj bi bil napisal adaptacijo Kavarne Zdravko Duša, nato iz tega ni bilo nič, odločili smo se za Fassbinderjevo priredbo besedila, ta pa je seveda ostrejša in ima cisto drugačne značilnosti. Zdej to studiramo; režira Vito

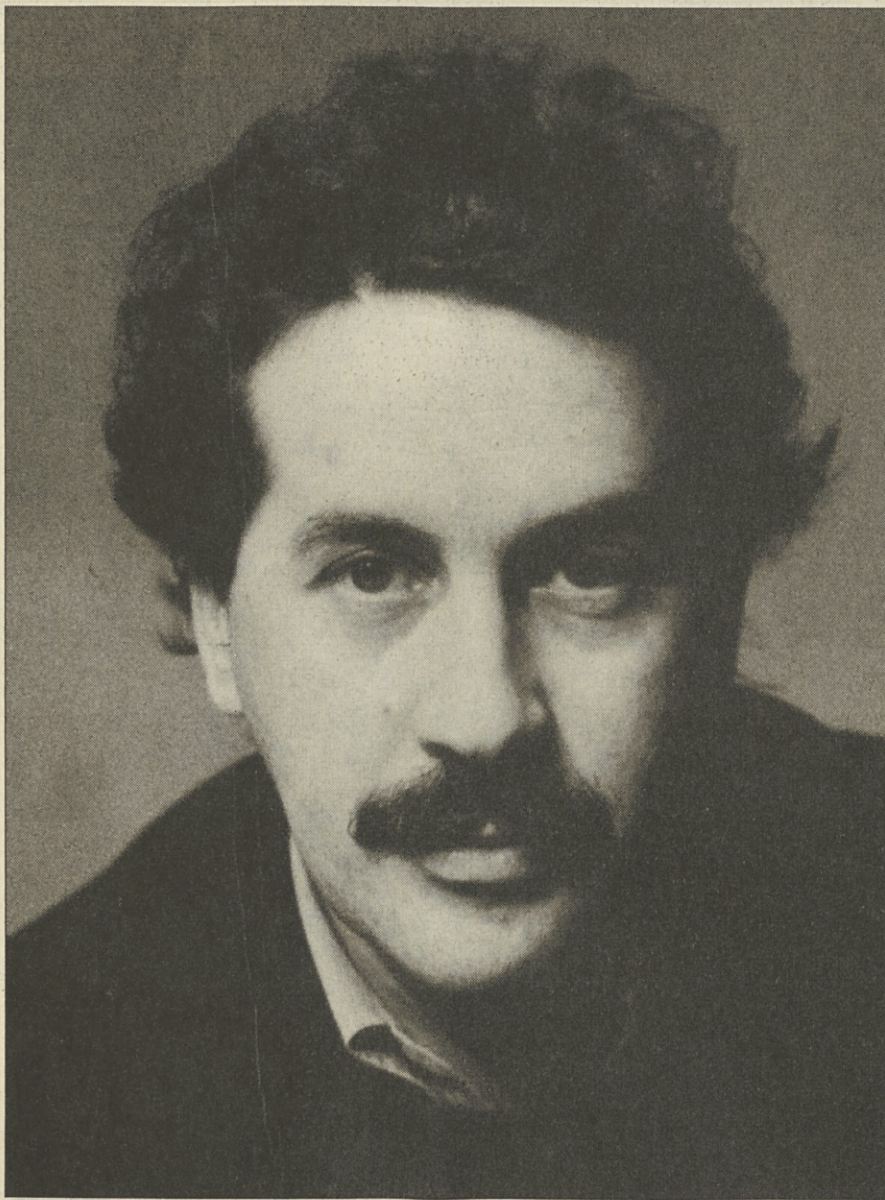
Taufer, premiera bo 10. junija na kromberskem gradu. V koprodukcijo smo pritegnili tudi Festival Ljubljana in TV Slovenija.

Po katerih kriterijih izbirate režiserje?

Po prvi sezoni v PDG je bila moja želja, da bi predstave oblikovali režiserji, ki so po svoji estetiki, svoji pisavi, svojih videnjih in načinu dela in vnašanju posebne energije vanj pač najboljši v Sloveniji. Tako so v tej sezoni pri nas delali režiserji Dusan Jovanovic, Mile Korun, Janez Pipan in zdaj Vito Taufer (pa se nekateri drugi, ki bodo režirali v našem gledališču v naslednji sezoni, in nekateri najmlajši, s katerimi bi zelo rad sodeloval).

Kako je potekalo vase sodelovanje s temi režiserji? Kako bi smacili iztekajočo se sezono?

No, nekateri mi celo blago ocitajo, da so režiserji delno krojili repertoar. Oblikovanje repertoarja je ob takih režiserjih seveda avtorsko delo v tem, da pride v pogovorih do kompromisov, da je dosežen skupen interes. Ni bil moj cilj, da bi oni režirali pri nas tisto, kar si sam predstavljam, ampak to, kar si lahko izbrani režiser v razvojnem trenutku svoje ustvarjalnosti in življenja zeli delati. Ta izbira mora seveda ustrezati estetski usmerjenosti gledališca. Skratka, ze fonnirani avtorji - režiserji potrebujejo posebno pozornost pri izbiri besedila. Tako je bila značilnost tega repertoarja res navzočnost teh režiserjev. Repertoarna posebnost je bila Glorija Ranka Marinkovica v Pipanovi režiji, ki je doživela velik uspeh v tej sezoni, tako da načrtujemo se veliko predstav. Zahleven projekt je bil tudi Vitracov Volkodlak s sodelovanjem Radeta Serbadije in Veronike Drolc v režiji Dusan Jovanovica. Henrika IV. sem recimo ponudil ze lani Miletu Korunu, Fassbinderjevo Kavarno pa sem tudi sam izbral in jo ponudil Vito Tauferju. Fassbinderjeva priredba je prišla kot naročena zanj. Ta zadnji projekt pomeni zaključek zelo intenzivne sezone glede na uspehe predstav pri občinstvu in s sodelavci. Za nas je bila to tudi sezona v znamenju starih najpomembnejših režiserjev starejše, mlajše, a tudi najmlajše generacije, ki jo je zastopala Katarina Pegan z režijo mladinske igre. Sezona naj bi vodila k otvoritvi novega gledališca. Zadnje delo Kavarna pa utegne biti s svojo

Marko Sosič: »Pri oblikovanju repertoarja za naslednjo sezono so velike težave.«

aktualnostjo dogodkov, ki se nas (glede na novogoriško okolje in tudi sicer) neposredno ticejo, po vsej verjetnosti res »hit«.

Bo v jeseni spet srečanje gledališč Alpe-Jadran ali ga kot lani ne bo?

To jesen ga zanesljivo se ne bo, in to ne samo zaradi selitve in finančnih težav, ampak tudi zaradi potrebe, da se na državnem nivoju (ob strokovnem vodstvu) vsebinsko oblikuje in materialno pravilno ovrednoti mednarodni gledališki festival v Sloveniji, ki naj bi končno dobil svojo pravo obliko.

Kaj ste izbrali za naslednjo sezono, katera dela in zakaj?

Ob negotovostih, ki so povezane s casom preselitve v novo gledališce, so nastale pri oblikovanju repertoarja za naslednjo sezono velike težave. Za zdaj lahko povem le, da bo otvoritvena predstava v novem gledališču v začetku decembra in da bo repertoar v kratkem vsem na vpogled.

Kaj pripravljate za najmlajše, za katere je v vasem gledališču dobro poskrbljeno?

Poleg naše redne reper-

toarne ponudbe za otroke (letos sta bila to Cudezni kamen Alenke Gojvešček za višjo stopnjo, predstava Andersenovega Slavčka v moji režiji pa za nižjo stopnjo, za predšolske otroke in prve razrede osnovnih sol) ze vec let deluje tudi Goriski vrtiljak za mlade, to je ponudba otroških in mladinskih predstav za vse starostne dobe. To pripravljamo v koprodukciji z ZKO Nova Gorica in je posebna, zelo artikulirana ponudba, tako da si otroci iz Nove Gorice in okolice lahko vsako leto ogledajo najboljše s tega področja in v primerjavi z otroki iz osrednje Slovenije niso prikrajšani za nobeno predstavo. Tudi v novem gledališču ne bodo.

Prej ste rekli, da vsesplosna finančna kriza ni vplivala na stevilo obiskovalcev v vasem gledališču. Kako pa se manj denarja pozna pri izbiri repertoarja?

Seveda vpliva na oblikovanje predstav. Odvisno je od tega, s katerim režiserjem delas. Mislim pa, da se je treba držati zastavljenih ciljev in poiskati denar, čeprav ga ni. Tezko pa je voditi gledališko delo ob tem, kar se

zdaj dogaja, saj vpliva na delo celo pri samem začetku, pri izbiri besedila, pri delu z režiserji, ki prihajajo v hiso, pri samih inscenacijah predstav. Z občinstvom ni težav, ce je predstava dobra.

Ali vas kaj skrbi nov veter, ki veje v slovenski kulturni politiki, naj bi se finansiralo samo nekaj gledališč, ces da jih je tako prevec, itd.

To res zelo zbuja skrb, posebno ob težah, ki jih postavljajo ugledni ljudje, kot je npr. Crnkovic. Gre za strahotno razvrednotenje pomembnega zaklada, ki vendarle pripada narodu. Ce se z odpravo gledališč zeli posebej ovrednotiti in finančno podpreti alternativna gledališca, ceprav vnasajo v kulturo važne premike, kakovost itd., se bojim, da bi tako alternativna kultura postala zelo kmalu institucionalna, zato ostaja vprašanje, čemu dajati prednost, prostor itd. Za to zaslepljujoco gonjo proti kulturi se skrivajo drugačni, globlji problemi države, ki bi jih ta morala pač rešiti na drugih nivojih.

Denar ne smrdi

NOVA GORICA - Slovenski sponzorji najrajši ostajajo anonimni, saj le redki med njimi poslujejo brez takšnih ali drugačnih težav in bi z oglaševanjem svoje naklonjenosti kulturi dosegli nasprotni ucinek od nameravanega: zaslužili bi si očitke, da so denar napacno investirali, saj se od njih pričakuje, da bodo najprej vlagali v lastno sanacijo. Tako je »razvpiti« Hit trenutno eden redkih, ki brez opisanih posledic lahko spregovori o svoji vlogi spodbujevalca kulture na Primorskem. V tem trenutku potekata dva programa, ki se umešcata v nacionalno kulturno dogajanje in sta povezana z mecenstvom novogoriškega podjetja Hit. To so glasbene prireditve, ki v Goriskih Brdih potekajo pod imenom »Hitove muze na gradu Dobrovo« (za tekoci ciklus osmih koncertov so v Hitu pripevali stiri milijone tolarjev). Hitovo denarno pomoč je prejel tudi Goriski muzej, in sicer za predstavitev katalog Kobariškega muzeja (muzeja prve svetovne vojne). V slednjem primeru ne gre samo za denarno pomoč, ki jo je dobila ta kulturna ustanova potem, ko je bila v Strassburgu proglašena za Muzej leta 1992; gre za nalozbo v promocijo Slovenije v tujini, saj so v Kobariškem muzeju denar porabili za predstavitev katalog (v starih jezikih), s katerim se bodo predstavili evropski strokovni muzejski javnosti konec meseca (od 26. do 30. maja) v portugalskem mestecu Porto. Med kulturne ustanove, ki jim je Hit pomagal z večjimi vsotami, je treba pristeti tudi Primorsko dramsko gledališce (PDG), ki mu je bilo s posebno pogodbo dodeljeno tristo tisoč nemških mark.

Lani so v Hitu za različne namene (po nepopolnih podatkih) razdelili za skoraj 30 milijonov pomoči. V prvih dveh mesecih letošnjega leta so nakazali več kot deset milijonov tolarjev pomoči. Pri tem jim je zaenkrat merilo lokalna pripravnost. Poslej pa bodo več pozornosti namenili tudi presoji, koliko je program, za katerega ustanove ali posamezniki prosijo za pomoč, pomemben v nacionalnem merilu. Hit je za program Hitovih muz prispeval celotno vsoto, to je stiri milijone tolarjev. Hitove muze na gradu Dobrovo obsegajo osem koncertov v izjemnem okolju obnovljenega renesančnega gradu na Dobrovem, kjer se nahaja tudi stalna zbirka grafik slikarja Zorana Musica. V petek, 14. maja se je s koncertom ljubljanskega Tria Lorenz iztekla prva sezona Hitovih muz. Ta se je začela konec oktobra s koncertom ljubljanske vokalne skupine Ave, potem pa so vsak mesec zvrstili glasbeni umetniki z vseh koncev sveta: iz Italije, Kitajske, Tajvana, Avstralije, Rusije in od drugod. Se preden se je prva sezona iztekla, so v Novo Gorico prispele prijave najmanj

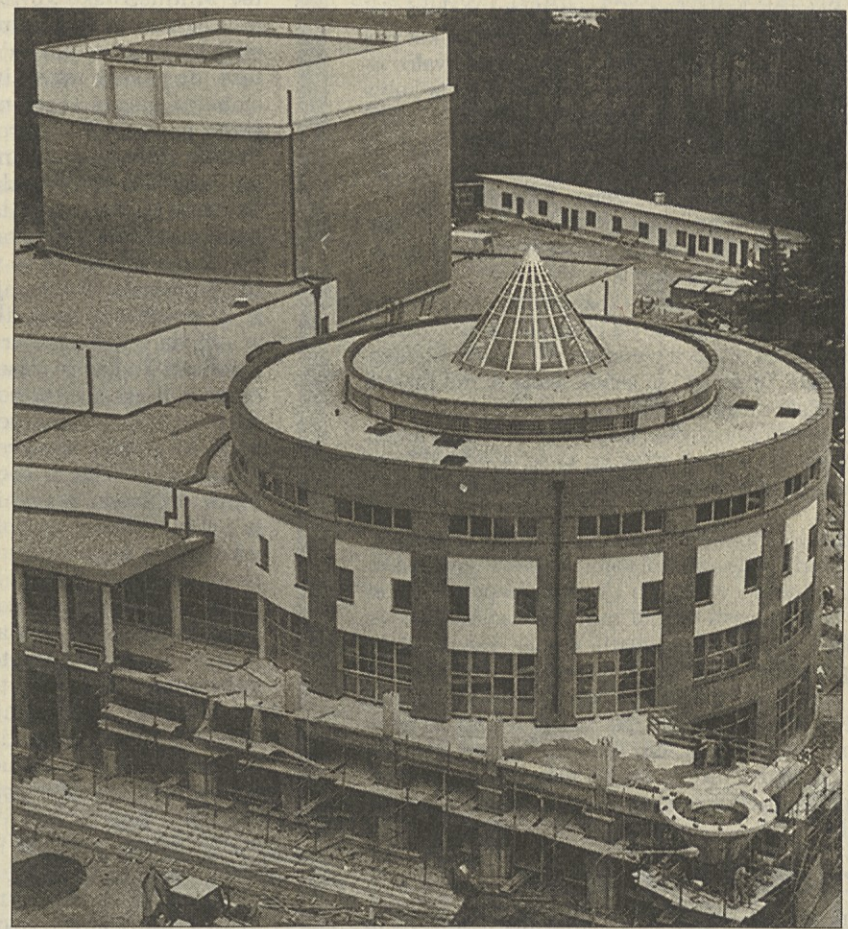
50 glasbenih umetnikov iz tujinevseh koncev, ki bi radi prišli muzicirat v Dobrovo.

Ob aferi Hit je o Hitovih muzah spregovoril tudi novogoriški izvršni svet. Na zadnji seji je ob informaciji o delovanju gradu v Dobrovem (občina je namrec tudi lastnik omenjene zgradbe) neki odbornik izrekel upanje, da vse peripetije, ki se dogajajo temu novogoriškemu hotelsko-igralsko-turističnemu podjetju, le ne bodo prizadele Hitove sponzorske radodarnosti v takšni meri, da bi odsele odtegoval pomoč kulturi in drugim. V naslednji sezoni (1993/94) računajo na vsaj podobno, ce ne ze kaj izdatnejšo pomoč. Direktor PDG Tomica Dumancic je v zvezi s pogodbo med kulturno ustanovo, ki jo vodi, in Hitom dejal: »V začetku lanskega decembra se je Hit edini med vec desetimi zaprosenimi podjetji odločil za podpis pogodbe z nami. S tako zbranim denarjem smo zeleli pospesiti gradnjo nove in prepotrebne gledališke hise v Novi Gorici. Podpis je bil »vreden« 300 tisoč nemških mark. Denar smo dobili takoj in smo ga tudi ze porabili za nakup svetlobnega regulatorja. Dragocena naprava je ze montirana v novem gledališču.«

Nelida Nemec iz Hitove službe za stike z javnostjo pravi, da prošnje za denarno pomoč naravnost dezujejo v njihovo upravo: »Veter, ki se je dvignil nad Hitom, prav nič ne zaustavlja tega navala. Doslej je posebna komisija pregledala vsako prošnjo in o njej odločala, in to stirikrat v vsakem koledarskem (gospodarskem) letu. Letos se je to enkrat ze zgodilo v februarju (takrat so razdelili za kulturo vec kot deset milijonov tolarjev, petnajstim prosilec kar cez tri milijone), naslednja seja komisije bo konec tega meseca ali v začetku prihodnjega. Nato pa se septembra in decembra.« Hit ta trenutek stipendira tudi tri obetavne primorske glasbenike, ki studirajo, udeleženi pa so tudi pri financiranju izidov del nekaterih piscev, na primer Franeta Tomsica, Vide Mokrin Pauer, Darje Mihelic, Evgena Bavcarja in tako dalje. Ne nazadnje: Hitov »kulturni tolar« poma-ga pri ozivljanju nekaterih kulturnih projektov tudi v zamejstvu, na primer kulturnega doma v italijanski Gorici; Hit je med drugim tudi sponzor koncertnega programa tekmovanja mladih violinistov Rodolfo Lipizer v Gorici.

»Kaksne nacrite imamo za sponzoriranje kulture, bo javnost izvedela pravočasno. Za sedaj morda le podatek, da se Hit pripravlja na veliko promocijo ob odprtju novega zabavišnega prostora Perla, ki nastaja na prostoru nekdanjih Argonavtov. Za jesen pa pripravljamo se veliko razstavo v gradu Dobrovo,« pravi jo v Hitu.

Vojko Cuder

Navogoriško gledališče v izgradnji. (Foto: O'Hara)

Hudobni graščak

Predstavo »Hudobni graščak« je obnovil...

LJUBLJANA - Nekdanji nepogresljivi junak slovenskega gledališca ročnih lutk, burkez in vese-ljak Pavliha, ki ga je leta 1939 »izumil« dr. Niko Kuret (prej mu je bilo - po nemškem bratrancu - ime Gasperček), spet nastopa v Lutkovnem gledališču Ljubljana. Pavlihove sorodnike lahko srečamo po vsem svetu. V Angliji do-muje Punch, v Rusiji Pe-truska, v Italiji Pulcinella, na Ceskem Rasparek, v Franciji Guignol... Vsi so strašno premeteni in ure-jajo svet s svojim humo-rjem in po svojem pojmo-

vanju pravilnosti. Pavliha na začetku se ni imel svojih igrac. Gostoval je v pri-redbah nemških lutko-vnih igrac. V petdesetih letih pa mu je zacelo ka-zati bolje. Za njegove vra-golije je z nekaj besedili poskrbel pisatelj Frane Milcinski, sledila sta mu Jozef Pengov in Nace Si-moncic. Igrica Alberta Pa-plerja Hudobni graščak je bila v ljubljanskem lutko-vnem gledališču krstno uprizorjena ze 1956. leta. Pozneje so jo uprizorili se enkrat leta 1970. Obe uprizoritvi je režiral Pol-de Dezman. Sedanjega

Hudobnega grascaka pa je obnovil Nace Simoncic, ki se na stvar prav gotovo spozna; bil je zraven ze v prvi in v drugi uprizoritvi in bo tudi danes, v petek zvečer imeniten Pavliha.

Ob pripravah na novo premiero smo se pogova-rjali z dramaturgom Ma-tjazem Lobodom. »S to predstavo hocemo pono-vno oziviti lik Pavlihe. Danasnji otroci ga ne po-znajo vec, zato bi jim radi tega saljivca na novo predstavili in ga vrnili nji-hovi zavesti. Drugi razlog, zaradi katerega smo se lo-tili obnovitve predstave iz

leta 1970, je dejavnost na-se Lutkoteke. Na podstre-sju Lutkovnega gledališca gojimo marionete lutko-čne predstave, s Hudo-bnim grascakom pa po-skusamo lutkotecno de-ja-vnost razširiti tudi na predstave ročnih lutk.

Idealen prostor za take predstave pa je Kulturni-ca na Zidovski stezi. So-dobna predstava ostaja v bistvu enaka kot pred dvajsetimi leti.

Nekoliko smo skrajšali besedilo, saj danasnje predstave zahtevajo hi-trejši ritem. Dodali smo nastopa Pavlihe med de-

janji in glasbeni motiv Mire Omzel-Terlep in Matija Terlepa.

V vlogi Pavlihe bomo videli Naceta Simoncica, ki bo te dni mlad 75 let, v alternaciji Alenko Pirje-vec (vodi Breda Hrovat-in). Sodelujejo tudi Janez Albreht, Irena Zubalic, Nina Skrbinsek, Jernej Slapernik, Peter Dougan, Uros Smasek. Lutke je za-snoval Slavko Hocevar, predstavo pa je, po režiji Poldeta Dezmara iz leta 1970 in ob dramaturski pomoči Matjaza Loboda, obnovil Nace Simoncic.

Mojca Jan

... režiser Nace Simoncic

NOVICE

Več ledu na Arktiki

MONTREAL - Globalna otoplitev bi utegnila povzročiti sirjenje ledenikov na severni polobli, ne pa njihovo topitve, sta z raziskavami ugotovila dva znanstvenika. Ko so se ledeniki ob koncu zadnje medledene dobe pred približno 120 milijoni let začeli siriti, je bilo globalno podnebnje malce toplejše kot danes, pravita geologa Anne de Vernal s quebeske univerze v Montrealu in Gifford Miller s koloradske univerze v Boulderju. Prepricana sta, da glavni vzrok povečanja ledene cepice na Arktiki ni temperatura, ampak padavine. Geologa menita, da bo posledice otoplitve zaradi učinka tople grede najbolj tutiti prav na Arktiki, in sicer zlasti v zimskih mesecih. Če se bo sedanja stopnja ogljikovega dioksida do leta 2025 podvojila, kot napovedujejo, se bo temperatura povečala za 8 do 14 stopinj Celzija, količina padavin pa za 20 do 40 odstotkov. Zaradi zapoznele zimske zmrzali v polarnih morjih in pod vplivom oceanskih tokov v severnem Atlantiku bi se utegnili povečati toplota površinskih vodnih gnot, večja pa bi bila tudi vlažnost zračnih tokov. Kljub globalni otoplitvi bi bila temperatura na tem področju precej pod lediščem, zato bi povečane snežne padavine povzročile odebelitev arktičnega ledu.

Nočni pohodi požeruhov

NEW YORK - Jeste kot ptic, pa se kljub temu redite? Morda je vzrok ta, da prevec jeste med spanjem. Ljudem, ki težko verjamejo, da so tudi takšni primeri, odgovarja Neil Kavey, direktor Centra za motnje spanja s kolumbijskega prezbiterijanskega medicinskega centra v New Yorku: »Takšni primeri se zdalec niso redki.« Dr. Kavey je preučil primere 15 nočnih požeruhov, »ki so tudi čez dan ves čas mislili na hrano«. Toda medtem ko se jim je v budnem stanju se posrečilo, da so se krotili, so jim čez noč pustile zavore. Jedli so cezerno, niso bili izbircni in včasih so posegali po prav nenavadnih, celo čudaskih kombinacijah in goltali tudi surovo hrano. V primeri z vedenjem v budnem stanju so za seboj puščali nered.

Lačne nočne sprehalce so nadzorovali tako, da so jih s tankimi in dolgi kablji povezali z instrumenti. Čeprav so v medicinskih krogih o takšnih primerih govorili že prej, je zdaj nespodbitno dokazano, da nekateri ljudje med spanjem jedo. Nadzorovani pacienti so zares v snu vstajali in hodili, sli vedno naravnost v kuhinjo ali k hladilniku in jedli. Dr. Kavey pravi, da so v ozadju psihološki razlogi, in ne fiziološke potrebe. V skladu s to trditvijo bi med zdravljenjem torej morali zaklepati kuhinjo in hladilnik. Za zdaj se ni pojasnjeno, ali je ta sindrom del klasičnega sprehajanja med spanjem (somnia bulizma) oziroma nekaj čisto posebnega.

Pionir med zvezdami

PASADENA - Po sedmih urah in pol potovanja s hitrostjo svetlobe na Zemljo se vedno občasno prihajajo sibihi signali z majcne vesoljske sonde Pioneer 10. Plovilce (230 kg) so nactovali za 21 mesecev delovanja, vendar letos »praznuje« že 21. obletnico in občasno pošilja podatke o daljnih predelih Sončeve heliosfere, tj. magnetnega mehurja ioniziranega plina, v katerem so tako Sonce kot planeti. »Če bomo imeli srečo,« pravi raziskovalec James van Allen, »bo sonda morda zapustila heliosfero, se preden bomo izgubili z njo stik, se pravi okrog leta 2000. To bi bile prve meritve pravega medzvezdnega prostora.« Naj nastejemo najpomembnejše uspehe, dosežene s Pioneerom 10: Sonda je prva preletela asteroidni pas med Marsom in Jupitrom in dokazala, da to območje ni pogubno za vesoljska plovila.

Pioneer 10 je prvi letel skozi pasove močnega sevanja okrog Jupiterja, ne da bi utrpel okvare, čeprav so se bali za njegove pomnilnike in druge pomembne dele. Leta 1973 je sonda letela mimo Jupiterja, odposlala posnetke planeta in podrobnosti o njegovi tekoči notranjosti, atmosferi in velikih lunah. Pioneer 10 je prvo plovilo, ki se je oddaljilo od vseh planetov in tako odkrilo neznani predel heliosfere.

Podatke s Pioneerja 10 zdaj uporabljajo za preverjanje teorije o desetem planetu, katerega obstoj nakazujejo motnje v tirnicah Urana in Neptuna. S sondo bodo skušali odkriti tudi gravitacijske valove, sibka valovanja v geometriji vesolja, katerih obstoj je predvidel Einstein. V naslednjih 850.000 letih se bo sonda približala tirnicam desetih znanih zvezd. Prvo bo sekala čez 32.610 let, ko bo letela mimo zvezde Ross 248. Tedaj bo Pioneer 10 kajpada že davno mrtev, saj bo njegov jedrski izvor energije ugasnil in radijski oddajnik bo za vedno utihnil.

Parkiranje na paletah

TOKIO - Ko pripeljete na parkirišče, se ustavite na paleti in odidete po svojih opravkih. Vse drugo opravi računalniško vodeni transporter: z dvigalom spusti paleto do podzemnega parkirišča in jo s tekočim trakom »spakira« v parkiriščno »konzervo sardin« (kapacitete tisoč avtomobilov) - v vsega 38 sekundah. Avto tam počaka, da se vrnite in plačate parkirano, potem pa vam ga računalnik pripelje na paleto nazaj. Da vse to ne bi bile sanje, se mora zgoditi dvoje: vi morate s svojim avtom v Tokio (oziroma si ga tam sposoditi), medtem ko mora družba Ishikawajima-Harima Heavy Industries, projektant parkirišča, svoj nacrt uresničiti.

Ogroženo naravno okolje na Galapagosu

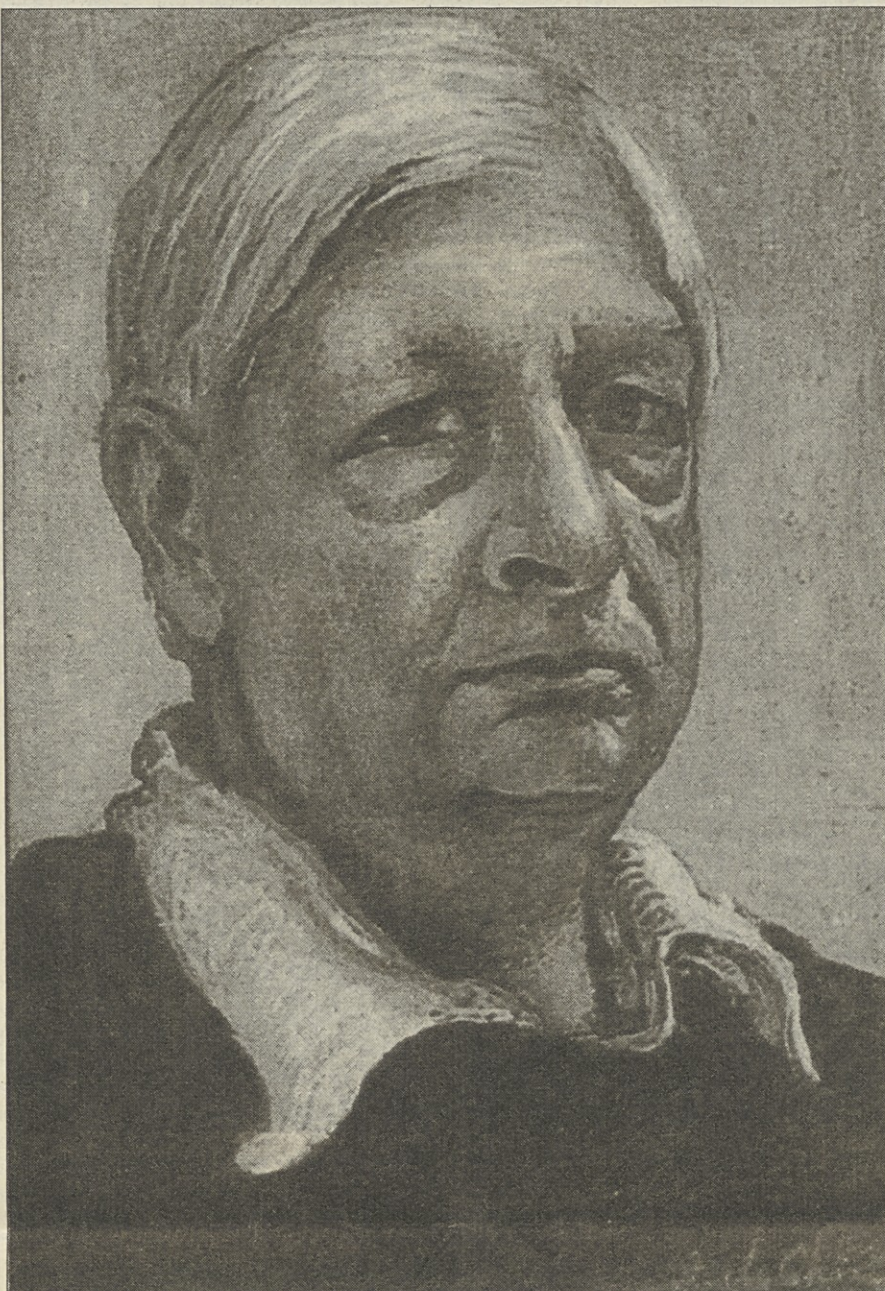
QUITO - Po poročilu Fondacije ZN za prebivalstvo sta turizem in migracija prebivalstva na otočju Galapagos sprožila populacijsko eksplozijo, ki zdaj ogroža tamkajšnji enkratni ekosistem. Število prebivalcev se je v letih 1980-1990 podvojilo in zato primanjkuje celo vode. Migracijo ljudi spremljajo tudi migracije domačih in divjih živali - koz, svinj, opic, psov in drugih, ki so naravni sovražniki legvanov, kormoranov, ogromnih zelv in drugih zivalskih vrst, živčih v tem okolju. Oblasti so zaradi hitre rasti turizma zelo zaskrbljene. Ker so kar 97 odstotkov otokskega območja razglasili za narodni park, na preostalem ozemlju ne morejo razviti intenzivnega turizma. Oblasti se zato bojijo, da bi se turistična območja kljub prepovedi in nadzoru postopoma povečala na račun naravnih rezervatov. (E. J.)

INDUSTRIJSKA KULTURA / ENOTNOST RAZLIČNOSTI

Evropa se ne more znebiti kulturacijskih spon preteklosti

Strokovnjaki znova postavljajo vprašanja, na katera so odgovarjali že prodornejši kritiki pragmatizma s problematiziranjem napredka

MIRO KOCIAN

Giorgio de Chirico, pojem italijanske kulture: avtoportret

Le nouvel observateur sicer pozdravlja prizadevanja francoskega kulturnega ministrstva, vendar meni, da to ni pot »prave kulturne vzgoje«. Gre nemara za neke vrste epikurejstvo, ki ga z zlasti podpira televizija. Cilj naj bo torej v tem, da bi uresničili zainteresiranost za kulturo, »da bi

spodarskega »booma«, toda rezultati v kulturi niso bili ustrezni. Il Giorno je med drugim napisal, da je gospodarska rast pospešila razvoj ne-kulture in tistih, ki naj bi jo uživali, marveč vlogo tistih, ki se imajo neupravičeno za njene »voditelje«. Bistveno pa je, da je bil kulturni napre-

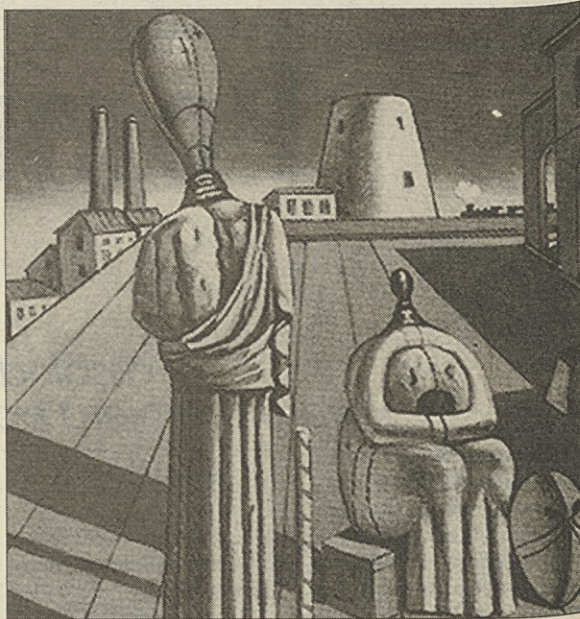
gačen od položaja v večini drugih evropskih držav; povečanje osebnega dohodka se vedno ne ustreza sredstvom, ki jih posameznik namenja kulturi in njenim dejavnostim; »materialna plat« se vedno prevladuje. V uradu za kulturo Evropske skupnosti vedo med drugim povedati, da

na kulturno raven, potem je to v Italiji.

»Kulturo« so začele določene silnice prevzemati v svoje roke proti koncu preteklega in v začetku tega stoletja; prva žrtev so bili castniki, ki niso bili več kos finančnim stroškom in so se tedaj začeli obracati na nastajajoče industrijske dejavnike in banke. Dobivati so začeli kredite, ki pa jih večinoma niso mogli vracati, zato so postajali zmeraj bolj plen nosilcev industrijskega razvoja. Ze od takrat so nekatera podjetja (in banke) začela dobesedno voditi del italijanskega tiska. V Italiji se tega tutorstva niso več znebili. Seveda pa je na dlani, da so bila (in da so) podjetja spet pod vplivom določenih političnih lobijev; skratka, »kulturna vloga« časnikov je postala sredstvo za »politiko« strank ali kakšnih drugih političnih skupin.

Industrijska kultura je s tem začela izgubljati svoje prvine; po drugi svetovni vojni se je se kar uspešno razvijalo založništvo, toda hude udarce je začela dobivati filmska industrija; znano je, na primer, da je v obdobju od 1946 do 1950 leta kar 70 odstotkov filmov prihajalo iz Hollywooda. Tako skodljivo pot za kulturo sta kmalu ubrala tudi radio in televizija; vloga stranke se je začela stopnjevati zlasti pri teh dveh medijih; njihovi upravni odbori so bili že okoli 1955. leta povsem v rokah največjih italijanskih strank.

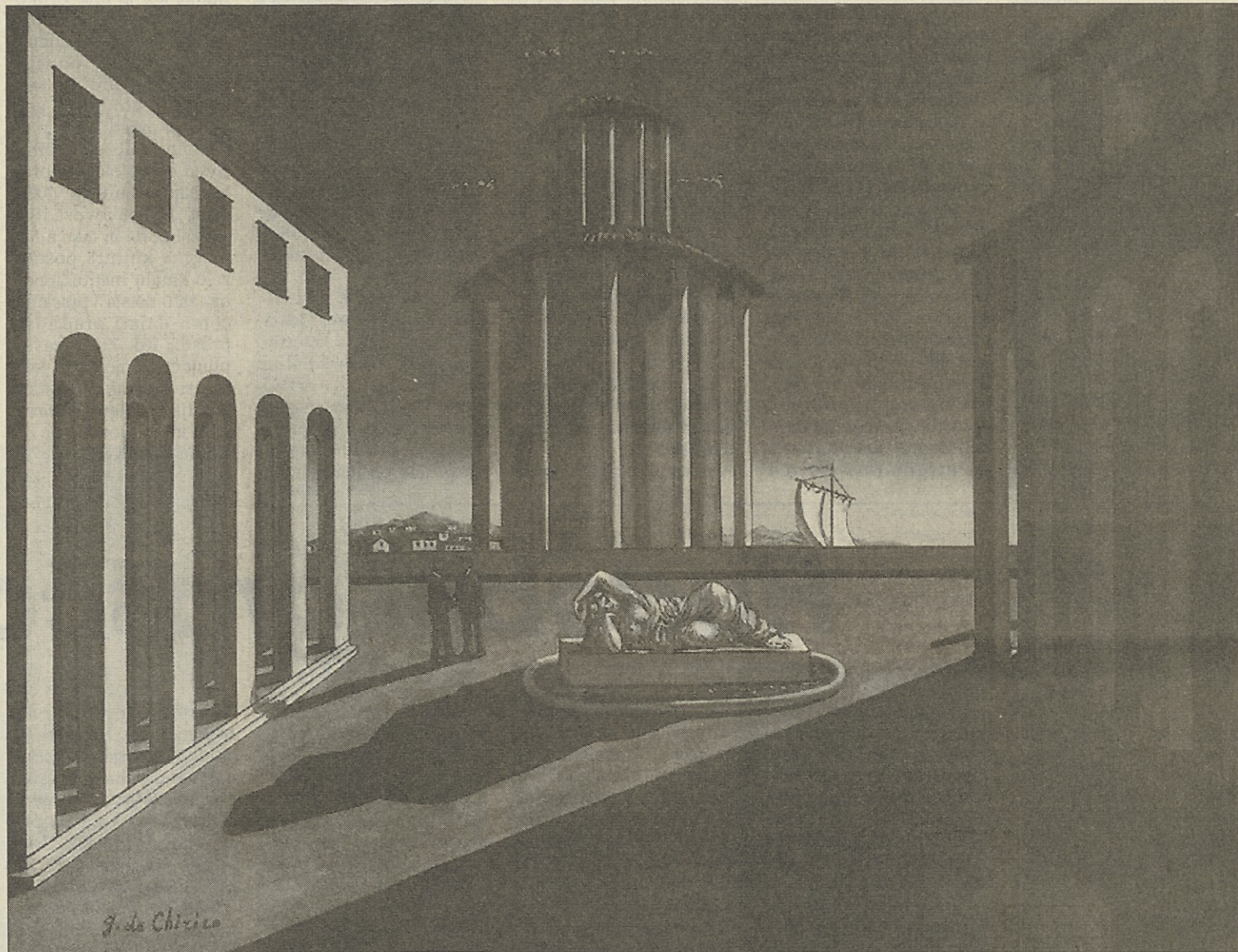
Toda »tuji« vplivi so se vidnejši v zasebnih radijskih in televizijskih postajah. Leta 1980 je bila Italija uvoznik TV-programov iz Združenih držav; ne samo to: komaj tri leta pozneje se je obseg programov iz tujine za Italijo povečal kar za

Giorgio de Chirico, Muse inquietanti 1972/73

Unesco

SIENA - Unesco, specializirana agencija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, je v zadnjem času usmerila svojo pozornost na preučevanje vloge znanosti in tehnologije v procesih gospodarskih in družbenih preobrazb dez el srednje in vzhodne Evrope. Te programe se posebej uresničuje Regionalni urad Unesca za znanost in tehnologijo Evrope, ki ima svoj sedež v Benetkah. Pred nekaj dnevi je ta urad, skupaj s specializirano enoto Unescovega sekretariata iz Pariza, v Sieni pripravil mednarodno srečanje strokovnjakov na temo: »Znanstvena in tehnološka zakonodaja za Evropo - vloga vlad in parlamentov«. Osnovni namen tega srečanja je bila ocena položaja na področju znanstveno-tehnološke zakonodaje v Evropi, s posebnim poudarkom na problematiki srednje in vzhodno evropskih držav pri njihovem prehodu v tržno gospodarstvo. Zlasti je bila zanimiva primerjava zakonodaj bolj ali manj razvitih držav (Italije, Grčije, Portugalske, Združenih držav Amerike), mednarodnih organizacij in agencij (Unesco, Komisija Evropske skupnosti) in t.i. držav v prehodnem obdobju (Ruska federacija, Češka republika, Hrvaska, Romunija in Slovenija). Hkrati so obravnavali tudi mnoga vsebinska vprašanja, ki so povezana s stanjem raziskovalnih dejavnosti po posameznih državah, njihovo vpetostjo v mednarodne tokove in uporabnostjo za domaći razvoj. Simpozija se je udeležil tudi Peter Tancig, predsednik Odbora Državnega zbora za znanost, tehnologijo in razvoj ter Nacionalne komisije Unesco, ki je v svojem referatu »Znanost in tehnologija za razvoj: zakonodajni okvir« predstavil slovenske izkušnje pri oblikovanju in uresničevanju primerne zakonodaje. Posebne pozornosti je bil delezen slovenski pristop preko t.i. aktivne razvojne politike in k celostnemu obravnavanju področja, ki sega od vzpodbujanja kakovostne znanosti, preko njene pomena pri razreševanju posamičnih razvojnih vprašanj, pa vse do neogibnih sirsih okvirov, kot so na primer področja zaščite industrijske lastnine, standardizacije in meroslovja. (DZRS)

Giorgio de Chirico, Piazza d' Italia 1955/60

ljudje spoznali, da brez nje preprosto ni mogoče živeti.

Tudi v Italiji so po drugi svetovni vojni doživeli gospodarski napredek (prišlo je celo do go-

dek tako rekoč »relativen«, kakor navaja raziskovalec Ilario Pindi; se zmeraj je italijanska kultura privezana na spono preteklosti.

Položaj v Italiji je dru-

Italijani dajejo za svoje kulturne potrebe tudi do 12 odstotkov manj kot drugod v Evropi. Če je kje na nasi celini industrijsko-tehnološka rast neenakomerno vplivala

tristo odstotkov! Slo je dobesedno za »kulturno« invazijo. Posledice so vsako leto opaznejše. Italija dejansko se danes nima postene »regulativne« v zvezi z uvozom

»kulturnega« gradiva, a zaradi strankarskih razprtij doslej se ni bila sposobna ustrezno ukrepati.

Italijanske zasebne televizije danes naravnost

sloviyo kot dejavnik, ki se preživlja s sponzorji vseh vrst, ki pogosto nimajo pojma niti o najbolj skromni kulturni etiki. V Italiji se zmeraj obstaja velika razlika med severom in jugom; mestoma so jo prav po za slugi kulture zapolnili, v bistvu pa se zmeraj ni odpravljena. Italijanski sever je začel v začetku stoletja prevzemati kulturne »vaje« v svoje roke in jih se zmeraj noče prepustiti drugim.

Seveda ni dvoma, da so medtem storili na jugu dobesedno gigantske korake; nekatere njegove kulturne »postojanke« so evropskega formata. Toda sever noče popustiti; svoje »elitno« mesto v gospodarstvu si prizadeva ohraniti tudi v kulturi; kajpak na skodo juga, kjer so imeli se v začetku stoletja blizu 40 odstotkov prebivalcev - analfabetov, to pa se pozna se danes. Razmere v italijanski »industrijski kulturi« so v resnici specifične.

Forgacs je domiselno napisal, da je Italija presla iz casa industrijske zaostalosti v postindustrijske razmere, »ne da bi znala te spremembe izkoristiti kulturno in za kulturo«. Razen »neena-komernosti« v kulturnem dvigu je v Italiji najbolj zgoc problem v tem, da »kakovost« kulturnega proizvoda ni na ustreznih ravni in nima prepotrebni kulturnih prvin. Napredek torej obstaja, vprsiljiva pa je njegova kvaliteta.

AKTUALNO / ŠKOFI NA OKOPIH EKONOMIJE

Mostovi čez hudournik krize: solidarnost, samoupravljanje, pluralizem

Zanimanje katoliške cerkve za gospodarstvo ni novo, pač pa je novo zaznavanje njegove strukture narave, občutek, da je gospodarstvo nemara glavno etično in kulturno področje, na katerem je moč prisluhniti sodobnim družbam in jih nagovoriti. Res pa je, da se je Cerkev ze od nekdanj pocutla bolj doma na tleh politike in sociale, kot da o gospodarskih zadevah ne bi smela izrekat moralnih sodb. Po zadnjem koncilu, ki je pomenil uveljavitev občestvene narave Cerkve (v primeru s pretežno institucionalno, ki je prevladovala zadnja stoletja), je Cerkev pokazala več posluha za težave ljudi, predvsem revnih in odrinjenih, torej večine clovestva - in v tem okviru tudi za gospodarska vprašanja in ekonomsko vedo. Prejšnji mesec so se v švicarskem Freiburgu zbrali cerkveni dostojanstveniki in akademiki z vsega sveta in na mednarodni konferenci "Etika, gospodarstvo in razvoj, škofovski nauk s petih celin" zaokrožili dosedanje razmišljanje Cerkve o teh "posvetnih" stvareh. Gradiva s te konference, ki sta jo organizirala Univerza v Freiburgu in Mednarodni inštitut Jacquesa Maritaina, sta povzela in priredila Vilko Novak ter Milan Meden.

Od skrbi za revne do kritike sistemov

Ni naključje, da se je Cerkev začela "ukvarjati z gospodarstvom" prav v času drugega vatikanskega koncila (1962-1965) - to so bila leta, ko so se vlade mnogih držav zavdele vse večjih razlik med Severom in Jugom, predvsem pa tudi tega, da je spodletel poskus vzpostaviti po dekolonizaciji novo svetovno gospodarsko ureditev. V državah "tretjega sveta" se niso obnesle ne razvojne teorije, preskušene v povojni Evropi v okviru Marshallovega načrta, ne sovjetski model planskega gospodarstva - predpisovalci vseh teh receptov namrec

skorajda niso upoštevali specifičnega družbeno-kulturnega okolja. Hkrati se je krepila ekološka zavest in vse večja je bila zaskrbljenost, zlasti v razvitih državah, zaradi posledic uničevanja naravnega okolja. Po padcu berlinskega zida in koncu ideološkega soočenja, ki je tako dolgo zameglilo resničnost sveta, se je okrepila tudi kritika raznih oblik liberalnega

sledica zgrenih gospodarstev, in tudi iskanje rešitev jih ni več zadovoljilo - lotili so se prav temeljev "gresnih struktur", tj. pravih vzrokov tiste revščine, ki jo je Cerkev hotela ublažiti. Leta 1987 je bilo v Cagliariu na Siciliji, kjer je Mednarodni inštitut Jacquesa Maritaina (imenovan po francoskem filozofu neoscholastične sole, ki mu je papež Pa-

bnost gospodarstva: v primeru z liberalno in marksistično kulturo je mislensko otrpnila v predindustrijski dobi, prepričana, da je motor vseh velikih družbenih sprememb - politika. Svojo družbeno vlogo je zato strogo omejila na socialno področje. Cisto drugače so ekonomska vprašanja, na primer vlogo dela, pojmovali v nekaterih tradicionalnih azijskih religijah: bliskoviti razvoj Japonske je vsekakor pripisati tudi drugačni teologiji, podobno kot so razne nove verske sekte krive za zastajanje Afrike. Zaradi vse večjih izzivov razvoja in ekoloških groženj, pa tudi rastoče zavesti svetovne javnosti o povezanosti gospodarskega razvoja z vrednostnim sistemom (boj za človekove pravice in soupravljanje oziroma samoupravljanje), se je nazadnje tudi katoliška cerkev "spreobrnila".

Primerjava številnih škofovskih dokumentov iz raznih industrializiranih držav, o katerih so razpravljali na že omenjenem seminarju na Sardiniji, je bila tako vznemirljiva in plodna, da je Mednarodni inštitut Jacquesa Maritaina v sodelovanju z Inštitutom za moralno teologijo na Univerzi v Freiburgu in z denarno pomočjo švicarske države nadaljeval zbiranje dokumentacije, povrh pa je organiziral regionalne delovne seminarje za Latinsko Ameriko (Madrid, 1989), Azijo (Džakarta, 1990) in Afriko (Abidžan, 1991).

Regionalni škofi prehitujejo Vatikan

Kar nekaj uglednih katoliških ekonomistov - recimo P. Lebre, F. Perroux in F. Vito - je že pred tem utiralo poti proti "humanemu gospodarstvu" in skušalo igrati nekakšno posredniško vlogo med nasprotujočimi si paradigami - utilitaristično in marksistično. Cerkev teh prizadevanj ni podprla, ker jo je predvsem skrbelo, da ne bi poudarila preloma s sodobnostjo (kot se ji je dogajalo v preteklosti, recimo glede znanosti ali delavskega razreda) in ker se je bala, da bi dala prednost marksističnim alternativam.

Povrh je Cerkev zelo pozno doumela pomem-

niški škofje, denimo, so se na svoji konferenci celo posuli s pepelom, ker v preteklih letih niso dovolj glasno "brnili človekovih pravic" v nekaterih državah, ker se niso dovolj potegovali za "pravice zapostavljenih in nemocnih" in ker so si zvezali roke, ko so se

pravil azijski predstavniki, je bilo tudi sicer najbolj izčrpno, dokumentirano in neizpro-

Zahteve evropskih škofov

Tudi evropski škofje

Azija: "bivolja teologija"

Indonezijski profesor dr. Robert Hardawirjaya je v referatu o delovanju cerkva v Aziji zapisal: "Azijske cerkve se vprašajo o razvoju clovestva (vključno z gospodarskim razvojem) niso nikoli lotevale zgolj 'akademsko', temveč so jih reševale pastirsko, cutec zavezo, da delujejo prizadeto. Včasih je slišati izraz 'bivolja teologija', to pa pomeni teologijo, ki je izražena kar najpreprosteje, da bi služila širsi družbi (ne zgolj kristjanom!), in sicer v čisto vsakdanjih stikih." V sklepni besedah je poročevalec poudaril: "Cerkve morajo imeti v Aziji vlogo cerkve siromasnih", se oddaljiti od eklesiocentrizma, prenoviti svoj življenjski slog in ustanove, da bi najprej same pri sebi naredile to, kar morajo učiti o družbeni pravičnosti, da bi s svojim načinom življenja delile nekaj revščine množic in dajale vzgled evangelijske preproščine."

"kompromitirali zaradi sumljivih povezav z bogatimi in vplivnimi". Gradivo, ki ga je za freibursko konferenco pri-

po kritičnosti ne zaostajajo, ko razpravljajo o gospodarski krizi, ki pretresa razvite države. Dovolj zgovorni so že poudarki iz referata bolonjskega profesorja Stefana Zamagnija o položaju v Zahodni Evropi:

□ V cerkvenih krogih se krepki prepričanje, da v obstoječih gospodarskih in političnih sistemih nikoli ne bo mogoče ublažiti revščine, ki v tretjem svetu tlači pretežno večino ljudi.

□ Cerkev danes sprejema odgovornost za pomoč pri popravljanju družbenega zla, ki ga vidi okrog sebe.

□ Revščina in neenakost imata korenine v gospodarskih ustanovah in družbenih strukturah; da bi ju temeljito zmanjšali, bi bilo torej treba izvesti korenite strukturne spremembe.

□ Ustvarjalna in produktivna zaposlenost je druga bistvena oblika vključenosti v gospodarsko življenje (po katoliškem nauku je človeško dostojanstvo, kot so zapisali evropski škofje, najvažnejše, ker je zaobseženo v samem stvarjenju in se potemtakem uvršča pred delitve na rase oziroma narode, a tudi pred človekovo delo in sadove dela). Brezposelnost to vrednoto

zmali in zategadelj jo Cerkev obsoja kot družbeno zlo. Za škofo so danes stopnje brezposelnosti v Zahodni Evropi "moralno neupravičene" in zato poleg zahtev o odpiranju "novih delovnih mest v ustreznih placilom in v sprejemljivih delovnih razmerah" predlagajo razne rešitve, recimo zaposlovanje za nedoločen čas v javnih službah, usklajene davčne sisteme, odobravnje posojil.

□ Evropski škofje se zavedajo, da vse to zahteva razvoj demokratičnih in soupravljalških ustanov za sprejemanje gospodarskih odločitev. Ta zahteva ima korenine v prepričanju, da si brez socialne solidarnosti in vzajemne odgovornosti ni mogoče zamisliti gospodarstva, ki bi spoštovalo človekovo dostojanstvo.

□ Ker škofje gledajo na sodelovanje pri sprejemanju odločitev kot na vrednoto, ki je neločljiva sestavina dela, se zavzemajo za resne poskuse z razdeljevanjem delnic zaposlenim, delavskim zadrugami, okrepljenim nadzorom nad delovni-

mi razmerami in podobnim. Na nacionalni ravni pa je nujen pogoj za rešitev brezposelnosti načrtovanje. Škofje sicer previdno izražajo nasprotovanje "kolektivističnemu" in "statističnemu" modelu gospodarstva usklajevanja, vendar zavrnejo tudi mnenje, da svobodni tržni odnosi jamčijo ekonomske pravice. Tudi na tem področju predlagajo poskus, iskanje novi demokratičnih in soupravljalških modelov.

V dokumentih zahodnoevropskih škofov je nekaj povsem nedvoumno: kadar je videti, da kak gospodarski sistem ne more zagotoviti minimalno sprejemljive stopnje participacije, tedaj je treba spremeniti sistem, ne pa standardov participacije. Bolonjski profesor Zamagni ocenjuje, da so ti dokumenti "jasna in odločna zahteva, naj se koristljive umakne socialni solidarnosti in vzajemni odgovornosti".

Kritike dokumentov sicer ni manjkalo. Škofom so predvsem očitali, da so njihova razmišlja-

nja "po merilih ekonomske teorije brezupno zmedena" in da ne upoštevajo "gospodarske in politične realnosti". Profesor Zamagni je takole sklenil svojo oceno:

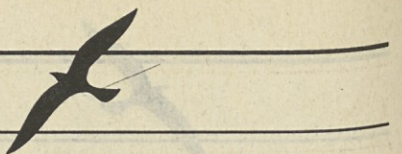
"Nisem hotel povedati predvsem to, da so škofje predlagali dokazano koherenten in realističen sklop specifičnih političnih ciljev in preoblikovanja ustanov - tega niso storili. Na vrsto izzivov niso nasli ustreznih odgovorov. Toda povedati hočem, da njihovi predlogi tudi niso dokazano nekoherentni. Ne verjamem, da je z rigorozno, nepristransko ekonomsko analizo moč dokazati, da si tako naceloma kot v praksi ni mogoče zamisliti in potem uresničiti mešanice planskih ustanov, tržnih mehanizmov, oblik demokracije na delovnem mestu in takih postopnih dobrodelnih programov, ki bi zadovoljili moralna merila škofov. Vsaka obsojdba njihovega 'poskusa', čes da si ga teoretično ni moč zamisliti, se mi zato zdi prej ideološka kot znanstvena sodba."

Vabilo na nova pota

Profesor Stefano Zamagni z Bolonjske univerze vabi na "nove poti do organiziranja proizvodnje, porabe in delitve", ker je pač očitno, da sta tako kapitalistični kot marksistični model privedla clovestvo v slepo ulico. Nove poti naj bi vodile čez tri mostove: solidarnost, samoupravljanje in pluralizem. Solidarnost pomeni kot "skrb za blaginjo drugih in zagotovitev enakosti v upostavljanju njihovih prizadevanj". Tradicionalno gospodarstvo prevec statično obravnava človeške značilnosti, denimo prav solidarnost. Precenjevanje stopnje solidarnosti je privedlo do "levičarskega avanturizma" (in zaradi zmanjšanja gmotnih spodbud do nesprejemljivih proizvodnih izgub, padca življenjske ravni in kontraproduktivnih političnih pretresov). Napacno je tudi podcenjevanje čuta solidarnosti, saj vodi proti egocentricnosti in "desničarskemu oportunizmu". Če pa solidarnost pojmuje dinamično, kot nekaj, kar je nerazdružno povezano s človekom, vendar ne pri vsakem v enaki meri, tedaj je moč razviti takšne gospodarske mehanizme, ki spodbujajo solidarnost, več solidarnosti pa pomeni večje možnosti za bodočo blaginjo.

Samoupravljanje je za italijanskega profesorja zagotovitev "taksnega vložka odločanja, da udeleženi cuti rezultat odločitve". Napacno je samoupravljanje tlačiti v isti kos z individualno svobodo in demokratično večinsko izbiro (kot sta vsak po svoje delala napako klasični liberalizem in marksizem, prvi s premočnim poudarjanjem svobode posameznika, drugi z njenim kratenjem). Tako kot je odrekanje pravice do gmotnih sredstev v nasprotju z "naravnimi" potrebami CLOVEKA po hrani, obleki in strehi nad glavo, tako je zanikanje vrednot samoupravljanja v nasprotju s potrebami CLOVESKE VRSTE. Pluralizem avtor zagovarja z dvema argumentoma. Prvic, ljudje so kljub enaki genetski zasnovi zelo različni in zato je najboljša pot človeškega razvoja za drugačne ljudi pač drugačna. In drugic, ljudje so kot posamezniki prevec kompleksni, da bi največje uspehe dosegali s sorazmerno malo dejavnostmi in v okviru vsega nekaj gospodarskih modelov. Noben posameznik in nobena družba oziroma družba ne morejo trdno vedeti, ali so izbrali pravo pot; zato velja biti previden, hkrati pa prav "zmotljivost" posameznika in skupine sili k pluralizmu poti. "Tveganje, da bomo ostali v tirnici, ki ni najboljša, se z raznovrstnostjo razvojnih strategij zmanjša na takšen minimum, da se resno zamislimo nad življenjem drugih," sklene prof. Zamagni. "Večji kot bo pluralizem človekovih dejavnosti in zato tudi gospodarskih ustanov, večje bodo možnosti, da bomo znali razumeti in ceniti življenja drugih ljudi. Solidarnost prinaša v povezavi s pluralizmom večje dividende, in nasprotno."

MENJALNIŠKI TEČAJI

20. maj 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	70,00	72,00	9,94	10,24	7,80	7,9
AMTK Plus	71,50	72,50	10,10	10,35	7,80	7,90
Atelje 92 Idrija	70,40	72,50	10,10	10,40	7,72	7,90
Avtohiša*	71,00	72,40	10,00	10,40	7,60	7,95
Azur Grosuplje	70,50	71,90	10,00	10,40	7,60	8,00
Banka Vipra	70,92	72,81	10,00	10,30	7,70	7,90
Bela vrtnica	71,00	72,50	9,90	10,30	7,60	8,00
Bobr Trzin in Fužine	71,00	72,00	10,00	10,40	7,00	8,00
BTC Terminal Sezana	71,20	72,70	10,00	10,20	7,75	7,90
BTC d.d. Ljubljana	69,80	72,90	9,80	10,30	7,50	7,90
Come 2 us	70,80	72,80	10,10	10,40	7,50	8,00
Dom Kaffe*	70,00	71,30	9,90	10,20	7,70	8,00
Dom na trgu	71,00	71,99	10,00	10,19	7,70	7,94
Emona Globtour	71,50	72,50	9,90	10,35	7,66	7,85
Eros Ljubljana*	70,00	71,50	10,00	10,20	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,80	-	10,10	10,25	7,50	7,85
Feniks Koper	71,20	72,95	9,97	10,35	7,69	7,89
Feniks Markovec Koper	71,15	72,90	9,95	10,35	7,69	7,88
Feniks Portorož	71,20	72,90	9,98	10,30	7,66	7,88
Fiba Koper	71,50	72,78	10,00	10,28	7,80	7,92
Firadas	70,50	72,95	10,00	10,50	7,50	7,98
Golfurist Domžale	69,90	72,45	9,80	10,30	7,50	7,80
Hida*	70,80	71,10	10,05	10,10	7,91	7,96
Hipotekarna banka Koper	71,20	72,90	9,95	10,35	7,65	7,90
Hram Rožice Mengeš	70,50	71,50	10,00	10,25	7,90	8,00
Hranilno kreditna služba	70,50	72,40	9,96	10,33	7,68	8,00
Ilirika Ilirska Bistrica	71,50	72,80	9,88	10,28	7,77	7,94
Ilirika Slovenj Gradec	71,70	72,55	9,96	10,24	7,86	7,94
Ilirika Postojna	71,50	72,80	9,90	10,25	7,77	7,94
Ilirika Sezana	71,70	72,55	10,00	10,24	7,81	7,94
Italdesign Nova Gorica	70,80	72,45	9,90	10,10	7,77	7,87
Klub Slovenjales	72,00	72,70	10,10	10,30	7,70	7,90
Komercialna banka Triglav	71,45	72,86	9,96	10,30	7,60	7,92
Kompas Hertz Celje*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Hertz Velenje*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Hertz Idrija*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Hertz Tolmin*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Hertz Novo Mesto*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Hertz Krško*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Hertz Bled*	71,70	72,60	10,00	10,25	7,50	7,85
Kompas Fintrade*	70,30	71,99	9,90	10,29	7,75	7,99
Kompas Holidays	71,00	71,70	9,90	10,15	7,80	7,95
Libertas Koper	71,25	72,40	9,98	10,20	7,83	8,00
Ljubljanska banka d.d.	70,03	73,40	9,90	10,43	7,58	8,07
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	71,00	73,00	10,09	10,38	7,40	8,03
LB Dolenjska banka NM	70,00	73,80	9,90	10,45	7,68	8,00
LB Komercialna banka NG	70,30	73,15	9,62	10,41	7,30	7,95
LB Kreditna banka MB d.d.	70,00	72,50	9,90	10,25	7,40	7,95
LB Splošna banka Celje	71,15	73,65	9,66	10,47	7,47	8,10
LB Splošna banka Koper	70,45	72,92	9,87	1,36	7,53	8,13
Ma Vir	70,00	72,00	9,90	10,30	7,80	8,05
Madai Nova Gorica*	70,80	72,40	10,00	10,30	7,75	7,88
Madai Šempeter*	70,80	72,40	10,00	10,30	7,75	7,88
Media	70,50	71,50	10,00	10,25	7,70	7,95
Otok Bled	70,50	72,25	9,90	10,19	7,50	7,80
Optimizem Lož	70,50	72,90	9,95	10,40	7,65	8,00
Petrol	71,50	71,90	10,15	10,25	7,80	7,95
Pigal Solkan *	71,15	72,60	10,10	10,30	7,75	7,90
Pigal Kobarič *	71,15	72,60	10,10	10,30	7,75	7,90
Pigal Obutek *	71,15	72,60	10,10	10,30	7,75	7,90
Pigal Diskont *	71,15	72,60	10,10	10,30	7,75	7,90
Poslana banka Slovenije*	70,20	73,20	9,96	10,33	7,40	7,90
Probanka Maribor	70,10	72,50	9,95	10,25	7,42	7,95
Publikum Ljubljana	71,05	71,40	10,00	10,19	7,65	7,94
Publikum Celje	71,50	72,50	9,90	10,25	7,60	7,90
Publikum Dobova	71,40	72,50	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Kostanjevica	71,40	72,50	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Krško	71,40	72,50	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Maribor	71,50	71,89	10,00	10,20	7,40	7,89
Publikum Metlika	70,60	72,80	10,00	10,10	7,50	7,70
Publikum Mozirje	71,40	72,98	9,95	10,40	7,60	8,00
Publikum Novo Mesto	70,60	72,80	10,00	10,10	7,50	7,70
Publikum Piran	71,20	72,50	9,98	10,26	7,68	7,88
Publikum Tolmin	71,40	72,49	10,10	10,35	7,76	7,94
Publikum Sevnica	71,10	72,40	10,00	10,30	7,40	7,65
Publikum Sentilj	71,00	72,80	10,00	10,30	7,40	7,89
Publikum Šentjur pri Celju	71,50	72,49	10,05	10,30	7,60	7,90
Publikum Trebnje	70,60	73,50	10,00	10,19	7,50	7,72
Publikum Zagorje	71,70	72,80	10,10	10,35	7,60	7,95
Publikum Zalec	71,60	72,59	9,95	10,25	7,60	7,89
Roja	71,00	72,50	9,98	10,25	7,70	7,90
Shalaby Koper	70,70	72,70	9,90	10,50	7,76	7,90
Sit - on	70,00	72,50	9,80	10,30	7,50	8,00
SKB banka d.d.* **	71,30	72,80	10,13	10,34	7,80	8,00
Slovenijaturist Ljubljana	70,20	71,00	10,02	10,17	7,85	7,96
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana	71,65	72,20	9,97	10,15	7,65	7,75
Slovenijaturist zel. p. Maribor	70,00	72,50	9,90	10,20	7,00	7,50
Slovenska investicijska banka	69,50	71,50	9,50	10,30	7,65	7,95
Sl. hran. in posojilnica Kranj	71,30	72,10	10,10	10,22	7,70	7,90
Sonce	70,50	71,90	9,90	10,25	7,60	8,00
SZKB d.d. Ljubljana	70,50	72,40	9,96	10,33	7,68	8,00
Tartarus Postojna	71,45	73,40	9,87	10,16	7,63	8,05
Tentours Domžale	71,00	71,80	9,90	10,30	7,60	7,90
Tori	70,50	72,50	10,15	10,42	7,45	8,00
Tourist service Portorož	70,30	72,00	9,65	10,15	7,43	7,83
Upimo	70,50	70,99	9,95	10,20	7,90	8,00
Wolf	70,70	71,00	10,00	10,20	7,70	7,90

Tečaj velja danes: *

MENJALNICA HIDA
Pokriva tržnica Ljubljana
 MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKÉ, KRONE, FUNTE IN GULDNE
 VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
 Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 97 z dne 20. maja 1993 — Tečaji veljajo od 21.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	76,0793	76,3082	76,5371
Avstrija	040	šiling	100	963,9426	966,8431	969,7436
Belgija	056	frank	100	329,8805	330,8731	331,8651
Kanada	124	dolar	1	86,7115	86,9724	87,2333
Danska	208	krona	100	1767,7254	1773,0445	1778,3636
Finska	246	marka	100	1994,8784	2000,8810	2006,8836
Francija	250	frank	100	2011,1520	2017,2036	2023,2552
Nemčija	280	marka	100	6780,6879	6801,0912	6821,4945
Grčija	300	drahma	100	—	50,1716	50,3221
Irska	372	funt	1	—	165,9466	166,4444
Italija	380	lira	100	7,4588	7,4812	7,5036
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,2000	—
Japonska	392	jen	100	98,7268	99,0239	99,3210
Nizozemska	528	gulden	100	6047,3565	6065,5532	6083,7499
Norveška	578	krona	100	1601,5984	1606,4177	1611,2370
Portugalska	620	escudo	100	71,2651	71,4795	71,6939
Švedska	752	krona	100	1491,4123	1495,9000	1500,3877
Švica	756	frank	100	7460,7909	7483,2406	7505,6803
Velika Britanija	826	funt sterling	1	168,9748	169,4832	169,9916
ZDA	840	dolar	1	109,6640	109,9940	110,3240
Evropska Skupnost	955	ECU	1	132,8337	133,2334	133,6331
Španija	995	peseta	100	88,8948	89,1623	89,4298

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjen na valutno plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 20. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	645,514	677,247	1,322,762
20		129,1029%	135,4494%	132,2762%	100.000	64,551	67,724	132,276
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300.000	639,467	663,055	1,302,522
*137		98,3796%	102,0085%	100,1940%	130.000	63,947	66,306	130,252

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

20. MAJ 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Bela vrtnica	3,00	5,00
Hida*	4,00	5,80
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Italdesign	4,00	6,50
Kompas Fintrade	4,00	5,89
Libertas Koper	4,00	5,40
LB Kreditna banka Maribor*	4,20	6,20
LB Dolenjska banka	4,00	6,00
MA Vir	4,00	6,50
Shalaby	4,50	6,00
Sonce	4,00	6,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

20. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1445,00	1490,00
nemška marka	900,00	920,00
francoski frank	266,00	274,00
holandski gulden	797,00	822,00
belgijski frank	43,50	45,00
funt sterling	2240,00	2300,00
irski sterling	2185,00	2250,00
danska krona	233,00	240,00
grška dramma	6,40	7,00
kanadski dolar	1145,00	1180,00
japonski jen	13,00	13,60
švicarski frank	990,00	1013,00
avstrijski šiling	127,20	131,00
norveška krona	211,50	218,00
švedska krona	198,00	203,00
portugalski escudo	9,20	9,80
španska peseta	11,60	12,20
avstralski dolar	1005,00	1035,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,50	13,85
hrvaški dinar	0,40	0,65

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

20. MAJ 1993	v LIRAH		
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30

RUSIJA, SLOVENIJA / SLOVENSKA PODJETJA SE OZIRAJO PO RUSKEM TRGU

Niše na ruskem trgu

Velika slovenska podjetja sklepajo posle s ruskimi podjetji tako, da dobavljajo opremo s pomočjo tretjega, tujega partnerja

LJUBLJANA - Z obiska v Rusiji se je vrnila delegacija slovenskega združenja zasebnih podjetnikov, ki jo je vodil predstavnik SPEA, Sasa Slavec. Združenje zasebnih podjetnikov Slovenije je razmeroma nova asociacija, ki se je zbrala pred prvimi parlamentarnimi volitvami v Sloveniji. Njihov glas bi se sicer lahko močneje slisal v slovenski gospodarski zbornici, saj gre za novo producersko strukturo privatnikov, ki so prerasli obrtništvo. Sasa Slavec pravi, da niso obre-

menjeni z vprašanjem lastnine - pač pa z učinkovitostjo gospodarstva. Isčejo nova tržišča, pri tem pa so kritični do ekonomske politike, ki mizi pred dejstvom, da sklepajo velika slovenska podjetja pogodbe na ruskem tržišču tako, da dobavljajo opremo s pomočjo tretjega (tujega) partnerja. Tako ni nena- vadno, če na primer slo- venski proizvajalec izva- za pohištvo za nizko ce- no v Nemčiji - nemski

MILAN MEDEN

trgovci pa to blago po vi- sji ceni prodajajo Ru- som; ali če gradi mari- borski zasebni podjetnik Pavle Ledinek tovarno v Rusiji z domačo pametjo in tehnologijo, ker pa nacrta ni podprl z mini- malnim domačim kapi- talskim deležem - bo ob- otvoritvi zaplapolala ita- lijanska zastava.

Kljub takšni ustaljeni praksi - oziroma prav za- radi nje - se je rusko mi- nistrstvo za zunanjo tr- govino odločilo, da po- vabi na pogovor sloven- ske zasebne podjetnike. Razloga, ki sta jih pri- tem vodila, sta bila dva: hoteli so iz prve roke sli- sati mnenje privatnih podjetnikov, ki rastejo kot gobe po dežju tudi v Rusiji, vse bolj pa se zavzemajo tudi za direk- tne poslovne stike. Ru- ski podjetniki, pravi Sla- vec, se včasih se ne znaj- dejo najbolje v novih go- spodarskih (trznih) raz- zmerah, zato so pripra- vljeni upoštevati sloven- ske nasvete (v Rusiji je 30 slovenskih predsta- vništven in več kot 1200 delavcev različnih profi- lov). Poleg tega jemljejo Slovence kot sebi enake - zaradi slovanske pripa- dnosti obeh narodov, manjših jezikovnih pre- graj, (ne) primerljivosti prejšnjih političnih si-

stemov in podobnega. Zanimivo je, da so na- klonjeni poslovnemu in kulturnemu povezova- nju med Slovenijo in Rusijo tudi vplivni krogi ruske pravoslavne cer- kve. Zato ni presenetlji- vo, da se pod tem vtisom rusko ministrstvo za kul- turo zavzema za rusko - slovenske dneve tako v Rusiji kot v Sloveniji (po nekaterih napovedih naj bi se to zgodilo se letos).

Za obisk zasebnih po- djetnikov, ki so se pose- bno natančno proučili možnosti poslovanja in trgovine v modernem mestu Novgorod (lesno- predelovalna industrija visoke obelave, korejski producenti kvalitetne vi- deo opreme - manj kot dvesto kilometrov od evropeiziranega Peters- burga, ki postaja tudi so- dočno informacijsko sre- dišče s pomočjo svicar- skih in britanskih ek- spertov), je zaslužen profesor Ljubo Sirc, ki proučuje postkomunisti- cne težave prilaganja vzhodnih gospodarskih sistemov in zato dobro pozna vplivna politična in ekspertna središča v Rusiji.

V delegaciji privatnih podjetnikov velja tudi Metod Dragonja, gene- ralni direktor Leka - to- varne, ki je že petindvaj-

set let prisotna na ru- skem tržišču s kozmeti- ko, zdravlili in farma- cevtskimi surovinami. Gre za to, da Lek v hudi konkurenci tujih partne- rjev ruskega tržišča ne zeli izpustiti iz rok, zato ga zanimajo tudi nove in drugačne možnosti di- rektnega navezovanja poslovnih stikov. Pro- blem je akuten, ker je prišlo pri blagovni me- njavi med Slovenijo in Rusijo do resnega zastoja pri blagovni menjavi, in sicer pri izvozu.

Slovenija se srečuje s presežkom ruskega izvo- za in trendi kažejo, da se ji lahko začne nevarno otepati linearna evrop- ska usmeritev. Na drugi strani pa se ponuja veli- ko možnosti, da bi Slo- venija na ruskem trži- šču, ki ga počasi okupi- rajo veliki zahodni in ja- ponski - korejski poslo- vni sistemi (in kajpak dolgoprsta mafija), pro- dajala svojo pamet in te- hnologijo (na primer no- vogoriško podjetje opre- me za pekarnice, ki jih v Rusiji primanjkuje).

Delegaciji, ki je pre- stavljala prvo posrečo- simbiozo med novim za- sebnim in že uveljavlje- nim slovenskim podje- tništvom, je pomagal pri- njeni promociji novoim- enenovani ambasador Slovenije v Rusiji in nekdanji gospodarstven- ik Sasa Geržina.

NEMČIJA / MENEDŽERJI

Podjetja so pač različna

Francoskim podjetjem so vzor japonska, nemškimi nikakor

ANA KOVAC

BONN - Nürnberska gospodarska in obrtna zbornica je ob 150. oble- tnici svojega obstoja or- ganizirala mednarodni kongres evropskih mene- dzerjev. Ena od poglavi- tnih ugotovitev, ki jih je v svojem predavanju predstavil Jürgen Maximov, partner sveto- valnega podjetja Roland Berger & Partner GbmH, je, da se srednje velika nemška in francoska po- djetja med seboj močno razlikujejo. To ugotovitev je podkrepil z rezultati studije, ki so jo opravili v 600 podjetjih v Nemčiji in Franciji. Majhna in srednje velika nemška podjetja se osredotočajo predvsem na dobicek in cimetnejše vezi s svoji- mi strankami, na specifi- cne hitne ponudbe kot tudi na mednarodne de- javnosti. V studijo zajeta francoska podjetja pa svoj dobicek vlagajo v razširitev dejavnosti in so odprta za spremembe v organizaciji dela.

Francosi se zgledujejo po japonski industriji, kjer so ugotovili, da la- hko dosežejo najboljši de- lovni učinek pri 70-od- stotni izkoriscenosti sredstev. Nemška podje- tja pa vsako leto polovi- co svojega proračuna na- menijo za stroje in delo- vna sredstva. Srednje ve-

lika nemška podjetja so močno usmerjena na mednarodno tržišče: prek 2700 članov nürn- berske gospodarske in obrtne zbornice vzdrže- stalne poslovne stike s podjetji v tujini.

Izvozna kvota severne Bavarske močno presega bavarsko in celo zvezno nemsko povprečje: vsaka tretja marka, ki zazvon- klja v zepu neke pod- vzojem Frankovske Ju- re, je prisluzena z izvo- zno dejavnostjo. Predse- dnik nürnberske gospo- darske in obrtne zbornice vidi uspeh predvsem v visoki kakovosti izdel- kov, zagotavljanje kaka- vosti izdelkov pa je tudi tema razgovorov med ba- varsko vlado in evropsko komisijo.

Predstavnik evropske komisije je na kongresu spregovoril o informacij- skih vrzelih in pomanj- kljivem znanju tujih jezi- kov, ki je značilno tako za nemške kot za francoske podjetnike. Opozoril je tudi na prehod na enotno evropsko tržišče, ki bo ustrezalo predvsem stra- tegiji velikih podjetij. Mala in srednja podjetja bodo morala po njegovem mnenju uporabiti močne propagandne akcije, pri katerih pa ciljna skupina ne bodo potrošniki tem- vec dobavitelji.

NOVICE

Sodelovanje med Japonsko in Slovenijo

LJUBLJANA - Japonska gospodarska delegacija je včeraj končala svoj tridnevni obisk v Sloveniji. V prostorih Gospodarske zbornice Slovenije so pred odhodom predstavniki gospodarskega sveta (se- stavljen je iz predstavnikov obeh gospodarstev) podpisali gospodarski sporazum o medsebojnem sodelovanju. Kot so povedali na novinarski konfe- renci, zanima japonsko stran predvsem neposre- dno vlaganje v slovenski turizem, prehrabeno industrijo, pridelavo sortnih vin in sodelovanje na področju znanosti in tehnologije oziroma bio- tehnologije. Menijo tudi, da je v bodoče z akti- vnim gospodarskim sodelovanjem med državama mogoče zmanjšati slovenski trgovinski primanj- kljaj (ta znaša 70 milijonov dolarjev) v menjavi z Japonsko, napovedali pa so tudi povečanje pro- meta prek Luke Koper. Sodelovanje med država- ma ovirajo predvsem omejene namestitvene zmo- gljivosti in slabo cestno omrežje. Možnosti za so- delovanje vidijo tudi v skupnem nastopu na tre- tjih trgih prek japonskih oziroma slovenskih po- djetij, ki nekatera tržišča zelo dobro poznajo. Ja- ponska delegacija je med drugim obiskala tudi ministrstvo za finance, Banko Slovenije, Sklad za razvoj in Agencijo za prestrukturiranje in privati- zacijo, pri čemer jo je presenetil padeček o izje- mno nizki slovenski mesečni inflaciji. Slovenijo bo v kratkem na poslovni konferenci v Osa- ki, nato pa se v Tokiju, predstavila slovenska mešana gospodarsko - politična delegacija.

Kabelska zveza med Italijo in Tunizijo

TUNIS - Včeraj sta Tunizija in Italija podpisali po- godbo, vredno 13, 3 milijona dolarjev, na podlagi katere se bosta državi povezali s telekomunikacij- skim kablom iz optičnih vlaken. Podmorski kabel bo povezal tunizijsko obmorsko mesto Kelibia s Trapanijem na Siciliji. Dela bodo predvidoma končana marca 1994. Tunizijski delež pri proje- ktu se bo financiral iz italijanskega posojila, je sporočilo ministrstvo za zveze.

Norveška banka v Tanzaniji

DAR ES SALAM - Norveška bo v Tanzaniji odprla banko, ki bo dajala posojila malim podje- tjem in kmetovalcem v oddaljenih območjih ter spodbujala zasebno podjetništvo. Podobne ban- ke so že ustanovili v Gvineji, kmalu pa jih bodo odprli tudi v Keniji. Norveška banka prihaja v Tanzanijo po sklenjenem dogovoru med vlada- ma obeh držav, ki je del uresničevanja reform za oživiljanje gospodarstva po programu Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada. Do- govor določa, da bo Norveška prispevala sred- stva za začetno dveletno fazo v višini 1, 2 milio- na dolarjev. (Reuters).

ROMUNIJA / PONUDBA TUJIH AVTOMOBILOV

Ford se vrača

Po petdesetih letih bodo v Bukarešti spet prodajali Fordova vozila - Testiranje tržišča

BUKARESTA - Multi- nacionalni avtomobilski velikan Ford se po pet- desetih letih vrača v Ro- munijo. Včeraj so nam- reč v Bukaresti odprli svojo prvo prodajalno. »Pocutimo se tako, kot da smo se vrnili domov, saj je bila pred petdeseti- mi leti Romunija del ve- like Fordove družine«, je dejal Fordov predsta- vnik za izvoz v Evropo, ki ima svoj sedež v Veli- ki Britaniji.

V tridesetih letih je imel Ford obrat za mon- tiranje vozil v Romuniji, vendar ga je po drugi svetovni vojni zaprl. Zdaj bo Fordove avtom-obile v Romuniji prodal- Romcar, skupno podjetje s holandsko firmo Lucet- ta, ki ima devetdeset- stotni delež v sredstvih,

vrednih 27.000 dolarjev. Romcar je edini poobla- steni zastopnik Forda v Romuniji in je najnovejši »luksuzno blago«.

Avtomobile bodo pro- dajali tako za romunsko valuto, torej leve, kot za trdne devize, cene pa se bodo gibale od 12.000 do 20.000 dolarjev. Placila v tuji valuti bo treba naka- zati na banko v Kölnu, je dejal Fordov predstavnik za Evropo.

Fordovi načrti za Ro- munijo, ki ima 23 milio- nov prebivalcev in je drugo največje tržišče v vzhodni in centralni Evropi, vključujejo tudi razvoj omrežja prodajal- nih v večjih mestih, ki bodo zagotavljale tudi nado- mestne dele in servisira- nje avtomobilov.

(Reuters)

BIH / IZVOZ

Enker iz Tešnja izvažajo kljub vojni

MARKO KRAUTBERGER

LJUBLJANA - Na 17. slovenskem avto- mobilskem salonu v Ljubljani se letos predstavlja tudi po- djetje Energoinvest- Enker Tešanj iz Bosne in Hercegovine. Naj se sliši se tako neve- rjetno, toda po bese- dah predstavnikov bosansko-hercegov- skega podjetja in nji- hovih slovenskih zas- topnikov tovarna kljub vojni vihri se vedno deluje in celo izvažajo svoje izdelke v več kot deset držav. V obdobju od lanskega aprila do aprila letos so tako izvozili v tuji- no več kot tri milijone in pol svečk za moto- rje z notranjim zgore- vanjem.

Tovarna, ki je pred- vojno v Bosni in Her- cegovini izdelala 16 milijonov avtomobil- skih svečk na leto, v vojnih razmerah dela se naprej in 560 de- lavcev, ki so ostali v tovarni, poskuša izpolnjevati pogodbe- ne obveznosti, kljub težavam z materialom in stalni nevarnosti napada na tovarno. Večina surovin, potre- bnih za proizvodnjo, uva- za Energoinvest- Enker iz Nemčije, delo- no pa tudi iz Velike Britanije in Slovenije.

Kljub velikim teža- vam z dostavo suro- vin v Tešanj - pred vojno je pot iz Ljublja- ne do Tešnja trajala šest ur, zdaj pa tri dni. (M. KR.)

(Reuters)

ROMUNIJA / LASTNINJENJE PODJETIJ

Sedem let bo premalo

Podjetja naj bi prodajali prek javnih razpisov in borze, ki pa je še ni

ALENA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Zdaj, ko se v Sloveniji pospešeno pripravljamo na privatiza- cijo, so za marsikoga zani- mive informacije o pote- ku privatizacije v drugih državah, predvsem dra- vah vzhodne in srednje Evrope, kjer se srečujejo v postopkih lastninjenja s podobnimi težavami kot pri nas. V Romuniji so se odločili za kombinacijo odplačne in neodplačne metode privatizacije: las- tnik državnih podjetij po- stane v 70 odstotkih Sklad za državno lastni- no, ki skrbi za prodajo po- djetij domačim in tujim investitorjem, 30 odst- tokov državnih podjetij pa prevzame pet investici- jskih skladov, ki jim je na- ložena razdelitev delnic 14 milijonov upravicen- cev - polnoletnim dra- vljanom.

Za privatizacijo so se Romuni odločili že leta 1990, ko so sprejeli zakon o preoblikovanju dra- vnihih podjetij, leto dni ka- sneje pa so sprejeli se za- kon o privatizaciji.

Investicijski skladi so doslej za simbolično ceno (1 odstotek povprečne ro- munske plače) državlja- nom razdelili 85 odst- tokov lastninskih certifi- katov. Lastniki lahko z nji- mi prosto razpolagajo, kar pomeni, da jih lahko ku- pujejo in prodajajo fizi- čnim in pravnim osebam.

Privatizirati bi morali kar 6 300 državnih po- djetij, ki so že bila preo- blikovana v delniške dru- zbe ali družbe z omejeno odgovornostjo in presta- vljajo 51 odstotkov dra- vne premoženja. 2 500

manjših podjetij, ki imajo največ po 200 delavcev, nameravajo prodati zapo- slenim in vodilnim v teh podjetjih po hitrem in poenostavljenem postop- ku: pripraviti morajo poslovne plane, ki zago- tavljajo likvidnost v na- slednjih petih letih. 2000 srednjevelikih podjetij bodo dodelili enemu od skladov, ki so organizira- ni po gospodarskih sek- torjih (metalurški, kemi- čni ...). Vsak od skladov naj bi postal lastnik 400 podjetij in bo neposre- dno sodeloval pri njiho- vem prestrukturiranju in privatizaciji. Za reorgani- zacijo in privatizacijo 1 500 velikih podjetij, ki so bila nekoč industrijski kombinati, bo zadolžen Sklad za državno lastni- no. Ta sklad bo vsako le- to objavljati seznam po- djetij, predvidenih bodisi za neposredno prodajo bodisi prek javnih razpi- sov in prodaje delnic na borzi - ta je se v postopku ustanavljanja.

V državni lasti bodo se naprej ostala podjetja, ki izdelujejo orožje oziroma proizvajajo energijo, in seveda rudniki. Romun- ska vlada ocenjuje, da bo privatizacija potekala najmanj sedem let. To obdobje pa zna biti veli- ko daljše, saj so lani po- nudili v odkup 500 po- djetij, do konca leta pa jim je uspelo prodati le slabih 10 odstotkov (predvsem manjših po- djetij). Tujih kupcev je zelo malo, saj pridejo na vrsto sele takrat, ko ni mogoče najti domačega kupca.

Bukarešta: tudi romunsko lastninjenje ne bo potekalo brez zapletov

Najpomembnejši del procesa lastninskega preoblikovanja državnega premoženja predstavlja privatizacija kmetijskih zemljišč, ki naj bi pripo- mogla k ponovni oživitvi tega pomembnega sekto- rja romunskega gospo- darstva. Leta 1991 so ta- ko sprejeli tudi zakon o privatizaciji v kmetij-

stvu. Večina obdeloval- nih površin je bila v lasti državnih farm in kmetij- skih združenj, le 28 odst- tokov zemljišč je bilo v za- sebnih lasti, vendar pa je- to bila večinoma slaba zemlja v goratih predelih države. Do konca leta 1992 so privatizirali 80 odstotkov predvidenih zemljišč, vendar pa bodo

morli zdaj novim zase- bnim lastnikom omogo- čiti se nakup ustreznih mehanizacij, ustreznih semen, gnojil in drugih potrebnih sredstev, saj izredno nizka kupna moč podezelskega prebi- valstva onemogoča oži- vitev kmetijske panoge v Romuniji. (Vir: Ekonom- sko trženje - CMSR)

KITAJSKA / NALOŽBE V OSNOVNA SREDSTVA

Morda so znanilke višje inflacije

Nekateri ekonomisti pa menijo, da so znanilke gospodarske rasti

PEKING - Na Kitaj- skem so naložbe v osno- vna sredstva daleč prese- gle načrtovano raven in bodo najbrž znasale do- slej rekordnih 175 mili- jard dolarjev.

Investiranje je posledica sedanega gospodarske- ga zaleta, številni ekono- misti pa menijo, da je tudi znak ekonomskega pre- grevanja in znanilec višje inflacije. Predvidena ste- vilka je 25 odstotkov nad državnim planom, po ka- terem naj bi naložbe zna- šale 140 milijard dolarjev v letosnjem letu, v prime- rjavi z lanskim letom pa je to že 32 odstotkov več.

V lanskem letu, ko je imela Kitajska 12, 8- odstoten gospodarski porast, so se naložbe v osnovna sredstva povzpale za 37, 6 odstotka (133 milijard do- larjev). V prvem četrtletju letošnjega leta pa so raven enakega obdobja v lan- skem letu presegle za 68, 9 odstotka.

Intenzivna gradbena dejavnost, ki je precejšnji del Kitajske prekrila z zi- darskimi odri in jerzavi, je povzročila, da so se ce- ne za gradbeni material v aprilu povečale za 40, 4 odstotka v primerjavi s cenami prejšnjega leta. Kitajska je za letošnje le-

to načrtovala 8-odstotno upocasnitev gospodarske rasti, ker pa je trenutno po vseh kazalcih rast hi- trejša, celo visoki pre- dstavniki vlade menijo, da je pričakovani dvostevil- cno rast. Toda ta zalet pri- naložbah ima resno ceno - inflacijo. V aprilu so bi- le cene v večjih kitajskih mestih sedemnajst odst- tokov višje od lanskih, ekonomisti iz državnega statističnega urada pa pravijo, da bo stroškovna spirala spravila iz ravn- težja domaći trg in ogro- zila najhitreje rastoče go- spodarstvo na svetu.

(Reuters)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

TRETJI KULTURNI SOU FESTIVAL

Kunst-Stromajer: LA LA SLINA (danes, 21. 5. ob 21. uri PREMIERA. Ponovitve 24.5. ob 21. uri in 31.5. ob 18. uri). Igra Petra Govc.

Strniša/Frey: ZABE (sobota, 22. 5. ob 21. uri, Okrogla dvorana). Igrajo Stefa Drolc, Zeljko Hrs, Pavle Ravnohrib.

KRALJ LEAR (nedelja, 23. 5. ob 18. uri, Galusova dvorana). **Zadnja predstava v sezoni.** Nadomestna predstava za odpovedano predstavo 13. marca. Veljajo iste vstopnice.

P. Shaffer: LETICIJA IN LUSTREK (petek, 28.5. in sobota, 30.5. ob 21. uri). Režija: Dušan Jovanovic, igrajo: Milena Zupancic, Polona Vetric in Iztok Valic.

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 21. 5. ob 19.30. uri). Za abonma Petek in izven.

J.B.P. Moliere: SVATBA PO SILI (sobota, 22. maja ob 19.30. uri). Za izven (konto).

MALA DRAMA

A. Nicolaj: PRVA KLASA (danes, 21.5. ob 20. uri). Za izven (konto).

M. Gad: SAMO IGRA JE IN NE BOLI (sobota, 22.5. ob 20. uri). Za izven (konto).

OPERA

HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE (sobota, 22.5. ob 19. uri). Dirigent: Loris Valtolini. Za izven (konto).

KRPANOVA KOBLA (ponedeljek, 24.5. ob 15. uri). Mladinska.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

A. Dorfman:DEKLICA IN SMRT (danes, 21. 5. ob 19.30. uri). Za abonma Red V. L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d.o.o. (danes, 21. 5. ob 22. uri). Za red izven in konto.

M. Freyn: HRUP ZA ODROM (sobota, 22. 5. ob 19.30). Za izven in konto.

TUKAJ IN ZDAJ (nedelja, 23.5. ob 20. uri). Za pregnance za BiH.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE (061/312-860)

O. Scheinplugova: FILM SE MU JE UTRGAL, OKENČE (sobota, 22.5. ob 19.30 - za abonma red Sobotni in za izven; četrek, 27.5. ob 17. uri - za abonma red U in izven).

PREDĐVERJE KRIZANK COLUMBUS, SCHWARTZ & CAPONE (danes, 21. 5. ob 21.30. uri). Posodobljena verzija razvpite uspešnice ho-ruk gledališča Grapefruit.

KD SPANSKI BORCI (061/448-920)

Ray Cooney: ZBEŽI OD ŽENE (sobota, 22. 5. ob 20. uri).Gostovanje Presernovega gleda-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 21. t. m., ob 11. uri - izven abonmaja - Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi SSG. Režija Vladimir Jurc.

Jutri, 22. t.m., ob 20. uri BALETNI VECER. Produkcija uencev baletne sole SSG in nastop solistov Opere in baleta SNG iz Ljubljane.Vstop prost.

Gostovanja SSG s predstavo »Cesarjeva nova oblacila« v nedeljo, 23. t.m., ob 17. uri v vojašnici v Postojni.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Danes, 21. t. m., ob 20. uri (red C).- J. S. Bach »Kaffee - Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent C. Farcombe. Režija Ivan Stefanutti.Jutri, 22. t. m., ob 20. uri deveta predstava (red L).

Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza« je v teku pri blagajni Dvorane Tripicovich: 9-12, 16-19 (zaprito ob ponedeljkih).

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V nedeljo, 23. t.m., ob 11. uri »Verdi Sinfonietta«. Na sporedu Wagner, Mozart , Creston. Solist Fabian Perez Tedesco.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Danes, 21. t. m., ob 20.30 (red petek) gostovanje gled. skupine Teatro di Roma z Goldo-

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 21. t.m., ob 19.30 Gaetano Donizetti »Ljubezenski napoj«.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (061/314-962)

S. Makarovic: KORENCKOV PALCEK (sobota, 22. 5. ob 11. uri, Veliki oder).

KULTURNICA, ZIDOVSKA STEZA 1

Albert Papler : HUDOBNI GRASCAK (danes, 21. 5. ob 19.30 uri, PREMIERA in 22. 5. ob 15.30 in 17. uri za izven). Nastopajo: Janez Albreht kot gost, Peter Dougan, Breda Hrovatin, Alenka Pirjevec, Nace Si-

lišca iz Kranja. Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komedija (četrek, 27.5. ob 20.uri).

GLEDALIŠČE GLEJ (061/2316-679)

Tomaž Stručl: HAMLETS N' ROSES (sobota, 22. 5. ob 20.30 uri PREMIERA. Ponovitve: ponedeljek, 24. 5. ob 21. uri in sredo, 26. 5. ob 22. uri).

UMETNIŠKO GLEDALIŠČE Atelje Viba-filma, Zrinskega 9

A. Strindberg: POT V DAMASK (danes, 21.5. ob 20. uri). Adaptacija in režija: Aleksander Jurc.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

ZVEZA RDECELASCEV (danes, 21.5. ob 22. uri - TESTNA predstava; nedelja, 23.5. ob 21. uri - PREDPREMIERA; ponedeljek, 25.5. ob 21.uri). Nov umotvor GLEDALIŠČA ANE MONRO!

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA/ PARADISO (danes, 21. 5. ob 19.30 uri, za izven; sobota, 22. 5. ob 19.30 uri, za red Petek 2).

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ (danes, 21. 5. ob 21. uri). Za izven.

KAZINSKA DVORANA

VEČER SONAT (danes, 21.5. ob 19.30). Tomaž Sever, violoncelo, Hinko Haas, klavir.

NARODNI DOM

Orazio Vecchi iz Modene: L'AMFIPARNASO (nedelja, 23. 5. ob 20. uri). Glasbena komedija z lutkami. Režija: Alfred Meschnigg-Beljak, animacija lutk: Tine Varl

CELJE

SPITALSKA KAPELA/SLOMSKOV TRG, oder Herberta Grüna

D. Zlatar Frey: KRI IN KOSUTE (danes, 21.5. ob 21. uri, PREMIERA). Za izven. Režija: Dušan Mlakar, izvedba: ansambel SLG Celje

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE (065/25-326)

R. Vitranc: VOLKODLAK (danes, 21. 5., ob 10. uri). Gostovanje v Ajdovščini. PREDSTAVA ODPADE!

POSTOJNA

VOJASNICA

CESARJEVA NOVA OBLACILA (nedelja, 23. 5. ob 17. uri). Gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta.

nijevo »La bottega del caffè«. Režija M. Misiroli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Prodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO LA CONTRADA

Danes, 21. t. m., ob 20.30. bo nastopila gledališka skupina Teatrino del rifo iz Torviscospe pri Vidmu z delom G. Morsana »Gno-ve sagre dal solstizi«. Režija G. Monte.

Jutri, 22. t.m., ob 20.30 bo skupina Teatro Pordenone predstavila »Quatro ragi a briscola« delo L. Rocca. Režija A. Chiappori.

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z D. Mazzucato in Max R. Cosottijem. Režija F. Macedonio..

GLEDALIŠČE MIELA

V torek, 25. t. m. - »Il grande pop corn«. Nastopata A. Balasz in M. Grande.Organizacija Združenja Globogas.

BOLJUNEC

GLEDALIŠČE FRANCE PRESEREN

Danes, 21. t. m., ob 20. uri Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi SSG. Režija Vladimir Jurc.

Jutri, 22. t. m., ob 19.30 »Bela roza«.

V nedeljo, 23. t.m., ob 15.00 - »Jesus Christ Superstar« . rockopera Andrewa Lloyd Webberja. Ob 19. uri - Otroška plesna sola Nora Mackh - Show Dance Club - Plesni večer »Cindarella«.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (062/26-748)

Jana Kolaric: O GOBAH, STONOGI IN PLE-VELU (nedelja, 23. 5., ob 11. uri).

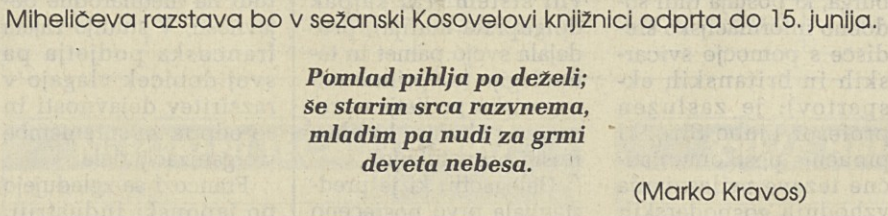
moncic, Nina Skrbinek, Jernej Slapernik in Irena Zubalic.

V vlogi Pavlihe se bo predstavil Nace Simoncic, ki bo s premiernim nastopom praznoval svojo 75. letnico (in 43. let zvestobe lutkovnemu gledališču!)

FRANCE MIHELIC: RIBE FARONIKE

Prejšnji petek je bila v sezanski Kosovelovi knjižnici proslava ob 50-letnici tržaškega pesnika Marka Kravosa. Ob tej priložnosti je založba Mihelač predstavila njegovo jubilejno pesniško zbirko *Sredi zemlje Sredozemlje*. Ob literarnem večeru je bila otvoritev razstave risb slikarja Franceta Miheliča, ki je zadnje dni v aprilu tudi praznoval svoj življenjski jubilej. Na ogled je dal svoj zadnji opus, ki ga je poimenoval RIBE FARONIKE.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

Predavanje dr. Gerde Buxbaum iz dunajskega Inštituta za modo: BLACK-CRNA BARVA V ZGODOVINI MODE (danes, 21. 5. ob 16. uri, Viteška dvorana). Modna revija CE NEKE NOCI ČIPKA... (danes, 21. 5., ob 19.30 uri, Viteška dvorana). Modna revija studentov in studentk FNT, ko-geografija Grega Kamnikar, sodelujejo plesalci Intakta.

CEKINOV GRAD/REMBRANDTOV TEDIEN

CIRKUS V PETEK (danes, 21. 5., od 16.30 do 19. ure). Gledališka predstava Ane Monro-Cirkus Kansky.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/27-246)

PRVO SREČANJE MLADIH PLESNIH USTVARJALCEV REPUBLIKE SLOVENIJE. (nedelja, 23. 5. ob 18 uri).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V sredo, 26. t. m., ob 16., 18. in 20. uri film v francoscini »La meilleure façon de Marcher«

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

MARTINA FRENZEL (danes, 21. 5., ob 21.30 uri, Klub CD).

SLOVENSKA FILHARMONIJA/MALA DVORANA

Podiplomski recital flavtista Mateja Zupana (danes, 21.5. ob 19.30). Pri klavirju V. Dolezal-Rus. Vstop prost.

KOPER

POKRAJINSKI MUZEJ

Koncert LJUBLJANSKIH MADRID-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: v petek, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wadi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Miela in s sodelovanjem Združenja More Music.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GLASBENA MATICA - ZAKLJUČNE AKADEMIJE :danes, 21. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. t.m. in v sredo, 2.junija ob 18. uri zaključne Akademije svojih gojencev. Vabljeni!

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

Danes, 21. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una

LUČE

OSNOVNA SOLA

Revija otroških in mladinskih pevskih zborov občine Mozirje (danes, 21. 5. ob 17. uri).

LITIJA

SEJNA SOBA OBCINE

Predstavitev knjige Mitje Ribičica: RAD SEM JIH IMEL (danes, 21. 5. ob 19. uri). Razgovor z avtorjem bo vodil Miran Potrč.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

BALETNA PREMIERA (sobota, 22. 5. ob 16. uri). Baletna sekcija KUD K. Pahor, Piran pod vodstvom Lidije Pogacar

ROGAŠKA SLATINA

ZDRAVILISCE

Razstava risb in steklenih izdelkov uencev Steklarske sole (danes, 21.5. ob 20.30).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V sredo, 26. t. m., ob 16., 18. in 20. uri film v francoscini »La meilleure façon de Marcher«

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

MARTINA FRENZEL (danes, 21. 5., ob 21.30 uri, Klub CD).

SLOVENSKA FILHARMONIJA/MALA DVORANA

Podiplomski recital flavtista Mateja Zupana (danes, 21.5. ob 19.30). Pri klavirju V. Dolezal-Rus. Vstop prost.

KOPER

POKRAJINSKI MUZEJ

Koncert LJUBLJANSKIH MADRID-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: v petek, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wadi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Miela in s sodelovanjem Združenja More Music.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GLASBENA MATICA - ZAKLJUČNE AKADEMIJE :danes, 21. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. t.m. in v sredo, 2.junija ob 18. uri zaključne Akademije svojih gojencev. Vabljeni!

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

Danes, 21. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una

civiltà musicale - koncert Komornega orkestra iz Padove in Veneta pod vodstvom Bruna Giurana. Na programu Orban, Schubert, Berio in Zemlinsky.

Videm

stadion friuli

12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

Torreano di Martignacco

Citta' Fiera

Jutri, 22. t. m., ob 18. uri jazz koncert »Barbara Errico quartet«.

Bassano del Grappa

V ponedeljek, 31. t. m. prvi koncert turnee Zucchera. Ob njem bosta nastopila Sting in Eric Clapton..

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj (Galerija CD). Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

MESTNA GALERIJA

V sredo, 26. maja, ob 19. uri, otvoritev slikarske in kiparske razstave SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kauna. Razstava bo na ogled do 15. junija.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo

Otvoritev razstave slik NATASE RIBIC v torek, 25. maja ob 21. uri.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 8. junija je na ogled razstava slik slikarja VINKA HLEBSA.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšje zgodovine, 061/323-968)

Do konca maja razstava JANINA KLEMENČICA - Popotna fotografija.

LEKOVA GALERIJA (Verovskova 57)

Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENČ.

LIKOVNO RAZSTAVISČE RIHARD JAKOPIC

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEČ

GALERIJA SLOVENIJALEŠ

Na ogled je razstava akademskega slikarja IVETA SUBICA Slikovne predloge za freske. Razstava bo na ogled do konca junija.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled sta razstavi slikarja ZLATKA GNEZDA in slikarja TOMA VRANA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTINA GOLJJA.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI (II. nadstropje Mestnega gradu)

V novih razstavnih prostorih je na ogled stalna zbirka likovnih del, ki jih je Cel

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1	
09.15	Batman, 12. del ameriške nanizanke
09.40	Sofija, ponovitev danskega filma, VPS 920
12.05	Ze veste?, VPS 1150
12.30	Znanost, 19. oddaja, ponovitev
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Umetniški večer, ponovitev
13.15	Opazovalec z okna, 5., zadnji del avstrijske nanizanke, VPS 1315
16.00	Ves svet je oder, 4/13 del angleške dokumentarne serije
17.00	Osmi dan, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Besede, besede, tv igrica
19.30	TV dnevnik 2
20.10	Forum
20.30	Verniki, ameriški film, VPS 2030
22.25	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2225
23.00	Ljubezen da, ljubezen ne (Lowe & War), 2. del ameriške humoristične nanizanke (VPS 2255)
23.30	Vrtinec, 5/13 del južnoafriške nadaljevanke, VPS 2320
00.20	Plezalet, 3., zadnji del švedske nadaljevanke, VPS 0010
01.10	Video strani

SLOVENIJA 2	
16.35	Glasba, show in cirkus: Carobni svet glasbe, ponovitev 1. dela
17.30	Sova, ponovitev
17.55	On in ona, 10/13 del ameriške humoristične nanizanke
18.45	Vrtinec, 4/13 del južnoafriške nadaljevanke
19.30	Znanje za znanje, učite se z nami
20.00	TV dnevnik 2
20.00	Koncert simfoničnega orkestra
22.00	Iz Gallusove dvorane CD v Ljubljani vam bomo neposredno prenasali koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije. Kot solist bo nastopil nas priznani violoncelist Andrej Petrac, dirigent pa bo Stefan Sanderling. Na sporedu bodo dela Brittna, Haydna in Čajkovskega.
23.00	Moski, zenske, oddajo vodi: Manca Kosir
23.30	Zakaj sanjamo in kaj sanjamo? So sanje resničnost ali naša domisljaja? Ima družba brez sanj prihodnost? O tem se bo dr. Manca Kosir pogovarjala z gosti: Marijo Lucijo Stupico, Katarino Lavs, dr. Jožetom Magdicem in Tomazem Pandurjem.
23.30	Homo Turisticus
23.30	Video strani

KANAL A	
09.00	RIS, risanke in spoti
09.50	Astroloska napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 164. dela ameriške nadaljevanke
18.30	Rock starine, 14. oddaja o rocku
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 165. del ameriške nadaljevanke
21.30	Dan po jutrisnjem, 18. del ameriške poljudno-znanstvene serije
22.00	Razcepjeni, ameriški film
23.30	Rock starine, 15. oddaja o starem rocku
00.15	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
00.50	Live & Kickin', ponovitev 12. brčanja v živo
01.50	A Shop
02.05	Video strani

KOPER	
18.15	Studio 2

RAI 1	
6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Susanna tutta panna (kom., lt. '57, vmes (11.00) dnevnik
12.00	Variete: Buona fortuna Dnevnik 1
12.30	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanske kronike
14.45	Dok.: Caramella 3
15.45	Mladinski variete: Big!
17.30	Golf: Open Italije
17.55	V Parlamentu in vesti
18.15	Kviz: Patente da campioni (vodi D. Mura)
18.50	Dok.: Kvarkov svet
19.50	Vreme in dnevnik
20.25	Nogomet: Cagliari-Milan (IP)
22.25	Aktualno: Ulisse e la balena bianca, 2. del Dnevnik 1
23.20	Literarna nagrada Hemingway
23.35	Dnevnik in vreme
0.05	

RAI 2	
7.00	Risanke in nanizanke
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: L'indiana bianca
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika Trentatre in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Film: La leggenda dell'arciere di fuoco
17.15	Vesti in Iz Parlamenta
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 Miami Vice, vmes (18.10) sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.40	Aktualno: I fatti vostri, 23.15 Pegaz
23.55	Nočni dnevnik
24.00	L'altra edicola
0.15	Sport: boksa Picardi-Mannai, 1.15 tenis

RAI 3	
6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Pogled na književnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Sola se posodablja
15.45	Sportno popoldne
17.20	Derby in Drobci
18.00	Dok. in nanizanka
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob in Una Carlolina
20.30	Film: Annunci di morte (krim., ZDA '91, i. Eric Roberts)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Kviz: Porca miseria
0.30	Dnevnik in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4	
6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Lui, lei l'altro
17.30	TG 4 vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie, vesti
19.20	Nad.: La signora in rosa, 20.30 Renzo in Lucia, 21.30 Micaela
22.30	Film: Il maratoneta (krim., ZDA '76), vmes (23.30) vesti

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Film: ... continuavano a chiamarlo Trinità (i. Bud Spencer, T. Hill)
22.55	Variete: Gommapiuma
23.25	Variete: Maurizio Costanzo Show, vesti

ITALIA 1	
6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio, vreme
13.05	Otroški variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills (i. Carol Potter)
22.30	Predstavitel 76. kole-sarske dirke po Italiji
23.30	Variete: Playboy Show
0.30	Odprti studio, pregled tiska in Studio sport

TELE 4	
13.30	Lastne oddaje:
19.30	Kronika in komentar
	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Juke Box, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
16.05	Prvenci: Roger Cor-man, ameriška dokumentarna serija
16.55	Fantazoo, risanke
17.20	Nocni sodnik, am. tv. nanizanka
17.20	Meridiani, ponovitev
18.00	Studio 2 magazin
18.50	Primorska kronika
19.20	Meridiani, aktualna tema, ponovitev
19.25	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nocni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Stanje stvari: Mladi
21.55	Rotocalco Nostrano, tedenska rubrika
22.30	Pokol v San Francisco, ameriški pustolovski film, igrajo: Chuck Norris, Don Wong, režija: William Lowe

Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
10.30	Moj prijatelj Harvey, pon. ameriškega filma Slika Avstrije, pon.
13.10	Sinha Moca, 159. del
14.00	S telesom in dušo: Skrivna strast
15.05	Heidi, risana serija
15.50	Paradizniki proti vampirjem
16.30	Video uspešnice in kviz
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Poljubi pod vodo
20.15	Primer za dva: Cudna prica
21.15	Avstrijska kuhinja
21.35	V otrokovem imenu, ameriški tv film
23.25	Smrtni strel na Broadwayu, nemška kriminalna
00.55	Manekenka in vohljač
01.40	Porocila
	Tisoč mojstrov

Avstrija 2	
15.45	Tisoč mojstrov
15.55	Smrtonosni vihar, ameriški film
17.30	Ceski gradovi in dvorci: Družina Dohalsky, zadnji del
18.00	Družinske vezi: Spominki, 2. del
18.30	Milijonsko kolo
19.30	Cas v sliki/vreme
20.00	Kultura
20.15	Knoff-Hoff show
21.00	Znanost, magazin
21.15	Siling, gospodarski magazin
22.30	Alas Smith in Jones, oddaja angleških komikov
00.10	Crime Time, glasbeni video na to temo
01.20	Porocila

Hrvaška 1	
07.50	TV koledar
08.00	Porocila
09.35	Zgodbe iz Monticella, 131. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Pravljice
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 131. del ameriške nadaljevanke
13.30	Mikser M
14.00	Porocila
14.50	Zadnji beg, ponovitev
15.30	4., zadnjega dela angleške nadaljevanke
15.40	Oddaja za Unprofor
16.00	Porocila
16.05	Tecaj angleščine, 3. del
16.35	Malavizija
	Decek z Andromede, 3/6 del otroške nadaljevanke
18.00	Porocila
18.05	Izziv duha
18.40	Santa Barbara, 409. del ameriške nad.
19.30	Dnevnik 1
20.05	Film-video-film
20.45	Barve nasilja, ameriški film
22.40	Dnevnik 2
23.50	Porocila v nemščini
23.55	Porocila
00.05	Sanje brez meja

Hrvaška 2	
17.00	TV koledar
17.10	Ko se svet vrti, ponovitev 131. dela
19.30	Dnevnik 1
20.05	Clive James, 1/4 del dokumentarne serije
20.55	Mali juke box, prenos iz Kutine
22.00	Cro pop rock
22.50	Nocna izmena
	Lovejoy, 10/12 del angleške nanizanke
	Družina Addams, 9/16 del
	Cop Rock, 1/7 del ameriške nadaljevanke
	Povabilo v pekel, ameriški film

Madžarska	
08.35	Cez dan
09.00	Draga Celline, 7. del francoske serije
10.00	Dallas, 126. del am. serije
10.50	Igra
11.05	Sotrpini
16.00	Pregled dogodkov dneva
16.10	Program za upokojen-ce
16.40	Northwood, 32. del kanadske serije
17.10	Za otroke
18.55	Vprašanja kristjanov
19.00	Fantom v rock-operi
20.00	Dnevnik
20.40	Dallas, pon.126. dela
21.35	Panorama, svetovna politika
22.45	Finale pokala, izraelski film
01.05	Dnevnik/Dnevnik BBC

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-Ga; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Za in proti; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Sloven-cem po svetu; 23.05 Lite-rarni nokturmo.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9 MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Rekreacija; 9.10 Koledar prirediteljev; 10.40 Pri-morski val; 11.00 Country glasba; 11.15 Minute za lepši jezik; 11.50 Vreme; 12.00 Točno opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčnice; 15.10 Prenos 1. programa; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Petkova centrifuga; 17.15 Nedeljski izlet; 17.50 Sport; 19.30 Stop pops; 21.45 Radijska igra; 22.20 Radio Student.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Izobraževalni program; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Izbrana proza; 10.25 Vodomet melodij; 11.05 Reprize; 12.05 Igramo in pojmamo; 13.05 Romantična zborovska glasba; 13.40 Glasbena tradicija; 14.05 Gymnasium; 15.00 Sanson; 16.05 Od uverture do plesa; 17.00 Koncertni solisti; 18.05 Flerrabras; 19.30 Glasbeni intermezzo; 20.00 Koncert; 22.05 Radijska igra; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Napoved in koledar; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45

Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 Mnenjsko rešeto; 11.00 Hladno-Toplo-Vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 17.45 Bančno okno; 18.00 Ob glasbi, ob glasbi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Pozdrav, almanah; 6.20 drobci; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prirediteljev; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.25 Na valu RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Uglajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Politika in aktualnost; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Diskoteka Sound; 16.00 Ob štirih; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prirediteljev; 16.35 Boutique Galus; 16.50 Zgodovinske plošče; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Folk studio; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Okno na Arbat (M. Kafol); 8.40 Soft music; 9.00 Literarni utrinek (J. Renko); 9.10 Orkestralna glasba; 9.30 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odprta knjiga: Podobe iz sanj (I. Cankar, prip. Mira Sardoč); 11.45 New Age; 12.00 Alpe-Jadran; 12.20 Slovenska lahka glasba glasba; 12.40 Primorska poje; 13.30 Iz preteklosti v sedanost; 13.40 Potpuri; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Made in Italy; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 MI in glasba; poklon Kogoju ob stoletnici rojstva; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Rock zvezde; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Matineja; 19.00 Mix time; 20.00 Za naše ljude.

Radio Koroška

18.10-19.00 Narodopisna (Dr. A. Feinig).

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the wildside; 10.00 Video, vodi Richie Rich; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 17.30 Porocila; 23.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 00.00 Video; Gary Moore and Friends; 02.00 Chill out zone; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 11.00 Strike it rich; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Games World; 20.00 Rescue; 20.30 Družinske vezi; 21.00 V; 23.00 Code 3; 23.30 Star Trek: The next generation; 00.00 Studs

PRO 7

05.10 Serije, ponovitve; 09.35 Navihanca, pon. am. filma; 11.30 Ulice San Francisco, ponovitev; 12.30 Show B. Cosbyja, ponovitev; 13.00 Perry Mason; 13.50 Matlock; De-disčina, pon. am. tv kriminalke; 16.19 Risanke; 18.35 Show Billa Cosbyja, 158. del; 19.05 Booker, 19. del; 20.15 Samofar z zahoda, iz vestern; 22.05 Mancuso FBI, 4. del; 23.00 Človek z jelkeno pestjo, am. akcijski film

PREMIERE

14.15 Odločitev iz ljubezni, ameriški film; 16.00 Zlate veri-

EUROSPORT

8.30 Aerobika; 09.00 Hokej na ledu; NHL, pon.; 11.00 Nogomet: Kvalifikacije za SP; 12.30 Tenis: Odprto prvenstvo Francije, prenos; 12.30 Športne novice; 20.00 Mednarodni motosport; 22.00 Košarka: NBA; 00.00 Tenis: EP v ritmični gimnastici; 01.30 Športne novice

3SAT

16.15 Arleen Auger, sopran, poje pesmi R. Schumann in R. Strauss; 17.3

NAMIZNI TENIS / DRŽAVNO PRVENSTVO ZA MLADINSKE KATEGORIJE

Krasovke prvakinje

Državni naslov so deklica Vanja Milič in naraščajnici Katja Milič in Erika Radović osvojile v ekipni konkurenci - Naslov za Vanjo in Katjo tudi med dvojicami

Vanja Milič

Katja Milič

Erika Radović

Iz Ternija, kjer te dni poteka mladinsko državno prvenstvo v namiznem tenisu prihajajo iz Krasovega tabora razsvetljive novice. Pozno sinoči smo prejeli novico, da je Krasova postava v sestavi Vanja Milič (deklica) in naraščajnici Katja Milič in Erika Radović osvojila ekipni državni naslov. Krasovke so vse nasprotnice premagale z gladkim 3:0 v četrtfinalu so odpravile Monreale, zatem Spoleto in v finalu nadigrala še lanskega zmagovalca Juvenes iz

San Marina. V zadnjih dvajsetih letih je tako Krasova postava v sestavi Vanja Milič (deklica) in naraščajnici Katja Milič in Erika Radović osvojila ekipni državni naslov. Krasovke so vse nasprotnice premagale z gladkim 3:0 v četrtfinalu so odpravile Monreale, zatem Spoleto in v finalu nadigrala še lanskega zmagovalca Juvenes iz

V ženskih parih je osvojila naslov Krasova dvojica Katja in Vanja Milič pred svojima kljubskima soigralkama Eriko Radović in Ivano Stubelj. Slednji par je

imel težavnejše nasprotnike: Canciuro - Dantoni iz Sicilije, Cagliari in Macean iz Bocna in Mondalini - Chiao iz San Marina.

Tezko borbo sta bili prav s parom iz San Marina, ki sta ga premagali sele po izredno zagrizeni borbi. Katja in Vanja sta nastopili v finalnem delu zelo prepričljivo in nadigrali vse nasprotnice pare z gladkim 2:0: sardinjsko dvojico Lepori - Tiras, umbrijsko Fiaschini - Distanti in toskansko Arnielli - Gondenzi.

V mešanih dvojicah sta Katja Milič (Kras) in Andrea Radini (Fincantieri) klonila sele v četrtini finala, Erika Radović (Kras) in Igor Sossi (Financiatieri) v osmini, medtem ko je Krasov par Vanja in Gorazd Milič naletel na usodnega nasprotnika že v prvem kolu. Popoldne so se pričela tekmovanja deklic in dečkov. Od Krasovih igralcev sta nastopila Vanja in Gorazd Milič. Tudi S teh tekmovanj si nadejamo visokih uvrstitev. (J.J.)

Turnir ŠD Zarja za mladince je uspel

Ob praznovanju 70. obletnice ŠD Zarja so bazovski športni delavci organizirali na športnem igrišču v Bazovici večdnevni nogometni turnir za mladince. Na turnirju so poleg zmagovalca, trzasko ekipe San Luigija, po sistemu vsak z vsakim igrala se domača Zarja Adriaimpex, proseško Primorje in sezanski Tabor. Najboljši nogomet je pokazal San Luigi, presenetila pa je ekipa Taborja, medtem ko se je derbi med Zarjo Adriaimpex in Primorjem končal z gladko zmago Prosečanov.

K dobremu uspehu turnirja je v največji meri pripomogel organizator.

Rezultati: San Luigi-Zarja Adriaimpex 3:1; Zarja Adriaimpex-Tabor Sezana 1:2; Zarja Adriaimpex-Primorje 0:3; Primorje-Tabor Sezana 1:4; San Luigi-Primorje 1:1; Tabor Sezana-San Luigi 0:2.

Končni vrstni red: San Luigi 5 točk, Tabor Sezana 4, Primorje 3, Zarja Adriaimpex 0.

Tudi na Opcinah in v Ogleju dva turnirja

Na nogometnih turnirjih na Opcinah in v Ogleju so naše ekipe v prvem kolu dosegle spremenljive rezultate. Na Opcinah, na turnirju "Altipiano", so začetniki vrsta Zarje Adriaimpex premagala Chiarobolo z 2:0. Junak tekme je bil Tolentino, ki je dal oba zadetka in je bil tudi najboljši na igrišču. Na trojnih srečanjih v Ogleju z domaco ekipo Aquileio so najprej cicihani Primorja izgubili z dvema goloma, naša ekipa ni imela sreče, saj je dvakrat zadelo vratnico. Začetniki Zarje Adriaimpex so kljub dobri igri tudi izgubili proti fizično dobrim domaćinom, ki so edini gol dosegli proti koncu srečanja. Vsekakor so "redece-beli" odigrali eno najboljših tekem v letosnji sezoni. Najmlajši Primorja pa so igrali brez zadetkov. Prvi polčas je pripadal našim, v nadaljevanju pa so po vrsti zamenjav nekoliko popustili. (d.gr.)

MLADINSKE IGRE / ODBOJKA

Šola Trinko spet v finalu

Odbojkarji nižje srednje sole Ivan Trinko iz Gorice so se z včerajšnjo zmago nad solo iz Mondovija pri Cuneu že drugič zapored uvrstili v vsedržavni finale, ki bo septembra letos v Trevisu, kjer se bodo srečale štiri najboljše sesterke v državi. Nižja srednja sola Ivan Trinko, ekipo vodi prof. Aleksander Kodric, pa predstavlja svojevrsten fenomen, saj se je doslej že petkrat uvrstila v državni finale.

V včerajšnji tekmi so bili odbojkarji Trinka posebej uspešni pri servisu, boljši kot običajno pa je bil tudi sprejem. Po

osvojenem prvem setu so vsi pričakovali hiter konec tekme, saj so tudi v drugem že vodili z 12:7 in 14:12. Toda prednost so napravili in tako je bil potreben še en set, v katerem pa so slovenski dijaki zadržali res dobro.

Pohvalo zasluži vsa ekipa, se posebej pa sta se izkazala Loris Manià in Jurij Plesnicar.

VČERAJSNJI IZID: Trinko - Mondovi 2:1 (15:12, 14:16, 15:6)

TRINKO: Braione, Cernic, Devetak, Lutman, Manià, Miserit, Moro, Mucci, A. in J. Plesnicar, Buzan.

Jutri sklepna prireditev osnovnošolske olimpiade

Jutri bo v Borovem športnem centru pri Sv. Ivanu v Trstu sklepni del letosnje osnovnošolske olimpiade, ki jo že vrsto let prireja Športna sola Trst. Letosnja izvedba poteka po povsem novi formuli, saj so odpadle nekatere discipline, ki so v minulih letih bremenile izvedbo, ostale pa so v osnovni fazi izpeljani v okviru posameznih šol. Prireditelj se bo začela ob 9. uri s finalom teka, sledil bo sahovski četverboj med štirimi najuspešnejšimi šahisti in pa tekma med dvema ognjema, med ekipama svetovskega in sentjakovskega didaktičnega ravnanja. Po tekni bo na vrsti nagajevanje, ta del prireditve pa bodo popestrile s svojim nastopom tudi mlade tekmovalke Borovega gimnastičnega oddelka.

Ob tej priložnosti bo v februarju tudi razstava otroške literature, katero bo pripravila Trzaska knjigarna, otroci pa si bodo lahko po zelo dostopnih cenah nabavili posamezna dela. -boj-

JUBILEJ / DANES ZVEČER

Slovesnost ob 20-letnici Jadranskega kluba Čupa

Jadralni klub Čupa bo danes v dvorani Kulturnega doma Igo Gruden v Nabrezini na svečan način obeležil dvajsetletnico delovanja. Ustanovni občni zbor je bil namreč 12. maja 1973, prav na današnji dan (21. maja 1973) pa je bil akt o ustanovitvi društva tudi uradno registriran pri notarju.

Tega dogodka se bodo omnili z recitalom in podelitvijo priznanj ustanoviteljem kluba, ki je v svoji dvajsetletni zgodovini ves čas deloval in se danes deluje z enimi samim osnovnim ciljem: na osnovi zgodovinske prisotnosti slovenskih ljudi ob morju vzgajati pri mladih občutek za pomorsko kulturo in skrbeti za ohranjanje slovenske prisotnosti ob morju.

Ta cilj je bil nedvomno dosežen in ga danes s svojo dejavnostjo potrjuje in nadgrajuje nad 300 članov JK Čupa.

Na stadionu 1. maj košarkarski turnir za naraščajnike

Pri Boru so organizirali zanimiv košarkarski turnir za naraščajnike in kadete. Borovci bodo igrali z ekipo naraščajnikov (letnik 77), ostale tri ekipe pa tudi s posamezniki kategorije kadetov. Tekme bodo igrali v »balonu« 1. maja.

DANASNJI SPORED ob 18.00: Kontovel - Latte Carso; ob 20.00: Bor Radenska - Libertas; JUTRI: ob 18.00 finale za 3. mesto; ob 20.00 finale za 1. mesto. (VJ)

V SOVODNJAH / OB ŠPORTNEM USPEHU

SSO počastil odbojkarje Soče

Ob napredovanju moške odbojkarške ekipe v C-2 ligo je Svet slovenskih organizacij v sovojenjski občini telovadnici priredil sprejem za svojo članico, SZ Soca.

V imenu SSO je predsednica Marija

Ferletic poudarila pomen športnega uspeha članov ekipe in odbornikov, predsedniku Športnega združenja Soca Marjanu Cernicu (na sliki Studio Reportage) pa izročila spominsko plaketo.

ODBOJKA / POKRAJINSKA PRVENSTVA NA GORIŠKEM

Dekleta Olympie se bodo morala zadovoljiti s prestižnim 2. mestom

Uvrstitev predstavlja vsekakor uspeh - Vse naše moške ekipe vnovič praznih rok - Domovkam tudi povratni derbi 2. ŽD s Sočankami

1. MOSKA DIVIZIJA

Play off V sredo zvečer bi bil moral biti povratni derbi med Valpraporjem Espago in Našim praporjem, a je bila tekma odložena. Na sporedu bo 2. junija. Fincantieri je medtem po zmagi v neposrednem dvoboju na vrhu lestvice dohitel ekipo San Luigija. Kot se za tako pomembno tekmo spodobi, je bil potreben tie break, končal pa se je s 17:15.

Nas prapor - Libertas Turriaco 1:3 (3:15, 13:15, 15:11, 7:15)

NAS PRAPOR: Legisa, Miklus, Paulin, Gulin, Boskin, Korsic, Bevcar, Sosol.

Nas prapor je tokrat zaigral nekoliko bolje, kot na nekaterih prejšnjih nastopih, vendar je proti bolj motiviranemu nasprotniku vseeno potegnil

krajsi konec. Gostitelji bi lahko zmagali že v drugem setu, v katerem so si na začetku priigrali lepo prednost (8:2), po osvojenem tretjem setu pa je bil precej borben tudi četrti, ki pa je na koncu vseeno pripadel gostom.

OSTALI IZID 8. KOLA: San Luigi - Fincantieri 2:3.

VRSTNI RED: San Luigi in Fincantieri 10, Libertas Turriaco 8, Valprapor Espago 2. Nas prapor 0.

Tolazilna skupina

Nasi ekipe nadaljujeta z medlini nastopi. Nekoliko boljše je bila tokrat Olympica, ki se je v prvih dveh setih enakovredno borila s Torriano.

Mossa - Soca Valprapor Posojilnica Sovodnje 3:0 (15:6, 15:9, 15:8)

SOCA VALPRAPOR: Bonan, Devetak, Mucic, Makuc, Gravnar, Ple-

snicar, M. in S. Cernic.

Olympia festvine Pintar - Torriana 1:3 (13:15, 16:14, 7:15, 5:15)

OLYMPIA: Hlede, Dorn, Lutman, Bensa, Seni, Breganti, Cevdek, Komjanc.

Corridoni - Olympia VRSTNI RED: Mossa 10, Corridoni 8, Soca Valprapor in Torriana 4, Olympia festvine Pintar 0.

1. ZENSKA DIVIZIJA

»Cudež« se ne bo zgodil. Kot je bilo pričakovati je Libertas Gorizia konec prejšnjega tedna gladko premagala ekipo Morarese in si kolo pred koncem matematično zagotovila napredovanje v D ligo.

Olympia, ki ima tekmo v zaostanku, ga ob najbolj ugodnem razpletu teoretično lahko sicer dohiti, a ga zaradi slabšega koliknika v nizih ne more več prehiteti. Goricankam se torej obeta osvojitve končnega drugega mesta, se pravi ponovitev lanskega rezultata, kar pa pomeni uspeh, saj je bila letos ekipa, v primerjavi z lanskoo, zelo oslabiljena.

Olympia - Libertas Cormons 3:0 (15:5, 15:12, 15:10)

OLYMPIA: Bratina, K. in H. Corsi, Princ, Bulfoin, Cernic, Bratini, Lutman, Ceschia.

Goricanke so skromnega nasprotnika premagale brez večjih težav, čeprav so od drugega niza dalje (verjetno zaradi podcenjevanja) precej popustila, tako da je bil njihov nastop dokaj povprečen.

OSTALI IZIDI 17. KOLA: Villesse - Azzurra 3:1, Farra - Pieris 3:1, Libertas Gorizia - Morarese 3:0, Acli Ronchi - Corridoni 3:1, Olympia - Libertas Cormons 3:0.

VRSTNI RED: Libertas Gorizia 30, Olympia 26, Acli Ronchi 22, Villesse

in Farra 18, Corridoni 14, Libertas Cormons, Morarese in Azzurra 10, Pieris 6. (Pieris dve tekmi manj), Olympia, Farra, Villesse in Morarese tekmo manj)

2. ZENSKA DIVIZIJA

Dom Insa - Soca Gostilna Devetak 3:1 (14:16, 15:4, 15:10, 15:7)

DOM IMSA: Miklus, Zavadal, Lovisoni, L. Tomsic, Sosol, Korsic, Kovic.

SOCA: Pellegrin, M. in V. Cernic, K., K. in V. Devetak, Pinello, Tuniz.

Domovke so dobile tudi povratni derbi. Slo je za dokaj poletni derbi, zmagala pa je ekipa, ki je igrala bolj zagrizeno v polju. Soca je za podvig poskrbela v prvem nizu, ko je nadoknadila zaostanek 13:8, a potem ni več zaigrala tako determinirano in domovke so razmoma brez težav prisle do novih točk.

Torriana - Dom Insa 3:1 (15:7, 15:12, 10:15, 8:15)

DOM IMSA: L. in M. Tomsic, Miklus, Zavadal, Sosol, Pavo, Kovic, Lovisoni, Kocina, Korsic.

Proti nasprotniku, ki zaseda na lestvici boljši položaj, domovke (v zaostalem srečanju) nikakor niso igrale slabo, razen kot v prvem setu. Osvojitve tretjega seta je bilo zaslužno placilo za trud, iznacen pa je bil pravzaprav tudi zadnji set, v katerem pa so si domovke vse možnosti, da bi izsilile tie break, pripravile s slabim začetkom.

OSTALI IZIDI 13. KOLA: San Luigi - Intrepida 3:0, Grado - Staranzano 0:3.

VRSTNI RED: Staranzano 24, San Luigi in Torriana 18, Grado in Dom Insa 12, Soca Gostilna Devetak 8, Intrepida 6, Libertas Cormons 0.

Konjske dirke

piše: Giorgio Pfeffersech

V izredno izenačeni dirki v Neaplju največ možnosti za kasača Inmate

1. dirka (Turin): kasač Beaufit Somolli (skupina X) je v veliki formi, pot do zmage pa mu bosta grenila Omsk (2) in Offen Lb (1);

2. dirka (Padova): Nigluk (1) je resen kandidat za zmago, v boju pa bosta tudi Nabisco As (1) in Meinlebe (2), ki je izredno hitra;

3. dirka (Bologna): Marazzi (2) je na podobni dirki že zmagal in bo skušal ponoviti uspeh. Med protagonistov sta lahko se Fremito Af (X) in Negrin (1);

4. dirka (Neapelj): tu je napoved zelo negotova. Po našem mnenju ima največ možnosti Inmate

(1), za prvo mesto pa se bosta potegovala tudi Istorye gar (X) in Giski (2);

5. dirka (Palermo): obvezen favorit je Iliano (2), toda možnosti imata tudi Fremito Af (X) in Negrin (1);

6. dirka (Rim): Tuned Audition (1) se kljub teži lahko vključi v boj za zmago, za katero pa se bosta borila tudi Samoleon (X) in Lavezzola (2).

Dirka tris NASI FAVORITI: 2)Nor'Westr, 20) gabbiano Red, 9) Lovelace.

DODATEK ZA SISTE-MISTE: 6)Nobel D?Arc, 10) Guido Time, 19) Inside Bi

Totip

1. — prvi	X
drugi	12
2. — prvi	X2
drugi	1
3. — prvi	2
drugi	X1
4. — prvi	1
drugi	X2
5. — prvi	2X
drugi	1
6. — prvi	12
drugi	X

Danes igra za vas Totocalcio

Andrej Kosmač

Andrej Kosmač (letnik 1972), obetaven motociklist Primorja kluba, s svojo apriljo 125 ccm ze štiri leta z uspehom tekmuje na italijanskem prvenstvu sport production v kategoriji Under. Po letošnjih treh preizkušnjah je trenutno na 13. mestu skupne lestvice in se bo po vsej verjetnosti tudi kvalificiral na finalni del tekmovanja, ko se bo odločalo o državnem naslovu. Andrej se uspešno ukvarja tudi z alpskim smučanjem. Prejšnjič je Chantal Tretjak pravilno napovedala le 6 rezultatov.

Ancona - Pescara	1
Brescia - Lazio	X
Florentina - Udinese	X2
Genoa - Parma	1
Inter - Foggia	1
Juventus - Sampdoria	1X2
Napoli - Torino	1X2
Roma - Atalanta	2
Bari - Cosenza	X2
Spal - Cesena	1X
Taranto - Andria	X
Empoli - Ravenna	X2
Chieti - Acireale	1

KOŠARKA / MINIBASKET

Polet uspešen

Pri Igrah pod košem boljši od Bora

Trofaja Zini, tolazilna skupina Camb - Polet 39:54 (20:42)

STRELCI ZA POLET: Gustin 12, Svab 4, Belicic 1 (1:2), Suhadolc Mi. 2, Picini 6, Milic, Gregori 19 (1:2), Ferluga 5 (1:2), Milojevic, Suhadolc Ma. 1 (1:2), Ferluga 8.

V zadnjem kolu trofeje Zini Costruzioni je openski Polet kljub okrnjeni postavi gladko premagal trzaski Camb. Orazni so celo tekmo vodili ritem igre, ki jim ni usel vse do konca tekme. Pokazana igra je bila dokaj pestra, saj je bila razpoložnost do realizacije izredno močna.

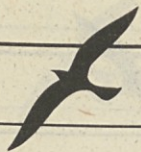
Igre pod košema Polet - Bor 4:3

POLET: Paolin, Svab, Milic, Gustin, Picini, Dolenc, Gustin, Ferluga, Starec, Malalan, Iskra, Jugovic. Trener: Brundula

BOR: Grbic, Peric, Kemperle, Corbatto, Cosmo, Krizmanic, Kralj, Sovic, Viler, Hrovatin. Trener: Vecchiet

V zadnjem kolu trofeje Igrah pod košema je openski Polet po izenačenem boju premagal Bor. Obe ekipi sta se (stafete plus igra) srčno borili in poskrbeli za lepo kosarkarsko predstavo. V zadnji igri (tekmovanje prostih metov) so bili oranžni hladnokrvnejši in za las zmagali. A.V.

VRSTNI RED: Libertas Gorizia 30, Olympia 26, Acli Ronchi 22, Villesse

NOGOMET / USPEH V POKALU UEFA ODGNAL OBLAKE

Trapattonija spet kujejo v zvezde

TURIN - Igralci in vodstvo Juventusa so osvojitev pokala UEFA proslavljali pozno v noč v diskoteki, a včeraj zjutraj so se zbrali na treningu, da bi se pripravili na nedeljsko prvenstveno tekmo proti Sampdorii.

»Ta zmaga pomeni za nas le začetek nove faze, ne pa konec nekega ciklusa«, pravi trener Giovanni Trapattoni, ki je bil se pred nedavnim, skupaj s svojimi fanti in predsednikom Bonipertijem, v vrtincu polemik zaradi slabih prvenstvenih rezultatov mostva, ki je po razkosnih nakupih med lanskim poletnim prestopnim rokom začelo sezono z velikimi ambicijami, a doživelo serijo bridkih razočaranj.

»Zanimivo! Kazalo je, da bom moral oditi, zdaj pa me spet vsi cenijo«, ugotavlja Trapattoni, ki je kot igralec in trener v svoji dolgoletni karieri osvojil 25 državnih in mednarodnih naslovov.

»Prepican sem bil, da kriza ne more trajati dolgo. Do preobrata v naši igri in v rezultatih pa je prišlo tudi zaradi dogodkov, ki z nogometom nimajo nič skupnega«, je skrivnostno dodal Juventusov trener, ki pa ni hotel razkriti pravega pomena teh svojih besed.

Uspeh v pokalu UEFA pomeni za Juventus konec dolge krize (teletoto AP)

Roberto Baggio je bil skupaj z Vialijem dolgo časa v središču najostrejših kritik, zdaj pa se o njem govori kot o zanesljivem dobitniku Zlate zoge, ki jo prejme vsako leto najboljši evropski nogometaš. »Preobrat je pomenila pokalna polfinalna tekma proti Parisu Saint Germainu v Turinu. Po prvem polcasu smo zgubljali z 1:0, gledalci so zvizgali, napetost je bila na visku. V slacinici smo se pogovorili, strnili vrste, ko smo se vrnili na igrišče pa smo Francozom zabili dva gola«, pravi Baggio, ki je resno razmisľal o odhodu iz Turina, zdaj pa se je že dogovoril s klubom, da bo ostal najmanj do leta 1995. Zanimivo je, da je za Baggia to prva prava mednarodna afirmacija, saj se pri Fiorentini nikakor ni mogel uveljaviti v sirsem merilu, zdaj pa je tudi stebel reprezentance, v kateri mu Sacchi omogoča, da igra kot se mu zahoče, kot se za igralca takšnega formata pač tudi spodobi.

Juventus je edino evropsko mostvo, ki je trikrat osvojilo pokal UEFA, odigralo je devet

evropskih finalov in jih osvojilo pet (po enkrat se pokal prvakov in pokal pokalnih zmagovalcev), toda glavni cilj ostaja »scudetto«. O cistkah v mostvu ni več govora, odšel bo angleški reprezentant Platt, ostal pa bo tudi libero Junior Cesar, med prestopnim rokom pa bodo crpali predvsem iz italijanske B lige.

Na spisku predsednika Bonipertija, starega mačka italijanskega nogometa, pa je kot možna okrepitev tudi vezni igralec Olympiquea Didier Deschamps.

Na spisku predsednika Bonipertija, starega mačka italijanskega nogometa, pa je kot možna okrepitev tudi vezni igralec Olympiquea Didier Deschamps.

Na spisku predsednika Bonipertija, starega mačka italijanskega nogometa, pa je kot možna okrepitev tudi vezni igralec Olympiquea Didier Deschamps.

NAMIZNI TENIS / SVETOVNO PRVENSTVO

Na pomolu pravi polom Kitajk

Iz boja za medalje že izpadla branilka naslova deng Yaping - Izpadel tudi Chila

GÖTEBORG - Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu se presenečenja vrstijo po tekočem traku. Izpadli sta že branilka naslova Kitajka Deng Yaping in druga nosilka, njena rojakinja Qiao Hong. V tretjem kolu je olimpijsko zmagovalko Deng je v petih nizih premagala Jing Jun Hong, ki se je na glavni turnir prebila iz kvalifikacij. Jing je po rodu iz Sanghaja, po poroki pa je pred dve ma letoma zapustila Kitajsko in se naselila v Singapuru. »Zelo sem vesela, do zmage pa so mi pomagali tudi domači gledalci,« je dejala Jing. »Z Jing sem igrala že velikokrat, vendar do danes se nisem izgubila. Psihčno sem bila dobro pripravljena, toda moj forehand je bil pre slab,« je povedala Deng. Prav z igro na forehand in zunaj dosega nasprotnice je Jing ustavila Kitajko, katere napade je odbila s hladno in uporno obrambno igro. Qiao je izgubila proti Kitajki z nemskim potnim listom Jie Schöp. »Res sem presenečljivo zmagala. Občutki so nepopisni, toda misliti moram na prihodnjo partijo in se ne smem ubadati z mislijo, da sem zdaj na mestu druge nosilke,« je menila Jie, ki je poročena z Nemcem. Uspeh nemske igralke je dopolnila Nicole Struse, ki je izločila osmo nosilko Kitajko Zhang Qin. Tako so svetovne ekipe prvakinja, ki so na zadnjih sedmih svetovnih prvenstvih osvojile naslov tudi med posameznicami, ostale se brez svojih petih nosilk med najboljšo osmerico.

Pri moskih sta prva nosilca Jan-Ove Waldner in Jean-Philippe Gatien prezvela tudi drugo kolo. To pa je bilo usodno za Francoza Patricka Chilo, ki je v prvem premagal Jörgena Perssona. Ugnal ga je Belgijec Philippe Saive. Gatien je proti

Madzaru Karolyu Nemethu zasel v težave. Prvi niz je izgubil, v drugem pa je zaostajal 11:14. Tedaj je prišlo do preobrata. Drugi niz je dobil z 21:16, nato pa se z lahkoto tudi nadaljnja dva. Waldner je izgubil koncentracijo samo v tretjem nizu, nato pa z zanesljivo igro dvoboja dobil.

Zanimivejši rezultati: ženske - 3. kolo: Jun Hong (Sing) - Deng (Kit, 1) 21:8, 11:21, 21:17, 17:21, 21:15, Badescu (Romania) - Tan Lui (Hong Kong, 9) 21:17, 9:21, 21:15, 22:24, 21:13, Bun Hui (S. Kor, 5) - Lomas (Ang) 19:21, 21:15, 21:18, 21:15, Zihe (Kit, 7) - Hui Suk (S. Kor) 24:22, 21:18, 21:18, Koyama (Jap) - Lijuan (Kan, 10) 21:9, 19:21, 14:21, 21:9, 21:8, Jung-hwa (J. Kor, 3) - Batorfi (Madz) 22:20, 19:21, 21:18, 21:18, Jun (Kit, 4) - Gergelceva (Bolg) 21:15, 21:12, 21:11, Struse (Nem) - Qin (Kit, 8) 21:14, 19:21, 21:16, 21:15, Schöpp (Nem) - Qiao (Kit, 2) 24:22, 20:22, 22:20, 21:15, Po Wa (Hong Kong, 6) - Braun (Madz) 21:5, 21:12, 19:21, 21:16.

Moski - 2. kolo: Kim Taek-soo (J. Kor, 5) - Wang Hao (Kit) 21:12, 21:18, 21:13, J.-M. Saive (Bel, 7) - Casares (Spa) 21:16, 21:13, 21:10, Ma (Kit, 3) - Florea (Rom) 21:19, 21:19, 21:9, Waldner (Sve, 1) - Kyo-sung (J. Kor) 21:18, 21:19, 11:21, 21:13, Grubba (Pol, 10) - Plachy (Ces) 20:22, 21:17, 21:11, 21:11, P. Saive (Bel) - Chila (Fra) 21:6, 8:21, 21:17, 25:23, Rosskopf (Nem, 6) - Chih Chin-Shui (Tajvan) 21:10, 21:13, 21:18, Tao (Kit, 8) - Prause (Nem) 25:27, 21:10, 21:15, 21:15, Primorac (Hrv, 14) - Hoyama (Bra) 21:17, 20:22, 21:13, 21:17, Vimi (Slk) - Yoo Nam-kyu (J. Kor, 9) 12:21, 21:15, 21:17, 21:19, Gatien (Fra, 2) - Nemeth (Madz) 13:21, 21:16, 21:9, 21:14

KOŠARKA / POGOVOR

Petar Skansi: »Končal se je pač en ciklus«

Bivši trener Benettona za zdaj brez ponudb

ubрати novo pot. Prišlo je tako do korenite menjave v klubu tako glede odbornikov kot v strokovnem vodstvu.

V italijanskem tisku smo brali, da bi prevzeli trenersko mesto pri Clearju iz Cantuja in tako zamenjali Fratesa, ki bo odslej vodil Benetton ...

»To prvic slisim!«

Ste že prejeli kake ponudbe italijanskih klubov?

»Doslje se ne.«

Kot trener Hrvatske ste na olimpijskih igrah v Barceloni osvojili srebrno kolajno. Konec meseca bodo na sporedu kvalifikacije za evropsko prvenstvo v Nemčiji. Na kvalifikacijah bosta nastopili tudi Hrvatska in Slovenija. S kakšnimi možnostmi?

»Naj kar začnem s Slovenijo. Če bo Slovenija ponovila igro s kvalifikacij in olimpijskih iger v Spaniji, potem ni dvoma, da se bo uvrstila na finalni del evropskega prvenstva. Mislim pa, da nima možnosti za osvojitev medalje. Hrvatska pa seveda mora imeti kot cilj najmanj osvojitev srebrne kolajne.«

BRANKO LAKOVIC

Nocoj ob 20.40 intervju z Bogdanom Tanjevičem po TV Koper - Capodistria

V sklopu novih oddaj po TV Koper - Capodistria »Lo stato delle cose - giovani« bo danes ob 20.40 na sporedu pogovor s trenerjem košarkarjev tržaškega Stefanela Bogdanom Tanjevičem, ki bo spregovoril o svojih izkusnjah, svojem delu, predstavil pa bo tudi svoje ogleda na današnje stvarnost. Oddaja je v italijanskem jeziku, intervju pa vodi skupina mladih.

FORMULA 1 / PRED NEDELJSKO DIRKO V MONTE CARLU

Na prvem treningu najhitrejši Damon Hill

MONTE CARLO - Damon Hill je bil najhitrejši na včerajšnjem prvem treningu za veliko nagrado Monte Carla v formuli 1. Hill je bil skoraj ves čas na drugem mestu za mostvenim kolegom Alainom Prostom, najhitrejši krog pa je prevozil samo dve minuti pred koncem treninga. Anglez bi seveda rad okusil vsaj delček uspeha očeta Grahama, ki je na monaških ulicah zmagal petkrat. Njegov rekord je izenacil Ayrton Senna, ki je na jutranjem treningu doživel nesrečo, potem ko je postavil najboljši čas. 33-letni Brazillec je izgubil nadzor nad svojim vozilom (mc laren) in zadel varovalno ograjo na levi strani uličnega dirkališča pri zavozu St. Devote (na sliki AP). Obe

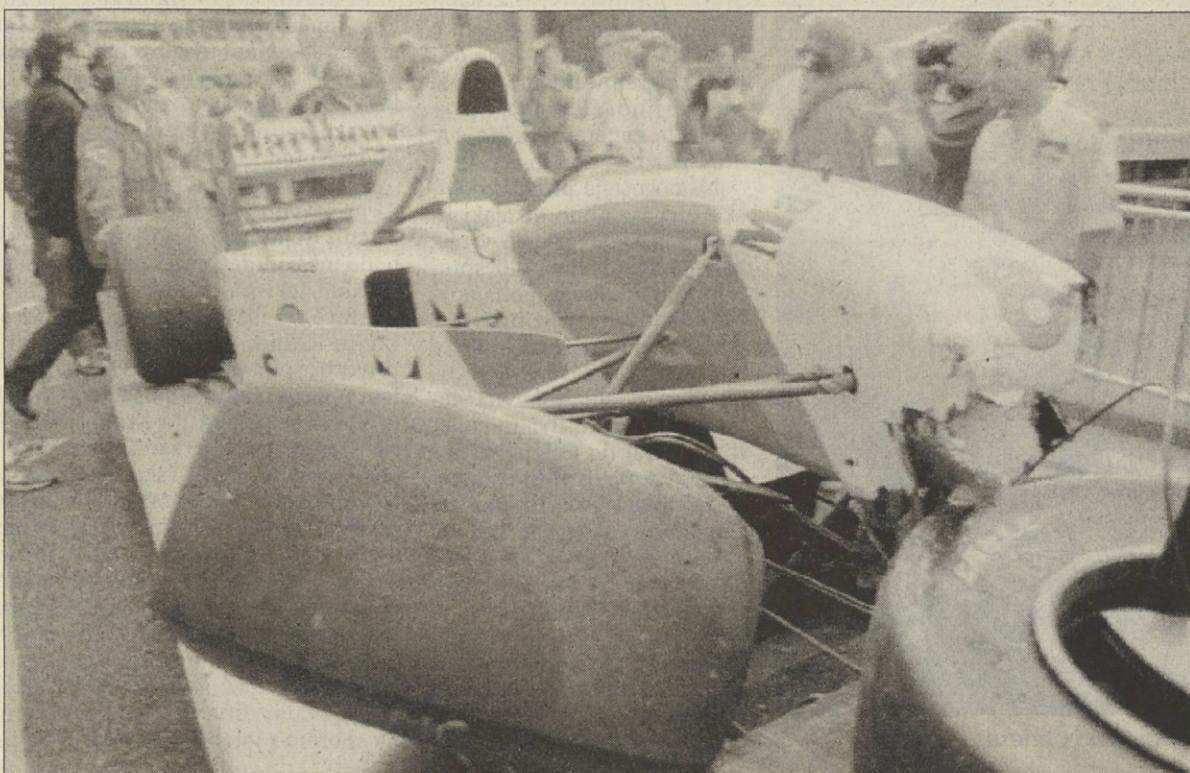
levi gumi bolida sta počili. Vozilo je nato zdrsnilo čez prog in tresnilo v zaščitno ograjo na desni strani. Trikratnemu svetovnemu prvaku, ki je bil vidno pretresen, so pomagali iz avtomobila, vendar niso uporabili resilnega vozila. S pomočjo glavnega zdravnika Sida Watkinsa se je sprehodil do zdravstvenega centra. Senna je ob trenju vozil s hitrostjo 200 kilometrov na uro. Dirkaljše je bilo suho, toda nebo se je pooblačilo in cesta, ki je bila čez noč odprta za normalen promet, ni bila tako cista kot običajna dirkališča.

Zacasno drugo mesto si je včeraj privozil Prost, stitkratni zmagovalac v Monte Carlu, sledita pa mu Michael Schumacher

in Gerhard Berger, ki mu bodo dolgoletne izkušnje morda prinesle letosnjo najboljšo uvrstitev. Peticas je dosegel Senna, ki ni edini poskodoval bolida. S proge jih je zletelo se nekaj, trening pa so celo prekinili za 18 minut, ko je Italijan Alessandro Zanardi obtical v zavozu pred vhodom v tunel Portier.

Rezultati treninga:

- Hill (VB, Williams) 1:38.963 (povprečna hitrost 75, 225 km/h),
- Prost (Fra, Williams) 1:39.649,
- Schumacher (Nem, Benetton) 1:40.780,
- Berger (Av, Ferrari) 1:40.853,
- Senna (Bra, McLaren) 1:42.127,
- Patrese (Ita, Benetton) 1:42.136,
- Alesi (Fra, Ferrari) 1:42.160,
- Alliot (Fra, Larrousse) 1:43.031,
- Blundell (VB, Ligier) 1:43.449,
- Fittipaldi (Bra, Minardi) 1:43.829,
- Herbert (VB, Lotus) 1:43.898,
- De Cesaris (Ita, Tyrrell) 1:44.193,
- Barichello (Bra, Jordan) 1:44.310,
- Comas (Fra, Larrousse) 1:44.483,
- Barbaza (Ita, Minardi) 1:44.524,
- Warwick (VB, Footwork) 1:44.884,
- Wendlinger (Av, Sauber) 1:45.439,
- Boutsen (Bel, Jordan) 1:45.512,
- Andretti (ZDA, McLaren) 1:45.993,
- Brundle (VB, Ligier) 1:46.446,
- Badoer (Ita, Lola) 1:46.745,
- Zanardi (Ita, Lotus) 1:46.935,
- Alboreto (Ita, Lola) 1:47.082,
- Lehto (Fin, Sauber) 1:48.526,
- Katayama (Jap, Tyrrell) 1:49.210,
- Suzuki (Jap, Footwork) 10:06.384.

NOVICE

Völler bi rad igral na Japonskem

MARSEILLE - Dvaintridesetletni napadalec Olympiquea iz Marseillea Rudi Völler (na sliki AP) zadaj na eni izmed tekem francoskega prvenstva) zeli končati svojo bogato nogometno kariero na japonskem. Pogodba nemškega nogometaša s francoskim klubom velja tudi za prihodnjo sezono, po kateri bi se Völler rad pridružil rojaku Littbarskemu, ki že zdaj uspešno igra v japonskem prvenstvu.

Ajaxu nizozemski pokal

AMSTERDAM - V finalu nizozemskega nogometnega pokala je Ajax s 6:2 (2:1) premagal drugoligaša Heerenveena. Za Ajax je to že dvanajst pokalna zmaga, po zelo negativni prvenstveni sezoni pa si je hkrati zagotovil tudi pravico do igranja v pokalu pokalnih zmagovalcev.

Štiri zmage gostov

NEW YORK - Rezultati tekem ameriške profesionalne baseballske lige, igranih v sredo; ameriška liga: Minnesota - New York 6:11, Baltimore - Cleveland 6:3, Boston - Toronto 10:5, Milwaukee - Detroit 6:8, Chicago - California 0:2, Kansas City - Oakland 13:8, Texas - Seattle 4:3; nacionalna liga: San Francisco - Houston 6:3, Florida - Philadelphia 5:3, Atlanta - Montreal 1:0, New York - Pittsburgh 6:4, St. Louis - Chicago 3:5, San Diego - Colorado 7:3, Los Angeles - Cincinnati 5:2.

Kingsi so izenačili

NEW YORK - Rezultati ameriško-kanadske poklicne hokejske lige NHL; finale Campbellove konference: Los Angeles Kings - Toronto Maple Leafs 3:2. Trenutni vrstni red v zmagah je 1:1.

Zmagi Nemcev in Švedov

DÜSSELDORF - Na mostvenem teniskem turnirju za svetovni pokal, težkem 1,7 milijona dolarjev, so se v rdeči skupini pomerile reprezentance Nemcije in Francije, ter Švedske in Češke. Rezultati: Nemcija - Francija 2:1 (Stich - Santoro 1:6, 6:3, 6:3, Steeb - Boetsch 6:4, 4:6, 4:6, Stich/Kühnen - Boetsch/Lacone 6:3, 6:4); Švedska - Češka 2:1 (Edberg - Korda 1:6, 1:6, Larsson - Vacek 6:3, 6:1, Edberg/Jarryd - Korda/Suk 6:7 (4:7), 7:6 (9:7), 7:6 (7:3)).

Tudi Šmonina pozitivna

LONDON - Marino Smonino, ki je na letošnjem svetovnem dvoranskem atletskem prvenstvu v Torontu z rusko stafeto v teku 4x100 metrov osvojila zlato kolajno, so zaradi jemanja anaboličnih steroidov za stiri leta suspendirali z vseh atletskih tekmovalj. Rusinje bodo zaradi tega izgubile zlato odličje, namesto njih pa ga bodo prejele drugouvrščene tekacice Jamajke.

Konec 23-letne prevlade Maccabija v Izraelu

KFAR BLUM - Kosarkarji Hapoel Galil Elyona so pred dvema tednoma s senzacionalno zmago s 3:2 v polfinalu izraelskega državnega prvenstva proti Maccabiju prekinili njihovo 23-letno prevlado. Za vnovično presenečenje so poskrbeli tudi v finalu, ko so na četrki tekmi s 89:85 premagali Hapoel Tel Aviv in tako z rezultatom 3:1 v zmagah osvojili letošnji naslov izraelskega državnega prvaka.

Toča golov Sao Paula v prvem finalu Libertadores

SAO PAULO - Svetovni nogometni prvak, brazilska ekipa Sao Paulo je včeraj doma premagal cilsko ekipo Universidad Catolica iz Santiaga s 5:1 (2:0). Slo je za prvo finalno tekmo Pokala Libertadores, v katerem nastopajo državni prvaki južnoameriških držav. S to zmago je Sao Paulo že postavil resno hipotezo na naslov južnoameriškega prvaka, ki se bo v Tokiu pomeril za naslov klubskega svetovnega prvaka. Brazilske casopisi napovedujejo zmago tudi na povratni tekmi prihodnjo sredo v Santiagu in pričakujejo, da bo njihov nasprotnik v svetovnem finalu Milan, ki bo prihodnji teden igral finale pokala evropskih prvakov z Olympiqueom v Münchnu.

Novo vodstvo Triestine zamenjalo trenerja Perottija

TRST - Le dan po zamnežavi vodstvenih struktur pri tržaškem nogometnem tretjeligašu Triestini (klub naj bi zdaj pripadal skupini podjetnikov iz Rima, novi upravnik pa je 31-letni Paolo Mascarello) je prišlo do zamenjave trenerja prvega mostva. Novo vodstvo se je »zahvalilo« Attiliu Perottiju za opravljeno delo in na njegovo mesto imenovalo Vittoria Russa, ki je bil do sedaj trener mladinske ekipe. Russo je včeraj že vodil trening članske ekipe, zakaj so Perottiju pokazali vrata, pa je pravzaprav skrivnost.

CRNA KRONIKA

Včeraj dve smrtni žrtvi

SLOVENJ GRADEC, KOPER - Predvsem neprevi-
dnost je bila včeraj zjutraj vzrok dveh prometnih
nesreč, ki sta se končali s smrtjo. V Slovenj Grad-
cu je 79-letni Franc Levovnik z motorčkom Tomos
pripeljal iz neprednostne Pohorske ceste v križišče
z magistralno cesto, po kateri je iz smeri Dravo-
grad pripeljal tovornjak, naložen z gramozom.
Kljub zaviranju in umikanju je tovornjak zadel
motorista, ki mu je izsilil prednost. Franc, ki je
motorček vozil brez predpisane varovalne celade,
je umrl v bolnišnici dobri dve uri po nesreči.

Na cesti iz Rizane proti Kozini pa je Jesenčan Karl
Pozenel s svojim opлом v levem zavoju zapeljal
prevec na desno; na neutrjeni obcestni bankini ga
je potegnilo na ograjo in vrglo 25 metrov globoko v
prepado pod cesto. Bil je na mestu mrtve.

Kdo ne mara Vagabunda?

LJUBLJANA - V sredo ob pol eni uri zjutraj so na po-
licijski postaji Siska dobili telefonsko opozorilo, da
gori v poslovnih prostorih Turistične agencije Vaga-
bund na Beljaski ulici. Odpravili so se tja in ugotovi-
li, da do požara sicer še ni prišlo, da pa je na podstre-
šju objekta, kjer je agencija, res tlelo, vendar so za to
že poskrbeli policijci gasilci. Policisti pa so vseeno
držali pregovora, »kjer je dim, je tudi ogenj« in so v
zadevo malo podrobneje pogledali. Na dan je prišlo,
da je objekt last podjetja Mercator Spectrum - servis,
v najemu pa ga ima Barbara M. iz Ljubljane, in da sta
najemodajalec in najemnica v sporu. Voni po smoje-
nju in nekaj dima so opazili že dan prej, na podstre-
šju pa so našli nekaj letvic, časopisni papir in manjšo
steklenico s še neznanom tekočino - iz nje pa je strlela
vrvica. Na podlagi teh sledov policisti sklepajo, da je
nekdo hotel objekt zazgati. Kdo, pa je zdaj predmet
nadaljnjega policijskega raziskovanja.

Bombe padajo »z neba«

LJUBLJANA - Včeraj je uro po polnoči nekdo vr-
gel ročno bombo proti stanovanjski hiši v Gaberju v Do-
brovi pri Ljubljani. Zrtev eksplozije je bila k sreči le
hiša, na kateri je za približno 50 tisočakov skode.

»Naval« na pomurske meje

MURSKA SOBOTA - Strojci ukrepi slovenske vla-
de za prestop naših meja se že kažejo v povečanem
zavračanju ljudi, ki hočejo vstopiti v našo državo. V
sredo so tako na primer le na vseh pomurskih me-
jah, ki so zadnje leto zelo obremenjene, zaradi prave
»transverzale« iz juga Evrope, kjer poteka »bal-
kanska vojna«, na sever zavrnili 174 tujih državlja-
nov, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v našo dr-
zavo. Presenečenje včerajšnjega dne pa je zavrnitev
le 11 ZRJ-jevcev, 4 Hrvatov in enega Bosanca, vsi
drugi »nezazelenci« pa so bili iz Litve - kar 97 -,
Ukrajine (38), Latvije (18) in Romunije (5).

UNZ LJUBLJANA

Radar
še ne bo počival

Na naših cestah se število prometnih nesreč še vedno po-
večuje - Glavni vzrok je predvsem prevelika hitrost

VLADO KADUNEČ

LJUBLJANA - Glede
na podatke in številke,
ki so jih v prvih treh
mesecih letošnjega leta
o stanju prometne var-
nosti na cestah v in
okolici mesta zbrali na
ljubljski upravi za
notranje zadeve, polici-
sti ocenjujejo, da se je
to poslabšalo.

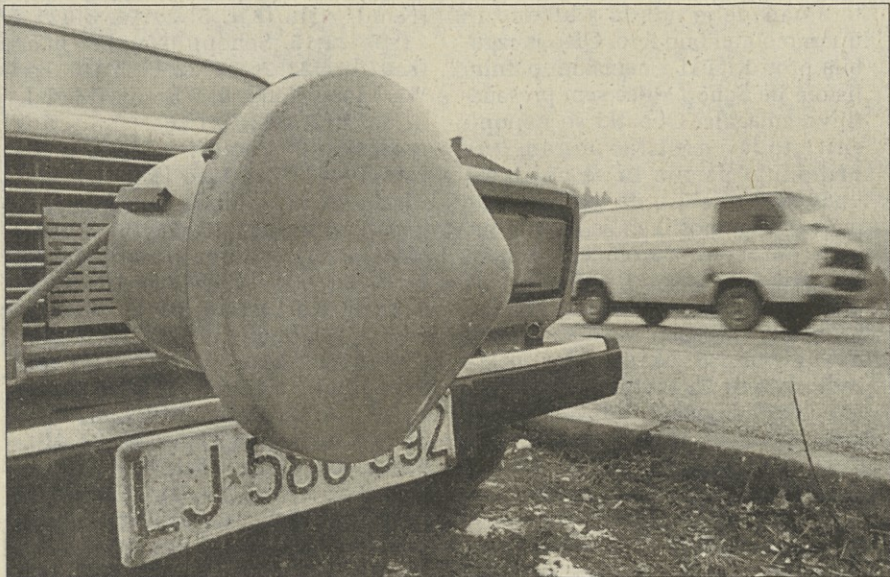
Suhe številke pove-
do vse: lani je bilo v
prvem trimesečju 261
prometnih nesreč s
smrtnimi ali hujšimi in
lajžimi poškodbami, le-
tos pa se je ta številka v
istem času že povečala
na 292. Število mrtvih
pri nesrečah se v teh

mesecih sicer ni bistve-
no spremenilo - lani je
bilo 21 mrtvih, letos 20
- zato pa so za slabih
28 odstotkov večje šte-
vilke hujše poškodova-
nih. Teh je bilo lani
109, letos jih je 139.

Policisti pri prebira-
nju poročil o nesrečah
ugotavljajo, da je se ve-
dno največji dejavnik
pri tem hitrost in se en-
krat hitrost - seveda
prevelika. Zato petih
radarjev, ki delujejo na
območju ljubljanske
UNZ, se nikakor ne mi-

slijo vreči v kos. Prav-
zaprav jih bodo se bolj
zaposlili.

V naslednjem mese-
cu bodo skušali (po
celjskem) vzoru celo
napovedati, kje bodo
postavili radarsko kon-
trollo hitrosti na lju-
bljskem območju in
upajo, da bo to navedlo
avtomobiliste na poka-
snejšo vožnjo. Sploh
pa so v inšpekcijskih
službah UNZ prepriča-
ni, da je ostrejša kazno-
valna politika prinesla
pozitivne rezultate

Koga bo ujel tokrat? (Foto: Srdjan Živulović / TRIO)

kljub splošnemu nara-
ščanju prometnih ne-
sreč. Na območju cest
glavnega mesta naše
države so namreč tako
ali drugače ukrepali
proti 39.558 voznikom
in jih zaradi hitrosti
kaznovali 5.693, kar je
za dobrih 45 odstotkov
več.

Se nekaj so ugotovili
policijski analitiki: naj-
več nesreč se se vedno
zgodijo v naseljih - tu je
pri 225 nesrečah umrlo
11 ljudi - , zunaj naselja
pa je v 67 nesrečah
umrlo devet ljudi.

Pri tem pa zlati v na-
seljih narašča tudi šte-
vilo nepredvidnih pe-
scev, ki s svojim neo-
dgovornim prečkanjem
cest povzročajo nevar-
ne situacije v prometu.
Letos je tako v prvem
trimesečju pri prome-
tnih nesrečah »sodelo-
valo« 31 pescev - lani
trinajst.

Milejše zime v za-
dnjih letih pa omogo-
čajo tudi gostejši kole-
sarski in motoristični
promet v mesecih, ko
bi sicer praviloma ti
morali »počivati«. Ta-
ko tudi oni povečujejo
zalostne in naraščajoče
številke cestno-prome-
tnih nesreč na naših že
tako utrujenih in s tem
za nesreče »priprave-
sih« cestah.

KRVAVI CESTNI DAVEK

Štirje v
enem dnevu

Po Sloveniji so se v sredo zgodile
štiri smrtne prometne nesreče

LENDAVA - Okoli 15. ure je po lokalni cesti skozi
Trimline proti Lendavi peljala Katarina K. iz Petisov-
cev. Ko je prispela nekaj metrov čez most potoka Cr-
nec, ji je z desne pred avtomobil nenadoma skočil sti-
riletni otrok. Hitrost avtomobila je bila prevelika, da bi
Katarina lahko ustavila, in je otroka zbila. Umrli je med
prevozom v bolnišnico. (V. K.)

KRANJ - Približno ob 16. uri je nesreča v Britofu pri
Kranju zahtevala življenje in lažje poškodbe dveh
oseb. 60-letna Pavla S. iz Zgornjih Pirnic se je z golfom
pripeljala pred križišče s prednostno cesto Kranj-Pred-
dvor in zapeljala vanj, ne da bi prej preverila, če je ce-
sta prosta. Takrat je po prednostni cesti iz smeri Kranja
ravno tako z golfom pripeljal 29-letni Janez S. iz Olsev-
ka, ki kljub zaviranju trčenja ni mogel preprečiti. Zara-
di silovitosti trčenja je Pavla S. umrla na kraju nezgo-
de, njena sopotnica Marija D. iz Rakovnika pri Medvo-
dah in voznik Janez S. pa sta bila laže poškodovana.
(V. B.)

CELJE - Ob desetih zvečer je prišlo do nesreče na
Teharski cesti, v kateri je umrl 30-letni Stanislav Rob
iz Zgornje Hudinje.

Po cesti je ob omenjeni uri osebno vozilo iz smeri
Ceste na grad proti Popovčevi ulici vozil 38-letni Bo-
jan K. iz Kozjega. Pri hiši številka 24 je v preglednem
desnem zavoju nenadoma zapeljal čez robnik na ma-
kadamski rob ceste, zato je zacelo vozilo drseti proti
dovozu k hiši. Prav takrat pa je iz Popovčeve ulice pes
prisel Stanislav Rob. Vozilo ga je zadelo tako, da ga je
vrglo v vetrobransko steklo avtomobila, ko pa je trčilo
v rob nižjega zidu in tam obstalo, je nesrečnega Roba s
pokrova motorja vrglo na dovozno pot k hiši, kjer je
mrtev oblezal. Bojan K. se je v nesreči laže poškodoval
in odpeljali so ga v celjsko bolnišnico, na vozilu pa je
za 400 tisoč tolarjev skode. (B. P.)

JESENICE - Malo pred polnočjo pa je v prometni ne-
sreči na Jesenicah umrl 80-letni pesec Valentin K. s
Hrušice. Do nesreče je prišlo, ko je Valentin K. nena-
doma stopil pred vozilo, ki ga je po cesti Marsala Tita
iz smeri Javornika proti Hrušici vozil 25-letni Matjaz
D. To je letos že štirinajsta prometna nesreča na Go-
renjskem, ki je terjala smrtno žrtev. (V. B.)

JUTRI
22. maja

22. maja leta 337 je
umrl prvi rimski cesar, ki
je sprejel krščanstvo.
Konstantin Veliki.

Flavius Valerius Con-
stantinus, kakor se glasi
njegovo polno ime, se je
rodil 17. februarja verje-
tno v osemdesetih letih
tretjega stoletja v Nisu.
Svojega očeta Konstanti-
na I. je spremljal na za-
hod, ko je le-ta postal Au-
gust zahodnih provinc. Po
očetovi smrti so ga izbrali
za imperatorja Galije, kar
pa mu ni zadostovalo, za-
to je vdrl v Italijo, kjer je
potolkel Maksencija. Ta-
ko je postal vladar zahod-
nega dela imperija. Lici-
niju, vladarju vzhodne
polovice, je dal za zeno
svojo sestro in na ta način
pripravljaval priloznost,
da prevzame vso oblast. Na
srečanju v Milanu sta se
oblastnika dogovorila o
skupni politiki in obenem
razglasila versko toleran-
co. Zagotovila sta popra-
vo krivic, storjenih kri-
stjanom. Konstantin pa je
sel se dlje, saj je kršćan-
skim duhovnikom dal
imuniteto.

Leta 324 je v Trakiji
premagal Licinijusa in
prodril v Bizanc. Z veliki-
mi stroški je to mesto
spremenil v svojo prestol-
nico in ji dal krščanski
pečat za razliko od Rima,
ki je bil simbol pogan-
stva. Konstantinopol je
uradno razglasil za gla-
vno mesto 11. maja leta
330.

Zanimivo je, da se je
dal krstiti sele tik pred
smrtjo v Nicomediji, ko
je bil že hudo bolan.

IZLET ZA KONEC TEDNA

DARIO CORTESI

Dežela Petra Klepca

Zgornji tok Kolpe, ki si utira pot skozi pokrajinsko močno razgibano dolino,
označujejo gosti gozdovi, nasršene skalne stene in temnozelene vode,
ki nudijo že skoraj pozabljeni mir prnarave.

Kolpo poznamo predvsem
kot toplo, počasno tekoko be-
lokranjsko reko, ki pa ima v
zgornjem toku popolnoma
drugačno podobo. Preden
Kolpa vstopi v Belo krajino,
preteče divje slikovito po-
krajino na meji med Gor-
skim Kotarjem in Kočev-
skim. Največja posebnost te
pokrajine je, da se njena ra-
zgibanost kaže v vsej pe-
strosti sele, ko se vanjo za-
zremo s hribovitih robov nad
dolino. Pravzaprav je Kolp-
ska dolina v zgornjem delu
vse prej kot dolina. To so
kraji, kjer je ravnina redek
pojav, strma pobočja nad do-
linskim dnem pa so neverje-
tno razjedena in predvsem
gozdnata. Najtežje prehodna

in osamljena je do tristo me-
trov globoka soteska med
Zago in Dolom, pa tudi ob
toku navzgor ni pokrajina ob
Kolpi prav nič manj zanimi-
va.

Ceprav reka izvira le tride-
set kilometrov od morja, do-
linsko dno pa je manj kot tri-
sto metrov nad njim, je po-
dnebnje zaradi pregrade Gor-
skega Kotarja veliko bolj sve-
že, kot bi pričakovali. Kdor
bo tu iskal rastline toplih
predelov, bo v soteskah in
med skalovjem presenečen
nad hribovskimi rožami.
Zgornja Kolpska dolina ima
zelo goško podobo zaradi
prepadih sten, s katerimi se
na slovenski strani zaključu-

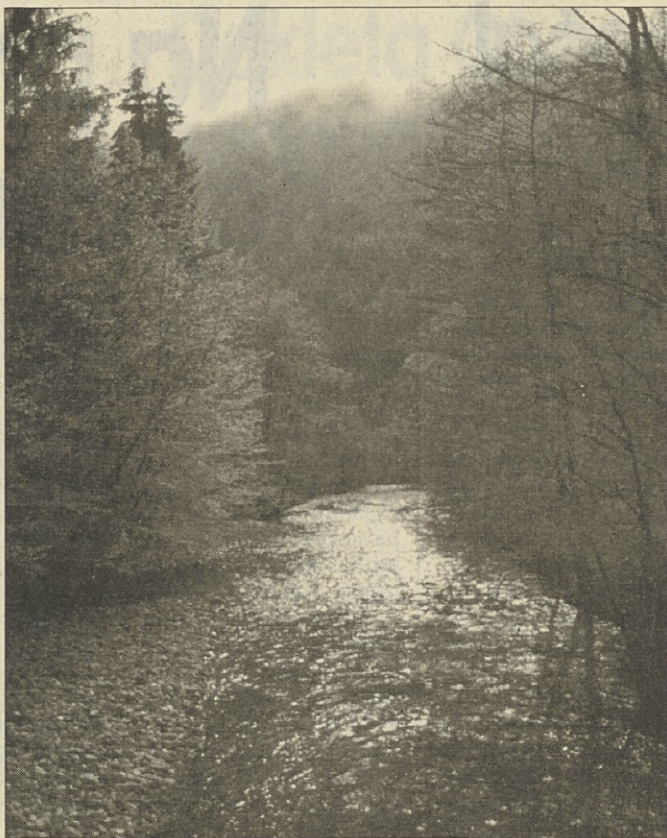
jejo že tako strma pobočja.
Tudi po več sto metrov viso-
ki skalni izrastki so znanilci
nepristopnih in neznanih
krajev, ki jih lahko opazuje-
mo le od daleč. Onstran skal-
nih robov pa se začenejo (p-
prajgozdovi Borovske Gore,
ki tvorijo prehod proti Ko-
čevski Reki in okolici. Če
drugače ne, bomo v stik s te-
mi - do pred kratkim prepo-
vedanimi - kraji iz izjemno
zanimivo preteklostjo prišli s
pomočjo nove izletniške kar-
te Kočevsko v merilu 1 :
50.000, ki vključuje tudi
zgornji tok Kolpe in Cabran-
ko.

Vsa divjina pokrajine se
simbolično zrcali tudi v ces-
tni povezavi. Ceprav so ti

kraji od osrednje Slovenije
oddaljeni le sto kilometrov,
je pot do njih podobna poti
na konec sveta. Za mejnim
prehodom v Brodu na Kupi
se od ceste Kočevje-Delnice
odcepi edina cestna poveza-
va v zgornje predele ob Kol-
pi. Nekaj casa po hrvaški
strani (se v makadamski obli-
ki), potem po slovenski in od
Osilnice do Cabra oziroma
Prezida spet po hrvaški stra-
ni predstavlja za prebivalce
ob novi meji prej ločnico kot
povezavo in utemeljeno ne-
prijeten občutek odmaknje-
nosti. Tujec v teh krajih se že
mogoče pridruža zaradi dolgo-
trajne poti v Osilnico in po-
tem navdusuje nad izjemno
naravo, toda dolina zgornjega
toka Kolpe je le se en primer
kratkovidnosti politik vseh
casov. Ze zaradi tega lahko
poblize spoznamo razgiba-
nost pokrajine in prijaznost
njenih ljudi. Potem je prvi
obisk le zacetek vračanja v
kraje gozdov, skal in vode.

Najpogostejše prihajajo obi-
skovalci v dolino s kajaki in
kanuji, vendar pridejo v njej
na račun tudi ljubitelji spre-
hodov in daljšega pohajanja
po gozdovih, celo turisti v
preletu bodo naravnost s ce-
ste nasli kaj zase. Nad Ku-
zljem se dviguje slikovita ste-
na, ki se s prekinitvami nade-
luje skoraj do Cabra. Skalni
izrastki v različnih »stenah«
- Kuzeljska, Loska, Taborska,
Zurgarska ... - strlijo tudi do
tristo metrov visoko in z bra-
zdami grap le se poudarjajo
izjemnost pokrajine.

Dolina se večkrat razširi,
pri sotočju Kolpe in Cabran-
ke pa se v njej sploh prijazno
razteza obdelan svet. Tu se
stikata vasi Osilnica in Sela,

Čabranka, pritok Kolpe, teče v mirnem zavetju dreves

ki tvorita osrednje naselje de-
zele Petra Klepca. Pravični
junak je po pripovedi doma
prav iz teh krajev in se zdaj
vihti drevo, ki ga je izruval s
koreninami vred. Zaenkrat je
se tako lesen kot njegovo oro-
žje, toda vprašanje je, kdaj ga
bodo dogodki spet ozivili in
bo tako kot nekdo branil pre-
bivalce pred vsiljivci.

Zaradi svoje lege je Osilni-
ca pripravno izhodišče za ra-
zlične dejavnosti. Bolj fini
bodo mesali rdec pesek na te-
niskem igrišču, drzne caka
odprava na hrvaško stran do
izvira Kolpe, vsak si lahko
privošči sprehode po travna-
tem obrežju, ponuja pa se tu
di spust s colnom po Kolpi.
Mogoče bodo koga zamikale
celo stene. Pod Borovsko Go-
ro vztraja z vedno manj pre-
bivalci nekaj hribovskih vasi.
Taki sta tudi Spodnji in
Zgornji Cacic. Se po vojni je
v obeh skupaj živelo trideset
ljudi (pred vojno se enkrat
toliko), danes pa je tu le pet
prebivalcev. Zemlja je se ve-
dno bogata, toda vseeno se
ne moremo znebiti občutka

minevanja življenja.

Zgornji Cacic je zaradi svo-
je lege tristo metrov nad doli-
no čudovito razgledišče na
razburkano pokrajino Gor-
skega Kotarja z Risnjakom.
Stara pot nad vasjo drži nav-
kreber proti kosenicam na
Sajbniku, na katerih so narsi-
se letos že odcvetele, zato pa
je toliko več kukavic (orhi-
dej) in drugega pisanega ra-
stja. Pot se nadaljuje čez Bo-
rovsko Goro proti opuščene-
mu zaselku Dragarji, ki ga z
Borovcem pri Kočevski Reki
povezuje gozdna cesta. To je
tudi načrtovana trasa cestne
povezave do Osilnice po slo-
venski strani. Uresničitev na-
crta bi močno iznakazila to
sicer komaj dotaknjeno nara-
vo, ki jo zaenkrat se varujejo
ogromni stroški. Res pa je, da
bi nova cesta odpravila vsaj
del odmakljenosti krajev ob
sotočju Cabranke in Kolpe in
jih približala centru občine
v Kočevju. Mogoče bi morali za
nasvet in dokončno odločitev
vprašati Petra Klepca, ki se
vedno ve, kaj je najboljša za
dolino.

Dolina Kolpe pred Osilnico, levo Loska stena (Obe fotografiji: Dario Cortese)

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

juha iz mlade cebule
dušen svinjski hrbet
drobnjakovi strukeljci
zelena solata
cesnjeva pita

Drobnjakovi strukeljci

SESTAVINE:

za testo: 50 dag moke, 1 - 2 jajci, 2 žlički
olja, zlica kisa, sol, mlečna voda, malo
maslobe za premazovanje hlebkov
za nadev: 2 jajci, 10 dag masla, 1/2 l
zdrobljene skute, 5 zlic sesekljane
drobnjaka
CAS PRIPRAVE: 60 minut

Iz navedenih sestavin pripravimo testo. Vse
sestavine dobro premešamo in pregnetemo,
tako da se testo loci od posode in od rok. Če je
več testa, ga razdelimo na hlebčke, ki jih pre-
mazemo z oljem, da se ne posuše. Hlebčke da-
mo v skledo, jih pokrijemo s prtičem in pustimo
počivati pol ure. Nato testo razvaljamo in razve-
lečemo, da je čim tanjše. Debele robove obreže-
mo. Testo namazemo z nadevom in zvijemo.
Struklje kuhamo v prtiču, ki smo ga dobro po-
tresli z drobtinami.

Za nadev penasto vmešamo maslo in jajca,
dodamo skuto in sesekljani drobnjak.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAVČIČ PREDAN

grahova juha s pehtranom
svez črni kruh

Grahova juha
s pehtranom

SESTAVINE:

1 l vode, 700 g mladega graha, sopek
pehtrana, sol, 2 zlici masla ali 1 dl kisle
smetane

Grahovo stročje dobro operemo, izluščimo
grah in kuhamo oboje skupaj. Proti koncu
kuhanja grahovo stročje (lupine) odstranimo in
dodamo sesekljane pehtraneve lističe in sol.
Kuhano zmeljemo v električnem mesalniku, za-
belimo z maslom ali kisló smetano, se malo
pokuhamo in ponudimo.

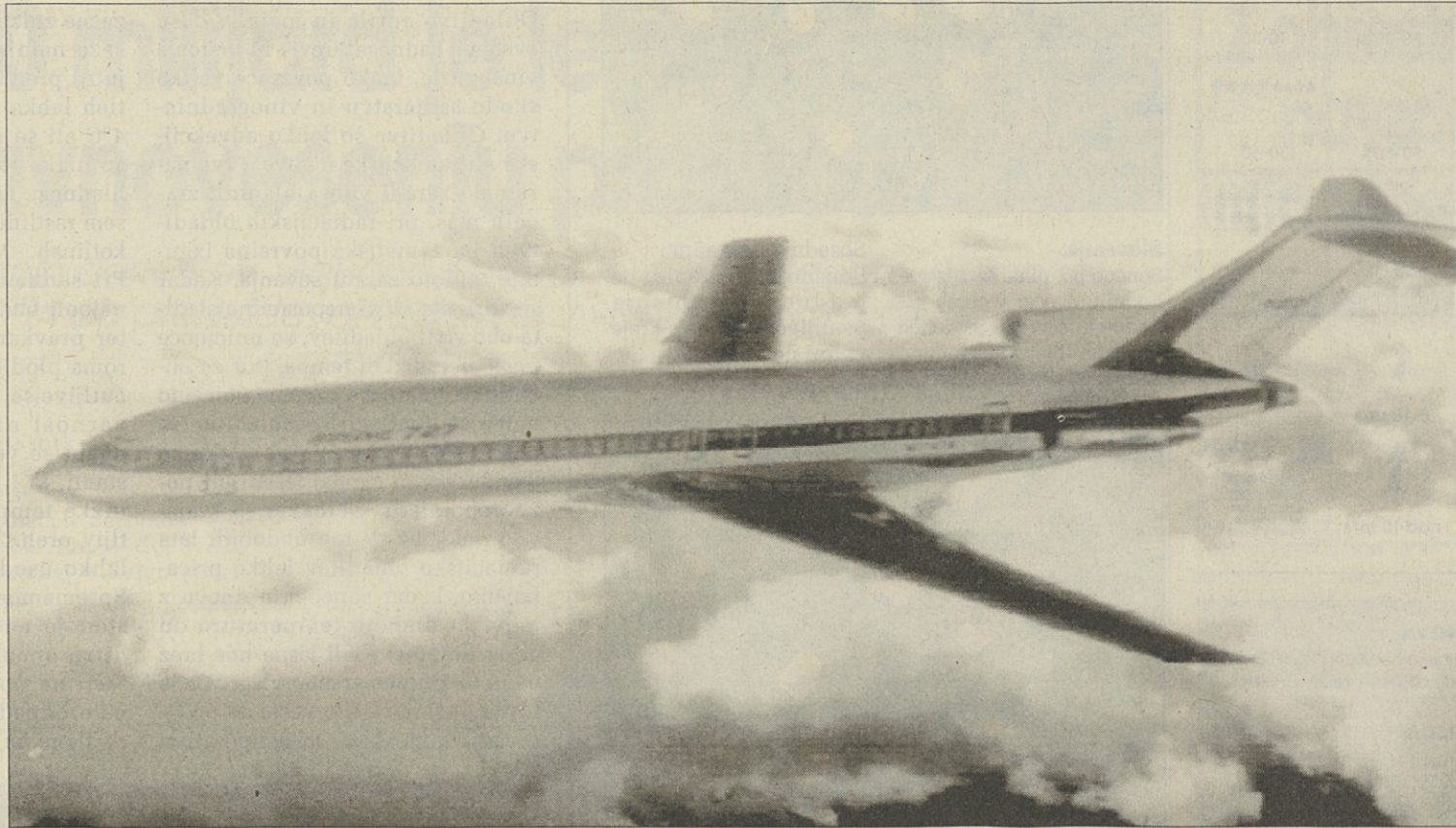
KOLUMBIJA / LETALSKA NESREČA

Nihče ni preživel

Boeing 727 je imel na krovu 132 potnikov in članov posadke, strmoglavil pa je pred vmesnim postankom v Medellinu na progi Ciudad de Panama - Bogotá

BOGOTÁ - Nihče od 132 potnikov in članov posadke kolumbijskega letala boeing 727 ni preživel pedsinocnje letalske nesreče nedaleč od Medellina. Letalo družbe SAM (Sociedad Aeronautica de Medellin) je letelo na progi Ciudad de Panama - Bogotá z umestnim postankom v Medellinu. Ko je manjkalo le nekaj minut pred pristankom v Medellinu, je letalo nenadoma izgnilo z radarskih zaslonov kontrolnega stolpa. Med zadnjim radijskim stikom s kontrolnim stolpom je pilot kolumbijskega boeinga 727 sporočil, da leti skozi nevihto, a ni navedel nobenih težav.

Takoj je stekla širokotezna akcija iskanja letala, ki pa so jo morali prekiniti zaradi teme in slabih vremenskih pogojev. Medtem so se začele siriti skrajno protislovne vesti, saj so nekateri poročali, da je letalu uspel prisilni pristane, tako da je bilo v letalu ogromno ranjenih. Oblasti so za vsak primer obvestile vse bolnišnice, naj bodo pripravljene na sprejem ranjenecv. Včeraj ob zori pa je kronist krajevne radijske postaje »Caracol radio« pokopal vse upanja. Z najetim zasebnim helikopterjem je

preletel območje nesreče severozahodno od Medellina. »Razbitine letala so posejane na ogromnem območju pri nekem jezeru, tako da gotovo ni preživelih«, je sporočil radijski kronist. Te prve vesti so potrdili tudi reševalci, ki so s helikopterji pristali na kraju nesreče. Po prvih ugotovitvah je letalo trčilo v pobočje nekega hriba in eksplodiralo.

Glasnik letalske družbe SAM je navedel, da so bili med potniki trije Evropejci, neki Japonec, šest državljanov ZDA, ostali pa so bili predvsem kolumbijski in panamski državljani, na krovu pa je bilo tudi nekaj potnikov iz drugih latinskoameriških držav. Reševalci so razbitine odkrili s precejšnjo zamudo, ker je letalo strmoglavilo da-

lec od zadnjega radijskega kontakta in povsem izven predvidene smeri, tako da je trčilo v pobočje nekega hriba se nekaj minut potem, ko je izginilo z radarskih zaslonov medellinskega kontrolnega stolpa.

Najhujsa dosedanja letalska nesreča v Kolumbiji se je pripetila novembra leta 1989, ko je neki boeing letalske

družbe Avianca zaradi peklenskega stroja trgovcev z mamili medellinskega kartela eksplodiral v zraku s 107 osebami na krovu. S danjo je to že četrta letosnja letalska nesreča. Prva se je pripetila 8. februarja v Teheranu, ko je tupoljev 134 trčil v neko vojaško letalo (134 mrtvih), 5. marca je prislo do nesreče pri vzletu fokkerja 100 na

skopskem letališču (81 mrtvih in 16 ranjenih), zadnja pa 26. aprila, ko je pri indijskem Aurangabadu strmoglavil boeing 737 (52 mrtvih). K tem nesrečam civilnih letal pa je treba dodati se peto, in sicer strmoglavljenje zambijskega vojaškega transportnega letala, ki je imel na krovu zambijsko državno nogometno reprezentanco.

Clinton plačal brivcu čednih 200 \$

WASHINGTON - Američani so brez hujših zapletov pogoltli dejstvo, da je Hillary Clinton za novo pričesko porabila 275 dolarjev, a ne morejo pogoltniti dejstva, da je predsednik Bill Clinton za enkratni obisk pri brivcu porabil kar 200 dolarjev. Da bi bila mera polna, je ameriški predsednik »skočil« k brivcu med postankom v Los Angelesu, tako da je moralo letalo »Air Force One« kakati na svojega uglednega potnika kar tri cetr ure.

Ze res, da predsedniki plačujejo svoje brivce in frizerje iz lastnega žepa, a taka vsota, ko Bill Clinton Američane poziva k varčevanju in od njih zahteva »odpovedovanja, potu in davkov«, je vseeno prehuda. Christophe, belgijski frizerski carodej iz Beverly Hillsa, pri katerem se je Clinton ostrigel, je ze vzal v najem salon nedaleč od Bele hiše, bržkone računa, da je bil Clinton navdušen nad pričesko in bo postal stalni klient.

NOVICE

Protest Greenpeacea v Ciudad de Mexico

CIUDAD DE MEXICO - Aktivisti ekoloskega gibanja Greenpeace so v mehiškem glavnem mestu izvedli neobičajni protest. Splezali so na kip boginje Iova Diane in ji nadeli podvodno masko in jeklenke s stisnjenim zrakom. S tem dejanjem so naravovarstveniki protestirali zaradi onesnaženosti zraka v mehiškem glavnem mestu. Ciudad de Mexico je po mnenju vseh izvedencev postala prava plinska celica, v kateri je življenje zaradi onesnaženosti nevzdržno, saj so koncentracije strupenih snovi v zraku tako visoke, da je mehiško glavno mesto med najbolj onesnaženimi prestolnicami na svetu. Po mnenju strokovnjakov je celo med nekadilci pljučna kapaciteta za 15% nižja.

Big Ben je po treh urah ponovno začel biti ure

LONDON - Big Ben, ki bije ure na stolpu britanskega parlamenta, se je pedsinocnjim zagonetno ustavil in prav tako zagonetno tri ure kasneje začel ponovno biti ure, ne da bi tehniiki posegli. S prastarim urnim mehanizmom so ze dalj časa imeli težave, tako da so ga pred kratkim temeljito popravili. Predvčerajšnjim pa je prislo do nepojasnjene prekinitve in ponovnega zagona mehanizma prav med razpravo o maastrichtskem sporazumu. Za marsikaterega nasprotnika Maastrichta je bilo to »božje znamenje poslanecem, naj se ustavijo, preden bi se podali v evropski kaos«.

Italijanka je med favoritinjami

CIUDAD DE MEXICO - 21-letna Italijanka Elisa Jacassi iz Vercellija je med favoritinjami za naslov »najlepše na svetu«, ki ga bodo podelili danes v mehiškem glavnem mestu. To bi bila nedvomno »velika zmaga«, ker Italija se ni imela »najlepše« v 42 letih tega natečaja. Na sliki (telefoto AP): skupina dosedanjih »najlepših«.

MALI / »REVOLUCIJA«

Tuaregi se odpovedujejo nomadskemu življenju

ATTILIO GAUDIO / ANSA

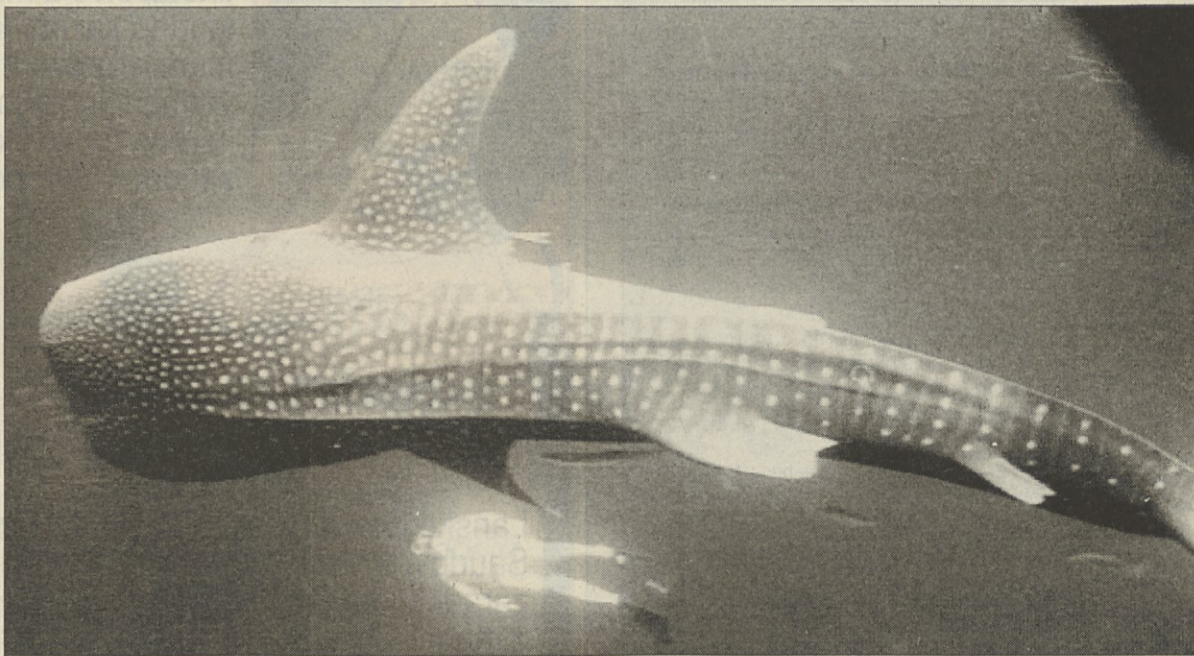
GAO (MALI) - Gao bo mo zaman iskali na zemljevidu severozahodnega Malija, a prav v tem kraju je svet prica neverjetni »revoluciji«. Tuaregi, to nomadsko saharško plemo, so se zaradi katastrofalne suse odpovedali nomadstvu in pod pokroviteljstvom Unicefa začeli graditi svojo vas. Za te »plave ljudi« Sahare in Sahela, ki jih svet pozna zaradi njihove bojevitosti in neuklonljivosti, je bila odpoved nomadskemu življenju prava travma, toliko bolj, ker jih je bilo treba najprej naučiti »dela«. Tuaregi so od vedno navajeni, da suznji zanje opravljajo

vsa težaka dela, tako da je bila prava »revolucija«, jih prepričati, da si svojo vas sami zgradijo. Po dolgem posvetovanju so končno sklenili, da bodo Tuaregi najprej pomagali zidarjem, da zgradijo mošejo. V začetku se je zidarjem pridružil le en Tuareg, postopoma pa so se za delo začeli zanimati in navdusevati se drugi, tako da so po dveh mesecih Tuaregi v celoti zamenjali profesionalne zidarje. Verski vzgib je bil po vsemu sodeč pravičen. Nastala je tako 500 kvadratnih metrov velika mošeja. Sedaj naj bi začeli graditi solo, sledil ji bo kulturni center in

sele nato bodo Tuaregi začeli graditi svoje domove in se odpovedali tradicionalnim sotorom. Ko se bo to zgodilo, bo konec »revolucije«, Tuaregi bodo po »zidarski izkušnji« lažje presli na druga opravila. Nauciti se morajo predvsem sožitja s svojimi bližnjimi in donedavno svobodno pod pušcavskim nebom zamenjati s strogi pravili življenja v skupnosti. Pri Unicefu so prepričani, da jim bo to uspelo in da bodo temu prvemu zgledu sledila se druga plemena Tuaregov. Evropski sklad za razvoj je za uredničitev naselja Gao prišpeval 120 ton zita.

AVSTRALIJA / »LEPOTEC« KORALNEGA GREBENA

Orjaški morski pes se ne meni za človeka

Tim Winton plava ob orjaškem 8-metrskem morskem psu v toplih vodah koralnega grebena Ningoloo pri Exmouthu v Zahodni Avstraliji. Winton pripravlja knjigo o velikanih, ki živijo ob avstralskem koralnem grebenu (Telefoto AP)

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

Na Japonskem le 1,4% novinark

TOKIO - V japonski novinarski srenji je na 18 tisoč novinarjev le 1,4% novinark. To so včeraj v Tokiu najodločneje obsodile ustanoviteljice gibanja »International Women in Communication«. »Malo nas je in moški ze nergajo, a nič nas ne bo ustavilo«, je izjavila pobudnica tega gibanja Mitsuko Simomura pred 80 kolegicami. Simomura je prva novinarka, ki je postala dopisnica v

tujini, ki je prejela novinarsko nagrado »Bon ueda« in ki je bivša odgovorna urednica tedinika Asahi Journal. Ima torej vse pogoje, da tudi drugi prisluhnejo njenim obtožbam in ne samo zenske. Po njenem časopisi v zadnjem obdobju res sprejemajo v službo nekaj več žensk, a jim poverjajo obrobne naloge in dosledno pazijo, da ne bi vplivale na redakcijsko politiko.

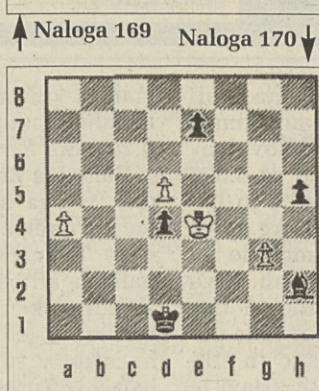
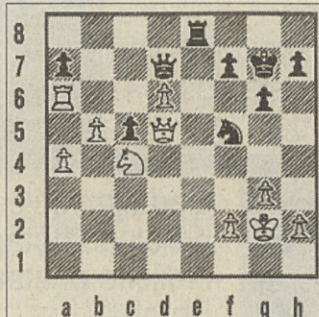
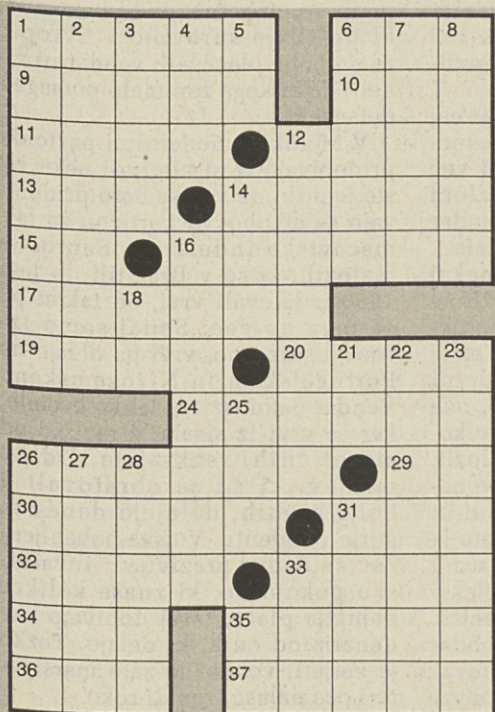
Vodoravno:

1. visoka planota s pušcavskimi predeli in številnimi slanimi jezери v osrednji Aziji, 6. vrednostni papir, 9. ime nemškega alpskega smučarja Bittnerja, 10. oče, 11. švedski smučarski tekač (Gunde), 12. mesto v Siriji, Haleb, 13. kitajska utezna enota, 14. ime francoskega književnika Zolaja, 15. zacetrnici angleške pisateljice Cato, 16. sovjetski partijski teoretik, ki je pisal politične eseje o umetniškem ustvarjanju (Andrej), 17. kralj Lapitov v grški mitologiji, ki ga je Zevs pahnul v Tartar, kjer je za kazen privezan na večno se vrtece gorece kolo, 19. skotsko mosko krilo, 20. položaj telesa, 24. temen dežni oblak, 26. literarno delo, ki z ironijo napada negativne pojave ali osebe, 29. kratica za postni predal, 30. ime nekdanjega vzhodnonemškega diktatorja Honeckerja, 31. osebnii zaimek, 32. okrasna rastlina, 33. 2393 metrov

visoka gora v Julijskih Alpah, 34. švedsko zimskošportno središče, 35. ime japonskega dirigenta Ozawe, 36. kitajski budizem, 37. prebivalec Vrsne vasi v občini Smarje pri Jelsah. Navpično: 1. imetnik, 2. slovenski akademski slikar (Drago), 3. glavno mesto Jordanije, 4. moski potomec, 5. kemijska oznaka za aktinon, 6. krogla pri balinanju, 7. naslovna oseba Shakespeareove tragedije, 8. vsečna melodija, 12. dopolnilni predlog k pogodbii, 14. ime arhitekta Mihevca, 16. pokrajina, v kateri pridelajo največ zita, 18. zacetrnici doslej najuspešnejšega slovenskega atleta Lorigerja, 21. kemijski znak za rubidij, 22. fara, 23. sredstvo proti vročini in bolečinam, 25. mehko usnje, 26. drvar, 27. dolgorepa papiga, 28. Egidij, 31. mesto v srednji Dalmaciji, ob izlivu Cetine v morje, 33. vrsta hrasta, 35. okrajsava za »sveti«.

drža, nimbuss, lhasa, bon, Armih, ata, Svan, Alep, tan, Emille, NC, Zdanov, Iksion, kilt.

RESITEV

sahovska naloga st. 169
Ivkov - P. Garcia / Tel Aviv 1964

Velemojster Ivkov je zelel v nastali poziciji uveljaviti prednost prostega kmeta na d liniji. (Grozi Se5.) Toda le za trenutek je na potezi, je pripravil taktični zaplet. Nezavarovani beli kralj je postal lahek plen crnih figur. Kako je crnemu uspelo zmagati?

sahovska naloga st. 170
Papp - Rot / Nemčija 1925

Beli kralj se je uspešno spopadel s crnimi kmeti, vendar ga v nadaljevanju pri tem ovira crni lovec, ki se pripravlja, da onemogoči napredovanje belega kmeta na a liniji. Na potezi je beli, ki v na videz izgubljenem položaju

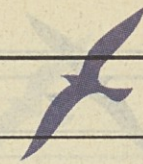
najde duhovito resitev, in crni, ki ima prednost lovca, se mora sprijazniti z remijem.

Resitev naloge st. 167

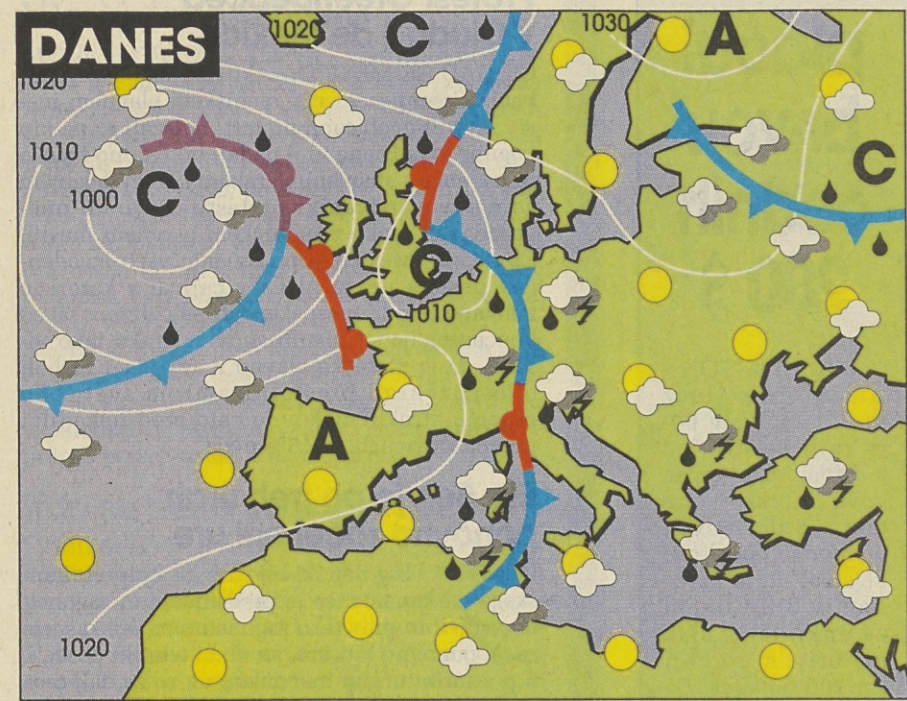
Skrita pot do remija vodi s potezo 1...Te2+! Na 1...Tb2+?? 2.Db2: in beli zmaga. 2.Kh3 Slabo je 2.Kg1 Tb1+ 2.Kg3 Tb3+! 3.Lb3: (3.Kf4 Tf2) 2...Tb3+! 3.Lb3: Th2+! 4.Kg3 Tg2+! z remijem! Po jemanju trdnjave ostane crni kralj v patu!

Resitev naloge st. 168

Crni je peto vrsto osvobodil z nenavadno potezo 1...f5+!, ki beleu dovoljuje 2.gf6 (e. p.). Če beli ne vzame kmeta (en pasan) in odigra 2.Kh4, sledi 2...Dh1 mat! Zdaj je beli kralj prav tako matiran 2...Df5+ 3.Kh4 Dh5 mat!

EVROPA / FRONTA V ALPAH

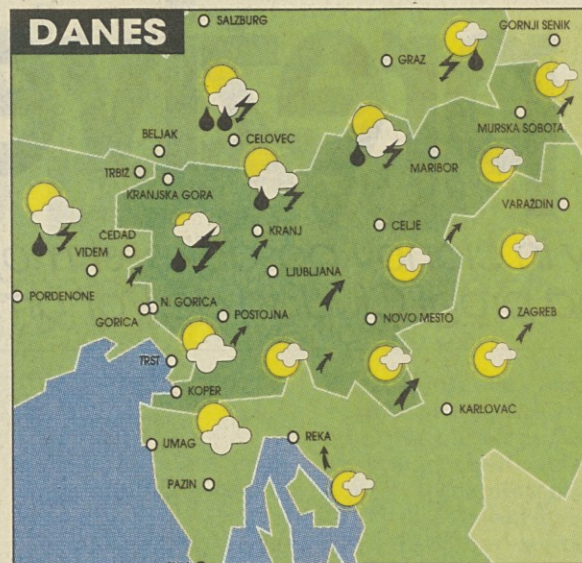

Vremenska slika:
Nad srednjo in južno Evropo je območje enakomernega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad zahodno Evropo in zahodnim Sredozemljem. Z jugozahodnimi vetrovi priteka k nam zelo tople in razmeroma suh zrak.

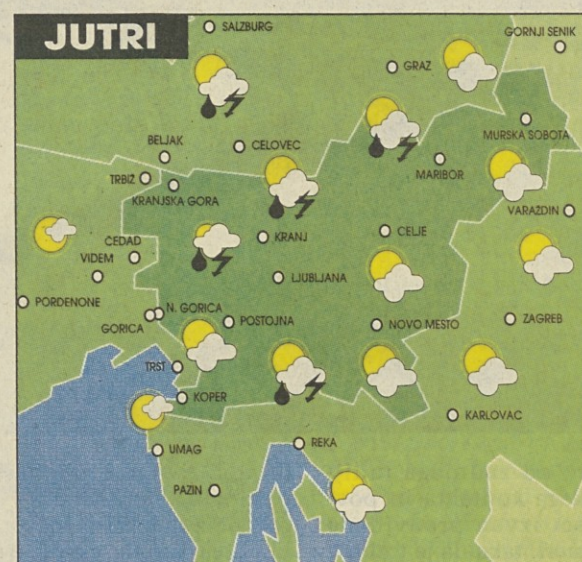
ALPE JADRAN / SONČNO IN ZELO TOPLO

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

Slovenija: Sončno bo, pihal bo jugozahodnik. Zvečer v gorah zahodne in severne Slovenije nevihte. Najvišje dnevne temperature od 23 do 29°C.

Sosednje pokrajine: Sončno bo in toplo, popoldne v Alpah spremenljivo oblačno s krajevnimi nevihtami.

V Sloveniji
V soboto bo še sončno in hladneje. Popoldne posamezne plohe ali nevihte.

Obeti
V nedeljo bo sončno.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih se odvija brez zastojev.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 15/25	HELSINKI..... 8/28
TRST..... 18/24	STOCKHOLM..... 11/23
CELOVEC..... 14/26	KOPENHAVN..... 13/23
BRNIK..... 14/24	MOSKVA..... 10/23
MARIBOR..... 16/26	BERLIN..... 16/29
CELJE..... 15/26	VARSAVA..... 13/25
NOVO MESTO..... 14/25	LONDON..... 10/19
NOVA GORICA..... 16/24	AMSTERDAM..... 9/20
MUR. SOBOTA..... 13/27	BRUSELJ..... 10/19
PORTOROŽ..... 17/25	PARIZ..... 12/20
POSTOJNA..... 10/21	DUNAJ..... 13/28
ILIRSKA BISTRICA..... 9/21	MÜNCHEN..... 12/25
KOČEVJE..... 11/24	ZÜRICH..... 11/25
CRNOMELJ..... 15/26	ZENEVA..... 13/23
SLOV. GRADEC..... 13/24	MILAN..... 13/24
BOVEC..... 12/20	BEOGRAD..... 13/28
RATEČE..... 11/21	BARCELONA..... 13/19
VOGEL..... 10/11	BUKARESTA..... 14/20
KREDARICA..... 3/4	ISTAMBUL..... 15/20
VIDEM..... 17/25	MADRID..... 6/16
GRADAC..... 13/26	LZBONA..... 10/17
MONOSTER..... 16/25	ATENE..... 15/23
ZAGREB..... 18/26	TUNIS..... 13/25
REKA..... 19/24	MALTA..... 15/24
	KAIRO..... 17/30

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzslo ob 05.24 in zšlo ob 20.34. Dan bo dolg 15 ur in 10 minut. Luna bo vzslo ob 05.04 in zšla ob 20.43.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Dvojčka, element zrak. Menjava lune v mlaj ob 16.06. Po luninem koledarju Mete Malus na ta dan zaradi mrka ne opravljajte nobenih vrtnih del.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Jezera: Blejsko NP, Bohinjsko NP. Jadransko morje: Portorož NP, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 20,6°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 20,0°C, Hvar 18,8°C, Vis 19,5°C, Hvar 18,0°C. Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radece) 14,6°C, Savinja (Lasko) 12°C, Ljubljanska (Moste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradascica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

Horoskop

piše
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Tako zelo ste navelicani rutinskega dela, da vam to že piše na nosu. Spremembe ne bodo prišle same od sebe, morali jih boste poiskati in o njih resno premisliti.

BIK 21-4/20-5 : Ponesel vas je duh razpisništva in ni vam težko poseči globoko v denarico, če bo to kakorkoli pomagalo, da naredite močan vtis na neko osebo.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Vedno znova se odločate, da boste odslej začeli na novo in da v prihodnje ne boste dovolili, da vas zapeljujejo lastne sanje, ker ste na koncu vedno prizadeti.

RAK 22-6/22-7 : Zakaj se ne morete rešiti preteklosti in je ta stalno v vaših mislih? Na njej pač ne morete graditi prihodnosti, se manj pa živeti od spominov.

LEV 23-7/23-8 : Za nekaj časa boste morali zamrzniti odnose s sorodnikom, kajti med vama ne bo možno sporazumevanje. Vendar to ni edino presenečenje dneva - čaka vas še eno.

DEVICA 24-8/22-9 : Pranje umazanega perila in razčiščevanje je za vsakogar boleča zadeva, zato ne poskušajte zvaliti krivdo na druge. Pri vsem skupaj tudi vi niste ravno nedolžni.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Držite se svojih konzervativnih nacer, saj niste pripravljeni za nikakršne ostre spremembe. Navdih bo prišel od mlajše osebe, sele potem boste razmisljali.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Tako zmedeni in mešani občutki vas niso že dolgo preplavljali. Morda je ravno to znak, da ste pripravljeni na stalno in trajno zvezo. Potrudite se!

STRELEC 23-11/21-12 : Polezavanje in zatiščanje oči pred težavnim dnevom ni nobena rešitev, kajti vse bo počakalo na vas. Prezenite občutek sramu pri opravičilu.

KOZOROG 22-12/20-1 : Vas kupček denarja se vztrajno manjša, vendar se ni razloga za paniko. Odkriti bi morali se druge lepote življenja, ki nimajo materialne vrednosti.

VODNAR 21-1/19-2 : Precej truda boste morali vložiti, če želite, da se bodo domače zadeve odvijale skladno z vašo voljo. Partnerjeva vdaja bo le začasna; nekaj razburljivih trenutkov se bo.

RIBI 20-2/20-3 : Samo optimizem vam bo tokrat priskobil na pomoč inda voljo, da se za svoje pravice borite do konca. Zal na izhod ne morete vplivati, ker ni odvisen samo od vas.

KARACI - Območje na meji med Pakistanom in Afganistom je eno najbogatejših pridelovalcev maka, saj ga pridelujejo na 6.000 hektarih rodovitne zemlje in letno pridelajo kar 180.000 kg opija. Iz Pakistana izvažajo mamilo po starih različnih smernicah. Prva gre preko Tadžikistana in Uzbekistana, kjer trenutno vlada popolna anarhija, v Rusijo in Ukrajino. V teh dezelah se ustavi le manjša količina opija, večji del nadaljuje popotovanje proti bogati zahodni Evropi.

Zahodna Evropa je tudi končni cilj tistega dela mamila, ki ga peljejo preko Afganistana in Irana v Turčijo in od tod preko Balkana ali pa s trajekti do Trsta. V jadranskem pristanišču so že večkrat odkrili dokajšnje količine heroina v tovornjakih, ki prihajajo iz Turčije. Ta pot se ni pre-

Preko Irana vodi najmanj rabljena pot, odkar so za tihotapstvo z mamili uvedli smrtno kazen; kljub temu mamila preko Irana še vedno tihotapijo v Turčijo in nato preko Bolgarije v zahodno Evropo.

Preko Tadžikistana in Uzbekistana prevažajo mamila v Rusijo in Ukrajino.

V Pakistanu, v bližini meje z Afganistanom, pridelujejo mak na več kot 6.000 hektarjih površine in letno izdelajo 180 ton opija.

Lansko leto so v Saudovi Arabiji zaradi tihotapstva z mamili obsodili in obglavili 63 Pakistancev.

Večino heroina pretihotapijo skozi številna »tihotapska pristanišča« na pakistanski obali.

Čedalje večje količine heroina tihotapijo skozi indijsko pristanišče Bombay.

BRAZILIJA / NA TISOČE DELOVNIH INVALIDOV

Sisal, pokora in dar puščave

OLIVIERO PLUVIANO / ANSA

VALENTE (Brazilija) - Skoraj 2000 prebivalcev neke brazilske vasice je ostalo brez roke pri delu s predpotopnim strojem za pridobivanje vrvi iz sisalovih listov. Pohabljeni iz Valenta so trenutno v središču pozornosti celotne Brazilije. Sredstva javnega obveščanja vsega sveta, ki se ukvarjajo s tragedijo, ki jo je povzročila suša na severovzhodu države, odkrivajo tudi zgodbe o revščini, ki si je skoraj ni moge predstavljati.

Valente, skrit med pustim gricevjem brazilskega višavja, 200 kilometrov v notranjosti Salvadora da Bahia, se že kakih osem deset let preživlja s pridelovanjem sisala, neke agave z dolgimi in trdimi listi, iz katerih pridobivajo rastlinska vlakna, s katerimi izdelujejo vsakovrstne vrvi.

Več kot 650.000 ljudi živi od tega. Se pred petnajstimi leti je bila trgovina s sisalom cvetoča, sedaj pa sta jo izpodrinili industrija sintetičnih vlaken ter konkurenca Mehike in raznih afriških držav. Ostalo je storila izjemna suša, ki pesti milijone prebivalcev brazilskega severovzhoda.

Liste je treba vsakega posebej poriniti v odprtino v dizelskem stroju, ki so ga izumili pred več kot dvajsetimi leti. Stroj izloči vlakna na nasprotni strani, vendar jih je potrebno se enkrat obdelati. Roka mora poriniti list le nekaj centimetrov od prvih vrtecih se nožev. Vlakna se lahko ovijejo okrog zapestja in potegnejo v stroj roko, tudi vse do rame. 45-letni Joao Batista do Nascimento, oče starih otrok, ki je že šest let do kolmolca brez desne roke, je razložil, da je zaradi suše delo še toliko nevarnejše, ker so listi se bolj trdi in jih stroj sam ne more vleči, zato je treba roko potisniti še globlje vanj. Poleg tega so zaradi lakote refleksi počasnejši in je pozornost manjša. Delavci so plačani po številu obdelanih listov. Ritem dela je nevzdržen, skoraj kot hrup, ki ga povz-

roca stroj, tako imenovana »batedeira«. Ob koncu meseca je že dobro, če delavec zasluži polovico najnižje plače; povprečna vsota, ki jo uradno navajajo niha z inflacijo med 50 in 100 dolarjev. Ko so sisal pripeljali v Brazilijo leta 1903, so delali s »farrachom«, primitivno napravo avtohtonih prebivalcev. Sindikalni zastopnik valentskih kmetov Ranusio Santos je povedal, da je bil stroj počasen, vendar zaradi njega ni bil nihče ob roko. Danes sicer obstaja varnejši stroj, ki so ga celo kupili, vendar bi povzročil finančni propad prevelikega števila družin.

Novi stroj, ki sameva zapuščen v nekem skladišču, je osem krat hitrejši od starega in ni potrebno porivati liste agave z roko. Zaradi avtomatizacije pa bi na tisoče »sisaleiros« izgubilo delo. V tem trenutku, ko vsej pokrajini grozi lakota, ljudje raje še dalje tvegajo lastno roko. Santos je pristavil, da bi za tak korak potrebovali državno podporo, oziroma, da bi izvozniki, ki pošiljajo surovino v Evropo, zanj boljše placevali, vendar ni videti, da bi koga zanimalo pomagati delavcem.

V Mehiki z modernimi postopki pridobivajo iz sisala tudi neke vrste tequila, iz katere nato pridobivajo še alkohol in kortizon za farmacevtsko industrijo. Santos je razložil, da so v Braziliji do leta 1980 izdelovali vrvi, od takrat pa se tega ne več. Sedaj samo izvažajo surovino, vrvi pa delajo na Portugalskem in Nizozemskem. Vendar pa bi trzišče lahko cvetelo, ker se vrvi iz sisala, z razliko od sintetičnih, razkrajajo. Od 22 strojev, ki so se obratovali v boljših letih, delujejo danes še stiri v Valentu. Vojska pohabljenec se danes preživlja z invalidsko pokojnino, ki znaša kolikor najnižja plača, torej dobivajo več denarja od onih, ki delajo. Težko je verjeti, vendar je zato marsikateri oče nalahno izgubil roko.